

RJGE

ISSN : 2730-4132(Online)

วารสารการบริหารการศึกษา มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

MBU Roi Et Journal of Global Education Review

ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม - เมษายน 2567)

Vol.4 No.1 (January - April 2024)

MBU 101

มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

MBU REC

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus

วารสารการบริหารการศึกษา มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด
MBU Roi Et Journal of Global Education Review

ISSN : 2730-4132 (Online)
ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2567)
Vol. 4 No. 1 (January – April 2024)

เจ้าของวารสาร

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยด้านศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์ และรวมถึงสหวิทยาการเชิงประยุกต์ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
2. เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างนักวิชาการของสถาบันการศึกษากับนักวิชาการของสถาบันและหน่วยงานอื่นๆ ให้มีความหลากหลายของบทความ เป็นการพัฒนาคุณภาพทางความคิดสู่สากล
3. เพื่อส่งเสริมนวัตกรรมและนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

ที่ปรึกษา

พระพรหมวชิรโสภณ	ปฐมาจารย์ผู้ก่อตั้ง มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด
พระราชพัชรญาณมุนี	ที่ปรึกษาอุปถัมภ์ มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด
พระเทพวชิรวิมล, ดร.	ที่ปรึกษารองอธิการบดี มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด
พระเทพวัชรเมธี, ผศ.ดร.	อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระเมธีวัชรภรณ์, รศ.ดร.	รองอธิการบดี วิทยาเขตร้อยเอ็ด

บรรณาธิการ

พระครูชัยรัตนากร, ดร. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ดร.ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

กองบรรณาธิการ

พระเมธีวัชรภรณ์, รศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุญเจริญ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.ประจิตร มหาหิง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.สำเร็จ ยุธชัย	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลาด จันทสมบัติ	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตราภรณ์ วงศ์คำจันทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ฝ่ายจัดทำ

ดร.วิมลพร สุวรรณแสนทวี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ดร.บรรจง ลาวะสี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

กำหนดเผยแพร่

ปีละ 3 ฉบับ
ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน
ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม
ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม

สถานที่ติดต่อ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลียงเมือง ตำบลดงลาน อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด 45000
โทร 0-4351-8364 และ 0-4351-6076 โทรสาร 0-4351-4618
E-mail: JournalMBU101@gmail.com
<http://ojs.mbu.ac.th/index.php/RJGE>

บทความทั่วไป บทความวิชาการ บทความวิจัย ที่ปรากฏในวารสารนี้ เป็นความรับผิดชอบของผู้เรียบเรียง กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย การนำบทความในวารสารนี้ไปเผยแพร่ สามารถดาวน์โหลดได้ที่ <http://ojs.mbu.ac.th/index.php/RJGE>

บทความที่ส่งมาขอรับการตีพิมพ์ในวารสารการบริหารการศึกษา มมร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด จะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสารกำหนด บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 3 ท่าน เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

บทบรรณาธิการ

วารสารการบริหารการศึกษา มจร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2567) จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัย ด้านศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์และรวมถึงสหวิทยาการเชิงประยุกต์ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างนักวิชาการของสถาบันการศึกษากับนักวิชาการของสถาบันและหน่วยงานอื่นๆ ให้มีความหลากหลายของบทความ เป็นการพัฒนาคุณภาพทางความคิดสู่สากล และเพื่อส่งเสริมนวัตกรรมและนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป วารสารมีการควบคุมคุณภาพบทความจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด รวมถึงมีการปรับปรุงเนื้อหาให้ทันสมัยอย่างต่อเนื่อง รวมถึงพัฒนาให้มีการส่งบทความแบบออนไลน์หรือระบบ Online journal System (OJS)

วารสารการบริหารการศึกษา มจร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ผ่านการประเมินคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย(TCI) โดยได้รับการจัดให้อยู่ในวารสารกลุ่มที่ 2 : วารสารที่ผ่านการรับรองคุณภาพของ TCI (ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2566 ไปจนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2567) ซึ่งท่านสามารถดาวน์โหลดบทความฉบับสมบูรณ์ได้ที่ <http://202.29.86.169/index.php/RJGE>

กองบรรณาธิการวารสารการบริหารการศึกษา มจร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอขอบคุณผู้เขียนบทความ สมาชิก และผู้อ่านทุกท่านที่ให้ความสนใจและไว้วางใจวารสารของเราเป็นอย่างดีตลอดมา ขอกราบขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer review) ที่มีส่วนในการควบคุมคุณภาพของวารสารให้ตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด กองบรรณาธิการวารสารหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเนื้อหาในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่าน หากผู้อ่านมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นกองบรรณาธิการวารสารขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดียิ่ง

พระครูชัยรัตน์นกร, ดร.

บรรณาธิการ

สารบัญ

หน้า

บทความวิจัย

การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุค NEW NORMAL โรงเรียนขนาดเล็ก ในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 ลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 (MANAGEMENT OF STUDENT SUPPORT SYSTEM IN THE NEW NORMAL ERA FOR SMALL SCHOOLS OF LAM NAM YOUNG EDUCATIONAL QUALITY DEVELOPMENT GROUP 4 UNDER ROI ET PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3) ภัทราวดี มามั่งคั่ง, อีรภัทร์ ถิ่นแสนดี.....	1
การบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 ลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 (ACADEMIC ADMINISTRATION OF SMALL SCHOOLS IN EDUCATIONAL QUALITY DEVELOPMENT 4 OF LAM NAM YOUNG UNDER ROI ET PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3) อนุกุล มามั่งคั่ง, อีรภัทร์ ถิ่นแสนดี.....	16
ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด (FACTORS AFFECTING THE EFFECTIVENESS OF ACADEMIC MANAGEMENT BY ADMINISTRATORS UNDER THE OFFICE OF ROI ET SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA) ขวัญเรือน โยคะสัย, สุเทพ เมยไธสง.....	31
ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจ ในการ ปฏิบัติงานของครู ในกลุ่มโรงเรียนประโคนชัย 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 (THE RELATIONSHIP BETWEEN LEADERSHIP OVER LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS AND TEACHERS' MOTIVATION IN OPERATION IN PRAKHONCHAI 6 SCHOOL UNDER BURIRAM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2) รัตติยา ปากขำนิ, สุเทพ เมยไธสง.....	46
การสร้างแบบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 (THE CONSTRUCTION AN ENGLISH READING COMPREHENSION SCALE OF PRATHOMSUKSA 6 STUDENTS IN SCHOOLS UNDER THE UDONTHANI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1) นิตานถ กองนาง, มณีนุชา สุราช.....	59

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

บทความวิจัย

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เรื่อง แหล่งอารยธรรมในทวีปเอเชีย โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (THE DEVELOPMENT OF LEARNING ACHIEVEMENT AND ANALYTICAL THINKING ABILITY ON THE TOPIC OF THE HISTORY CIVILIZATION IN ASIA THROUGH HISTORICAL APPROACH FOR MATHAYOMSUKSA 2 STUDENTS) จตุโชค ขมื่นทอง, พอเจตน์ ธรรมศิริขวัญ, ทศนีย์ รอดมนั่นคง.....	72
แนวทางการพัฒนาการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 อำเภอลำทะเมนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 (THE GUIDELINES DEVELOPING ADMINISTRATION FOR ORGANIZING SCOUT AND GIRLFRIEND ACTIVITIES IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS UNDER THE CENTER SCHOOL NETWORK NO. 6, LAMTHAMENCHAI DISTRICT PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE NAKHONRATCHASIMA DISTRICT 7) สุริยง เทียมมา, ธนาศักดิ์ ศิริปัญญนันท์.....	83
แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 (THE GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF CREATIVE LEADERSHIP OF EDUCATIONAL QUALITY DEVELOPMENT CENTER 8, KHONKAEN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3) กุสุมาวดี พลนงศ์, อำนาจ ชนระวงศ์.....	96
ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 (THE RELATIONSHIP BETWEEN QUALITY ASSURANCE WITHIN EDUCATIONAL INSTITUTIONS AND EFFECTIVENESS OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS UNDER THE EDUCATIONAL QUALITY DEVELOPMENT CENTER 9, KHON KAEN PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 3) ณัฐปภัสร์ ฝ่ายค้อ, ธนาศักดิ์ ศิริปัญญนันท์.....	107

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

บทความวิจัย

การพัฒนาความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) ร่วมกับเทคนิคสตอรี่ บอร์ด รายวิชา ส 14101 สังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้าน สะอาดนามูล(THE DEVELOPMENT OF KNOWLEDGE CONSTRUCTION ABILITY AND LEARNING ACHIEVEMENT USING SIMULATION INSTRUCTIONAL WITH STORYBOARD TECHNIQUES, SOC. 14101 SOCIAL STUDIES OF GRADE 4 STUDENTS BANSAARDNAMUL SCHOOL) กนกพร ภาโนมัย, ณัฐพล มีแก้ว.....	119
การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครูตามแนวพุทธศาสนา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (THE DEVELOPMENT OF MORALITY, ETHICS AND DESIRABLE COMPETENCIES OF TEACHERS BASED ON BUDDHISM IN THE NORTHEASTEM REGION) สุรพันธ์ สุวรรณศรี, วงศ์ชนก จำเริญสาร, วัชรพงษ์ ไสภางจร, สุรียา นทีศิริกุล, เอี่ยม อามาตย์มุลตรี.....	134
แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพ การศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 (GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF SCHOOL ADMINISTRATORS' COMPETENCE IN THE 21st OF EDUCATIONAL QUALIT DEVELOPMENT CENTER 15, KHONKAEN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3) พิชญาดา เทศแก้ว, อำนวย ชนะวงศ์.....	147
แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 (GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF SUPERVISION WITHIN EDUCATIONAL INSTITUTIONS, EDUCATION QUALITY DEVELOPMENT CENTER 3 UNDER THE OFFICE OF KHON KAEN PRIMARY EDUCATION AREA 3) นัฐวุฒิ หาญชนะ, ธนาศักดิ์ ศิริบุญนนท์.....	159
การพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีโดยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหา เป็นฐานร่วมกับแนวคิดหมวก 6 ใบ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (DEVLOPING THE MEDIA LITERACY ABILITIES BY USING PROBLEM – BASED LEARNING MANAGEMENT ACCOMPANIED WITH SIX THINKING HATS OF THE 7 th GRADE STUDENTS) วัชรวิทย์ พันธุ์เสื่อ, พรชัย ผาดไธสง.....	171

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

บทความวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหาร ในสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร (RELATIONSHIP BETWEEN STRATEGIC LEADERSHIP AND CONFLICT MANAGEMENT OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN SCHOOLS IN THE SOUTHERN KRUNGTHON GROUP UNDER THE BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION) รุ่งทิพา เหล่าอิน, กฤษฏี กิตติฐานัส.....	184
ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับคุณภาพการศึกษา ด้าน กระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 (RELATIONSHIP BETWEEN THE CREATIVE LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS AND THE QUALITY OF EDUCATIONAL MANAGEMENT PROCESSES IN SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA, BANGKOK METROPOLITAN REGION 1) ศิขริน เทพบุรี, กฤษฏี กิตติฐานัส.....	196
ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบท้าทายของผู้บริหารกับองค์กรสมรรถนะสูง ของสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร (RELATIONSHIP BETWEEN CHALLENGING LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS AND HIGH ORGANIZATIONAL CAPACITY OF SCHOOLS IN THE SOUTHERN KRUNGTHON GROUP UNDER THE BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION) จิตาภา อาทะวงศ์, กฤษฏี กิตติฐานัส.....	211
ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์การสมรรถนะสูง ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร (SUPER LEADERSHIP FOR SCHOOL ADMINISTRATOR EFFECTING HIGH PERFORMANCE ORGANIZATION IN SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF MUKDAHAN SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE) ดารารัตน์ เกื้ออนันต์, เสาวณี ศิริสุขศิลป์.....	222
การสร้างพลังอำนาจครูกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนแพรวาคำม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 (TEACHER EMPOWERMENT AND PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY OF SCHOOLS IN PRAEWA KHAM MUANG SCHOOL GROUP UNDER KALASIN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3) สมคิด สกุลสถาปัตยกรรม.....	237

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

บทความวิจัย

การส่งเสริมสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพโดยใช้กิจกรรมการออกกำลังกายแบบประยุกต์ตามภูมิปัญญาพื้นบ้านของผู้สูงอายุในตำบลไม้ตัด อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี (PROMOTING PHYSICAL FITNESS FOR HEALTH USING APPLIED EXERCISE ACTIVITIES BASED ON FOLK WISDOM OF THE ELDERLY IN MAI DAT SUBDISTRICT BANG RACHAN DISTRICT SINGBURI PROVINCE) ศธาวัช ศรียา, จิตรลดา รอดพลอย, ภัทรพงษ์ ยิ่งดำเนิน.....	252
แนวทางพัฒนาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด (GUIDELINES FOR DEVELOPING STRATEGIC MANAGEMENT OF THE OFFICE OF NON-FORMAL EDUCATION PROMOTION AND INFORMAL EDUCATION ROI ET PROVINCE) อรอุมา แก้วสียา, สุรเชต น้อยฤทธิ์.....	265
ผลการใช้เทคนิค KWL-Plus ต่อการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและเจตคติของนักศึกษาปริญญาตรี (THE EFFECT OF KWL-PLUS TECHNIQUE ON UNDERGRADUATE STUDENTS' ENGLISH READING COMPREHENSION ABILITIES AND ATTITUDES) ภัทรลดา วงษ์โยธา, สมพงษ์ ชันโยธา, สุนารี ขอนจันทร์.....	277
การนำสื่อมัลติมีเดียมาช่วยสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียน (TEACHING ENGLISH BY MULTIMEDIA IN SCHOOLS) พินิจ อินธิราช.....	289
บทความวิชาการ	
การเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี (MONTESSORI EDUCATION) ชมภูนุช ศรีสุข, วงศ์ชนก จำเริญสาร.....	298
คำแนะนำสำหรับผู้เขียน หลักเกณฑ์และรูปแบบการเขียนบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร จริยธรรมการตีพิมพ์บทความในวารสารการบริหารการศึกษา มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด	312
	319

**การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุค NEW NORMAL โรงเรียนขนาดเล็ก
ในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 ลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3***
**MANAGEMENT OF STUDENT SUPPORT SYSTEM IN THE NEW NORMAL ERA
FOR SMALL SCHOOLS OF LAM NAM YOUNG EDUCATIONAL QUALITY
DEVELOPMENT GROUP 4 UNDER ROI ET PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3**

ภัทราวดี มามั่งคั่ง¹, ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี²
Pattarawadee Mamangkhang¹, Theeraphat Thinsandee²
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด^{1,2}
Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus^{1,2}
Email : apat0090@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุค NEW NORMAL โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 ลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุค NEW NORMAL โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 ลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน 3) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุค NEW NORMAL โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 ลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 86 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบค่าที (t-test) และสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุค NEW NORMAL โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 ลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านการคัดกรองนักเรียน รองลงมาคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน 2) ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุค NEW NORMAL โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 ลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์

การทำงานไม่แตกต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุค NEW NORMAL โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 ลุ่มน้ำยังสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า ครูที่ปรึกษาควรเข้าใจความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนนั้นมีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตไม่เหมือนกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบทั้งด้านบวกและด้านลบ ควรคัดกรองนักเรียนในยุค NEW NORMAL ด้วยระบบออนไลน์ โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย ผู้บริหารค้นหาแหล่งข้อมูลสารสนเทศที่สนับสนุนการทำงาน และส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาเป็นการภายในให้ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา นักจิตวิทยา และควรมีระบบการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอกผ่านช่องทางออนไลน์เพื่อรับการช่วยเหลืออย่างเหมาะสม

คำสำคัญ : การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน; ยุค NEW NORMAL; โรงเรียนขนาดเล็ก

ABSTRACT

The objectives of this research are 1) to study the management of student support system in the new normal era for small schools of Lam Nam Young educational quality development group 4 under Roi Et Primary Educational Service Area Office 3, 2) to compare the management of student support system in the new normal era for small schools of Lam Nam Young educational quality development group 4 under Roi Et Primary Educational Service Area Office 3, classified by position, education level, and work experience, and 3) to gather suggestions for management of student support system in the new normal era for small schools of Lam Nam Young educational quality development group 4 under Roi Et Primary Educational Service Area Office 3. The sample group consisted of 86 school administrators and teachers. The research tool was a 5-point scale questionnaire. The statistics used in the research were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test (One-Way ANOVA).

The results show that: 1) Management of student support system in the new normal era for small schools of Lam Nam Young educational quality development group 4 under Roi Et Primary Educational Service Area Office 3, were generally at a high level. The factor with the highest average was screening students, followed by knowing each student personally, promoting and developing students, and preventing and resolving student issues. The factor of referring students had the lowest average score. 2) The findings of the comparison of the levels of opinion toward the management of student support system in the new normal era for small schools of Lam Nam Young educational quality development group 4 under Roi Et Primary Educational Service Area Office 3 are similar regardless of positions, educational levels, and work experiences. 3) Suggestions for management of student support system in

the new normal era for small schools of Lam Nam Young educational quality development group 4 under Roi Et Primary Educational Service Area Office 3 found that the advisor teachers should be aware of the differences. Each student has a different background in life where they forge a variety of behaviors, both positive and negative. In the New Normal era, students should be screened utilizing a range of methods on an internet system. Executives should search informational resources to aid in their work and direct students to counselors, nurses, instructors of subjects, and specialists when necessary. Additionally, a system for connecting students with outside experts via online resources is necessary in order to receive further assistance.

Keywords : Management of student support system; New normal era; Small schools

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

สภาพสังคมในปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคม ทั้งด้านเทคโนโลยี สังคม เศรษฐกิจ ปัญหาสุขภาพ การศึกษา และการระบาดของเชื้อโรคโควิด 19 ก่อให้เกิดผลกระทบต่อ ครอบครัวทางด้านรายได้ และการว่างงานตามมา ซึ่งส่งผลกระทบต่อวงการการศึกษา เด็กและเยาวชน เป็นอย่างมาก ทั้งด้านความเจริญก้าวหน้าในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศและการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร แบบไร้พรมแดน ก่อให้เกิดการหลั่งไหลแลกเปลี่ยนของวัฒนธรรมทั่วโลก ส่งผลให้เด็กและเยาวชนมีการรับรู้ความคิดเจตคติและพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสังคมมีมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

ดังนั้น การจัดการศึกษามีจุดหมายหลัก คือ การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามความมุ่งหวังของสังคมโดยผ่านกระบวนการทางการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562 มาตรา 6 ได้กำหนดความมุ่งหมายว่าด้วยหลักการจัดการศึกษา โดยจะต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรม ในการ ดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และ มาตรา 22 แนวการจัดการศึกษายังให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคน โดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญสุด โดยต้องส่งเสริมผู้เรียนให้พัฒนาตาม ธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2562) ซึ่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 63 ได้กำหนดว่า โรงเรียนและสถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบงานและ กิจกรรมในการแนะแนว ให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษาและผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริม ความประพฤติที่เหมาะสมความรับผิดชอบต่อสังคม และความปลอดภัยแก่นักเรียนและนักศึกษาตาม หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2554) การดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีภูมิคุ้มกันทาง จิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะในการดำรงชีวิต จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งซึ่งต้องอาศัยความ

ร่วมมือของทุกฝ่ายในโรงเรียนให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาของนักเรียน ตลอดจนการสร้างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะครูทุกคนในโรงเรียน ให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการป้องกันและแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้นักเรียนสามารถเลือกและตัดสินใจได้อย่างฉลาดและถูกต้องเหมาะสม รู้จักพัฒนาตนเองเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ แต่ที่ผ่านมาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังไม่มีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาพฤติกรรมนักเรียน ซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นเท่าที่ควร เหตุสำคัญเพราะครูที่ปรึกษาภาระมาก จนไม่มีเวลาดูแลเด็ก โรงเรียนยังไม่มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เข้มแข็ง (กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา, 2547)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยที่ทำหน้าที่ครูผู้สอนและครูประจำชั้นมีความสนใจศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้จะช่วยให้ทราบถึงแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 อันเป็นหนทางการช่วยเหลือการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีความเหมาะสมและเป็นข้อมูลในด้านการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุค NEW NORMAL โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุค NEW NORMAL โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

2.3 เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุค NEW NORMAL โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุค NEW NORMAL โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 แตกต่างกัน

3.2 บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุค NEW NORMAL โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 แตกต่างกัน

3.3 บุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุค NEW NORMAL โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยังสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 แตกต่างกัน

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

4.1 บุคลากรได้ทราบผลของการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุค NEW NORMAL โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยังสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

4.2 ผลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นสารสนเทศสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เพื่อเป็นแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุค NEW NORMAL โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยังสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

4.3 เป็นสารสนเทศเผยแพร่ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ในการนำไปกำหนดนโยบายการพัฒนา ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นสารสนเทศเผยแพร่ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต่อไป

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุค NEW NORMAL โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยังสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 12 คน และครูผู้สอน/บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 74 คน รวมทั้งสิ้น 86 คน ใน 12 โรงเรียน ซึ่งประกอบไปด้วย 1) โรงเรียนบ้านนาวิน้อยสามัคคีโนนหนามแท่ง 2) โรงเรียนบ้านโสกเตย 3) โรงเรียนบ้านดงแจ้งโนนสูง 4) โรงเรียนบ้านโพธิ์งาม 5) โรงเรียนบ้านท่าเยี่ยม 6) โรงเรียนบ้านคอกควายหนองแห้ววิทยา 7) โรงเรียนวังหลวง 8) โรงเรียนบ้านหนองขาม 9) โรงเรียนบ้านบากหนองเทา 10) โรงเรียนบ้านท่าลาดหนองผักตบ 11) โรงเรียนหนองจอกวิทยา 12)โรงเรียนวังหลวง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมี 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุค NEW NORMAL โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) 5 ระดับ ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุค NEW NORMAL โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open end) มีค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหาระหว่าง 0.67-1.00 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 การเก็บรวบรวมข้อมูล 1) ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อผู้บริหารของโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

- 2) ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเสนอต่อผู้บริหารของโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยั้ง พร้อมด้วยแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
- 3) ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตัวเอง สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบค่าที (t-test) และสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One-Way ANOVA) ส่วนข้อเสนอแนะการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุค NEW NORMAL โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยั้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

6. ผลการวิจัย

6.1 ผลการวิเคราะห์การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุค NEW NORMAL โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยั้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุค NEW NORMAL โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยั้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

สมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุค NEW NORMAL	ระดับการปฏิบัติ			
	μ	σ	อันดับ	แปลผล
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.10	0.73	2	มาก
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.11	0.77	1	มาก
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน	4.07	0.77	3	มาก
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน	4.07	0.79	4	มาก
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	4.06	0.74	5	มาก
รวมเฉลี่ย	4.08	0.76	-	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุค NEW NORMAL โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยั้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.08$, $\sigma = 0.76$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านการคัดกรองนักเรียน ($\mu = 4.11$, $\sigma = 0.77$) รองลงมาคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\mu = 4.10$, $\sigma = 0.73$) ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน ($\mu = 4.07$, $\sigma = 0.77$) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน ($\mu = 4.07$, $\sigma = 0.79$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน ($\mu = 4.06$, $\sigma = 0.74$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏดังนี้

1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ โรงเรียนมีการปรับปรุงข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคลด้วยฐานข้อมูลออนไลน์ รองลงมา คือ โรงเรียนมีกระบวนการการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลในยุค NEW NORMAL จาก การศึกษาระเบียบสละ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนจัดให้มีกระบวนการในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลจากแบบสังเกตพฤติกรรมเฉพาะด้าน ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Google form)

2) ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ โรงเรียน มีการใช้ประชุมครูผ่านแอปพลิเคชันในการกำหนดเกณฑ์การคัดกรองเพื่อจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน รองลงมา คือ โรงเรียนมีการข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลแล้วนำผลที่ได้มา จำแนกตามเกณฑ์คัดกรองนักเรียนเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนมีการรวบรวมผลการคัดกรองนักเรียนมาวิเคราะห์ปรับปรุงข้อมูลให้พร้อมต่อการใช้งาน

3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ โรงเรียนจัดกิจกรรมด้วยระบบออนไลน์ให้นักเรียนรู้จัก จุดเด่น จุดด้อย เพื่อการพัฒนาตนเอง รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองเป็นการพบปะกันระหว่างครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียนผ่านช่องทางออนไลน์ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โรงเรียนจัดกิจกรรม ตามความถนัดและความสนใจให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงความสามารถด้วยระบบออนไลน์ (Google form, Google Meet, Line, Facebook, Zoom)

4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด ได้แก่ ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นมีการติดตาม ช่วยเหลือนักเรียนผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รองลงมา ได้แก่ ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นจัดกิจกรรมซ่อมเสริม ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของ นักเรียนอย่างต่อเนื่อง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นดูแลเอาใจใส่อย่าง ใกล้ชิดเป็นพิเศษกับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา และหาวิธีการช่วยเหลือ รวมทั้งการป้องกันและ แก้ไขปัญหาในยุค NEW NORMAL

5) ด้านการส่งต่อนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ โรงเรียนมี การชี้แจงเหตุผลที่ส่งต่อนักเรียนให้ได้รับการช่วยเหลือแก้ไขปัญหา ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนมีการแนะนำประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลแหล่งช่วยเหลือด้านจิตใจ ด้านสุขภาพ ในยุค NEW NORMAL ที่เข้าถึงง่าย สายด่วนสุขภาพจิต 1323 เลิฟแคร์สเตชันให้การปรึกษาปัญหา วัยรุ่น สายด่วนกรมควบคุมโรค และแหล่งอื่นๆ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนมีการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาให้ผู้เกี่ยวข้องภายในโรงเรียนครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา นักจิตวิทยาใน โรงเรียน ผ่านช่องทางออนไลน์เพื่อรับการช่วยเหลืออย่างเหมาะสม

6.2 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุค NEW NORMAL โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 ลุ่มน้ำยังสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง ด้านการส่งต่อนักเรียน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนจำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ไม่แตกต่างกัน

6.3 ข้อเสนอแนะการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุค NEW NORMAL โรงเรียน ขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 ลุ่มน้ำยังสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษาควรเข้าใจความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนนั้นมีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตไม่เหมือนกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้น การเยี่ยมบ้านนักเรียนและด้วยวิธีการที่เหมาะสมหลากหลายในยุค NEW NORMAL จะทำให้รู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง ด้านการคัดกรองนักเรียน ควรคัดกรองนักเรียนในยุค NEW NORMAL ด้วยระบบออนไลน์ โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย และควรบันทึกข้อมูลผ่านเว็บแอปพลิเคชันในคอมพิวเตอร์ ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ควรวางแผนการจัดกิจกรรมโฮมรูมและการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน และจัดโครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริม และพัฒนานักเรียนที่ครอบคลุมนักเรียนทุกกลุ่ม ตามความถนัดและความสนใจให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงความสามารถ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ผู้บริหารควรใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการทำงานควรร่วมมือ ช่วยเหลือ สนับสนุน เสริมแรง ให้กำลังใจแก่ผู้ร่วมงานผ่านเครื่องมือทางเทคโนโลยีดิจิทัลที่สามารถแชร์หรือทำงานร่วมกันได้ เช่น Google doc, Google drive และควรค้นหาแหล่งข้อมูลสารสนเทศที่สนับสนุนการทำงาน ด้านการส่งต่อนักเรียน ควรการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาเป็นการภายในให้ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา นักจิตวิทยา และควรมีระบบการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอกผ่านช่องทางออนไลน์เพื่อรับการช่วยเหลืออย่างเหมาะสม โรงเรียนควรติดตามการปฏิบัติหน้าที่ของผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานที่ส่งต่อนักเรียนไปอย่างใกล้ชิดและรายงานให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะ และเก็บข้อมูลทั้งหมดให้เป็นความลับ

7. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจเพื่อนำมาอภิปรายผล ดังนี้

7.1 การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุค NEW NORMAL โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มนี้ยังสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขนาดเล็กมีความเข้าใจในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคม ความเจริญก้าวหน้าในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ และการเปิดรับข้อมูลข่าวสารแบบไร้พรมแดน โดยเฉพาะระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีขั้นตอนชัดเจน โดยมีวิธีการและเครื่องมือที่มีคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่สามารถตรวจสอบได้ มีครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานในยุค NEW NORMAL ที่นำกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้านมาใช้อย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานของ กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กล่าวไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 มีเป้าหมายให้นักเรียนเป็นคนดี มีปัญญา มีความเป็นไทยและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขและได้กำหนดจุดหมายให้นักเรียนเห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย มีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ใฝ่เรียนมีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ แพรพลอย พัฒนะแสง, ธรินธร นามวรรณ (2565) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1)ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2)ด้านการคัดกรองนักเรียน 3)ด้านการส่งเสริมนักเรียน 4)ด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหา 5)ด้านการส่งต่อนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรียาภัทร ศรีไกร, อธิภัทร ถิ่นแสนดี (2565) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุค NEW NORMAL ของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ 3 เมืองศรีภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุค NEW NORMAL ของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ 3 เมืองศรีภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก

จากผลการวิจัยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนมีการใช้ประชุมครูผ่านแอปพลิเคชันในการกำหนดเกณฑ์การคัดกรองเพื่อจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน นำผลที่ได้จากการบันทึกการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมาจำแนกตามเกณฑ์คัดกรองนักเรียนเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา มีการใช้ระเบียบสะสมในการคัดกรองนักเรียน ที่สถานศึกษาได้กำหนดขึ้น ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง และความรุนแรงหรือความถี่ของปัญหา โดยในการดำเนินการคัดกรองนักเรียน สถานศึกษามีการประชุมครูกำหนดเกณฑ์การคัดกรองเพื่อจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน รวบรวมผลการคัดกรองนักเรียนมาวิเคราะห์ปรับปรุงข้อมูลให้พร้อมต่อการใช้งานให้เป็นที่ยอมรับของครูในสถานศึกษาและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในยุค NEW NORMAL ฐานวิถีชีวิตใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของ กรมสุขภาพจิต (2544) การคัดกรองนักเรียนเป็นการจัดแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มตามพฤติกรรม ซึ่งอาจแบ่งเป็น 2 - 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา โดยพิจารณาการจัดกลุ่มจากการศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลซึ่งสถานศึกษาควรจัดทำเกณฑ์การคัดกรองเองเพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันของสถานศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุวดี โกสุมาลย์ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสุวรรณภูมิพิทยไพศาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสุวรรณภูมิพิทยไพศาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และด้านการส่งต่อนักเรียน ตามลำดับ และสอดคล้องกับ พัชรา หงคำมี, สุวัฒน์ จุลสุวรรณ ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ที่ได้พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 6 ส่วน ได้แก่ 1)หลักการ

2)วัตถุประสงค์ 3)ระบบและกลไก 4)วิธีดำเนินงาน แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 4.1)ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 4.2)ด้านการคัดกรองนักเรียน 4.3)ด้านการส่งเสริมนักเรียน 4.4)ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 4.5)ด้านการส่งต่อนักเรียน 5)แนวทางการประเมินผล 6) เงื่อนไข โดยผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของแนวทางโดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับเกณฑ์ ประดับเพชร, สุเทพ เมย์ไธสง (2565) ได้ศึกษาการพัฒนาคู่มือระบบดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนโรงเรียนกลุ่มเมืองเกษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือในการนำไปใช้ ของครูผู้สอน หรือหัวหน้างานกิจกรรมนักเรียน มีความเห็นโดยรวม คู่มือมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ อยู่ในระดับมากที่สุด

ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนโดยครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาตามกระบวนการป้องกันและช่วยเหลือให้นักเรียนนั้น ในกรณีที่มีปัญหายากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือให้นักเรียนแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ก็ควรส่งต่อนักเรียนไปให้ผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะด้านกรณีที่เกิดมีความสามารถพิเศษ หรือเด็กอัจฉริยะ เด็กที่มีความต้องการพิเศษเด็กด้อยโอกาส ก็ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาและช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น โดยที่โรงเรียนมีการชี้แจงเหตุผลที่ส่งต่อนักเรียนให้ได้รับการช่วยเหลือแก้ไขปัญหา ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การแนะนำประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลแหล่งช่วยเหลือด้านจิตใจ ด้านสุขภาพ ในยุค NEW NORMAL ที่เข้าถึงง่าย สายด่วนสุขภาพจิต 1323 เลิฟแคร์สเตชัน ให้การปรึกษาปัญหาวัยรุ่น สายด่วนกรมควบคุมโรค และแหล่งอื่นๆ โรงเรียนมีการประชุมปรึกษาภายใน ผ่านระบบออนไลน์เกี่ยวกับข้อมูลของนักเรียนกลุ่มมีปัญหาเพื่อส่งต่อให้ได้รับการช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อแก้ไขปัญหา และเยียวยาอย่างเหมาะสม มีการใช้ข้อมูลที่จัดเก็บไว้บนระบบคลาวด์คอมพิวเตอร์ เช่น Google Sheet, Google Docs หรือ Google Drive ประกอบการส่งต่อรายงานข้อมูลนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญ การรายงานข้อมูลนักเรียนให้กับผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญผ่านระบบออนไลน์ในการติดต่อประสานงานการส่งต่อนักเรียน โรงเรียนมีการประเมินนิเทศ ติดตาม เพื่อทบทวนการดำเนินงาน พร้อมทั้งนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบให้เท่าทันสถานการณ์ในยุค NEW NORMAL สร้างเครือข่ายสหวิชาชีพที่มีแผนการดำเนินงาน ป้องกัน แก้ไข และส่งเสริมการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ติดตามผลการส่งนักเรียนที่มีปัญหาผ่านระบบออนไลน์ เช่น Facebook หรือ Line เป็นช่องทางในการประสานงานการส่งต่อ ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาประสานความร่วมมือกับครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง ผ่านระบบออนไลน์เพื่อส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไปแก้ไข จัดอบรมผ่านระบบออนไลน์ให้ความรู้เกี่ยวกับการส่งต่อให้กับครูที่ปรึกษา ผู้ปกครองนักเรียน เพื่อการดำเนินงานที่มีความถูกต้องและเกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อนักเรียน และโรงเรียนมีการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาให้ผู้เกี่ยวข้องภายในโรงเรียนครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา นักจิตวิทยาในโรงเรียน ผ่านช่องทางออนไลน์เพื่อรับการช่วยเหลืออย่างเหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดของ สอดคล้องกับ พัชรา หงคำมี, สุวัฒน์ จุลสุวรรณ ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ที่ได้พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 6 ส่วน ได้แก่ 1)หลักการ 2)วัตถุประสงค์ 3)ระบบและกลไก 4)วิธีดำเนินงาน แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 4.1)ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 4.2)ด้านการคัดกรองนักเรียน 4.3)ด้านการส่งเสริมนักเรียน 4.4)ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 4.5)ด้านการส่งต่อนักเรียน 5)แนวทางการประเมินผล 6) เงื่อนไข โดยผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของแนวทางโดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

7.2 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุค NEW NORMAL โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยังสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรประกอบไปด้วยผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว ผู้ปกครองนักเรียนและสมาชิกในชุมชน ซึ่งได้พบเห็นการดำเนินงานของโรงเรียน ซึ่งมีวิธีการดำเนินงานในการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับตัวนักเรียนอย่างรอบด้าน เช่น การจัดทำข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนรายชั้นเรียนที่เป็นปัจจุบัน การเยี่ยมบ้านนักเรียนโดยผู้บริหารและคณะครู ดำเนินการออกเยี่ยมนักเรียนครบร้อยละร้อยเปอร์เซ็นต์เพื่อให้ทราบข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับตัวนักเรียน สภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ สภาพเศรษฐกิจและสังคม ความสัมพันธ์ในครอบครัว พร้อมทั้งได้ทำการ พูดคุยแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเรียน การเรียนต่างๆ เพื่อให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการ ดูแลและพัฒนาบุตรหลาน สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ปกครองและนักเรียน รวมถึงการใช้แบบ ประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) ซึ่งเป็นเครื่องมือสำหรับการคัดกรองนักเรียนด้านพฤติกรรม การ ปรับตัวที่มีผลต่อเกี่ยวเนื่องกับสภาพจิตใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Johnson, S. (2017) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิผลในโรงเรียน พบว่า แผนการแนะแนวในปัจจุบันควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เหมาะสม กับวัตถุประสงค์ นอกจากนี้การสำรวจประสิทธิผลของแผนงานของโรงเรียนสามารถนำมาใช้ได้กับฝ่าย กิจกรรมนักเรียนและผู้เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาที่แสวงหาแผนงานให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิภาพที่มุ่งให้ความสำคัญกับความก้าวหน้าของนักเรียน

7.3 ข้อเสนอแนะการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุค NEW NORMAL โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยังสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษาควรเข้าใจความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนนั้นมีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตไม่เหมือนกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้น การเยี่ยมบ้านนักเรียนและด้วยวิธีการที่เหมาะสมหลากหลายในยุค NEW NORMAL จะทำให้รู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลวิเคราะห์ เพื่อการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง ทาง ด้านการคัดกรองนักเรียน ควรคัดกรองนักเรียนในยุค NEW NORMAL ด้วยระบบออนไลน์ โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย และควรบันทึกข้อมูลผ่านเว็บแอปพลิเคชันในคอมพิวเตอร์ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียน ควรวางแผนการจัดกิจกรรมโฮมรูมและการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน

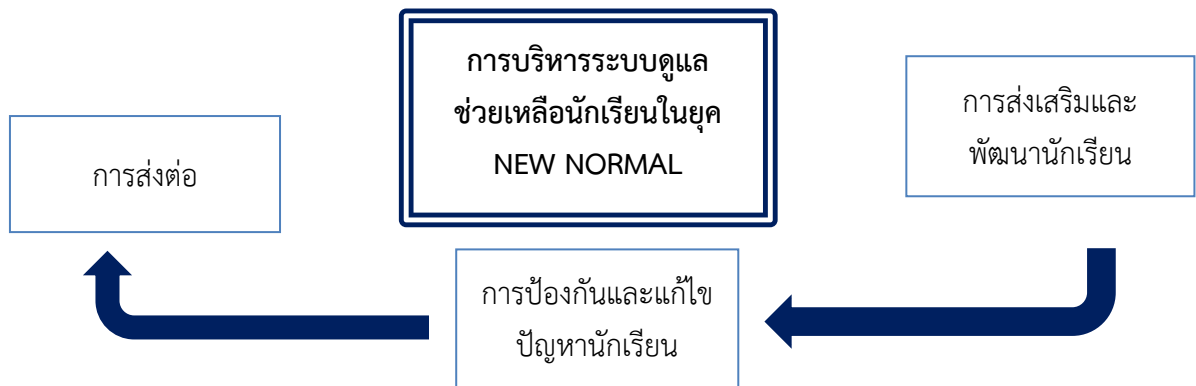
และจัดโครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริม และพัฒนานักเรียนที่ครอบคลุมนักเรียนทุกกลุ่ม ตามความถนัด และความสนใจให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงความสามารถ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน ผู้บริหารควรร่วมใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการทำงานควรร่วมมือ ช่วยเหลือ สนับสนุน เสริมแรง ให้ กำลังใจแก่ผู้ร่วมงานผ่านเครื่องมือทางเทคโนโลยีดิจิทัลที่สามารถแชร์หรือทำงานร่วมกันได้ เช่น Google doc, Google drive และควรรค้นหาแหล่งข้อมูลสารสนเทศที่สนับสนุนการทำงาน ด้านการ ส่งต่อนักเรียน ควรการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาเป็นการภายในให้ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำ วิชา นักจิตวิทยา และควรมีระบบการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอกผ่านช่องทางออนไลน์เพื่อ รับการช่วยเหลืออย่างเหมาะสม โรงเรียนควรติดตามการปฏิบัติหน้าที่ของผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานที่ ส่งต่อนักเรียนไปอย่างใกล้ชิดและรายงานให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะ และเก็บข้อมูลทั้งหมดให้เป็น ความลับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรา หงคำมี, สุวัฒน์ จุลสุวรรณ ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทาง ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) สำหรับโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ที่ได้พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 6 ส่วน ได้แก่ 1)หลักการ 2)วัตถุประสงค์ 3)ระบบและกลไก 4)วิธีดำเนินงาน แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 4.1)ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 4.2)ด้านการคัดกรองนักเรียน 4.3)ด้านการส่งเสริมนักเรียน 4.4)ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 4.5)ด้านการส่งต่อนักเรียน 5)แนวทางการประเมินผล 6) เงื่อนไข โดยผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของแนวทางโดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ใน ระดับมากที่สุด

8. องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด และการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนในยุค NEW NORMAL โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 ลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 สรุปได้ ดังภาพต่อไปนี้

การรู้จักนักเรียนเป็น
รายบุคคล

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุค NEW NORMAL โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยังสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อจัดรูปแบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบใหม่ให้สอดคล้องกับการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้เรียนเป็นสำคัญ

8.1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรสำรวจจำนวนผู้เรียนในแต่ละสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ที่สังกัด เพื่อติดตามความพร้อมในด้านการใช้สื่ออุปกรณ์เทคโนโลยี ความพร้อมในการเข้าถึงสื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในรูปแบบต่าง ๆ ความพร้อมของผู้ปกครอง พร้อมกับการแสวงหาแนวทางในการช่วยเหลือและสนับสนุนผู้เรียนที่มีความขาดแคลนให้มีความพร้อมตามความเหมาะสม

8.1.3 โรงเรียนควรให้ความสำคัญและให้ความร่วมมือกับการดำเนินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยต้องสร้างความเข้าใจให้ทุกฝ่ายตระหนักถึงความสำคัญและปรับทัศนคติเพื่อให้เกิดเป้าหมายเดียวกัน

8.1.4 ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภายนอกโรงเรียนควรเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา และพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผู้บริหารควรดำเนินการให้มีการปรับปรุงข้อมูล นักเรียนรายบุคคลให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ และควรมีการสนับสนุนให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดทำข้อมูลเป็นรายบุคคล

8.2.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน ผู้บริหารควรดำเนินการให้มีการจัดระบบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ ตัวนักเรียนในด้านต่าง ๆ และดำเนินการให้มีการแบ่งกลุ่มผู้เรียนอย่างชัดเจน ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่ม เสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา

8.2.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน ผู้บริหารควรดำเนินการให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนของครูที่ปรึกษาอย่างต่อเนื่องและดำเนินการให้มีการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละบุคคล

8.2.4 ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา ผู้บริหารควรดำเนินการให้มีการพัฒนาทักษะในการให้คำปรึกษาของครูที่ปรึกษาและดำเนินการให้มีการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนมีการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องหรือพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

8.2.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน ผู้บริหารควรดำเนินการให้ครูที่ปรึกษามีความสม่ำเสมอในการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียน และดำเนินการให้มีการช่วยเหลือผู้เรียนที่มีปัญหาและเมื่อเกิดความยากในการช่วยเหลือนักเรียน โดยจะมีการส่งต่อไปยังหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง รวมถึงดำเนินการให้ผู้ปกครองให้ความยินยอมในการส่งต่อผู้เรียนให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรมีการศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยังสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 เป็นงาน วิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากยิ่งขึ้น

8.3.2 ควรมีการศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนเพื่อนำมาใช้เปรียบเทียบเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

8.3.3 ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ เช่น การศึกษาพฤติกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยังสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

9. บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ : ศรุสภา.

กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา. (2547). เอกสารการสอนชุดวิชาการศึกษาตลอดชีวิตและการศึกษานอกระบบ. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ถนัด ประดับเพชร, สุเทพ เมย์ไธสง (2565) การพัฒนาคู่มือระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนโรงเรียนกลุ่มเมืองเกษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. วารสารการบริหารการศึกษา มจร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด. 2(3). 38-49.

ปรียาภัทร ศรีไกร, ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี (2565). การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในยุค NEW NORMAL ของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ 3 เมืองศรีภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. วารสารการบริหารการศึกษา มจร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด. 2(3). 1-12.

พัชรา หงคำมี, สุวัฒน์ จุลสุวรรณ ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน โดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

- มัธยมศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด. 12(1). 423-436.
- แพรวพลอย พัฒนะแสง, ธรินธร นามวรรณ ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด. 11(1). 664-678.
- ยุวดี โกสุมาลย์. (2560). สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลืออื่นนักเรียนโรงเรียนสุวรรณภูมิพิทยไพศาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2554). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- Johnson, S. (2016) Thanks, but no-thanks for the feedback. *Assessment & Evaluation in Higher Education*. 42(6). 850-859.

การบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4
ลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3*
ACADEMIC ADMINISTRATION OF SMALL SCHOOLS IN EDUCATIONAL
QUALITY DEVELOPMENT 4 OF LAM NAM YOUNG UNDER ROI ET
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

อนุกุล มามั่งคั่ง¹, ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี²
Anukul Mamangkhang¹, Theeraphat Thinsandee²
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด^{1,2}
Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus^{1,2}
Email : mamangkhang24@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 ลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 ลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน 3) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 ลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนจำนวน 86 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบค่าที (t-test) และสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 ลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการวัดผล และประเมินผล ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา 2) ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 ลุ่มน้ำยัง จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 ลุ่มน้ำยัง สถานศึกษาควรกำหนดเนื้อหาประสบการณ์การเรียนรู้ วิเคราะห์ผู้เรียน ส่งเสริมการคิด วิเคราะห์ สร้างองค์ความรู้ โรงเรียน

ควรพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย การนิเทศภายในควรเป็นวิธีการที่เป็นกัลยาณมิตร
ต่อกัน โรงเรียนควรวางแผนการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาก่อนเปิดภาคเรียน

คำสำคัญ : การบริหารงานวิชาการ; โรงเรียน; กลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 ลุ่มน้ำยัง

ABSTRACT

The objectives of this research are 1) to study the state of academic administration of small schools in educational quality development 4 of Lam Nam Young under Roi Et Primary Educational Service Area Office 3, 2) to compare the academic administration of small schools in educational quality development 4 of Lam Nam Young under Roi Et Primary Educational Service Area Office 3, classified by educational background, positions, and work experience, and 3) to gather suggestions for academic administration of small schools in educational quality development 4 of Lam Nam Young under Roi Et Primary Educational Service Area Office 3, from the target groups, including 86 school administrators and teaching staff. The research utilized a questionnaire with a Likert scale of 5 levels The statistical analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way ANOVA for variance analysis.

The results show that: 1) Academic administration of small schools in Educational Quality Development 4 of Lam Nam Young under Roi Et Primary Educational Service Area Office 3, overall, varies across different dimensions. The highest average score is in the curriculum development aspect, followed by teaching and learning management, media innovation and educational technology, outcome assessment and evaluation, research for educational quality development, and internal quality assurance system development. The lowest average score is in educational dissemination. 2) The results of comparing the opinions of staff members regarding the academic administration of small schools in Educational Quality Development 4 of Lam Nam Young, categorized by position, show no significant differences. However, there are significant differences in opinions based on educational background and work experience at a statistical significance level of .05. 3) The recommendations for the academic administration of small schools in educational quality development 4 of Lam Nam Young, suggest that schools should define learning experiences, analyze students' thinking, foster analytical skills, summarize knowledge, develop educational quality through research, establish cordial internal communication methods, and plan the use of media, innovation, and educational technology before the beginning of each semester.

Keywords : Academic administration; Schools; Educational Quality Development 4 of Lam Nam Young

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 วางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศให้มีการพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับ ความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ซึ่งองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาและ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับการพัฒนาเยาวชนไทยแห่งยุคศตวรรษที่ 21 นั่นคือ การบริหารงาน วิชาการในโรงเรียน ที่ถือว่าเป็นหัวใจของสถาบันการศึกษาทุกระดับ (สำนักงานเลขาธิการสภา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ทั้งนี้ การบริหารงานวิชาการที่จะให้ประสบผลสำเร็จนั้น ย่อมมีปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงาน วิชาการของ สถานศึกษา อันได้แก่ ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านสื่อ และเทคโนโลยี ทางการศึกษา และปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่งคือปัจจัย ด้านผู้บริหารผู้บริหารเปรียบเสมือนบุคคลที่สำคัญในการ ขับเคลื่อนการศึกษาและเปรียบเสมือนแม่ทัพหน้า จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในงานวิชาการ ทราบขอบข่าย และปฏิบัติการกิจการบริหารงานวิชาการอย่างชัดเจน (อิริวัฒน์ พันธุ์รัตน์, 2562)

อย่างไรก็ตามจากการศึกษาผลการวิจัย พบว่า ปัญหาจากการบริหารงานวิชาการมีอยู่มาก ได้แก่ เรื่องหลักสูตรมีเอกสารที่ใช้ประกอบการจัดทำหลักสูตรไม่เพียงพอเนื่องจากโรงเรียนต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้มีสาระเนื้อหาที่จะให้นักเรียนในโรงเรียนของตนได้เรียนได้ตรงกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของผู้เรียนผู้ปกครองและชุมชน โรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจ ในการวิเคราะห์เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์โครงสร้างการจัดทำสาระการเรียนรู้ พื้นฐานสาระการเรียนรู้ เพิ่ม ครูขาดเอกสารและสื่อสำหรับการศึกษาค้นคว้าเพื่อจัดทำแผนการสอน และกิจกรรมการสอน ครูผู้สอนไม่เข้าใจการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และปัญหาครุมิภาระงานมากจึงทำให้มี เวลาในการเขียนแผนการสอน การสอนโดยขาดการเตรียมการสอนซึ่งทำให้นักเรียนไม่น่าสนใจ ทำให้นักเรียนไม่สนใจการเรียนและหนีเรียน เป็นต้น (กุลธิดา เลนุกูล, 2554)

การบริหารงานวิชาการนับว่าเป็นหัวใจสำคัญทางการศึกษาที่ทุกสถานศึกษาต้องถือปฏิบัติ ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดกับตัวผู้เรียนจึงเกิดจากการบริหารจัดการที่ดีการวางแผน การกำหนด กลยุทธ์ โดยมี เป้าหมายหลักในการดำเนินงานที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณภาพประสบความสำเร็จ และออกไปเป็น ทรัพยากรที่มีคุณค่าของสังคม การจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผล ดังนั้น การบริหาร สถานศึกษานั้นผู้บริหารควรมีหลักการและกระบวนการบริหาร เพื่อให้การบริหารสถานศึกษามีความ เหมาะสม ซึ่งการบริหาร คือ ศิลปะในการทำงานให้ บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น กระบวนการทำงาน ร่วมกับผู้อื่นเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้บริหารควรมีภาวะผู้นำเชิง พุทธิในองค์การทางการศึกษาในยุคดิจิทัลเนื่องจากเป็นบทบาทที่สำคัญของผู้นำองค์กรทุกองค์กร ไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาครัฐหรือองค์กรภาคเอกชนเป็นบุคคลที่จะนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ หลักธรรมที่นำมาใช้กับภาวะผู้นำอย่างมีประสิทธิภาพ คือ ทศพิธราชธรรม พรหมวิหาร 4 ธรรมาธิปไตย สังคหวัตถุ 4 สัมปยุตธรรม 7 และหุติยปาปณิกสูตร มีความสำคัญต่อองค์กรทุกระดับ และถือว่าเป็นหน้าที่ของผู้บริหารและบุคลากรในทุกระดับจะต้องตระหนักและให้ความสำคัญต่อ หลักธรรมเพื่อนำไปบูรณาการพัฒนาองค์การทางการศึกษาต่อไป (พระครูวิจิตรปัญญารมณ, 2565) สอดคล้องกับแนวคิดกระบวนการบริหาร ของ Gulick, Luther, Lindon Urwick (1937) ที่ได้เสนอ

แนวคิดเกี่ยวกับการ บริหารงานไว้ 7 ด้าน ที่เรียกลย่อ ๆ “POSDCoRB” ซึ่ง เป็นแนวคิดที่ผู้วิจัยนำมา เป็นแนวทางในการวิจัยครั้งนี้ โดยกระบวนการบริหาร “POSDCoRB” ประกอบด้วย การวางแผน (P-planning) การจัดองค์การ (Organizing) การจัดคนเข้าทำงาน (S-staffing) การสั่งการ (D-directing) การประสานงาน/การร่วมมือ (Coordinating) การรายงาน (R-reporting) และ งบประมาณ (B-budgeting)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ได้กำหนดหลักการบริหารงาน วิชาการไว้ว่า ผู้บริหารต้องมีการจัดทำแผนงานวิชาการที่สอดคล้องกับนโยบายหลัก มุ่งร่วมกันทำงาน เป็นทีมมีการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปยังผู้ปฏิบัติ ส่งเสริมผู้ร่วมงานให้ปรับปรุงตนเอง ตลอดจนสร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน มีคณะกรรมการที่ปรึกษาทางวิชาการ มีการติดตาม ประเมินผลเพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการ ซึ่งเป็นหน้าที่ที่ต้อง ตระหนัก โดยสถานศึกษาต้องใช้กระบวนการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพซึ่งจะส่งผลต่อ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาต้นสังกัด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3, 2565)

จากความสำเร็จและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 เพื่อนำผลการศึกษาเป็นข้อมูลในการพัฒนา หรือปรับปรุงการบริหารงาน วิชาการ และการพัฒนาประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพ การศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่ 4 กลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน

2.3 เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนา คุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 บุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียน ขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 แตกต่างกัน

3.2 บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก ในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 แตกต่างกัน

3.3 บุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 แตกต่างกัน

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

4.1 ได้ทราบข้อมูลที่เป็นสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 เพื่อผู้บริหารจะใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการ

4.2 ได้แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก และผู้เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยเป็นข้อมูลในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิผลต่อสถานศึกษาอย่างสูงสุดต่อไป

4.3 ผลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยัง และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 เพื่อนำไปกำหนดนโยบายการพัฒนางานด้านกิจการนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 12 คน และครูผู้สอน/บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 74 คน รวมทั้งสิ้น 86 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมี 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) 5 ระดับ ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยัง มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open end) มีค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหาระหว่าง 0.67-1.00 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 การเก็บรวบรวมข้อมูล 1) ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อผู้บริหารของโรงเรียนขนาดเล็ก 2) ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเสนอต่อผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยัง พร้อมด้วยแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย 3) ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตัวเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) และค่าการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (F-test)

และวิเคราะห์ข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษา
 ที่ 4 กลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยวิเคราะห์เชิงเนื้อหา
 (Content Analysis)

6. ผลการวิจัย

6.1 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพ
 การศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กใน
 กลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ			
	μ	σ	อันดับ	แปลผล
1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.80	0.65	1	มาก
2) ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.65	0.68	2	มาก
3) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.50	0.77	5	มาก
4) ด้านการนิเทศการศึกษา	3.48	0.70	7	มาก
5) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน	3.48	0.67	6	มาก
6) ด้านการวัดผลและประเมินผล	3.53	0.69	4	มาก
7) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา	3.53	0.65	3	มาก
รวมเฉลี่ย	3.57	0.68	-	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพ
 การศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมอยู่ใน
 ระดับมาก ($\mu = 3.57$, $\sigma = 0.68$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุดได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตร
 สถานศึกษา ($\mu = 3.80$, $\sigma = 0.67$) รองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\mu = 3.65$, $\sigma = 0.68$)
 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\mu = 3.53$, $\sigma = 0.65$) ด้านการวัดผลและ
 ประเมินผล ($\mu = 3.53$, $\sigma = 0.69$) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\mu = 3.50$, $\sigma = 0.77$)
 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน ($\mu = 3.48$, $\sigma = 0.67$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด
 คือ ด้านการนิเทศการศึกษา ($\mu = 3.48$, $\sigma = 0.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏดังนี้

1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด
 ได้แก่ โรงเรียนมีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และจุดเน้นของหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับ
 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและบริบทของโรงเรียน รองลงมา คือ โรงเรียนมีการวิเคราะห์

หลักสูตรแกนกลางและสภาพปัญหาความต้องการของชุมชน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียน นำผลการประเมินการใช้หลักสูตรไปวิเคราะห์ วางแผนพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

2) ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ครู มีการใช้รูปแบบนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 รองลงมา คือ มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้กระบวนการที่หลากหลาย และเหมาะสมกับผู้เรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ครูมีการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา และวิเคราะห์ผู้เรียน

3) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ โรงเรียนมีการสร้างเครือข่ายในการศึกษาวิเคราะห์วิจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ทั้งภายในโรงเรียนระหว่างโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษา รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนมีการกำหนดแนวทางการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โรงเรียนมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย

4) ด้านการนิเทศการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ โรงเรียนมีการจัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึงและต่อเนื่องเป็นระบบ รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนมีประเมินผลการนิเทศการศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนมีการติดตาม รายงานผลการนิเทศการศึกษา พร้อมวางแผนพัฒนาร่วมกับคณะครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา

5) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด โรงเรียนนำผลการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอกไปใช้ในการวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนมีการจัดระบบสารสนเทศระบบประกันคุณภาพภายในให้เป็นหมวดหมู่ ข้อมูลมีความสมบูรณ์ เรียกใช้งาน สะดวกรวดเร็วและเป็นปัจจุบัน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนมีการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน

6) ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ โรงเรียนมีการจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการประเมินผลและ การเทียบโอนผลการเรียนเป็นปัจจุบัน รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนมีการวัดผล ประเมินผล เทียบโอนประสบการณ์ ผลการเรียนรู้และอนุมัติผลการเรียนตรงตามระยะเวลา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนมีการกำหนดระเบียบการวัดผล และประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาโดยให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ

7) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ โรงเรียนนำผลการนิเทศติดตามการใช้สื่อการเรียนรู้มาวางแผนเพื่อพัฒนาในปีต่อไป รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนมีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อพัฒนาการศึกษาอย่างเป็นระบบ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนมีการวางแผนการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาก่อนเปิดภาคเรียน

6.2 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มนี้ยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดผลและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยรวม

และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน ด้านการวัดผลและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.3 ข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า สถานศึกษาควรกำหนดเนื้อหาประสบการณ์การเรียนรู้ โดยให้ครูได้ทำโครงสร้างรายวิชา นำผลการประเมินการใช้หลักสูตรไปวิเคราะห์ วางแผนพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูควรวิเคราะห์ผู้เรียน ส่งเสริมการคิด วิเคราะห์ สร้างองค์ความรู้ ส่งเสริมการฝึกปฏิบัติ แสดงผลในการปฏิบัติอย่างชัดเจน และฝึกการประเมินตนเอง กำหนดแนวทางการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้มีการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของผู้เรียน ควรติดตาม รายงานผลการนิเทศการศึกษา กำหนดวิธีการและระยะเวลาในการนิเทศภายในจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาเน้นการมีส่วนร่วม และวงจรคุณภาพ PDCA กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา ควรวางแผน จัดประชุมชี้แจงการอบรมเกี่ยวกับสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาแก่ครูผู้เกี่ยวข้องได้ทราบและสามารถนำไปปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกันได้

7. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจเพื่อนำมาอภิปรายผล ดังนี้

7.1 สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร โรงเรียนและหัวหน้างานวิชาการของโรงเรียน มีความตื่นตัวในเรื่องของการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก และต้องการแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา เพื่อส่งผลต่อ คุณภาพของผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และเพื่อพร้อมรับการ ประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา การบริหารการศึกษาเป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคล ที่ร่วมมือกันพัฒนาคนให้มีคุณภาพ การจะพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้นั้น จะต้องมีการดำเนินการในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม การวัดผล การจัดอาคารสถานที่และ พัสดุครุภัณฑ์ การสรรหาบุคคลมาดำเนินการหรือมาทำการสอนในสถาบันการศึกษา การปกครอง นักเรียนเพื่อให้นักเรียนเป็นคนดีมีวินัยและอื่น ๆ ซึ่งถือว่าเป็นภารกิจทางการบริหารการศึกษา หรือ งานบริหารการศึกษา โดยงานด้านวิชาการเป็นภาระหลักในการดำเนินงานของโรงเรียนเพื่อพัฒนาผลผลิต คือ นักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษาและ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้มีการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนาธรรมที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความ ต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายซึ่งจะเป็น ปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผลประเมินผล

รวมทั้งการจัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พนม วัลย์หล้า (2560) ได้ศึกษา สภาพ ปัญหา และแนวทาง การพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผลการวิจัยพบว่าสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาวัต งามคุณธรรม (2566) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสวน กุหลาบวิทยาลัย รังสิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ผลการศึกษาสภาพ ปัจจุบันของโรงเรียนก่อนการพัฒนาจากการวิเคราะห์เอกสารรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย รังสิต ได้ศึกษาวิเคราะห์สภาพการบริหารงานวิชาการสรุปสาระสำคัญจาก การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนจุดที่ควรพัฒนา ได้แก่ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ด้านการใช้ระบบประกันคุณภาพ ภายใน ผลการศึกษาระดับการดำเนินการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย รังสิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ก่อนการพัฒนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นุชเรศ คำดีบุญ, ประเสริฐ เรือนนระการ (2565) ที่ได้ศึกษาการพัฒนา แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุดรธานี เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 มีสภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

จากผลการวิจัยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูมีการวิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ที่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำไว้ และวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อกำหนดจุดเน้น หรือ ประเด็นที่สถานศึกษาให้ความสำคัญ ศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา และ ชุมชนเพื่อนำมาเป็นข้อมูล จัดทำสาระการเรียนรู้ของสถานศึกษาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จัดทำสาระการ เรียนรู้ของสถานศึกษา เพื่อนำไปจัดทำรายวิชาพื้นฐานหรือรายวิชาเพิ่มเติม จัดทำคำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อจัดประสบการณ์และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ ผู้เรียน มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ประเมินผล และปรับปรุง โรงเรียนนำผลการประเมินการใช้หลักสูตรไปวิเคราะห์ วางแผนพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา ศรีลาภักย์ (2559) ได้ศึกษาผล ศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 20 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องงานวิชาการ มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการพัฒนา รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก อยู่ในระดับน่าพอใจ พื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 20 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจ เป็นเพราะว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือ แนะนำและสนับสนุน เพื่อ

ปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนของครู โดยการนิเทศการศึกษาควรมีการวางระบบ การนิเทศอย่างชัดเจน โดยกำหนดวิธีการนิเทศ ผู้ทำหน้าที่นิเทศ และช่วงเวลาในการนิเทศ เพื่อให้ มีมาตรฐานและมีคุณภาพ และส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของผู้เรียน โรงเรียนมีการจัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึงและต่อเนื่องเป็นระบบ วางแผนการจัดทำคู่มือ กระบวนการนิเทศการศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการศึกษา จัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประเมินผลการการนิเทศการศึกษา ติดตาม รายงานผลการนิเทศการศึกษา พร้อมวางแผนพัฒนาร่วมกับคณะครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา ช่วยให้ครูมองเห็นปัญหาและความต้องการจำเป็นของเด็กและเยาวชน สามารถจัดสนองความต้องการของเด็กและเยาวชนได้รวมทั้งการช่วยแก้ไขและป้องกันปัญหา ทำให้ครูผู้บริหารและข้าราชการทุกฝ่ายได้มองเห็นและเข้าใจ จุดมุ่งหมายของการศึกษาและบทบาทหน้าที่ของตนเองเพื่อดำเนินการให้บรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าว เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานของครูและเจ้าหน้าที่อยู่ในสภาพที่ดีและร่วมปฏิบัติงานเป็นคณะด้วยกำลังและสติปัญญา ครูได้พัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะในการสอนตลอดจนทำ แผนการสอนสื่อการสอนการประเมินผล เพื่อประสานงานกับผู้บริหารการศึกษาในอันที่จะแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่ โรงเรียนไม่อาจดำเนินงานได้ตามลำพัง ช่วยประเมินผลงานของครูและเจ้าหน้าที่รวมทั้งช่วยวางแผนเพื่อ แก้ปัญหาที่มีให้เหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภาภรณ์ พลรัักษ์, นริศนันท์ เดชสุระ, และพรเทพ รุ่งแผน (2560) ได้ศึกษาแนวทางการส่งเสริมกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า มีการปฏิบัติกรนิเทศอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการดำเนินการนิเทศ รองลงมาคือด้านการประเมินผลการนิเทศ ด้านการวางแผนการนิเทศ และด้านการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการการนิเทศ

7.2 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีการสร้างความรู้ความเข้าใจในขอบข่ายของงาน เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธิติรัตน์ วรรณพันธ์, สมหญิง จันทร์ไทย (2563) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า 1) ความคิดเห็นของครูต่อ การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผลและการ เทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตาม ประสบการณ์ทำงานและระดับการศึกษา พบว่าโดยรวมและทุกด้านไม่แตกต่างกัน

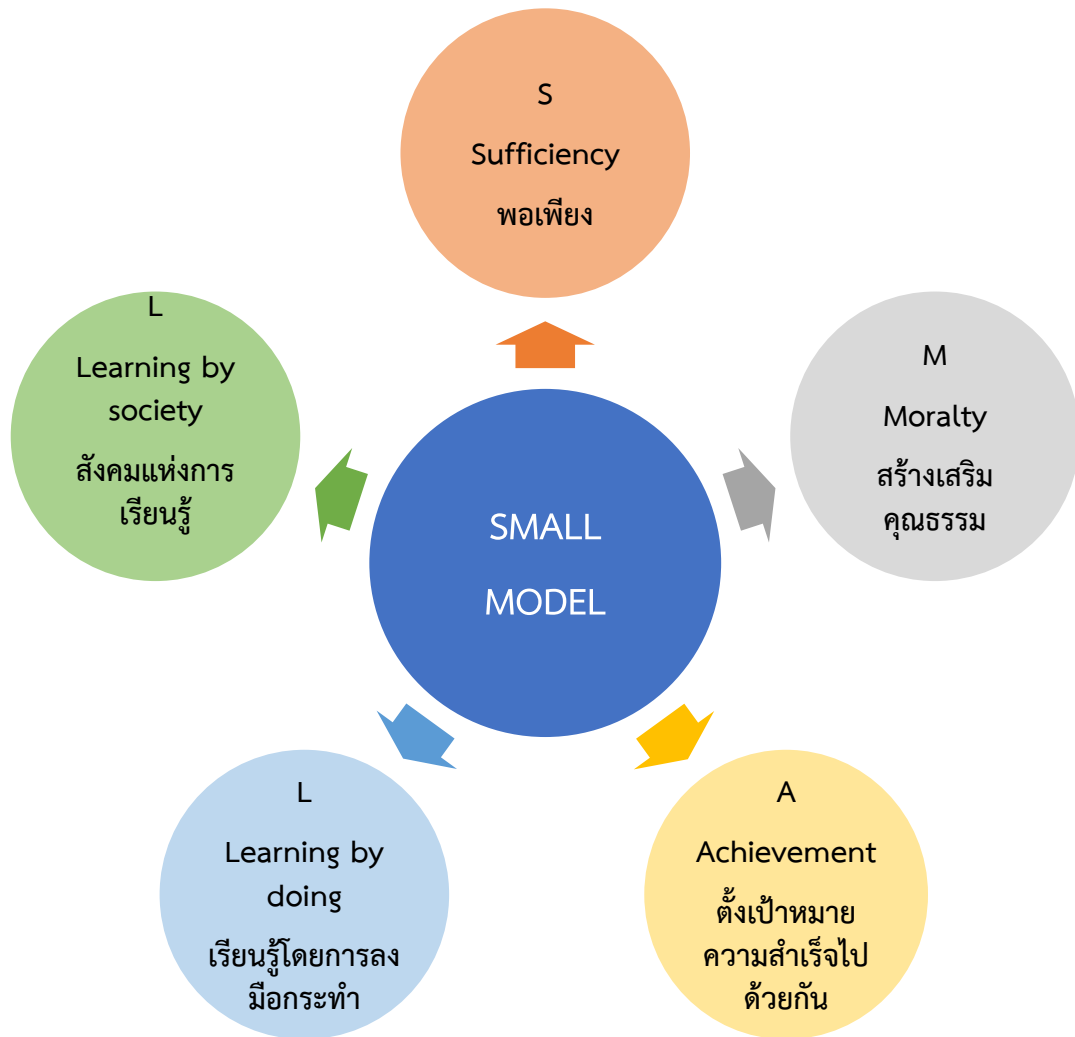
เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษา ผู้บริหาร

สถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกคนที่มีประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกันต้องดูแลเอาใจใส่ในด้านวิชาการ ส่งเสริม และพัฒนากิจกรรมของสถานศึกษา เพื่อจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่สามารถพัฒนาผู้เรียน ให้มีความรู้ความสามารถเต็มศักยภาพและดำเนินการชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขทำให้ครูที่มี ระยะเวลา สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญชชลิการ์ กันทะเจตน์ (2563) ได้ศึกษา ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการ บริหารงานวิชาการของวิทยาลัยเทคนิคระยอง ผลการวิจัยพบว่า คิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงาน วิชาการของวิทยาลัยเทคนิคระยอง จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7.3 ข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพ การศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ควรกำหนดเนื้อหาประสบการณ์การเรียนรู้ โดยให้ครูได้ทำ โครงสร้างรายวิชา นำผลการประเมินการใช้หลักสูตรไปวิเคราะห์ วางแผนพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูควรวิเคราะห์ผู้เรียน ส่งเสริมการคิด วิเคราะห์ อนุรักษ์ความรู้ ส่งเสริมการฝึกปฏิบัติ แสดงผลในการปฏิบัติอย่างชัดเจน และฝึกการ ประเมินตนเอง ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนควรพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วย กระบวนการวิจัย กำหนดแนวทางการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้มีการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของผู้เรียน ด้านการนิเทศการศึกษา โรงเรียนควร ติดตาม รายงานผลการนิเทศการศึกษา พร้อมวางแผนพัฒนาร่วมกับคณะครู ผู้บริหาร และบุคลากร ทางการศึกษา กำหนดวิธีการและระยะเวลาในการนิเทศภายใน ควรเป็นวิธีการที่เป็นกัลยาณมิตรต่อกัน ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนควรจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้น คุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน ประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาตาม มาตรฐานของสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาเน้นการมีส่วนร่วม และวงจรคุณภาพ PDCA ด้านการวัดผลและประเมินผล ควรกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของ สถานศึกษา ควรส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลแต่ละวิชาให้สอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนการสอน และหน่วยการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โรงเรียนควรวางแผนการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาก่อน เปิดภาคเรียน จัดประชุมชี้แจงการอบรมเกี่ยวกับสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาแก่ครูผู้เกี่ยวข้องได้ทราบ และสามารถนำไปปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกันได้ ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ พัฒนาสื่อและนวัตกรรมทาง การศึกษา เพื่อการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อาคม ยูพานิชย์ และ สุรางคนา มัณยานนท์ (2565) ได้ศึกษา การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลอย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางพัฒนาการ บริหารงานด้านวิชาการ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ควรส่งเสริมให้มีการประชุม วางแผนพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ครูผู้สอนทำการเรียนการสอนโดยการนำสื่อการเรียน การสอนมาใช้เพื่อให้เกิดความหลากหลายมากขึ้น และจัดทำระเบียบข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและ ประเมินผลของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติของสำนักงานเขตพื้นที่ ตามลำดับ

8. องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด และการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มนี้ยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 สรุปได้ ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 แนวคิด SMALL MODEL

ภาพที่ 2 องค์ความรู้การบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4
ลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

9.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ควรมีการประชุมวางแผนในการจัดทำหลักสูตรเพื่อให้เนื้อหาของหลักสูตรสอดคล้องกับให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

9.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดควรมีการวางแผนปฏิบัติการร่วมกันในการวิเคราะห์หาจุดเด่นและจุดด้อยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนก่อนเปิดภาคเรียน เพื่อหาวิธีและแนวทางการแก้ไขในการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ

9.1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดหาวิทยากรมาให้ความรู้กับครูในเรื่อง การนิเทศ การศึกษาให้สอดคล้องกับผู้เรียนที่ถูกต้อง มีการติดตาม รายงานผลการนิเทศการศึกษา พร้อมวางแผนพัฒนาร่วมกับคณะครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ครูมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

9.1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดหาวิทยากรมาให้ความรู้กับครูในเรื่องการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน พาครูไปศึกษาดูงานต่างโรงเรียน สร้างเครือข่ายกับโรงเรียนอื่นๆเพื่อแลกเปลี่ยนปัญหา ประสบการณ์ในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนที่ถูกต้องและเป็นระบบ รวมไปถึงส่งเสริมให้ครูนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

9.2.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนควรนำผลการประเมินการใช้หลักสูตรไปวิเคราะห์ วางแผนพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

9.2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูควรวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา และวิเคราะห์ผู้เรียน

9.2.3 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนควรมีการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย

9.2.4 ด้านการนิเทศการศึกษา โรงเรียนควรติดตาม รายงานผลการนิเทศการศึกษา พร้อมวางแผนพัฒนาร่วมกับคณะครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา

9.2.5 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนควรจัดทำแผนพัฒนา สถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน

9.2.6 ด้านการวัดผลและประเมินผล โรงเรียนควรกำหนดระเบียบการวัดผลและ ประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาโดยให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ

9.2.7 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โรงเรียนควรวางแผนการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ก่อนเปิดภาคเรียน

9.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

9.3.1 ควรมีการศึกษาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพ การศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 เชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากยิ่งขึ้น

9.3.2 ควรมีการศึกษาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนภายนอกกลุ่มพัฒนาคุณภาพ การศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 เพื่อนำมาใช้ เปรียบเทียบเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

9.3.3 ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ เช่น การศึกษาพฤติกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการ บริหารงานวิชาการในโรงเรียนภายนอกกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยัง สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

10. บรรณานุกรม

- กัญจน์ชลิการ์ กันทะเจตน์. (2563). **ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการ บริหารงานวิชาการของ วิทยาลัยเทคนิคระยอง**. สารนิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย นอร์ทกรุงเทพ.
- กาญจนา ศรีลาภักย์. (2559). การศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก. **วารสารการบริหารและพัฒนา**. 2(1). 175–189.
- กุลธิดา เสนุกุล. (2554). **ตัวชี้วัดการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของสถาบันบัณฑิต พัฒน บริหารศาสตร์**. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ธิดารัตน์ วรรณพันธ์, สมหญิง จันทร์ไทย. (2563). **ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2**. **วารสารมหาจุฬานาครธรรม์**. 7(6). 217–228.
- นุชเรศ คำดีบุญ, ประเสริฐ เรือนนะการ. (2565). **การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4**. **วารสาร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด**. 11(1). 163–175.
- ประภาภรณ์ พลรักษ์, นริสนันท์ เดชสุระ, และพรเทพ รุ่งแผน (2560). **แนวทางการส่งเสริมกระบวนการ นิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1**. **วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเก่า**. 4(2). 41-48.
- พนม วิลัยหล้า. (2560). **สภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27**. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์. (2565). **ภาวะผู้นำเชิงพุทธในองค์การทางการศึกษาในยุคดิจิทัล**. **วารสาร บัณฑิตสาเกตปริทรรศน์**. 7(1). 37–45.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. (2565). **รายงานประจำปี 2565**. ร้อยเอ็ด : สำนักงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3.
- อธิวัฒน์ พันธุ์รัตน์. (2562). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- อาคม ยูพานิชย์ และสุรางคนา มัณยานนท์. (2565). **การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1**. **วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร**. 2(1). 137-150.
- Gulick, Luther, Lindon Urwick. (1937). **Paper on the Science of Administration**. Clifton : Augustus M. Kelley.

**ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด***

**FACTORS AFFECTING THE EFFECTIVENESS OF ACADEMIC MANAGEMENT
BY ADMINISTRATORS UNDER THE OFFICE OF ROI ET SECONDARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA**

ขวัญเรือน โยคะสัย¹, สุเทพ เมย์ไธสง²

Kwanruean Yokasai¹, Suthep Maythaisong²

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด^{1,2}

Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus^{1,2}

Email : i.pharmy@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อคัดสรรปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด 3) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2565 จำนวน 430 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบปกติ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ประกอบด้วย ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ปัจจัยด้านงบประมาณ และปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม 2) ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อ เทคโนโลยีนวัตกรรมเพื่อการศึกษา การประเมินผลการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน 3) ปัจจัยพยากรณ์ของการพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 6 ตัวแปร และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ในทางบวก และมีความสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ ระหว่าง 0.112-0.544 และปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงไปต่ำ ดังนี้ ได้แก่ ปัจจัยด้านครูผู้สอน อยู่ในระดับปานกลาง ไปใน ทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รองลงมา ได้แก่ ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านผู้ปกครอง และชุมชน และต่ำที่สุด ได้แก่ ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม 4) ผลการวิเคราะห์พหุคูณถดถอยแบบปกติ (Enter Regression Method) สามารถสร้างสมการพยากรณ์ของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ดังนี้

$$Y = a + b_2X_2 + b_6X_6 + b_1X_1 + b_4X_4 + b_3X_3 + b_5X_5$$

$$Y = 1.0421 + 0.1577X_2 + 0.1483X_6 + 0.1182X_1 + 0.1227X_4 + 0.1094X_3 + 0.1035X_5$$

$$Z = \beta_2Z_2 + \beta_6Z_6 + \beta_1Z_1 + \beta_4Z_4 + \beta_3Z_3 + \beta_5Z_5$$

$$Z = 0.1577Z_2 + 0.2131Z_6 + 0.1875Z_1 + 0.1734Z_4 + 0.1346Z_3 + 0.1125Z_5$$

คำสำคัญ : ปัจจัย; ประสิทธิภาพ; การบริหารงานวิชาการ

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to identify the factors affecting the effectiveness of academic management by administrators affiliated with the Office of Roi Et Secondary Educational Service Area, 2) To study the relationship of factors affecting the effectiveness of academic administration of school administrators Under the Office of Roi Et Secondary Educational Service Area 3) To create a forecasting equation of factors affecting academic administration effectiveness of school administrators. Under the Office of Roi Et Secondary Educational Service Area The sample group consisted of 430 teachers under the Office of Roi Et Educational Service Area in the academic year 2022. The data collection tool was a questionnaire with a 5-point Likert scale. Data analysis included standard deviation, Pearson's product moment correlation of coefficient, and normal multiple regression analysis (Enter Regression Method).

The following were the summarized results of the research: 1) The factors that affect the academic performance of school administrators under the Office of Secondary Educational Service Area in Roi Et province are teachers, educational media and technology, administrators, parents and communities, budget, and facilities and environment. 2) The effectiveness of academic management by school administrators under the supervision of the Office of the Educational Service Area in Roi Et province consists of curriculum development, development of learning processes, development of technology and innovation, assessment of learning outcomes, and research for student development. 3) The predictive factors of the effectiveness of

academic management by school administrators under the supervision of the Educational Service Area Office in Roi Et province found that the correlation coefficient between all 6 predictive variables and the effectiveness of academic management by educational administrators had a positive correlation and the statistical significant level was at the .01. The correlation coefficients ranged from 0.112 to 0.544. The factors that have a high correlation with the effectiveness of academic management by school administrators under the supervision of the Office of Educational Service Area Office in Roi Et province are as follows: the development of school curricula, followed by the development of learning processes, development of educational media and technology innovation, assessment of learning outcomes, and the research for student development. On the other hand, the factors that have a low correlation with the effectiveness of academic management by educational administrators under the supervision of the Office of Educational Service Area in Roi Et province are as follows: teachers, which is at a moderate level and has a statistical significant positive correlation at the .01 level, followed by factors related to educational media and technology, budget, administrative, and factors related to parents, communities, and environment, which have the lowest correlation. 4) The results of the Enter Regression Method can create an equation to predict the factors that affect the effectiveness of academic management by school administrators affiliated with the Office of Educational Service Area in Roi Et as follows:

$$Y = a + b_2X_2 + b_6X_6 + b_1X_1 + b_4X_4 + b_3X_3 + b_5X_5$$

$$Y = 1.0421 + 0.1577X_2 + 0.1483X_6 + 0.1182X_1 + 0.1227X_4 + 0.1094X_3 + 0.1035X_5$$

$$Z = \beta_2Z_2 + \beta_6Z_6 + \beta_1Z_1 + \beta_4Z_4 + \beta_3Z_3 + \beta_5Z_5$$

$$Z = 0.1577Z_2 + 0.2131Z_6 + 0.1875Z_1 + 0.1734Z_4 + 0.1346Z_3 + 0.1125Z_5$$

Keywords : Factors; Effectiveness; Academic management

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ และแรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีสังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรมจริยธรรม และประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) การศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์เป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีความสำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีคุณภาพการศึกษาที่มีบทบาทสูงในการพัฒนาเศรษฐกิจและท่ามกลางการเปลี่ยนผ่านระบบของการศึกษาไทยที่จำเป็นที่ต้องมีการปฏิรูปการศึกษาเพื่อนำพาประเทศชาติไปสู่ยุคที่เท่าทันสภาพของโลกเปลี่ยนไปทั้งในระบบความรู้ระบบ

สังคมเศรษฐกิจระบบงานและการปฏิวัติดิจิทัล ตลอดจนการพัฒนาและปฏิรูปประเทศในกระแสโลกาภิวัตน์ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ได้มีการกำหนดจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาไว้ 4 ประการ ดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ 2) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะที่ทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบาทของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ศาสตร์ 3) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคีและร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 4) เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561)

การศึกษาคือรากฐานสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรบุคคลอันนำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการพัฒนาคน อันเป็นการเสริมสร้างทุนของประเทศให้พร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ซึ่งปัจจัยสำคัญของการขับเคลื่อนพัฒนาประเทศคือการสร้างทักษะการเรียนรู้และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของมนุษย์ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) จากแนวทางในการพัฒนาดังกล่าว สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่สำคัญหน่วยงานหนึ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพในทุกด้าน ซึ่งประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา จะส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา การบริหารสถานศึกษานั้นเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องประสานงานให้บุคคลต่างๆ ปฏิบัติหน้าที่ไปด้วยดี และบำรุงรักษาหน่วยงานให้ดำรงอยู่อย่างมั่นคงและมีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป การบริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่งจะมีการแบ่งงานในการบริหารออกเป็นด้าน ๆ และมีรายละเอียดมากขึ้นกับขนาดขององค์กร และความคล่องตัวในการบริหาร แต่ทั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ ต้องมีประสิทธิภาพสูงสุด แต่ถึงอย่างไรการบริหารสถานศึกษาต้องมีส่วนหลัก ๆ 4 ด้าน ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคลากร การบริหารงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป (สัมมา ธนินย, 2556) การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากเกี่ยวข้องกับกิจกรรม ทุกกิจกรรมในโรงเรียน โดยเฉพาะเรื่องการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของโรงเรียนที่เป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหาร (ภูมิพัฒน์ รักพรมงค, 2559)

จากรายงานสภาวะการศึกษาของประเทศไทยในปี 2561 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนจากการประเมินผลทั้งภายในประเทศ (O-Net) และเปรียบเทียบระหว่างประเทศ (PISA) อยู่ในเกณฑ์ต่ำผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษาระหว่างสถาบันการศึกษาในกรุงเทพฯ ฯ และเมืองใหญ่ที่มีเศรษฐกิจดีและจังหวัดอื่นที่จนกว่ายังคงแตกต่างกันสูง การพัฒนาความสามารถในการแข่งขันและสมรรถนะการศึกษาของไทยยังพบว่าดัชนีความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจสังคม ดัชนีการพัฒนาการศึกษา รวมถึงผลการทดสอบเปรียบเทียบของไทยกับนักเรียนนานาชาติอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าหลายประเทศในเอเชียตะวันออกและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561) เมื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่วัดจากการสอบระดับชาติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ใน 5 วิชาหลักตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 เป็นต้นมา ได้คะแนนเฉลี่ยออกมาต่ำกว่าร้อยละ 50 เป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ในการประเมินของสำนักงานรับรอง

มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) และหน่วยงานอื่น ๆ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เรียนแบบท่องจำเพื่อสอบเอาคะแนน แต่คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ใช้ไม่เป็น ขาดทักษะในการเรียนรู้และทักษะที่จำเป็นในการทำงานและการพัฒนาตนเอง สอดคล้องกับผลการทดสอบนักเรียนนานาชาติ PISA ใน 3 วิชาหลักที่พบว่าคะแนนเฉลี่ยและลำดับที่ของนักเรียนไทยอยู่ในลำดับต่ำมาโดยตลอด (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561) สิ่งเหล่านี้สะท้อนถึงคุณภาพด้านการจัดการศึกษาของประเทศไทยที่ยังมีปัญหาอยู่มากโดยเฉพาะด้านการบริหารจัดการด้านวิชาการของสถานศึกษา ในขณะที่เดียวกันงานวิชาการในสถานศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลเพียงใดนั้นจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือร่วมใจจากบุคลากรฝ่ายต่างๆ ที่มีอยู่ โดยเฉพาะผู้บริหาร ครู ว่าสนใจงานวิชาการเพียงใด มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานมากน้อยแค่ไหน องค์กรประกอบเหล่านี้จะส่งผลให้การบริหารงานวิชาการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้วางแผนการบริหารงานและกำหนดนโยบายให้คณะกรรมการวิชาการ ดำเนินงานตามแผนที่กำหนดให้ ส่วนครูเป็นผู้ปฏิบัติตามนโยบายของผู้บริหารภายใต้การควบคุม ของคณะกรรมการวิชาการ จะเห็นได้ว่าบุคลากรมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และคุณภาพของการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาเท่าๆ กัน จากรายงานขององค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา ที่ทำการทดสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียนอายุ 15 ปีทั่วโลก ในด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และการอ่าน พบว่านักเรียนไทยร้อยละ 59.5 อยู่ในกลุ่มที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน และมีนักเรียนไทยเพียงร้อยละ 0.18 ที่ทำคะแนนได้ในระดับสูงกว่าค่ามาตรฐาน ทั้งยังขาดความเชื่อมโยงระหว่างระบบการศึกษา (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม(SWOT Analysis) พบว่า จุดอ่อนคือ ผู้เรียนมีผลการทดสอบการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน(O-NET) ในเกือบทุกวิชา โดยเฉพาะในวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 ผู้เรียนส่วนมากขาดทักษะความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ การใช้เหตุผล และการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนและบุคลากรทางการศึกษาที่ปัญหาในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร วิธีการวัดและประเมินผลทั้งหลักสูตรและผู้เรียน ยังไม่สามารถสะท้อนผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียนในด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นรูปธรรม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด, 2565) ซึ่งจากจุดอ่อนดังกล่าวส่วนใหญ่ครอบคลุมอยู่ในงานวิชาการของโรงเรียน ทำให้มองเห็นถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการที่ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จะต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับงานวิชาการ

จากความที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ทั้งนี้เพื่อนำผลวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อคัดสรรปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด
- 2.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด
- 2.3 เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

- 3.1 ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด
- 3.2 เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานและปรับปรุงการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด
- 3.3 ได้องค์ความรู้เพื่อนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบาย แผน แผนงาน โครงการ กิจกรรมในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่ยุทธศาสตร์ในการบริหารงานวิชาการ

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ประชากร ได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2565 จำนวน 2,502 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด, 2565) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2565 จำนวน 430 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามวิธีการกำหนดขนาดของการใช้ตัวแปรแบบ Multivariate ของ Comrey and Lee (1992) ซึ่งได้เสนอแนะว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ถือว่าดี(Good) แต่ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 430 คน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการวิเคราะห์ตัวแปรพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ดคาดเคลื่อนมาก หรือการเกิด Multicollinearityซึ่งใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม(Cluster Sampling) และขนาดตัวอย่างของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มอย่างเป็นสัดส่วนกับจำนวนประชากรในกลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด มีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ(Rating scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) ตอนที่ 3 ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด มีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ(Rating scale) ตามวิธีของ ลิเคอร์ท (Likert)

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้ 1) ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถึงผู้อำนวยการโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด เพื่อขออนุญาต และอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูในสังกัด 2) ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามจำนวน 430 ฉบับ พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม ให้แก่ครูธุรการ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้ประสานส่งแบบสอบถามให้กับครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 3) ผู้วิจัยติดต่อขอรับคืนแบบสอบถามจากสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 4) ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถาม แล้วตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนมาแล้วพบว่าได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวน 430 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 5) นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้สถิติทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เป็นปัจจัยกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ด้วยค่าสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson correlation coefficient) การอ่านความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy}) ของบุญชม ศรีสะอาด (2556) และวิเคราะห์การพหุคูณถดถอย แบบปกติ (Enter Regression Method) เพื่อใช้ในการสร้างสมการพยากรณ์ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์โดยวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ

5. ผลการวิจัย

5.1 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด จำแนกตามปัจจัยและประสิทธิผลงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน จำแนกตามปัจจัยและประสิทธิผลงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ดังนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยด้านครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา อยู่ในระดับมาก ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ปัจจัยด้านงบประมาณ ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด จำแนกตามปัจจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด	(n=430)		แปลผล	อันดับที่
	\bar{X}	S.D.		
ปัจจัยด้านผู้บริหาร (X ₁)	4.19	0.58	มาก	3
ปัจจัยด้านครูผู้สอน (X ₂)	4.53	0.61	มากที่สุด	1
ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน (X ₃)	4.16	0.74	มาก	4
ปัจจัยด้านงบประมาณ (X ₄)	4.08	0.53	มาก	5
ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม (X ₅)	4.06	0.64	มาก	6
ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา (X ₆)	4.23	0.43	มาก	2
รวม	4.20	0.58	มาก	-

5.2 ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากรองลงมา คือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ในภาพรวม (Y)

ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด	(n=430)		แปลผล	อันดับที่
	\bar{X}	S.D.		
1.การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา (Y ₁)	4.41	0.56	มาก	1
2.การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (Y ₂)	4.35	0.76	มาก	2
3.การประเมินผลการเรียนรู้ (Y ₃)	4.26	0.73	มาก	4
4.การพัฒนาสื่อ เทคโนโลยีนวัตกรรมเพื่อการศึกษา (Y ₄)	4.29	0.74	มาก	3
5.การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน (Y ₅)	4.19	0.74	มาก	5
รวม	4.33	0.74	มาก	-

5.3 ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 6 ตัวแปร และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร

สถานศึกษา มีความสัมพันธ์ในทางบวก และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ ระหว่าง 0.112-0.544 และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงไปต่ำ ได้แก่ ปัจจัยด้านครูผู้สอน อยู่ในระดับต่ำ ไปในทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รองลงมา ได้แก่ ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ตามลำดับ และต่ำที่สุด ได้แก่ ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	Y
X ₁	1.00	0.409**	0.234**	0.138**	0.112**	0.127**	0.125**
X ₂		1.00	0.256**	0.195**	0.117**	0.125**	0.275**
X ₃			1.00	0.544**	0.201**	0.144**	0.117**
X ₄				1.00	0.348**	0.309**	0.175**
X ₅					1.00	0.408**	0.112**
X ₆						1.00	0.253**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.4 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบปกติ(Enter Regression Method) ของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 6 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน และปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม เรียงตามลำดับ ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.6244 มีอำนาจพยากรณ์ ได้ร้อยละ 38.98 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน เท่ากับ 0.2620 และสามารถสร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน เพื่อพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ดังนี้

$$Y = a + b_2X_2 + b_6X_6 + b_1X_1 + b_4X_4 + b_3X_3 + b_5X_5$$

$$Y = 1.0421 + 0.1577X_2 + 0.1483X_6 + 0.1182X_1 + 0.1227X_4 + 0.1094X_3 + 0.1035X_5$$

$$Z = \beta_2Z_2 + \beta_6Z_6 + \beta_1Z_1 + \beta_4Z_4 + \beta_3Z_3 + \beta_5Z_5$$

$$Z = 0.1577Z_2 + 0.2131Z_6 + 0.1875Z_1 + 0.1734Z_4 + 0.1346Z_3 + 0.1125Z_5$$

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่อยู่ในสถานศึกษา มีความตื่นตัวในเรื่องของการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก และต้องการแสดงให้เห็นถึง ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา เพื่อส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ดังนั้น เมื่อผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนได้ร่วมกันจัดให้มีการอบรม ประชุม สัมมนา เพื่อรับรู้นโยบายที่มีการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ โดยมีการกำกับติดตามอย่างใกล้ชิด และส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้รับความรู้เพื่อก้าวทันเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน จึงส่งผลให้การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ ราตรี สอนดี (2559) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพงานวิชาการของ โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิผลการศึกษพบว่า ปัจจัยการบริหารของโรงเรียน ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ประสิทธิภาพงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ปัจจัยการบริหารกับประสิทธิภาพงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ โดยรวม มีความสัมพันธ์กันทางบวก เมื่อจำแนกตามปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยด้านครูผู้สอน สอดคล้องกับการศึกษาของ ศศิณัฐ ฐิติธนต์ (2562) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสารสาสน์วิเทศชลบุรีผลการวิจัยพบสภาพปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสารสาสน์วิเทศชลบุรี พบว่าอยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านกระบวนการด้านครูผู้สอน ด้านชุมชน ด้านทรัพยากร และด้านผู้บริหาร

6.2 ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ดในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ประสิทธิภาพงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากรองลงมา คือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ ทิศทาง แนวปฏิบัติงานด้วยการส่งเสริม สนับสนุน การจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลให้ดีขึ้น พร้อมกับก่อให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานโดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์มีความรู้ ทักษะ สมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและกอบประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนให้เกิดผลสำเร็จที่ได้จากการดำเนินงานด้านวิชาการการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการปรับเปลี่ยนอยู่เสมอ เพื่อให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน ดังนั้นสถานศึกษาจึงต้องมีการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและนำมาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษานั้น ๆ

เพื่อให้การศึกษามีคุณภาพมากที่สุด การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะหากหลักสูตรสถานศึกษาไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ อาจส่งผลเสียต่อการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพตามไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาหลายท่านเล็งเห็นถึงความสำคัญในประเด็นนี้ จึงมีการเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา ตั้งแต่ในเรื่องของการวิเคราะห์หลักสูตร การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาการนำหลักสูตรไปใช้ รวมถึงการนิเทศติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องด้วยเหตุนี้ การปฏิบัติงานวิชาการในด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาจึงอยู่ในระดับมาก จึงส่งผลให้ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ นครเศศ ศรีเกื้อกุล (2559) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ผลการศึกษาพบว่า สภาพการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยรวมมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับ ศิวพร ละหารเพชร (2562) ได้ศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่า ดานการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ได้แก่ ส่งเสริมการนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ประกอบการจัดการเรียนรู้ ให้ครูจัดทำสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และใช้สื่อการจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับแผนการเรียนรู้และคู่มือครู พัฒนาบุคลากร ของสถานศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนา สื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และจัดใหม่คอมพิวเตอร์เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่ทันสมัยและเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ซึ่งเป็น แนวทาง การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

6.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด เมื่อวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์ พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ เนื่องจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ดมีการกำหนดกรอบโครงสร้างการบริหารสถานศึกษาอย่าง ชัดเจนมีการอบรมพัฒนาผู้บริหาร ข้าราชการครู มีแผนกลยุทธ์ในการบริหารจัดการศึกษา มีแผนนิเทศติดตาม ให้ความสำคัญกับงาน มุ่งเน้นบริหารงานวิชาการเพราะเป็นงานหลักที่จะส่งผลต่อเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงไปต่ำ ได้แก่ ปัจจัยด้านครูผู้สอน รองลงมา ได้แก่ ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน และต่ำที่สุด ได้แก่ ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤตชญา วิเชียรเพริศ, ธีระวัฒน์ เขี่ยมแสง และดิเรก พรสีมา (2558) ได้ศึกษาปัจจัยพหุระดับที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยสรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการได้แก่ คุณภาพของครู พฤติกรรม

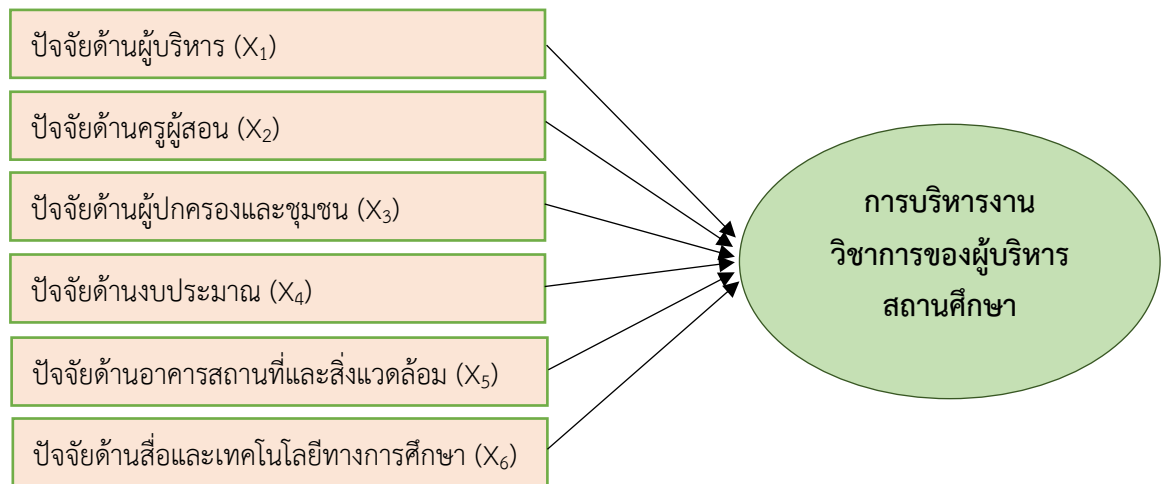
การสอนของครู แรงจูงใจในการทำงานของครู และบรรยากาศการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูติกาญจน์ หลวงแสน (2564) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุดรธานี พบว่า ระดับปัจจัยในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุดรธานีอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ปัจจัยด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะครูเป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด และมีบทบาทสำคัญในการช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความมุ่งมั่น รับผิดชอบต่อนักเรียนที่ได้รับมอบหมาย มีคุณธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้เรียนและเพื่อนร่วมงาน

6.4 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบปกติ(Enter Regression Method) ของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 6 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน และปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม เรียงตามลำดับ ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ปัจจัยด้านครูผู้สอน พบว่ามีผลต่อการบริหารงานวิชาการมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูคือผู้ปฏิบัติกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ ครูคือผู้ที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกับนักเรียนมากที่สุด ครูจึงเป็นตัวแปรสำคัญในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ครูมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา วางแผนสร้างหน่วยการเรียนรู้และกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก รวมถึงสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่บรรลุเป้าหมาย โดยครูเป็นผู้มีความรู้ มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ให้ความช่วยเหลือนักเรียนเมื่อมีปัญหา ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมต่างๆ มีความรู้สึกรักและเมตตาครูต่อนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน มีคุณธรรมจริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี ตลอดจนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน ผู้ปกครอง และชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิสาข์ ศรีภูมิ (2556) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับประสิทธิผลงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดการศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า ปัจจัยผู้สอนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ จตุรภัทร ประทุม (2559) ได้ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลง ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านแรงจูงใจของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผล ของสถานศึกษา พบว่า ทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษาในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7. องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยครั้งนี้ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบปกติ(Enter Regression Method) ของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 6 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านครูผู้สอน (X_2) ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา (X_6) ปัจจัยด้านผู้บริหาร (X_1) ปัจจัยด้านงบประมาณ (X_4) ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน (X_3) และปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม (X_5) ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด ได้แก่ ปัจจัยด้านครูผู้สอน ดังนั้นผู้บริหารจึงควรให้ความสำคัญกับบทบาทในการส่งเสริมแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูมากยิ่งขึ้น ถ้าครูผู้สอนมีวิธีการสอนที่เหมาะสม จะสามารถทำให้นักเรียนเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนยิ่งขึ้น ครูผู้สอนมีการจัดทำสื่อการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาและมีสื่อที่มีความทันสมัยและมีความหลากหลาย จัดกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน อันจะส่งผลให้มีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สถานศึกษามีปรับปรุงและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ใน สถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา วางแผนจัดแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนจัดแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาให้เหมาะสมกับ บริบทของสถานศึกษานั้น ๆ ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระจัดสรรทรัพยากรเพิ่มเติมเข้าไปในการจัดแหล่งเรียนรู้ เพื่อจะทำให้สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ที่พอเพียง เหมาะสมกับบริบทและ กลุ่มสาระวิชาต่าง ๆ

8.2.2 การศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด พบว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดทำ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้พัฒนาตนเองในเรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ให้ครูผู้สอนมีการทำ PLC ติดตามนำผลการทำวิจัยในชั้นเรียนมาใช้ปรับปรุงการจัดการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูผู้สอนนำผลการทำวิจัยในชั้นเรียนมาพัฒนาการจัดการจัดการเรียนรู้อย่างของตนเอง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษามุ่งหวังให้ครูผู้สอนทำวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนโดยนำปัญหาจริงที่เกิดจากการจัดการเรียนมาเป็นวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อสามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้อย่างแท้จริง

8.2.3 ปัจจัยการบริหารงานวิชาการที่มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการสูงสุดคือ ด้านครูผู้สอน ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานวิชาการมีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้นครูผู้สอนจึงควรได้รับการพัฒนา เช่น การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ ตลอดจนเทคนิคการใช้ การผลิตสื่อเทคโนโลยี การศึกษาที่เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรู้เกี่ยวกับความรู้ ความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชา และมอบหมายงานตามความถนัด เพื่อครูจะได้มีความสุขและเกิดความพอใจในการทำงาน และสิ่งสำคัญคือเรื่องขวัญและกำลังใจซึ่งมีผลอย่างยิ่งต่อการทำงาน ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญกับความรู้สึกส่วนนี้ของครูทุกคน

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เพื่อหาปัจจัยที่สามารถนำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้นไป

8.3.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้นไป

8.3.3 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนางานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

9. บรรณานุกรม

กฤตชญา วิเชียรเพริศ, อีระวัฒน์ เยี่ยมแสง และดิเรก พรสีมา. (2559). ปัจจัยพระระดับที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิ ผลการบริ การงานวิ ชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *Journal of Education Khon Kaen University (Graduate Studies Research)*. 10(4). 6-12.

จตุรภัทร ประทุม. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.

ชุตติกาญจน์ หลวงแสน. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุดรดิษฐ์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิษฐ์.

- นครเรศ ศรีเกื้อกุล. (2559). สภาพการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุริยวิสาสน์.
- ภูมิพัฒน์ รักพรหมงคล. (2559). แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนา สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. 4(1). 143-160.
- ราตรี สอนดี. (2559). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัด องค์กรบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิสาข์ ศรีภูมิ. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับประสิทธิผลงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.
- ศศิณัฐ ฐิติธนต์ถ์. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สารสาสน์วิเทศชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- ศิวพร ละครเพชร. (2562). ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความ คิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สัมมา รณิธย์. (2560). หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด. (2565). รายงานผลการดำเนินงานสำนักงานเขต พื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด. ร้อยเอ็ด : สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). รายงานสรุปโครงการประชุมแลกเปลี่ยน เรื่อง แผนการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ : สกศ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). รายงานประจำปี 2561 สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 139 ตอนพิเศษ 258 ง 1 พฤศจิกายน 2565). กรุงเทพฯ : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- Comrey, A. L., & Lee, H. B. (1992). *A First Course in Factor Analysis*. 2nd ed. Hillsdale, NJ : Lawrence Erlbaum.

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจ
ในการปฏิบัติงานของครู ในกลุ่มโรงเรียนประโคนชัย 6
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2*
THE RELATIONSHIP BETWEEN LEADERSHIP OVER LEADERSHIP OF
SCHOOL ADMINISTRATORS AND TEACHERS' MOTIVATION IN
OPERATION IN PRAKHONCHAI 6 SCHOOL UNDER BURIRAM
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

รัตติยา ปากขำนิ¹, สุเทพ เมยไธสง²

Rattiya Pakchamni¹, Suthep Maythaisong²

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด^{1,2}

Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus^{1,2}

Email : ta.rattiyapcn@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในกลุ่มโรงเรียนประโคนชัย 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 2) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของ ผู้บริหารสถานศึกษา กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในกลุ่มโรงเรียนประโคนชัย 6 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนว ทิศทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ใน กลุ่มโรงเรียนประโคนชัย 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 กลุ่ม ตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 114 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์ สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัยพบว่า 1. ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนประโคน ชัย 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วน แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือ ผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในกลุ่มโรงเรียนประโคนชัย 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยรวมมีความสัมพันธ์กัน ($r=0.746$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำ ของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในกลุ่มโรงเรียนประโคนชัย 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่า ผู้บริหารควรยึดหลัก

ความถูกต้องตามระเบียบแบบแผน สร้างแรงจูงใจให้ครูและบุคลากร สร้างความผูกพัน เกิดความรัก
ความสามัคคีกลมเกลียว และความเข้าใจ

คำสำคัญ : ความสัมพันธ์; ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ; แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู

ABSTRACT

The objectives of the research were 1) to study the relationship between Leadership over Leadership of School Administrators and Teachers' Motivation in operation in Prakhonchai 6 school under Buriram Primary Educational Service Area Office 2 2) to find the relationship between leadership over leadership of School administrators and teachers' motivation in operation in Prakhonchai 6 school under Buriram Primary Educational Service Area Office 2. And 3) to study recommendations on leadership development of leadership over leadership of school administrators and teachers' motivation in operation in Prakhonchai 6 School under Buriram Primary Educational Service Area Office 2. The target group consisted of 114 teachers. The research tool was a 5- point scaled questionnaire The statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson Product-Moment Correlation Coefficient Statistics.

The results found that: 1) The relationship between Leadership over leadership of school administrators in Prakhonchai 6 school under Buriram Primary Educational Service Area Office 2 overall, it was at a high level. In part of motivation for the teacher's operations overall, it was at a high level. 2) The relationship between leadership over leadership of school administrators and teachers' motivation in operation in Prakhonchai 6 School under Buriram Primary Educational Service Area Office 2 overall, the correlation was (r) 0.746 with statistical significance at the .01 level. 3) Recommendations for the relationship between leadership over leadership of school administrators and teachers' motivation in operation in Prakhonchai 6 School under Buriram Primary Educational Service Area Office 2 found that administrators should adhere to the principle of correctness according to the rules and regulations, motivate teachers and personnel, create a relationship, love, unity, harmony. and understanding.

Keywords : The Relationship; Leadership Over Leadership; Motivation in Operation

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การก้าวขึ้นไปสู่ตำแหน่งผู้บริหารมืออาชีพ ความรู้ทางการบริหารที่วัดจากการสำเร็จ การศึกษาทางการบริหารโดยตรงไม่เพียงพอ แต่หากผู้บริหารนั้นจะต้องมีความรู้ ความสามารถ (Competencies) การแสดงความเข้าใจตัวผู้อื่นและความรู้จักในตนเอง (Self-knowledge) และสอดคล้องกับหลักการของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการบริหารการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) มุ่งเน้นการพัฒนาให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บริหารมืออาชีพเพื่อปฏิรูปการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ โดยกำหนดคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพที่สำคัญไว้ 6 ประการ ดังนี้ เป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง มีจิตวิญญาณนักบริหาร เป็นผู้นำทางการศึกษา มีความรู้ความสามารถในการบริหาร มีผลงานที่แสดงถึงความชำนาญการบริหารการศึกษา นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร (สมร ปาโท, 2555) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องตระหนักเป็นอย่างดีในเรื่องรูปแบบของการบริหารที่จะนำไปประยุกต์ใช้กับสถานศึกษาที่ตนเองต้องปฏิบัติหน้าที่ โดยต้องคำนึงถึงการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมเป็นหลัก เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนในสังคมได้เข้ามามีบทบาทจัดการ การศึกษาร่วมกันอันสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) เพื่อมุ่งหวังที่จะบริหารงานด้านการศึกษาร่วมกับคณะครู และ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างราบรื่นสามารถขับเคลื่อนให้หน่วยงานสถานศึกษา ประสบผลสำเร็จ ซึ่งมีภารกิจหลัก คือ การจัดการเรียน การสอนเพื่อให้นักเรียนบรรลุตามจุดหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และให้บริการแก่ชุมชน บุคคลที่มีบทบาท อำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบ ที่สำคัญที่สุด คือ ผู้บริหารโรงเรียนเนื่องจากเป็นบุคคลที่สามารถใช้อำนาจ ตลอดจนทรัพยากรต่างๆ เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ หรือคาดว่าจะมีการจัดการดำเนินงานของโรงเรียนให้ไปสู่จุดหมายที่ต้องการ ผู้บริหารโรงเรียนจึงมีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนมี องค์ประกอบการบริหารโรงเรียนที่สำคัญที่สุด 4 ด้าน คือ การวางแผน การจัดการองค์การ การนำ และการควบคุม และพฤติกรรมหลักสำคัญที่ทำให้การบริหารจัดการประสบความสำเร็จประกอบด้วย 4 อย่าง คือ ภาวะผู้นำ แรงจูงใจ การติดต่อสื่อสาร และการตัดสินใจ (อังคณา สุขเสวี, 2554)

ในการมุ่งผลสัมฤทธิ์งานและมุ่งผลสัมฤทธิ์คนมิใช่เพียงแต่ว่าตนเองมีภาวะผู้นำขององค์การ ดังเช่นในอดีตที่ผ่านมาซึ่งให้ความสำคัญกับบทบาทและคุณลักษณะของผู้นำเป็นหลักแต่จะต้องเป็นผู้ กระตุ้นผู้ตามให้เป็นผู้ตามด้วยเช่นกันสิ่งสำคัญคือจะต้องเป็นผู้ส่งผ่านหรือสร้างผู้ตามให้เป็นผู้ตาม (Leader) ตามแบบฉบับแห่งผู้นำ ด้วยการสร้างภาวะผู้นำเหนือผู้นำ (Super Leadership Constructed) ที่สามารถเป็นผู้นำให้ผู้อื่นตามแบบอย่างซึ่งมีภาวะผู้นำเหนือผู้นำที่เป็นคนนำให้คนอื่น มีความเป็นผู้ตามด้วยตนเอง และสิ่งสำคัญจะต้องมีภาวะผู้นำในตนเอง (Self-Leadership) ที่เรียกอีก นัยหนึ่งว่า "การฝึกลูกน้องให้เก่ง" ผู้บริหารโรงเรียนจึงเป็นผู้ที่มีความสำคัญในตนเอง ดังนั้นผู้บริหาร โรงเรียนจึงมีบทบาทในการบริหารบุคลากรในโรงเรียน โดยการพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะ ให้เป็นผู้ตาม มีความสามารถในการตัดสินใจตามที่ได้รับมอบหมายในบทบาทหน้าที่โดยนำกระบวนการ ของภาวะผู้นำแบบเหนือผู้นำ (Super Leadership) ของแมนซ์ และซิมส์ มาใช้ในการบริหารงาน ซึ่งมี 7 ขั้นตอน คือ การทำให้บุคลากรเป็นผู้ตามตนเอง การแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้ตามตนเอง การกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง การสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก การอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยให้รางวัลและการตำหนิต่างสร้างสรรค์ การสนับสนุนให้เกิดภาวะ

ผู้นำตนเองโดยการสร้างคณะทำงาน และการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง แมนซ์ และซิมส์ (Manz & Sims, 1989)

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูเป็นประเด็นสำคัญในการศึกษาพฤติกรรมมองค์การ ซึ่งผู้บริหารจะต้องหาวิธีการและเทคนิคที่จะทำให้สมาชิกปฏิบัติงานและทุ่มเทให้กับองค์กรอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะกับผู้บริหารสมัยใหม่ที่ต้องเป็นผู้จัดการและผู้นำได้อย่างเหมาะสม โดยผู้นำที่มีความรู้ความสามารถและมีศักยภาพในโลกปัจจุบันและอนาคต (ณัฐพันธ์ เชนรัตน์, 2551) ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญกับแรงจูงใจ โดยเฉพาะแรงจูงใจภายในที่เกิดขึ้นในความรู้สึกนึกคิดของผู้ปฏิบัติงานทุกคน ซึ่งเป็นสิ่งที่ถาวรไม่ว่าจะเป็นความสนใจ ความต้องการ หรือเจตคติต่องานล้วนก่อให้เกิดแรงบันดาลใจในการทำงานทุกฝ่าย เพราะนอกจากจะช่วยให้บรรลุเป้าหมายส่วนบุคคลแล้วยังจะช่วยให้บรรลุเป้าหมายของหน่วยงาน (ภารดี อนันต์นาวี, 2553) การสร้างแรงจูงใจโดยใช้ทฤษฎีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน โดยมีปัจจัยจูงใจ (Motivation factor) เป็นสิ่งที่สร้างความพึงพอใจในงานให้เกิดขึ้น ซึ่งจะช่วยให้บุคลากรรักงานที่ปฏิบัติอยู่ และทำให้บุคลากรในองค์กรปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 1) ความต้องการสัมฤทธิ์ผล 2) ความต้องการความรักและความผูกพัน 3) ความต้องการอำนาจ (McClelland, 1961)

กลุ่มโรงเรียนประโคนชัย 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 มีสภาพแวดล้อมภายในภาพรวมปัจจุบันที่มีจุดอ่อน (Weakness) เช่น บุคลากรบางส่วนหย่อนสมรรถภาพไม่มีความตระหนักในภาระหน้าที่ ส่งผลให้ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนต่ำลง ข้าราชการครูสอนไม่ตรงตามวิชาเอกและประจำชั้นจึงทำให้ไม่ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่เต็มศักยภาพ บุคลากรไม่นำความรู้ความสามารถใช้ในการพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มที่ ขาดทักษะส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำลง โรงเรียนภายในกลุ่มยังขาดแคลนครู ส่งผลให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่เต็มรูปแบบ ขาดการวางแผนใช้ปัจจัยงบประมาณ ความเป็นเอกภาพและมีงบประมาณจำนวนจำกัด ส่งผลให้การดำเนินการพัฒนาภายในกลุ่มโรงเรียนไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร การนิเทศ กำกับ ติดตาม และการมีส่วนร่วมของบุคลากรไม่ต่อเนื่องและขาดการประสานงานที่ดี ส่งผลให้โรงเรียนภายในกลุ่มไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังตกต่ำอยู่ในลำดับรั้งท้ายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและยังไม่มีแนวโน้มที่สูงขึ้น ครูและบุคลากรบางส่วนยังไม่มี ความตระหนักที่จะยกระดับคุณภาพการศึกษาแบบองค์รวมและยังมุ่งสอนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเดิม ไม่ปรับเปลี่ยนวิธีสอนและแนวคิดใหม่ๆ ซึ่งครูผู้สอนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญหลักที่เกี่ยวข้องในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ภายในกลุ่มโรงเรียน (กลุ่มโรงเรียนประโคนชัย 6, 2565)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในกลุ่มโรงเรียนประโคนชัย 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เนื่องจากการบริหารแบบภาวะผู้นำเหนือผู้นำมีความสำคัญต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู กลุ่มโรงเรียนประโคนชัย 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 และจะทำให้เกิดประสิทธิผลต่อการบริหารงานของผู้บริหาร แนวทางในการวางแผน ปรับปรุงพัฒนาภาวะผู้นำของ

ผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เพื่อเกิดประสิทธิผลต่อโรงเรียนและนักเรียนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในกลุ่มโรงเรียนประโคนชัย 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

2.2 เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในกลุ่มโรงเรียนประโคนชัย 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในกลุ่มโรงเรียนประโคนชัย 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ได้ทราบถึงภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนประโคนชัย 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการเสริมสร้างภาวะผู้นำเหนือผู้นำให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา

3.2 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ได้ทราบถึงแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในกลุ่มโรงเรียนประโคนชัย 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาส่งเสริมการทำงานของครูให้เกิดความก้าวหน้าในการทำงาน

3.3 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ได้สารสนเทศเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาความเป็นผู้นำของตนเองในด้านต่างๆ

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในกลุ่มโรงเรียนประโคนชัย 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในกลุ่มโรงเรียนประโคนชัย 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวนสถานศึกษาทั้งหมด 9 โรงเรียน จำนวนผู้บริหารสถานศึกษาและครู 114 คน กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ประชากรมีจำนวนจำกัด ผู้วิจัยจึงใช้ประชากรทั้งหมดแทนกลุ่มตัวอย่าง ได้จำนวน 114 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในกลุ่มโรงเรียนประโคนชัย 6 สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (ธานินท์ ศิลป์จารุ, 2553) จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของ ลิเคอร์ท (Likert) 5 ระดับ ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในกลุ่มโรงเรียนประโคนชัย 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของ ลิเคอร์ท (Likert) 5 ระดับ ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในกลุ่มโรงเรียนประโคนชัย 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open - end) การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท สร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะ นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของคำถามแต่ละข้อ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC : Index of item objective congruence) นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาเสนอแนะ นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับโรงเรียนในกลุ่มประโคนชัย 2 จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง นำแบบสอบถามที่ทดลองมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .93 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อกลุ่มโรงเรียนประโคนชัย 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเสนอต่อกลุ่มโรงเรียนประโคนชัย 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พร้อมด้วยแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient)

5. ผลการวิจัย

5.1 ระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนประโคนชัย 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนประโคนชัย 6 โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา(X_{tot})	ระดับความคิดเห็น			
	μ	σ	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง (X_1)	4.54	0.59	มากที่สุด	7
2. ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง (X_2)	4.67	0.50	มากที่สุด	1
3. ด้านการกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง (X_3)	4.59	0.53	มากที่สุด	5
4. ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวก (X_4)	4.55	0.55	มากที่สุด	6
5. ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง (X_5)	4.61	0.54	มากที่สุด	3
6. ด้านการสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเองโดยการสร้างคณะกรรมการ (X_6)	4.61	0.54	มากที่สุด	3
7. ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง (X_7)	4.65	0.51	มากที่สุด	2
รวม	4.60	0.54	มากที่สุด	-

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนประโคนชัย 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.60$, $\sigma=0.54$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง (X_2) ($\mu=4.67$, $\sigma=0.50$) รองลงมา ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง (X_7) ($\mu=4.65$, $\sigma=0.51$) ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง (X_5), ด้านการสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเองโดยการสร้างคณะกรรมการ (X_6) ($\mu=4.61$, $\sigma=0.54$) ด้านการกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง (X_3) ($\mu=4.59$, $\sigma=0.53$) ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวก (X_4) ($\mu=4.55$, $\sigma=0.55$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง (X_1) ($\mu=4.54$, $\sigma=0.59$)

5.2 วิเคราะห์ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในกลุ่มโรงเรียนประโคนชัย 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในกลุ่มโรงเรียนประโคนชัย 6 โดยรวมและรายด้าน

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู (Y_{tot})	ระดับความคิดเห็น			
	μ	σ	ระดับ	อันดับ
1. ด้านเป็นที่ยอมรับนับถือของเพื่อนร่วมงาน (Y_1)	4.69	0.50	มาก	2
2. ด้านค่าตอบแทน (Y_2)	4.62	0.55	มาก	4
3. ด้านเป้าหมายที่ชัดเจน (Y_3)	4.76	0.47	มาก	1
4. ด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี (Y_4)	4.67	0.51	มาก	3
รวม	4.69	0.51	มาก	-

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในกลุ่มโรงเรียนประโคนชัย 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.69$, $\sigma=0.51$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านเป้าหมายที่ชัดเจน (Y_3) ($\mu=4.76$, $\sigma=0.47$) รองลงมา ด้านเป็นที่ยอมรับนับถือของเพื่อนร่วมงาน (Y_1) ($\mu=4.69$, $\sigma=0.50$) ด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี (Y_4) ($\mu=4.67$, $\sigma=0.51$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านค่าตอบแทน (Y_2) ($\mu=4.62$, $\sigma=0.55$)

5.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในกลุ่มโรงเรียนประโคนชัย 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในกลุ่มโรงเรียนประโคนชัย 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยภาพรวม

แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ของครู (Y_{tot})	ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ (X_{tot})							
	ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง (X_1)	ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง (X_2)	ด้านการกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง (X_3)	ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวก (X_4)	ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง (X_5)	ด้านการสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเองโดยการจัดสรรงบประมาณ (X_6)	ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง (X_7)	ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ (X_{tot})
1. ด้านเป็นที่ยอมรับนับถือของเพื่อนร่วมงาน (Y_1)	.571**	.590**	.402**	.514**	.586**	.513**	.708**	.677**
2. ด้านค่าตอบแทน (Y_2)	.567**	.513**	.539**	.472**	.561**	.491**	.718**	.674**
3. ด้านเป้าหมายที่ชัดเจน (Y_3)	.546**	.589**	.453**	.462**	.613**	.566**	.656**	.676**
4. ด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี (Y_4)	.547**	.568**	.470**	.507**	.635**	.573**	.751**	.705**
แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ของครู (Y_{tot})	.822*	.840*	.729**	.839**	.856**	.843**	.792**	.746*

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในกลุ่มโรงเรียนประโคนชัย 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ในภาพรวม ($r=0.746$) และรายด้านมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และคู่ที่มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงที่สุด ($r=0.751$) คือ ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง (X_7) กับด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี (Y_4) คู่ที่มีความสัมพันธ์รองลงมา ($r=0.718$) คือ ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง (X_7) กับ ด้านค่าตอบแทน (Y_2) และที่มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำที่สุด ($r=0.402$) คือ ด้านการกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง (X_3) กับ ด้านเป็นที่ยอมรับนับถือของเพื่อนร่วมงาน (Y_1) มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดังนั้น สรุปความสัมพันธ์ระหว่างระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในกลุ่มโรงเรียนประโคนชัย 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กัน ($r=0.746$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

5.4 สรุปการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในกลุ่มโรงเรียนประโคนชัย 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่า ผู้บริหารควรยึดหลักความถูกต้องตามระเบียบแบบแผนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับครูและบุคลากร มีการกำหนดนโยบาย วางแผนการทำงาน มีการสั่งการที่ชัดเจน ตัดสินใจบนหลักการที่มีเหตุผล สามารถสร้างแรงจูงใจให้ครูและบุคลากรปฏิบัติหน้าที่ของตนเองและงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมสนับสนุนการทำงานให้เกิดความสะดวก สร้างความผูกพัน เกิดความรัก ความสามัคคีกลมเกลียว และความเข้าใจ ให้เป็นความสัมพันธ์ที่ดีในองค์กร ให้กำลังใจ ให้คำแนะนำปรึกษา และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ผู้บริหารเข้ารับการประชุม อบรม สัมมนา เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถอย่างสม่ำเสมอ มีการประเมินข้อบกพร่องจากการทำงานเพื่อคิดหาแนวทางปรับปรุงพัฒนา งานเพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนประโคนชัย 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้นำและภาวะผู้นำ มีความสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้นำองค์กรต้องใช้ในการนำพาองค์กรนั้นๆ สู่อำนาจความสำเร็จ โดยผู้นำมีหลายหลายรูปแบบเพื่อปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ซึ่งผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเหนือผู้นำเป็นการให้ผู้ตามสามารถเป็นผู้นำตนเองได้ โดยตัวผู้นำเองจะช่วยให้ผู้ตามหรือบุคลากรในองค์กร ได้ค้นพบความสามารถของตน และใช้ความสามารถให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการปฏิบัติงาน ผู้นำจะใช้อำนาจผู้ตามทำงานให้แก่หน่วยงานหรือองค์กร ได้อย่างเต็มความสามารถ โดยเน้นการปฏิบัติทางพฤติกรรม ทางด้านความรู้ความเข้าใจในการทำงาน สอดคล้องกับแนวคิดของ แมนซ์ และซิมส์ (Manz & Sims, 1991) ซึ่งเป็นการศึกษาค้นคว้า และชี้ให้เห็นว่าผู้นำเหนือผู้นำ (Super Leadership) เป็นแนวคิดที่ล้ำลึกกว่าการศึกษาผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ (Transformational Leader) โดยตัวผู้นำเองจะช่วยให้ผู้ตามหรือบุคลากรในองค์กรได้ค้นพบความสามารถของตนเอง และใช้ความสามารถให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการปฏิบัติงานโดยผู้นำจะมุ่งให้อำนาจ (Empower) ผู้ตามในการทำงานให้หน่วยงานหรือองค์กรอย่างเต็มความสามารถ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุวัตร ศรีพระนาม (2560) ได้ศึกษาระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำเหนือผู้นำของบริหารสถานศึกษา และแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำ

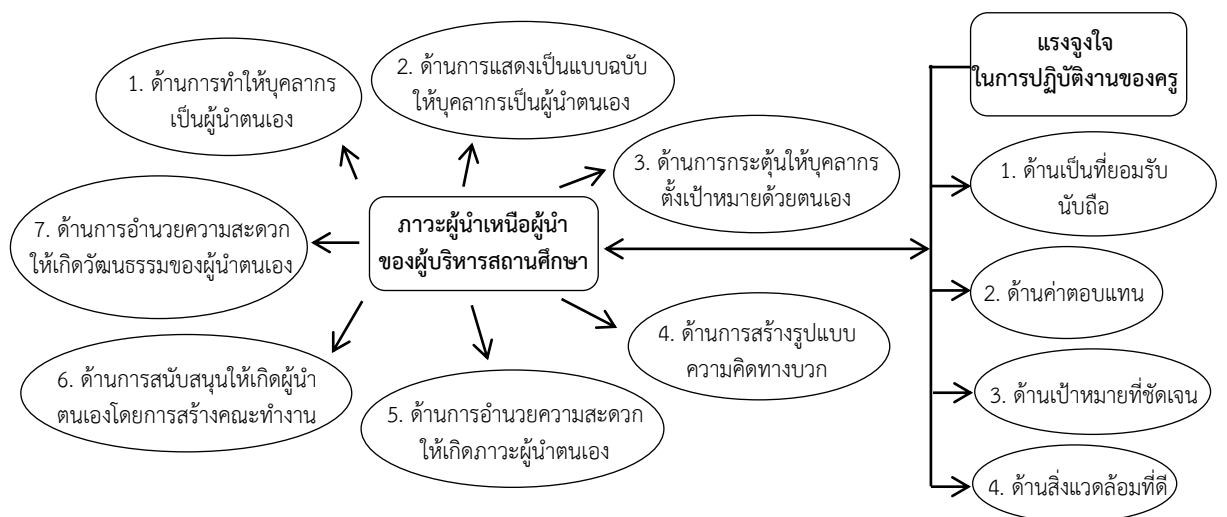
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านการสร้างวัฒนธรรมการนำตนเองมีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด และด้านการสนับสนุนและการเสริมแรงบุคลากรมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาพบว่าผู้บริหารควรศึกษาจุดบกพร่องตนเอง สร้างตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีพฤติกรรมและปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดี ให้ออกาสผู้อื่นปฏิบัติงานจนมีความก้าวหน้า สร้างขวัญกำลังใจและให้เกียรติเพื่อนร่วมงาน ทั้งยังมอบความเชื่อใจในการทำงาน ไม่แสดงออกพฤติกรรมเชิงลบ สร้างความตระหนักต่อสิ่งที่สร้างสรรค์องค์กรให้ดีขึ้น ปฏิบัติงานด้วยเป้าหมายแห่งอุดมการณ์ที่มุ่งมั่น สามารถสร้างแรงบันดาลใจต่อเพื่อนร่วมงาน

6.2 แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในกลุ่มโรงเรียนประโคนชัย 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาชัย เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน คือ แรงผลักดันหรือเงื่อนไขต่างๆ ที่มีอยู่ภายใน และภายนอกตัวบุคคลที่กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมการทำงาน ทิศทางในการกระทำ ความเข้มข้น และระยะเวลาในการกระทำ ดังนั้นแรงจูงใจจึงเป็นกระบวนการทางจิตใจที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสภาพแวดล้อมที่จะทำให้บุคคลตระหนักที่จะปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ เพิ่มความสามารถ โดยอาศัยการบริหารจัดการทรัพยากรในการปฏิบัติงานอย่างคุ้มค่า ประหยัด เกิดประโยชน์สูงสุด และก่อให้เกิดประสิทธิผลในการปฏิบัติงานต่อองค์กรอย่างมีคุณภาพมากที่สุด ความสำคัญของแรงจูงใจสามารถสะท้อนความรู้สึกหรือทัศนคติที่ดีของบุคคลที่มีต่องานที่ปฏิบัติ และอยู่ในความรับผิดชอบ บุคคลได้ใช้ความสามารถหรือทักษะของตนอย่างเต็มที่อันเป็นผลมาจากปัจจัยหรือองค์ประกอบต่างๆ ที่ตอบสนองความต้องการของแต่ละบุคคลทั้งทางร่างกายและจิตใจได้อย่างเหมาะสม เป็นแรงเสริมในการกระตุ้นให้บุคลากรในโรงเรียนมีความกระตือรือร้น และมีความเต็มใจที่จะทำงานอย่างเต็มที่กำลังความสามารถของตนเอง โดยมีความรักและศรัทธาในองค์กรที่ปฏิบัติงานอยู่ สอดคล้องกับแนวคิดของ สัมมาธนิษฐ์ (2556) กล่าวว่า แรงจูงใจ (Motivation) หมายถึง ความปรารถนาที่จะกระทำกิจกรรมใดๆ ที่คิดว่ามีคุณค่าด้วยความเต็มใจของบุคคล ในการที่จะอุทิศกายและใจในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายโดยได้รับรางวัลเป็นผลตอบแทนการกระทำนั้นๆ เป็นสิ่งจูงใจ (Incentives) ที่เป็นสิ่งเร้าที่มากกระตุ้นหากบุคคลมีเจตคติที่ดีต่องานและเพื่อนร่วมงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิมาศ หอมบุญมา (2558) ได้ศึกษา แรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อโรงเรียนของครูโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในการทำงานของครูโรงเรียนและความผูกพันต่อโรงเรียนของครูโรงเรียน จำแนกตามระดับชั้นที่สอน และขนาดโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาชัย โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

6.3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในกลุ่มโรงเรียนประโคนชัย 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาชัย เขต 2 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กัน ($r=0.746$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ คือ การให้ผู้นับตามสามารถเป็นผู้นำตนเองได้ โดยตัวผู้นำเองจะช่วยให้ผู้ตามหรือบุคลากรในองค์กร ได้ค้นพบความสามารถของตน และใช้ความสามารถให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการปฏิบัติงาน ผู้นำจะใช้อำนาจผู้ตามทำงานให้แก่หน่วยงานหรือองค์กร ได้อย่างเต็มความสามารถ โดยเน้นการปฏิบัติทางพฤติกรรม ทางด้านความรู้ ความเข้าใจในการทำงาน ผู้นำหรือผู้บริหารต้องเสริมสร้างค่านิยมที่ดีให้กับบุคลากรของตนเอง เพื่อให้

มีเป้าหมายร่วมกัน คือ การทำงานแบบมีส่วนร่วม โดยร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน และร่วมกันปฏิบัติ ความสำเร็จของการบริหารยุคปฏิรูปการศึกษานั้น จะขึ้นอยู่กับสภาพของการบริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญและปัจจัยคุณภาพของผู้บริหารที่สำคัญมากปัจจัยหนึ่ง ก็คือ พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา นับว่าเป็นสิ่งที่ผู้บริหารโดยทั่วไปยังมีน้อยมาก และขาดแคลน แต่ถึงอย่างไรก็ตามเป็นสิ่งที่ดีที่ฝึกฝน พัฒนาและเรียนรู้ได้ เพื่อให้เป็นผู้นำหรือผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของแมนซ์ และซิมส์ (Manz & Sims, 1991) ได้อธิบายถึงการเป็นผู้นำแบบผู้นำเหนือผู้นำ (Super Leadership) จะเริ่มต้นจากการให้ผู้อื่นตามหรือบุคลากรสามารถเป็นผู้นำตนเองได้ (Self-leader) เป็นการยึดยุทธศาสตร์ใน 2 ลักษณะ กล่าวคือ ลักษณะแรกจะเน้นการปฏิบัติทางพฤติกรรม เช่น ให้อำนาจตัวเองในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง การฝึกฝนร่างกายให้เข้มแข็ง การให้รางวัลตนเองและสามารถที่จะลงโทษหรือวิพากษ์วิจารณ์ตนเองในกรณีที่ไม่สามารถจะประพฤติปฏิบัติตามที่ต้องการได้ ลักษณะที่สองจะเน้นทางด้านความรู้ ความเข้าใจในการทำงาน เช่น รู้จักการทำงานให้เกิดคุณค่า การใช้ความรู้ความสามารถและควบคุมตนเอง สร้างความคิดที่เป็นระบบและฝึกให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และงานวิจัยของ ปณิณิน จันภักดี (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ในลักษณะคล้อยตามกันในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01

7. องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในกลุ่มโรงเรียนประโคนชัย 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

จากภาพที่ 1 ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ 1) การทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง 2) การแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง 3) การกระตุ้นให้ผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง 4) การสร้างรูปแบบความคิดทางบวก 5) การอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง 6) การสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน 7) การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านเป็นที่ยอมรับนับถือของเพื่อนร่วมงาน 2) ด้านค่าตอบแทน 3) ด้านเป้าหมายที่ชัดเจน และ 4) ด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 จากผลการวิจัย ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนประโคนชัย 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่า ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง (X_1) เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น ผู้บริหารควรกระตุ้นและส่งเสริมให้บุคลากรนำข้อมูลที่สังเกตได้ไปปฏิบัติและปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อหน่วยงานอย่างยั่งยืน

8.1.2 จากผลการวิจัย แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในกลุ่มโรงเรียนประโคนชัย 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่า ด้านค่าตอบแทน (Y_2) เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการสร้างขวัญกำลังใจของผู้ปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ และจัดสวัสดิการให้กับผู้ปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ และสมเหตุสมผล

8.1.3 จากผลการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในกลุ่มโรงเรียนประโคนชัย 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 คู่ที่มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงที่สุด ($r=0.751$) คือ ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง (X_7) กับด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี (Y_4) มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรให้การสนับสนุนสวัสดิการที่เหมาะสมให้กับครู ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตามระเบียบวินัย ประเพณีและค่านิยมที่ดีงาม

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ด้านค่าตอบแทน (Y_2) เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น สถานศึกษามีการส่งเสริมขวัญกำลังใจของผู้ปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

8.2.2 ด้านเป้าหมายที่ชัดเจน (Y_3) เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้น ครูควรทำงานตามขอบข่ายหน้าที่และตามกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของงาน

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดหน่วยงานอื่น

8.3.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อสภาพแวดล้อมของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

8.3.3 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

9. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กลุ่มประโคนชัย 6. (2565). **แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา 2565 กลุ่มโรงเรียนประโคนชัย 6**.บุรีรัมย์ : กลุ่มประโคนชัย 6.
- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. (2551). **พฤติกรรมองค์กร**. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- ธานินท์ ศิลป์จารุ. (2553). **การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS**. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: บิสนิเนสอาร์แอนด์ดี.
- ปณิณีน จันท์กดี. (2560). **ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ภาควิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2553). **หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. ชลบุรี: มนตรี.
- ศศิมาศ หอมบุญมา. (2558). **แรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อโรงเรียนของครูโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมร ปาโท. (2555). **รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นมืออาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วารสารวิจัยวิชาการ มหาวิทยาลัยอิสเทิร์นเอเชีย สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 2(1). 99-109.
- สัมมา รณิธย์. (2556). **หลัก ทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : แอล.ที.เพรส.
- อนุวัตร ศรีพระนาม. (2560). **ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25**. วารสารฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 11(2). 256-264.
- อังคณา สุขเสวี. (2554). **องค์ประกอบการบริหารและพฤติกรรมบริการที่เกี่ยวข้องกับการจัดช่วงชั้นจำนวนปีในโรงเรียนมัธยมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา**. วารสารวิชาการ. 14(4). 74-89.
- Manz, C. C., & Sims, H. P. (1989). **Super leadership leading others to lead themselves**. New York: Prentice Hall Press.
- Manz, C. C., & Sims, H. P. (2001). **The New Super leadership Leading Others to Lead Themselves**. San Francisco: Berrett – Koehler.

การสร้างแบบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1*

THE CONSTRUCTION AN ENGLISH READING COMPREHENSION SCALE OF
PRATHOMSUKSA 6 STUDENTS IN SCHOOLS UNDER THE UDONTHANI
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

นิตานาด กองนาง¹, มณีญา สุราช²
Nisanart Kongnang¹, Maneeya Surat²
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี^{1,2}
Udon Thani Rajabhat University^{1,2}
Email : nisanart.fon23@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างและหาคุณภาพแบบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ 2) เพื่อหาเกณฑ์ปกติของแบบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ 3) เพื่อสร้างคู่มือการใช้แบบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 346 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษ สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพ ได้แก่ ค่าความตรงเชิงเนื้อหาด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง ค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเที่ยงของแบบทดสอบ

ผลการวิจัยพบว่า 1) การสร้างแบบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ เป็นแบบวัดความสามารถ ประเภทปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ โดยมีการกำหนดตัวชี้วัด ดังนี้ (1) ระบุประโยคหรือข้อความสั้น ๆ ตรงตามภาพ สัญลักษณ์ หรือเครื่องหมายที่อ่าน (2) บอกใจความสำคัญและตอบคำถามจากการอ่านบทสนทนา (3) บอกใจความสำคัญและตอบคำถามจากการอ่านนิทานง่ายๆ และเรื่องเล่า มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ค่าความยาก (P) อยู่ระหว่าง .45-.75 ค่าอำนาจจำแนก (B) อยู่ระหว่าง .41 ถึง .70 และค่าความเที่ยงเท่ากับ .84 2) เกณฑ์ปกติของแบบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยมีคะแนนดิบตั้งแต่ 33-40 คะแนน เกณฑ์ปกติทั้งหมดอยู่ในช่วง T25 – T65 3) คู่มือการใช้แบบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของการสร้างแบบวัด นิยามศัพท์เฉพาะ ลักษณะของแบบวัด โครงสร้างเนื้อหาของแบบวัด คุณภาพของ

แบบวัด เวลาที่ใช้ในการดำเนินการวัด วิธีการดำเนินการวัด เกณฑ์การตรวจให้คะแนน และการแปลความหมายคะแนนของแบบวัด

คำสำคัญ : แบบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ; คู่มือการใช้แบบวัดความสามารถ; เกณฑ์ปกติ

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to create and determine the quality of the English reading comprehension. 2) to find Norms of the English reading comprehension test. 3) to create a manual for using the English reading comprehension test. of grade 6 students, schools under Udonthani Primary Educational Service Area Office 1. The sample group were 346 students who studying in grade 6 under Udonthani Primary Educational Service Area Office 1, academic year 2022 were obtained by multistage random sampling. It was divided into 2 groups. The research instrument was the English Reading Comprehension Test. The statistics used to determine the quality were the content validity with The Index of Item-Objective Congruence, difficulty, discriminant and test reliability.

The results of the study were as follows: 1) Creation of the English Reading Comprehension Test, which is a multiple-choice proficiency test, 4 options, 40 items, with the following indicators: (1) Specify a sentence or short passage that meets Pictures, symbols or signs. (2) Tell the main idea and answer questions from reading dialogues. (3) Tell the main idea and answer questions from reading simple tales and stories. The quality of the English reading comprehension test: The Index of Item-Objective Congruence (IOC) ranged from 0.80 to 1.00, the difficulty (P) ranged from .45 to .75, the discriminant (B) ranged from .41 to .70, and the Reliability was .84. 2) Norm for the English reading comprehension test with raw scores ranging from 33-40 points. The normal criteria for the entire issue are in the range of T25 – T65. 3) The English reading comprehension Achievement test manual includes: Purpose of creating measurement, definition of terms, measurement features, measurement content structure, measurement quality, measurement time, how to conduct measurement, scoring standards, and interpretation of measurement scores through appropriate consideration by experts.

Keywords : The English Reading Comprehension Test; The Test Manual; Scoring Standards

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

จากรายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ปีการศึกษา 2563 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า วิชาภาษาอังกฤษมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด 31.43 เมื่อเทียบกับวิชาภาษาไทย วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย 42.43 39.77 และ 34.29 ตามลำดับ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ องค์การมหาชน) เมื่อสรุพบเหตุที่อาจส่งผลกระทบต่อการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษไม่ประสบความสำเร็จมีหลายประการ ทั้งด้านตัวครูผู้สอน ด้านนักเรียน และด้านสื่ออุปกรณ์ รวมถึงแบบฝึกทักษะต่าง ๆ และแบบวัดความสามารถต่าง ๆ จากการศึกษาแบบเรียน สื่อการเรียนการสอน แบบฝึกทักษะและแบบวัดความสามารถภาษาอังกฤษในประเทศไทย พบว่า หนังสือเรียนภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนไทยนั้น มีเนื้อหายากเกินระดับความสามารถของนักเรียน ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจในเรื่องเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลความสามารถทางการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการวัดและประเมินผล จึงต้องปรับเปลี่ยนไปให้มีลักษณะเป็นการประเมินผลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้เครื่องมือในการวัดและประเมินผลที่มีคุณภาพ มีเนื้อหาที่ตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด และสามารถประเมินผลตามสภาพจริง เพื่อเป็นประเมินความรู้และความสามารถของผู้เรียนได้ตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้หรือตัวชี้วัดที่ได้กำหนด และตรวจสอบความพอเพียงของความรู้ความสามารถที่เป็นพื้นฐาน ผู้วิจัยตระหนักในปัญหาดังกล่าว ตลอดจนเห็นความสำคัญและเร่งแก้ปัญหาและพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษของนักเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

จากสาเหตุดังกล่าวผู้วิจัยเห็นถึงปัญหาในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษ จึงได้สร้างแบบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษสำหรับชั้นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 เพื่อครูจะได้นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบความรู้และข้อบกพร่องของนักเรียน ทั้งนี้เพื่อนำผลวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงหรือสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่บกพร่องได้ตรงจุด หรือใช้วางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคน ส่งผลให้การเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และส่งผลกระทบต่อเรียนวิชาอื่น ๆ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อสร้างและหาคุณภาพของแบบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

2.2 เพื่อหาเกณฑ์ปกติของแบบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

2.3 เพื่อสร้างคู่มือการใช้แบบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

- 3.1 ได้แบบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจที่มีคุณภาพ
- 3.2 สามารถนำไปใช้วัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1
- 3.3 ได้เกณฑ์มาตรฐานของแบบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1
- 3.4 ได้คู่มือแบบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจที่มีคุณภาพ

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดจุดมุ่งหมายและวางแผนในการสร้างแบบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ในครั้งนี้ เพื่อให้ได้แบบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีคุณภาพ ด้านความตรงตามเนื้อหา ค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก ค่าความตรงตามสภาพ และค่าความเที่ยง นำไปทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษของนักเรียน ว่ามีข้อบกพร่องอะไรจะช่วยให้ช่วยในการสอนซ่อมเสริมให้ตรงจุดและปรับปรุงการเรียนการสอนของครู

2. วิเคราะห์เนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาและกระบวนการเรียนรู้ที่มีความเชื่อมโยงกับพฤติกรรมเพื่อกำหนดตัวบ่งชี้ทักษะความสามารถในการอ่านซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ Primary National Strategy (2005) มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษโดยกำหนดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษ จำนวน 1 ฉบับ ฉบับละ 60 ข้อ นำตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาและกระบวนการเรียนรู้ที่มีความเชื่อมโยงกับพฤติกรรม เพื่อสร้างตารางโครงสร้างเนื้อหา จากนั้นนำตารางโครงสร้างเนื้อหาไปให้อาจารย์ผู้มีความชำนาญในการสอนวิชาภาษาอังกฤษ พิจารณาความสอดคล้องซึ่ง ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้มีความชำนาญในการสอนภาษาอังกฤษไม่ต่ำกว่า 10 ปี มาทำการพิจารณา จำนวน 3 คน และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดผล จำนวน 2 คนคะแนนที่ได้จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน มารวมกันเป็นรายชื่อ แล้วหาค่าเฉลี่ยนำผลการพิจารณามาหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวิธีของ Rovinelli and Hambleton

3. สร้างแบบวัดความสามารถการอ่านสำรวจชนิดเติมคำ โดยยึดตามตัวบ่งชี้ทักษะความสามารถในการอ่านเพื่อสร้างตัวลงเป็นแบบวัดความสามารถการอ่านสำรวจ จำนวน 1 ฉบับ ฉบับละ 60 ข้อ

4. นำแบบวัดความสามารถการอ่านเพื่อสำรวจที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดสอบกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 93 คน เพื่อสำรวจข้อบกพร่องและรวบรวมคำตอบผิด เพื่อใช้คำตอบที่นักเรียนส่วนใหญ่ตอบผิดเป็นตัวลงในการสร้างแบบวัด

5. สร้างแบบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษซึ่งเป็นแบบวัดความสามารถการอ่านแบบเลือกตอบชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 1 ฉบับ ฉบับละ 50 ข้อ แล้วนำแบบวัดไปหาความตรงตามเนื้อหา ตามวิธีของ Rovinelli และ Ham belton โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับตัวบ่งชี้ทักษะความสามารถในการอ่านโดยลักษณะของแบบวัดที่สร้างขึ้น เป็นแบบวัด แบบวัดเนื้อหาที่คลาดเคลื่อน ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ตัวลงสังเคราะห์มาจากคำตอบที่นักเรียนส่วนมากตอบผิด จากแบบวัดความสามารถการอ่านสำรวจโดยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

5.1 สร้างข้อคำถามโดยใช้คำถามเดียวกับแบบวัดความสามารถการอ่านเพื่อสำรวจ

5.2 สร้างตัวเลือก ตัวเลือกแต่ละตัวได้จากการรวบรวมคำตอบของนักเรียนจากการทดสอบเพื่อสำรวจ ข้อที่เห็นว่านักเรียนตอบเป็นส่วนใหญ่ แบบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษ แบบเลือกตอบชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 1 ฉบับ ฉบับละ 50 ข้อ โดยมีการกำหนดตัวชี้วัด ดังนี้

1) ระบุประโยคหรือข้อความสั้น ๆ ตรงตามภาพ สัญลักษณ์ หรือเครื่องหมายที่อ่าน

2) บอกรายละเอียดสำคัญและตอบคำถามจากการอ่านบทสนทนาและบทความสั้น ๆ

3) บอกรายละเอียดสำคัญและตอบคำถามจากการอ่านนิทานง่าย ๆ และเรื่องเล่า

6. นำแบบวัดความสามารถการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ จำนวน 50 ข้อ ไปทดลองใช้แบบวัดครั้งที่ 1 กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 86 คน

7. วิเคราะห์ข้อสอบเพื่อปรับปรุง คัดเลือกข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์ไว้ สำหรับข้อสอบที่มีค่าความยาก และค่าอำนาจ จำแนกไม่ได้ตามเกณฑ์ ทำการปรับปรุง และตัดข้อสอบที่มีค่าความยากและค่าอำนาจจำแนกไม่เป็นที่ไปตามเกณฑ์ทิ้งไป

8. นำแบบวัดความสามารถการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ จำนวน 45 ข้อ ที่วิเคราะห์ และปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ ครั้งที่ 2 กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 88 คน

9. ทำการวิเคราะห์ คัดเลือก และปรับปรุงข้อสอบ จากการทดลองใช้แบบวัดความสามารถการอ่านวัดครั้งที่ 2 เช่นเดียวกับข้อ 7

10. นำแบบวัดความสามารถการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ จำนวน 43 ข้อ ที่วิเคราะห์คัดเลือกและปรับปรุงแล้ว ไปทดลอง ครั้งที่ 3 กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 79 คน

11. หาคุณภาพของแบบวัดและวิเคราะห์จุดบกพร่องจากการทดลองครั้งที่ 3

11.1 หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเบ้ ความโด่ง

11.2 หาค่าความยากของแบบวัดความสามารถการอ่านแบบอิงเกณฑ์

11.3 หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้สูตรของ Brenman ซึ่งเรียกว่าค่าดัชนีอำนาจจำแนกปี

11.4 หาค่าความเที่ยงของแบบวัดความสามารถการอ่าน โดยวิธีของ Cronbach's Alpha

12. สร้างเกณฑ์การวัดในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พิจารณาคะแนนจากการตอบแบบวัดความสามารถการอ่านแต่ละฉบับเทียบกับเกณฑ์การวัดที่กำหนดขึ้น

13. จัดทำคู่มือในการดำเนินการสอบ และจัดพิมพ์เป็นรูปเล่ม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพแบบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษ

2.1 ทฤษฎีทดสอบแบบดั้งเดิม ประกอบด้วย

2.1.1 ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและจุดประสงค์ (IOC)

2.1.2 ค่าอำนาจจำแนก (B)

2.1.3 ค่าความยาก (p)

2.1.4 ค่าความเที่ยง โดยใช้วิธีการของครอนบาค

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการสร้างแบบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์คุณภาพ 40 ข้อ ประกอบด้วย 1) ระบุประโยคหรือข้อความสั้น ๆ ตรงตามภาพ สัญลักษณ์ หรือเครื่องหมายที่อ่าน จำนวน 7 ข้อ 2) บอกรายละเอียดสำคัญและตอบคำถามจากการอ่านบทสนทนา จำนวน 21 ข้อ 3) บอกรายละเอียดสำคัญและตอบคำถามจากการอ่านนิทานง่าย ๆ และเรื่องเล่า จำนวน 12 ข้อ

5.2 การตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ได้ตรวจสอบคุณภาพแบบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ แสดงรายละเอียดผลการวิเคราะห์คุณภาพ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์คุณภาพข้อคำถามแบบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ

ข้อที่	ค่าความยาก (p)	ความหมาย	ค่าอำนาจจำแนก (B)	ความหมาย	ผลการพิจารณา
1	.73	ค่อนข้างง่าย	.70	จำแนกได้ดีมาก	ตัดไว้
2	.74	ค่อนข้างง่าย	.62	จำแนกได้ดีมาก	ตัดไว้
3	.75	ค่อนข้างง่าย	.52	จำแนกได้ดี	ตัดไว้
4	.63	ค่อนข้างง่าย	.69	จำแนกได้ดีมาก	ตัดไว้
5	.64	ค่อนข้างง่าย	.49	จำแนกได้ดี	ตัดไว้
6	.62	ค่อนข้างง่าย	.41	จำแนกได้ดี	ตัดไว้
7	.62	ค่อนข้างง่าย	.60	จำแนกได้ดีมาก	ตัดไว้

ข้อที่	ค่า ความยาก (p)	ความหมาย	ค่าอำนาจ จำแนก (B)	ความหมาย	ผลการ พิจารณา
8	.67	ค่อนข้างง่าย	.47	จำแนกได้ดี	ตัดไว้
9	.59	ปานกลาง	.58	จำแนกได้ดี	ตัดไว้
10	.60	ปานกลาง	.50	จำแนกได้ดี	ตัดไว้
11	.58	ปานกลาง	.45	จำแนกได้ดี	ตัดไว้
12	.70	ค่อนข้างง่าย	.62	จำแนกได้ดีมาก	ตัดไว้
13	.62	ค่อนข้างง่าย	.52	จำแนกได้ดี	ตัดไว้
14	.60	ปานกลาง	.53	จำแนกได้ดี	ตัดไว้
15	.57	ปานกลาง	.68	จำแนกได้ดีมาก	ตัดไว้
16	.51	ปานกลาง	.58	จำแนกได้ดี	ตัดไว้
17	.58	ปานกลาง	.61	จำแนกได้ดีมาก	ตัดไว้
18	.68	ค่อนข้างง่าย	.49	จำแนกได้ดี	ตัดไว้
19	.63	ค่อนข้างง่าย	.62	จำแนกได้ดีมาก	ตัดไว้
20	.57	ปานกลาง	.58	จำแนกได้ดี	ตัดไว้
21	.60	ปานกลาง	.54	จำแนกได้ดี	ตัดไว้
22	.64	ค่อนข้างง่าย	.52	จำแนกได้ดี	ตัดไว้
23	.65	ค่อนข้างง่าย	.55	จำแนกได้ดี	ตัดไว้
24	.58	ปานกลาง	.58	จำแนกได้ดี	ตัดไว้
25	.65	ค่อนข้างง่าย	.52	จำแนกได้ดี	ตัดไว้
26	.57	ปานกลาง	.69	จำแนกได้ดีมาก	ตัดไว้
27	.64	ค่อนข้างง่าย	.49	จำแนกได้ดี	ตัดไว้
28	.63	ค่อนข้างง่าย	.55	จำแนกได้ดี	ตัดไว้
29	.58	ปานกลาง	.47	จำแนกได้ดี	ตัดไว้
30	.58	ปานกลาง	.53	จำแนกได้ดี	ตัดไว้
31	.52	ปานกลาง	.57	จำแนกได้ดี	ตัดไว้
32	.65	ค่อนข้างง่าย	.46	จำแนกได้พอใช้	ตัดไว้
33	.51	ปานกลาง	.52	จำแนกได้ดี	ตัดไว้
34	.66	ค่อนข้างง่าย	.58	จำแนกได้ดี	ตัดไว้
35	.59	ปานกลาง	.61	จำแนกได้ดี	ตัดไว้
36	.70	ค่อนข้างง่าย	.49	จำแนกได้ดี	ตัดไว้
37	.45	ปานกลาง	.62	จำแนกได้ดีมาก	ตัดไว้
38	.54	ปานกลาง	.58	จำแนกได้ดี	ตัดไว้

ข้อที่	ค่า ความยาก (p)	ความหมาย	ค่าอำนาจ จำแนก (B)	ความหมาย	ผลการ พิจารณา
39	.73	ค่อนข้างง่าย	.54	จำแนกได้ดี	ตัดไว้
40	.56	ปานกลาง	.41	จำแนกได้ดี	ตัดไว้

ค่าความเชื่อมั่น (α) มีค่าเท่ากับ 0.84

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์คุณภาพข้อคำถามแบบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ พบว่า ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาด้วยวิธีการหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตรวจสอบโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน มีค่าอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ครั้งที่ 3 ข้อ มีความยากอยู่ระหว่าง .45 ถึง .97 และค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบอยู่ระหว่าง .41 ถึง .70 โดยนำไปเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด คือ ข้อสอบที่มีค่าความยากตั้งแต่ .20-.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 การสร้างแบบวัดความสามารถ แบบวัดความสามารถสามารถชี้ข้อบกพร่องในการตอบของนักเรียนได้ทุกข้อ โดยใช้คู่มือการใช้แบบวัดความสามารถเนื่องจากในการให้นักเรียนเขียนคำตอบ ในแบบสำรวจชนิดเติมคำในแต่ละข้อ และผู้วิจัยนำคำตอบของนักเรียนทุกคนมาบันทึกความถี่เพื่อวิเคราะห์หาสาเหตุของการตอบผิดในแต่ละคำตอบ โดยพิจารณาจากเหตุผลในการตอบของนักเรียน และคัดเลือกคำตอบที่นักเรียนส่วนใหญ่ตอบผิด ไว้ 3 อันดับแรก โดยในบางข้อที่คำตอบไม่ชัดเจนได้สัมภาษณ์นักเรียนเพิ่มเติม และนำไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ทำให้ทราบถึงข้อบกพร่องต่าง ๆ โดยภาพรวม ซึ่งคำตอบที่ตัดไว้สามารถชี้สาเหตุของความบกพร่องของนักเรียนได้ มาสร้างเป็นตัวเลือกของแบบวัดความสามารถ ประเภทปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งเป็นข้อสอบที่วัดได้สอดคล้องกับเนื้อหาของพฤติกรรมที่ต้องการวัด และวัดได้ตรงตามความต้องการ โดยสร้างข้อสอบจากจุดประสงค์การเรียนรู้เดียวกันสร้างคำถามและตัวเลือกแตกต่างกันไปได้หลายลักษณะ และสามารถผลิตข้อสอบได้จำนวนมากข้อ ซึ่งสามารถใช้วัดเนื้อหาและจุดมุ่งหมาย ของวิชาที่ได้นิยามไว้อย่างชัดเจนโดยข้อคำถามตัวเลือกถูกและตัวลวงเขียนขึ้นอย่างเป็นระบบโดยเฉพาะตัวลวงที่สร้างมาสามารถวิเคราะห์ข้อบกพร่องของผู้เรียน ได้แบบวัดความสามารถที่มีค่าความตรง ตามเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ .30 ถึง 1.00 ซึ่งพิจารณาจากเกณฑ์ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552) IOC ควรมากกว่าหรือเท่ากับ .80 และได้แก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แสดงว่า ข้อสอบวัดได้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่มุ่งวัดจริง สามารถใช้หาข้อบกพร่องของ นักเรียน ซึ่งเป็นประโยชน์สำหรับนักเรียนและครู ซึ่งสอดคล้องกับ Ebele (1965) ที่กล่าวว่า มีการนำเครื่องมือที่เป็นมาตรฐานมาใช้ในการวินิจฉัยการเรียนรู้ ได้แก่ แบบวัดสติปัญญา แบบวัดความถนัดและแบบสอบวินิจฉัยการเรียนรู้ ในบรรดาเครื่องมือเหล่านี้ แบบวัดความสามารถ (Diagnostic test) สามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุดที่สุด เพราะแบบสอบวินิจฉัยที่สร้างขึ้น เพื่อใช้ค้นหาจุดบกพร่องทางการเรียน เป็นแบบสอบที่จะช่วยชี้แนวทางในการแก้ไขข้อบกพร่องในการซ่อมเสริม และแนะแนวการเรียนต่อไป และ นฤมล อุดรประจักษ์ (2555) กล่าวว่า แบบทดสอบวินิจฉัยเป็นเครื่องมือที่ใช้ค้นหาข้อบกพร่อง

ทางการเรียนซึ่งปรับปรุงมาจากแบบทดสอบเพื่อสำรวจ ตัวลวงแต่ละข้อในแบบทดสอบวินิจฉัยมาจากคำตอบผิดที่นักเรียนส่วนมากตอบจากแบบทดสอบเพื่อสำรวจและตัวลวงนั้นสามารถบอกถึงสาเหตุข้อบกพร่องลักษณะต่าง ๆ เกี่ยวกับความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษ อีกทั้งสุมานี กลิ่นพูน (2555) ได้กล่าวถึงแบบวัดความสามารถเป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเพื่อมุ่งค้นหาจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องทางการเรียนของนักเรียนวิชาต่าง ๆ เป็นรายบุคคล พร้อมทั้งสามารถระบุสาเหตุที่ทำให้เกิดข้อบกพร่องนั้น เพื่อนำไปสู่กระบวนการสอนซ่อมเสริมและเป็นแนวทางในการปรับปรุงทางการเรียนการสอนต่อไป

6.2 การตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ

6.2.1 ความตรงตามเนื้อหา จากผลการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยใช้แบบการประเมินผลความสอดคล้อง ตามวิธีของ โรวินेलลี และแฮมเบิลตัน ผลปรากฏว่า แบบวัดความสามารถมีค่าความตรงตามเนื้อหามีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ .80 - 1.00 ซึ่งพิจารณาจากเกณฑ์ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552) IOC ครมมากกว่าหรือเท่ากับ .80 และได้แก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แสดงว่า ข้อสอบวัดได้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่มุ่งวัดจริงซึ่งสอดคล้องกับ ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ (2543) ที่กล่าวว่า เครื่องมือที่มีความตรงเชิงเนื้อหานั้น เครื่องมือ ต้องถามในเนื้อหาและสาระตรงตามสิ่งที่เป็นเนื้อหาสาระของสิ่งที่ต้องการวัดและเป็นไปตาม สัดส่วนของความสำคัญในแต่ละเนื้อหาด้วย หากสอดคล้องก็นับว่ามีความตรงตามเนื้อหา และสมนึก ภัททิยธนี (2553) ที่กล่าวว่า ให้พิจารณาคัดเลือกจุดประสงค์หรือข้อสอบ ที่มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ .50 ถึง 1.00 ซึ่งแสดงว่าจุดประสงค์นั้นวัดได้ครอบคลุมกับเนื้อหา ตามชื่อเรื่องนั้น หรือข้อสอบข้อนั้นวัดได้ตรงตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

6.2.2 ค่าความยากง่าย จากการทดสอบเพื่อตรวจสอบคุณภาพรายข้อ ค่าความยากของแบบวัดความสามารถ ได้ทดลองใช้แบบวัดความสามารถ 2 ครั้ง ได้ปรับปรุงข้อสอบที่มีค่าความยากต่ำในแต่ละฉบับทั้ง 2 ครั้ง จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแล้วไปใช้จริงครั้งที่ 3 พบว่า มีค่าความยากตั้งแต่ .41-.60 โดยอยู่ในระดับระดับปานกลางถึงค่อนข้างง่าย ซึ่งพิจารณาจาก เกณฑ์การพิจารณาค่าความยาก ค่าความยากตั้งแต่ .40-60 ข้อสอบปานกลางนำไปใช้ได้ และค่าความยากตั้งแต่ .61-.80 ข้อสอบ ค่อนข้างง่ายนำไปใช้ได้ ซึ่งแบบวัดความสามารถการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ มีคุณภาพผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับระดับ ปานกลางถึงค่อนข้างง่าย จึงเหมาะสมที่จะเป็นแบบวัดความสามารถสอดคล้องกับแนวคิดของ สมบัติ ท้ายเรือคำ (2551) กล่าวว่า ความยาก คือ สัดส่วนที่แสดงว่าข้อสอบนั้นมีคนตอบถูกมากหรือน้อย ถ้ามีคนตอบถูกมากก็เป็นข้อสอบง่าย ถ้ามีคนตอบถูกน้อยก็เป็นข้อสอบยากข้อสอบที่คัดเลือกมาใช้ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลควรเป็นข้อสอบที่มีความยากปานกลาง คือ ประมาณ .50 แต่ในทางปฏิบัติ กำหนดเกณฑ์ ระดับความยากของข้อสอบที่จะเลือกไว้ในช่วง .2-.8

6.2.3 ค่าอำนาจจำแนก จากการทดสอบเพื่อตรวจสอบคุณภาพรายข้อ ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดความสามารถ ได้ทดลองใช้แบบวัดความสามารถ 2 ครั้ง ได้ปรับปรุงข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำในแต่ละฉบับทั้ง 2 ครั้ง จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบที่ปรับปรุง แล้วไปทดลองใช้ครั้งที่ 3 พบว่า มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.78 โดยอยู่ในระดับถูกต้องส่วนใหญ่ ซึ่งพิจารณาจากเกณฑ์การพิจารณาค่าอำนาจจำแนก (Brennan ct. al, 1974) ค่า B-index ตั้งแต่ .50-99 บ่งชี้ผู้รอบรู้/ไม่รอบรู้/ได้ถูกต้อง เป็นส่วนใหญ่

6.2.4 ความเที่ยง จากการทดสอบเพื่อตรวจสอบค่าความเที่ยงของแบบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ด้วยสูตรของ Cronbach's Alpha พบว่าแบบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจมีค่าความเที่ยง .84 ซึ่งอยู่ในระดับสูงพิจารณาจากเกณฑ์ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2553) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เข้าใกล้ 1 (ประมาณ .70 ถึง .90) ถือว่า มีความสัมพันธ์กันสูง (ถ้าสูงกว่า .90 ถือว่า อยู่ในระดับสูงมาก)

6.3 ผลการหาเกณฑ์ปกติของแบบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเกณฑ์ปกติในรูปแบบคะแนนมาตรฐานที่ปกติ โดยนำผลคะแนนจากแบบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มาสร้างเป็นเกณฑ์ปกติ ซึ่งเป็นเกณฑ์ท้องถิ่น สร้างขึ้นเพื่อใช้เปรียบเทียบกับแบบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ จากคะแนนดิบให้เป็นหน่วยเดียวกัน และเมื่อมีผู้นำแบบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปใช้ก็สามารถนำคะแนนดิบที่ได้ไปแปลความหมายได้อย่างถูกต้องและเป็นประโยชน์ในการนำผลคะแนนที่ได้ไปแก้ไข ปรับปรุงการเรียนการสอนความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ซึ่งแบบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ มีช่วงคะแนนมาตรฐานที่ปกติตั้งแต่ 35 ถึง 65 สามารถแปลผลคะแนนได้ดังนี้

- 1) คะแนนดิบ 40 มีคะแนนที่ปกติ 65
- 2) คะแนนดิบตั้งแต่ 30 ถึง 39 มีคะแนนที่ปกติตั้งแต่ 55 ถึง 64 อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง
- 3) คะแนนดิบตั้งแต่ 20 ถึง 29 มีคะแนนที่ปกติตั้งแต่ 45 ถึง 54 อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
- 4) คะแนนดิบตั้งแต่ 10 ถึง 19 มีคะแนนที่ปกติตั้งแต่ 35 ถึง 44 อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ
- 5) คะแนนดิบตั้งแต่ 0 ถึง 9 มีคะแนนที่ปกติตั้งแต่ 34 ลงมา อยู่ในเกณฑ์ต่ำ

โดยคะแนนมาตรฐานที่ปกติ 50 เท่ากับคะแนน 33 คะแนน ซึ่งส่วนมากนักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีระดับความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจค่อนข้างสูง คิดเป็นร้อยละ 28.17 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามกลุ่มโรงเรียน ซึ่งอาจมีความสามารถ ประสบการณ์ หรือมีวัฒนธรรมแตกต่างกัน ดังนั้นการนำเกณฑ์ปกติไปใช้ ควรคำนึงถึงความแตกต่างของบริบทในแต่ละพื้นที่ ขนาดโรงเรียน เขตพื้นที่ อำเภอ หรือจังหวัดที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง สอดคล้องกับ ศศิธร เวียงอินทร์ (2547 : 107) ที่กล่าวว่า การนำเกณฑ์ปกติที่สร้างขึ้นไปใช้ ควรเป็นนักเรียนจังหวัดเดียวกันหรือจังหวัดใกล้เคียงที่มีความสามารถและวัฒนธรรมใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่หาเกณฑ์ปกติเท่านั้น เพราะถ้าเป็นกลุ่มตัวอย่างอื่นที่มีความสามารถและวัฒนธรรมแตกต่างกันจากนี้แล้ว เกณฑ์ปกติก็จะแตกต่างกันไปด้วย

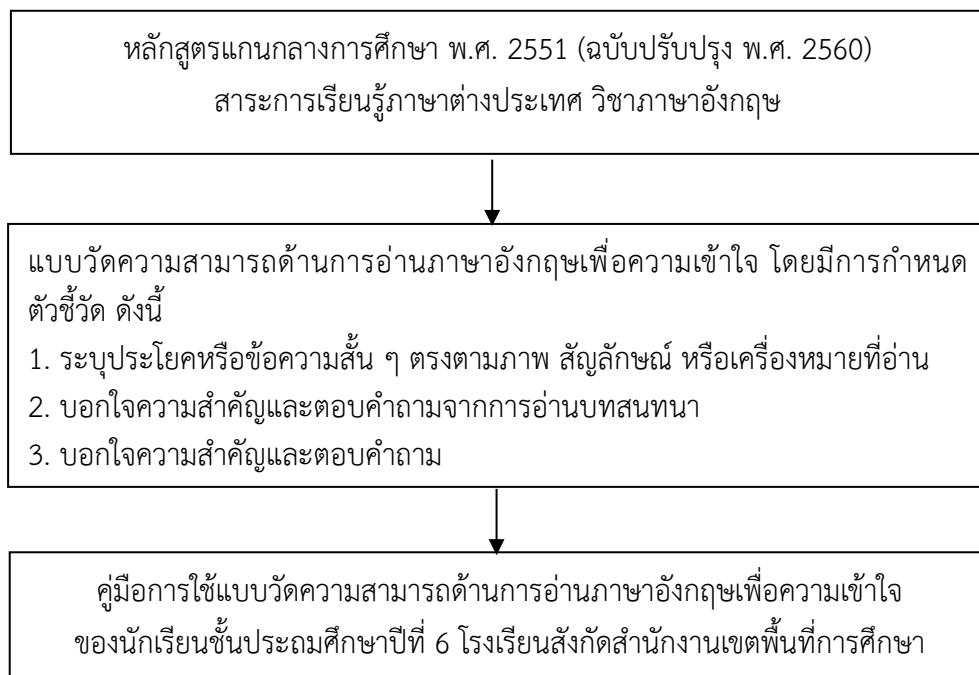
6.4 ผลการสร้างคู่มือการใช้แบบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า แบบวัดที่สร้างขึ้นเพื่อวัดความสามารถของบุคคลด้านความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยที่ยังไม่รู้วิธีการหรือขั้นตอนที่จะได้คำตอบของสถานการณ์นั้น จำนวน 40 คน โดยมีการกำหนดตัวชี้วัด ดังนี้

- 1) ระบุประโยคหรือข้อความสั้น ๆ ตรงตามภาพ สัญลักษณ์ หรือเครื่องหมายที่อ่าน
- 2) บอกใจความสำคัญและตอบคำถามจากการอ่านบทสนทนาและบทความสั้น ๆ

3) บอกรู้อย่างใจและตอบคำถามจากการอ่านนิทานง่าย ๆ และเรื่องเล่า

ซึ่งรวบรวมเนื้อหาที่จะบอกแนวปฏิบัติเพื่อใช้ประกอบความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งจะทำให้สามารถเข้าใจรายละเอียดได้มากขึ้น ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการสร้างแบบวัด นิยามศัพท์เฉพาะ ลักษณะของแบบวัด โครงสร้าง เนื้อหาของแบบวัด คุณภาพของแบบวัด เวลาที่ใช้ในการดำเนินการวัด วิธีดำเนินการวัด เกณฑ์การตรวจให้คะแนน และการแปลความหมายคะแนนของแบบวัด องค์ประกอบเหล่านี้ส่งผลทำให้ผู้ใช้แบบวัดเกิดความเข้าใจ สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ของแบบวัด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าการสร้างคู่มือจากนักการศึกษาหลายท่าน ซึ่งสอดคล้องกับ สมพล ศักดิ์ทวีกุลกิจ (2546 : 49) ได้กล่าวว่า คู่มือเป็นหนังสือที่เขียนขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ใช้คู่มือทำความเข้าใจและง่ายต่อการปฏิบัติตาม

7. องค์ความรู้ใหม่

การใช้องค์ความรู้จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษา พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ วิชาภาษาอังกฤษ ทำให้ได้มาซึ่งแบบวัดความสามารถด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษ โดยมีการกำหนดตัวชี้วัด ดังนี้ 1) ระบุประโยคหรือข้อความสั้น ๆ ตรงตามภาพ สัญลักษณ์ หรือเครื่องหมายที่อ่าน 2) บอกรู้อย่างใจและตอบคำถามจากการอ่านบทสนทนา 3) บอกรู้อย่างใจและตอบคำถาม นำไปสู่คู่มือการใช้แบบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ครูผู้สอนควรมีแบบประเมินที่มีความเป็นปรนัย หรือมีรูปแบบการวัดและการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้มีผลสัมฤทธิ์และมีการพัฒนาความสามารถทางการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 แบบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เหมาะสมกับการนำไปใช้ในการวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ เพราะเป็นแบบทดสอบที่มีความเที่ยงตรงอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม มีความยากอยู่ในเกณฑ์ที่ค่อนข้างยาก และมีความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม

8.2.2 แบบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เหมาะสำหรับวัดความสามารถในด้านความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ภาษาอังกฤษเท่านั้น เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาตนเอง สร้างความพร้อมในการเรียนในเรื่องต่อไป และในชั้นที่สูงขึ้น เนื่องจากเป็นแบบทดสอบที่ค่อนข้างง่าย จึงไม่เหมาะสำหรับนำไปใช้ในวัตถุประสงค์อื่น

8.2.3 แบบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ควรทดสอบหลังจากที่ทำการสอนเนื้อหาเสร็จสิ้นแล้ว ซึ่งจะช่วยให้การสอนซ่อมเสริมสามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุด อีกทั้งนำผลที่ได้จากการทดสอบไปพัฒนาการเรียนการสอน อันจะส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนของครูมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

8.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การสร้างแบบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยเสนอแนะแนวทางเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

8.3.1 ควรนำผลไปต่อยอดโดยการวิจัยและพัฒนาเพื่อแก้ปัญหานักเรียน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมีประสิทธิภาพ และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

8.3.2 ควรมีการสร้างแบบวัดความสามารถตามแนวคิดหรือทฤษฎีอื่น ๆ เพื่อให้มีแบบวัดความสามารถที่มีคุณภาพหลายรูปแบบและมีผู้เลือกใช้มากขึ้น

9. บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.**

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

ขจรศักดิ์ สุนลี. (2549). **การพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยวิธีสอนแบบ CIRC ประกอบกับการใช้สื่อในชีวิตประจำวัน.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการประถมศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2553). **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย.** พิมพ์ครั้งที่ 12. นนทบุรี : ไทยเนรมิตอินเตอร์ โพรเกรสซีฟ.

โชติกา ภาชีผล. (2554). **การสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการศึกษา.**

พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- บุญเชิด ภิญโญอนันต พงษ์. (2521). การวัดและการประเมินผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญเชิด ภิญโญอนันต พงษ์. (2537). การประมาณค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบที่แบ่งส่วนย่อยตามแบบจำลองคะแนนจริงสัมพันธ์. คุษฎัณิพนธ์การศึกษาคุษฎัณิบัณฑิต สาขาวิชาการทดสอบและวัดผลการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- บุญเชิด ภิญโญอนันต พงษ์. (2547). การวัดประเมินการเรียนรู้ (การวัดประเมินแนวใหม่). กรุงเทพฯ : ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2549). เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : จามจุรีโปรดักท์.
- ผัสสพรรณ ถนอมพงษ์ชาติ และคณะ. (2554). หกขั้นตอนการสอนการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจตามแนวคิดการเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ และการเรียนรู้แบบลึกสำหรับระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม.
- พลสุข ญาณไพศาล. (2540). การอ่านเพื่อชีวิต. ภูเก็ต : สถาบันราชภัฏภูเก็ต.
- ไพโรประนอม ประดับเพชร. (2554). การสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- ภัทรพร เกษสังข์. (2549). การวิจัยทางการศึกษา. เลย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- มณีนุชา สุราช. (2560). การวัดและประเมินผลการศึกษา. อุดรธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). พจนานุกรมศัพท์ภาษาอังกฤษฉบับราชบัณฑิตยสถาน. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลินจง จันทรวราทิตย์. (2542). การอ่านเพื่อชีวิต. นครปฐม : สถาบันราชภัฏนครปฐม.
- สมุทร เซ็นชวนิช. (2542). เทคนิคการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อรทัย ชีตารักษ์. (2546). เด็กกับหนังสือ ในเอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมวัยเด็ก เล่มที่ 2. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อารีย์ วาศน์อำนวนย. (2545). การพัฒนาแบบฝึกเสริมการอ่านเพื่อพัฒนาความเข้าใจตามแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อุมาภรณ์ ทองเสมอ. (2548). การสร้างสรรค์วรรณกรรมและหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์
เรื่อง แหล่งอารยธรรมในทวีปเอเชีย โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*

THE DEVELOPMENT OF LEARNING ACHIEVEMENT AND ANALYTICAL
THINKING ABILITY ON THE TOPIC OF THE HISTORY CIVILIZATION
IN ASIA THROUGH HISTORICAL APPROACH FOR
MATHAYOMSUKSA 2 STUDENTS

จตุโชค ขมื่นทอง¹, พอเจตน์ ธรรมศิริขวัญ², ทศนีย์ รอดมั่นคง³
Jatuchok Khamintong¹, Phochet Thamsirikhwan², Thassanee Rodmunkong³
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์^{1,2,3}
Rajabhat Rajanagarindra University^{1,2,3}
Email : jatuchok.kha@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง แหล่งอารยธรรมในทวีปเอเชีย ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เรื่อง แหล่งอารยธรรมในทวีปเอเชีย ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ 4) แบบวัดความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานใช้สถิติ t-test

ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; การคิดวิเคราะห์; วิธีการทางประวัติศาสตร์

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to compare the learning achievement on the topic of the History of Civilizations in Asia before and after having undergone with historical approach for Mathayomsuksa 2 students, and 2) to compare students' analytical thinking ability on the topic of the History of Civilizations in Asia before and after having undergone with historical approach for Mathayomsuksa 2 students, and 3) to study the Mathayomsuksa 2 students' satisfaction towards learning management through historical approach. Derived from cluster sampling, the samples were Mathayomsuksa 2 students, studying in the second semester of academic year 2022 of Benchamaracharangsarit School, Chachoengsao Secondary Educational Service Area Office. The research tools were the mean, percentage, standard deviation and t-test.

The research results were as follows: 1. The Mathayomsuksa 2 students' academic achievement after having undergone with historical approach was higher. It was statistically significant at the .05 level. 2. The Mathayomsuksa 2 students' analytical thinking ability after having undergone with historical approach was higher. It was statistically significant at the .05 level. 3. The Mathayomsuksa 2 students' satisfaction towards learning management through historical approach was at the highest level.

Keywords : Learning achievement; Analytical Thinking; Historical Approach

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการกำหนดแนวทางยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้โดยร่วมกันสร้างรูปแบบ และแนวปฏิบัติในการเสริมสร้างประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นที่องค์ความรู้ ทักษะ เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน (วราภรณ์ ทองนพคุณ, 2556) วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอชิป จิตตฤกษ์ (2556) ได้กล่าวถึงความสำคัญว่าทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จะช่วยเตรียมความพร้อมให้นักเรียนรู้จักคิด เรียนรู้ ทำงาน แก้ปัญหา สื่อสารและ ร่วมมือทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพไปตลอดชีวิต มีเหตุผลอยู่สามประการด้วยกัน คือ ประการแรก ทักษะเหล่านี้ ไม่ได้ถูกบรรจุในหลักสูตร หรือถูกประเมินเลยบางคนอาจจะเกิดทักษะนี้โดยบังเอิญจากชีวิตประจำวันหรือประสบการณ์ในการทำงาน ประการที่สอง ทักษะเหล่านี้มีความสำคัญต่อนักเรียนทุกคนองค์กรมีการปรับโครงสร้างการบริหารให้เป็นแนวราบเพิ่มการใช้เทคโนโลยี สร้างระบบงานที่ยืดหยุ่นและกระจายความรับผิดชอบให้พนักงานระดับปฏิบัติการมากขึ้น ประการที่สาม สำหรับผู้ที่เริ่มทำงานใหม่ ๆ ก็ถูกคาดหวังว่าจะสามารถใช้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 อธิบายทักษะหลายอย่างที่เป็นของใหม่ ได้แก่ ความคิด สร้างสรรค์และนวัตกรรม ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว ความเป็นผู้นำและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาทักษะเพื่อการดำรงชีวิตผ่านสาระวิชาสำคัญ เนื่องจากสาระวิชา

สำคัญนั้นไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อมีชีวิตในยุคศตวรรษที่ 21 ปัจจุบันนั้น การเรียนรู้สาระวิชาควรจะเป็นจากการค้นคว้าของนักเรียนเป็นหลัก โดยมีครูเป็นผู้แนะนำวิชาแกนหลักเหล่านี้จะนำมาสู่การกำหนดเป็นกรอบแนวคิดยุทธศาสตร์สำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาในเชิงสหวิทยาการ และวิชาแกนหลักจะต้องสอดแทรกทักษะในศตวรรษที่ 21 เข้าไปในทุกวิชาแกนหลัก (วิจารณ์ พานิช, 2556) ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 โดยครูผู้สอนจึงเป็นเพียงผู้สนับสนุนส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้โดยมุ่งหวังในการพัฒนาผู้เรียนเป็นหลัก และพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนมีศักยภาพและมีทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตและการพัฒนาตนเองในระดับที่สูงขึ้นต่อไปในอนาคตได้

การคิดวิเคราะห์เป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต บุคคลที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ จะมีความสามารถในด้านอื่น ๆ เหนือกว่าบุคคลอื่น ๆ ทั้งทางด้านสติปัญญาและการดำเนินชีวิต การคิดวิเคราะห์เป็นพื้นฐานของการคิดทั้งหมดเป็นทักษะที่ทุกคนสามารถพัฒนาได้ ซึ่งประกอบด้วยทักษะที่สำคัญ คือ การสังเกต การเปรียบเทียบ การคาดคะเน และการประยุกต์ใช้ การประเมิน การจำแนกแยกแยะประเภท การจัดหมวดหมู่ การสันนิษฐาน การสรุปผลเชิงเหตุผล การศึกษาหลักการการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ การตั้งสมมติฐานที่มีผลมาจากการศึกษาค้นคว้าและการตัดสินใจในสิ่งต่าง ๆ โดยใช้เกณฑ์ในการตัดสินใจด้วยเหตุผล ทักษะการคิดวิเคราะห์จึงเป็นทักษะการคิดระดับสูง ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการคิดทั้งหมด การคิดวิจารณ์ญาณและการคิดแก้ปัญหา (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2553) ดังนั้น จึงจำเป็นต้องจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ ซึ่งการคิดวิเคราะห์เป็นความสามารถในการแยกแยะเพื่อสืบค้นข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ เรื่องราว เนื้อหาต่าง ๆ เพื่อลงสรุปและตัดสินใจได้อย่างถูกต้องและสมเหตุสมผล ซึ่งผู้สอนสามารถใช้คำถามถามผู้เรียนให้คิดวิเคราะห์ได้ 3 ลักษณะ คือ 1) การวิเคราะห์ความสำคัญ ประกอบด้วย การวิเคราะห์ชนิด การวิเคราะห์สิ่งสำคัญการวิเคราะห์เลขศูนย์ 2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ประกอบด้วย การวิเคราะห์ชนิดของความสัมพันธ์ การวิเคราะห์ขนาดของความสัมพันธ์ การวิเคราะห์ขั้นตอนความสัมพันธ์ การวิเคราะห์จุดประสงค์และวิธีการ การวิเคราะห์สาเหตุและผล และการวิเคราะห์แบบความสัมพันธ์ในรูปอุปมาอุปไมย 3) การวิเคราะห์หลักการ ประกอบด้วย การวิเคราะห์โครงสร้าง และการวิเคราะห์หลักการ ซึ่งผู้สอนสามารถใช้คำถามที่หลากหลายลักษณะดังกล่าวเพื่อฝึกผู้เรียนบ่อย ๆ ซึ่งจะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เก่งในการคิดวิเคราะห์ได้ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2555)

การจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในปัจจุบัน พบปัญหาการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ ประกอบด้วย ด้านผู้เรียนมีทั้งชอบและไม่ชอบวิชาประวัติศาสตร์ ในส่วนที่ชอบเรียนเนื่องจาก เนื้อหาของประวัติศาสตร์มีความน่าสนใจ มีเรื่องราวมากมายให้ติดตาม ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ ไม่ได้ให้ข้อมูลเพียงด้านเดียว นำเทคโนโลยีมาใช้ประกอบการสอน สามารถนำเรื่องที่เรียนมาเชื่อมโยงกับชีวิตในปัจจุบันได้ ในส่วนที่ไม่ชอบเรียน เนื่องจากผู้เรียนไม่เห็นถึงความสำคัญของการเรียน ไม่สามารถนำเรื่องที่เรียนมาเชื่อมโยงกับชีวิตในปัจจุบันได้ รวมถึงเนื้อหาสาระของการเรียนมีมากเกินไป และการเรียนส่วนใหญ่เน้นการท่องจำ ผู้สอนไม่ได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ ให้ข้อมูลเพียงด้านเดียว สอนเพียงประวัติศาสตร์กระแสหลัก ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย ไม่อยากเรียนและไม่มีแรงจูงใจที่จะเรียน ด้านครูผู้สอนบุคลิกภาพ ทักษะ และ

วิธีการสอนของครูผู้สอนส่งผลโดยตรงต่อ ความสนใจ ความอยากเรียน ความชอบ แรงจูงใจในการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของผู้เรียน โดยประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนนั้นประกอบด้วย 1) ด้านความรู้และความเข้าใจเนื้อหา ผู้สอนบางคนยังมีความคิดว่าตนเองมีความรู้ในเนื้อหาสาระวิชาประวัติศาสตร์อย่างแท้จริง ทำให้การถ่ายทอดความรู้หรือการตีความอาจบิดเบือนไปจากหลักฐานความเป็นจริง 2) ด้านทัศนคติและบุคลิกภาพ ครูผู้สอนบางส่วนไม่เข้าใจบทบาทของตนเองว่า “ครู คือ ผู้ถ่ายทอด ผู้กำกับ” ครูจึงควรต้องตระหนักเสมอว่าหน้าที่ของครูคือการทำให้ผู้เรียนเข้าใจในเรื่องที่สอนและอยากที่จะเรียนรู้ รวมถึงลักษณะบุคลิกภาพของครูผู้สอน เช่น ครูผู้สอนพูดเสียงอยู่ในลำคอ ใช้น้ำเสียงโทนเดียวในการเล่าเรื่อง เป็นต้น 3) ด้านรูปแบบและวิธีการสอน ครูผู้สอนไม่มีการเกริ่นนำเนื้อหาก่อนสอนเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน รวมทั้งมักลงรายละเอียดของเนื้อหาที่สอนมากเกินไปจนทำให้ละเอียดประเด็นสำคัญของเนื้อหาที่ผู้เรียนควรจะต้องรู้ ซึ่งอาจทำให้ผู้เรียนเกิดความสับสนในเนื้อหาประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ครูผู้สอนบางส่วนไม่เห็นความสำคัญของวิชาประวัติศาสตร์ สอนไม่ตรงวิชาเอก ขาดประสบการณ์และความรู้ความเข้าใจในวิชาประวัติศาสตร์ที่ชัดเจน ส่งผลให้ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนในรูปแบบหรือวิธีการที่เหมาะสมกับโครงสร้างของหลักสูตรได้ ประกอบกับมีข้อจำกัดเรื่องงบประมาณและการสนับสนุนให้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564)

การสอนโดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เป็นขั้นตอนหรือกระบวนการในการแสวงหาข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์เป็นวิธีการหนึ่งที่สำคัญและควรนำไปใช้ในการสอนประวัติศาสตร์ มีขั้นตอนของวิธีการทางประวัติศาสตร์ ดังนี้ 1) ขั้นตอนกำหนดประเด็นปัญหาหรือสมมติฐาน 2) ขั้นรวบรวมหลักฐาน 3) ขั้นวิเคราะห์และประเมินคุณค่าข้อมูล 4) ขั้นตีความและสังเคราะห์ 5) นำเสนอข้อมูล (สุคนธ์ สินธพานนท์, 2562) ครูผู้สอนสังคมศึกษาจึงควรนำวิธีการทางประวัติศาสตร์ มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากวิธีการทางประวัติศาสตร์ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ใช้การวิจัยเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสืบค้นและแสวงหาข้อเท็จจริงในเชิงวิทยาศาสตร์อย่างมีเหตุมีผล ซึ่งวิธีการดังกล่าว จะช่วยเสริมสร้างความรู้ ทักษะและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่รู้จักการสังเกต พิเคราะห์ไตร่ตรองเรื่องราวต่าง ๆ อย่าง

ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ จึงสนใจนำวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง แหล่งอารยธรรมในทวีปเอเชีย ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เรื่อง แหล่งอารยธรรมในทวีปเอเชีย ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่สูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อการเรียนรายวิชา ประวัติศาสตร์และวิชาอื่น ๆ

3.2 ฝึกให้นักเรียนได้ใช้กระบวนการทางประวัติศาสตร์มาพัฒนาความสามารถในการคิด วิเคราะห์อย่างเป็นขั้นตอน

3.3 นักเรียนได้รับกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองสามารถ ประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

3.4 เกิดการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์

3.5 ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้าน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์เพื่อให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพได้ดียิ่งขึ้น

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่อง แหล่งอารยธรรมในทวีปเอเชีย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้องเรียน รวมทั้งหมด 40 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) โดยใช้ ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทาง ประวัติศาสตร์ เรื่อง แหล่งอารยธรรมในทวีปเอเชีย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 8 แผน รวมทั้งหมด 16 คาบ ความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.80 อยู่ในระดับมากที่สุด 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง แหล่งอารยธรรมในทวีปเอเชีย โดยใช้วิธีการทาง ประวัติศาสตร์ เป็นแบบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าความยาก (p) อยู่ระหว่าง 0.20-0.75 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.20-0.60 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.88 3) แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นแบบปรนัย เลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ มีค่าความยาก (p) อยู่ระหว่าง 0.20-0.75 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.20-0.60 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78 4) แบบวัดความพึงพอใจต่อการจัดการ เรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วน ประเมินค่า (rating scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80-1.0

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง แหล่งอารยธรรมในทวีปเอเชีย ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง แหล่งอารยธรรมในทวีปเอเชีย ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

คะแนน	N	\bar{X}	S.D.	t	sig
ก่อนเรียน	40	13.58	1.43	38.291*	.000
หลังเรียน	40	25.98	1.68		

*มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 คะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 13.58 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.43 และคะแนนหลังเรียน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 25.98ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.68 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

5.2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เรื่อง แหล่งอารยธรรมในทวีปเอเชีย ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เรื่อง แหล่งอารยธรรมในทวีปเอเชีย ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

คะแนน	N	\bar{X}	S.D.	t	sig
ก่อนเรียน	40	8.13	1.26	24.825*	.000
หลังเรียน	40	15.23	1.79		

*มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 คะแนนก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 8.13 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.26 และคะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 15.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.79 นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

5.3 ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาพรวมและรายด้าน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาพรวมรายด้าน

รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	แปลผล
ด้านเนื้อหา	4.31	0.78	มาก
ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.59	0.63	มากที่สุด
ด้านสื่อการเรียน	4.62	0.65	มากที่สุด
ด้านการวัดและประเมินผล	4.60	0.64	มากที่สุด
เฉลี่ยรวมทุกด้าน	4.53	0.68	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่อง แหล่งอารยธรรมในทวีปเอเชีย มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวมทุกด้านเท่ากับ 4.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.68 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้ดังนี้ ด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.78 ตามลำดับ ด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.63 ด้านสื่อการเรียน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.62 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.65 และด้านการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.64

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ผลการวิจัย พบว่าผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ อาจเนื่องจากการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ มีขั้นตอนหรือกระบวนการในการแสวงหาข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ ใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการค้นคว้าข้อเท็จจริงอย่างเป็นระบบ และทักษะการทำงานกลุ่ม การแก้ปัญหา วิจาร์ณ อย่างเป็นเหตุเป็นผล โดยอาศัยจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่ ตามขั้นตอนกระบวนการของวิธีการทางประวัติศาสตร์ ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และได้องค์ความรู้ใหม่ สามารถสร้างองค์ความรู้และสรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุวดี ชมชื่น (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์และการเรียนรู้แบบผสมผสาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประวัติศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฏฐา ทะรินทร์ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อหน่วยการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์รัตนโกสินทร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์

ร่วมกับผังความคิด ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์รัตนโกสินทร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ร่วมกับผังความคิด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริวิวัฒน์ โชติกุลศิริปัญญา (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้การสอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ร่วมกับ Google Classroom รายวิชา ส31104 ประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การสอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ร่วมกับ Google Classroom รายวิชา ส31104 ประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

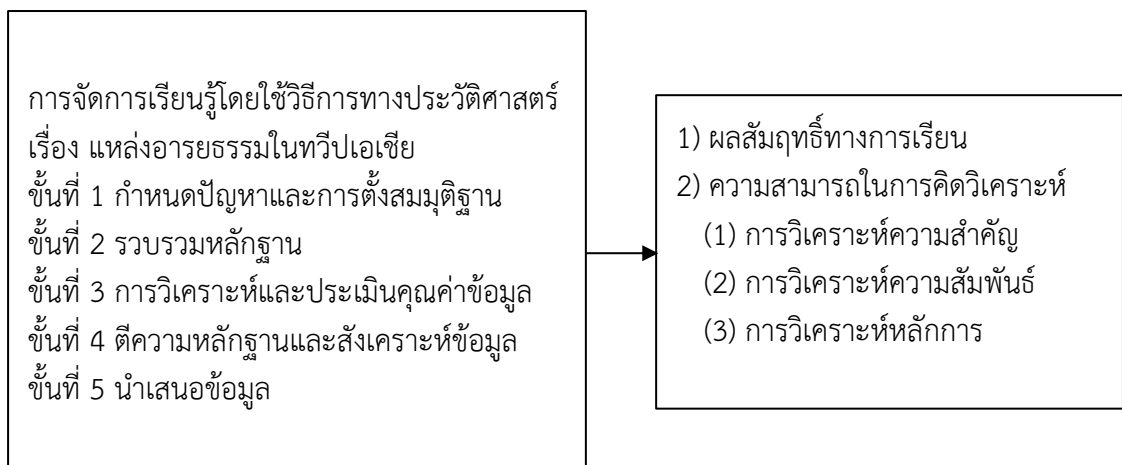
6.2 ผลการวิจัย พบว่า ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ อาจเนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ นักเรียนสามารถนำขั้นตอนวิธีการทางประวัติศาสตร์ไปใช้โดยสามารถกำหนดคำถามสำคัญ ตั้งสมมติฐาน วิเคราะห์เปรียบเทียบ ตีความหลักฐาน และเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของแผนผังมโนทัศน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์เพื่อค้นหาความจริงทางประวัติศาสตร์ และมีการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์ บนพื้นฐานความเป็นเหตุเป็นผล ส่งผลให้บรรยากาศในชั้นเรียนนักเรียนมีความสุข สนุกสนาน และมีปฏิสัมพันธ์และร่วมมือในชั้นเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุบรร พรหนองแสน (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการและการจัดการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อิตาพร เกราะกระโท (2561) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ร่วมกับผังความคิด ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.3 ผลการวิจัย พบว่า ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด มีโดยมีค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน เท่ากับ 4.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.68 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ อาจเนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ มีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิดอย่างเป็นลำดับขั้นตอน ซึ่งนักเรียนได้รับการฝึกฝนทักษะที่สำคัญ เช่น การสังเกต การวางแผนการทำงาน และการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีเหตุผล ทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ และส่งผลให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุบรร พรหนองแสน (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการและการจัดการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรชดา ทะรินทร์ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อหน่วยการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์รัตนโกสินทร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ร่วมกับผังความคิด ผลการวิจัยพบว่า ความพึง

พอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ร่วมกับผังความคิด นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.45 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุวดี ชมชื่น (2561, : 162-163) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์และการเรียนรู้แบบผสมผสาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์และการเรียนรู้แบบผสมผสาน จัดอยู่ในระดับมากที่สุด

7. องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยสามารถสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับ การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เรื่อง แหล่งอารยธรรมในทวีปเอเชีย โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ได้เป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหาและการตั้งสมมุติฐาน 2) ขั้นที่ 2 รวบรวมหลักฐาน 3) ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์และประเมินคุณค่าข้อมูล 4) ขั้นที่ 4 ตีความหลักฐานและสังเคราะห์ข้อมูล 5) ขั้นที่ 5 นำเสนอข้อมูล ซึ่งมีการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ 3 ด้าน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ความสำคัญ 2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ 3) การวิเคราะห์หลักการ แสดงเป็นภาพได้ดัง ภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เรื่อง แหล่งอารยธรรมในทวีปเอเชีย โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 โรงเรียนควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนใช้นวัตกรรมที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะความสามารถของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ

8.1.2 โรงเรียนควรมีการจัดประสบการณ์เรียนรู้เพื่อแลกเปลี่ยนนวัตกรรมที่ใช้ในการจัด

กิจกรรมการเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียน ด้วยนวัตกรรมที่หลากหลาย เป็นการสะท้อนข้อดี ข้อบกพร่องในการใช้นวัตกรรม

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ผู้สอนควรศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่อง แหล่งอารยธรรมในทวีปเอเชีย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนนำไปใช้

8.2.2 ควรมีการวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนก่อนการจัดการเรียนรู้เพื่อทราบพื้นฐานการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน

8.2.3 การจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการคิดวิเคราะห์ที่สูงขึ้นนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เหมาะสม การตั้งคำถามกระตุ้นผู้เรียน ใช้สื่อที่หลากหลาย

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรทำการวิจัยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ร่วมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

8.3.2 ควรจัดการเรียนการสอนที่ช่วยพัฒนาทักษะการคิดด้านอื่น ๆ เช่น ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการคิดเชิงบูรณาการเชื่อมโยง และความคงทนในการเรียนรู้ ในรายวิชาประวัติศาสตร์

9. บรรณานุกรม

- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2554). **การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง**. นนทบุรี : สหมิตรพรินติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.
- ณัฏฐา ทะรินทร์. (2563). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่อหน่วยการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ รัตนโกสินทร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ร่วมกับผังความคิด. *Journal of Modern Learning Development*. 5(2). 26-39.
- ธิดาพร เกราะกระโท. (2561). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ร่วมกับผังความคิด. *วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม*. 14(1). 487-497.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2553). **การพัฒนาการคิด**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิควรรณคดี.
- ยุวดี ชมชื่น. (2561). **การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์และการเรียนรู้แบบผสมผสาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอริบ จิตตฤกษ์. (2556). **ทักษะแห่งอนาคตใหม่ การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเพ่น เวิลด์ส พับลิชชิ่ง เฮาส์.
- วรางคณา ทองนพคุณ. (2556). **ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ความท้าทายในอนาคต = 21st Century Skills: The Challenges Ahead**. สืบค้นเมื่อ 3 ตุลาคม 2565. จาก <http://www.education.pkur.ac.th>

- วิจารณ์ พานิช. (2556). **ครูเพื่อศิษย์สร้างห้องเรียนกลับทาง**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). **รายงานการศึกษาวิจัย เรื่อง สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : สังกพิมพ์ สกศ.
- สิริวิวัฒน์ โชติกุลศิริปัญญา. (2562). **การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้การสอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ร่วมกับ Google Classroom รายวิชา ส31104 ประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.**
- สุคนธ์ สีนธพานนท์. (2562). **หลากหลายวิธีสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพเยาวชนไทย**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุบรร พรหนองแสน. (2563). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการและการจัดการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด. 15(2). 113-123.**
- อิทธิเดช น้อยไม้. (2560). **หลักสูตรการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา**. กรุงเทพฯ : โอเอส พรินติ้งเฮ้าส์.

**แนวทางการพัฒนาการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษา
ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 อำเภอลำทะเมนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 7***

**THE GUIDELINES DEVELOPING ADMINISTRATION FOR ORGANIZING
SCOUT AND GIRLFRIEND ACTIVITIES IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS
UNDER THE CENTER SCHOOL NETWORK NO. 6, LAMTHAMENCHAI
DISTRICT PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE
NAKHONRATCHASIMA DISTRICT 7**

สุริยง เทียกมา¹, ธนาศักดิ์ ศิริบุญยันท²
Suriyong Tiakma¹, THanasak Siripunyanunt²
วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย^{1,2}
College of Asian Scholars^{1,2}
Email : suriyngtheiykma@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 อำเภอลำทะเมนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 7 การศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 163 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 22 คน ครูผู้สอน จำนวน 141 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คนศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คนครูผู้สอน จำนวน 2 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษา สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาสังกัดศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 อำเภอลำทะเมนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

นครราชสีมา เขต 7 โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์การบริหารการจัดการกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาสังกัดศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 อำเภอลำทะเมนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารการจัดการกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาสถานศึกษาสังกัดศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 มากที่สุด ได้แก่ ด้านการจัดมวลกิจกรรมลูกเสือ มีค่า $PNI_{Modified}$ เฉลี่ยเท่ากับ 0.31 รองลงมา ได้แก่ ด้านลูกเสือ มีค่า $PNI_{Modified}$ เฉลี่ยเท่ากับ 0.30 ด้านผู้กำกับลูกเสือ มีค่า $PNI_{Modified}$ เฉลี่ยเท่ากับ 0.30 และด้านผู้บริหาร มีค่า $PNI_{Modified}$ เฉลี่ยเท่ากับ 0.29 เป็นลำดับสุดท้าย 2. แนวทางการพัฒนาการบริหารการจัดการกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาสังกัดศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 ประกอบด้วย 4 ด้าน 26 แนวทาง ได้แก่ ด้านการจัดมวลกิจกรรมลูกเสือ 6 แนวทาง ด้านลูกเสือ 5 แนวทาง ด้านผู้กำกับลูกเสือ 6 แนวทาง ด้านผู้บริหาร 9 แนวทาง และผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา; การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี; สถานศึกษาศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6

ABSTRACT

The objectives of this study were 1) to study the current situation. The desirable condition and the necessary need for the management of Scout-Girl Scout activities in the educational institutions of the School Network Center 6, 2) to study the guidelines for developing the management of Scout-Girl Scout activities in the 6th School Network Center, LamThamen Chai District. Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 7 Education is divided into 2 phases as follows: Phase 1: Study of current conditions The desirable condition and the necessary need for the development of the management of Scout-Girl Scout activities in the 6th. The sample group was 163 people, including 22 school administrators and 141 teachers. The instrument used in the study was a questionnaire. Statistics for data analysis include frequency, percentage, mean, and standard deviation. and the required index value. Phase 2: Study on the development of the management of Scout-Girl Scout activities in the 6th. By interviewing 5 experts, including 2 school administrators. One study supervisor and two teachers. The instrument used in the study was an interview. and a suitable and feasibility assessment form for the development of the management of Scout-Girl Scout activities in educational institutions. The statistics used were percentage, mean, standard deviation. and demand index

The study found that: 1. The current state of the management of Scout-Girl Scout activities in educational institutes under the Network Center of School No. 6, Lamthamenchai District. Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office,

Area 7 overall was at a high level. The desirable condition for the management of Boy Scout Girl Scout in educational institutions under the center School Network 6, overall was at the highest level. Necessary needs for the development of the management of Scout-Girl Scout activities in educational institutions under the 6th ordered the needs from the most to the least, for example, the organization of the Scout activities had an average PNI Modified value of 0.31, followed by the Boy Scouts had an average PNI Modified value of 0.30. Scouts had an average PNI Modified value of 0.30, and the management side had an average PNI Modified value of 0.29, the last one. 2. Guidelines for the Development of Management of Boy Scout-Girl Scout Activities in Educational Institutions under the 6th School Network Center, Lam Thamen Chai District Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 7 consists of 4 aspects and 26 approaches, namely, 6 approaches of Scout mass organization, 5 approaches of Boy Scouts, 6 approaches of Scout Superintendent, 9 approaches of administrators, and the result of the suitability and effectiveness assessment. The Possibilities of the Developmental Guidelines, overall, was at the highest level of suitability and at the highest level of possibility.

Keywords : Development Guidelines, Management of Scout-Girl Scout Activities; The Center School Network No. 6

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลกยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน มีเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ การที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุลต้องคำนึงถึง หลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงกำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนซึ่งมุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้ลูกเสือ-เนตรนารีเป็นกิจกรรมการเสริมสร้างลักษณะนิสัย และเป็นกิจกรรมบังคับตามหลักสูตรเพราะตระหนักดีว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาสามารถปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพราะเน้นความสามัคคี ส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์อันดีซึ่งกันและกันระหว่างชนชั้นไม่เกี่ยวข้องกับลัทธิทางการเมืองใดๆ (สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, 2539) โดยแต่ละโรงเรียนได้กำหนดจำนวนเวลา สำหรับจัดกิจกรรมนี้ตามความเหมาะสม ระบุว่า เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร

ตั้งแต่การศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงานโดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (กรมวิชาการ, 2546)

กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีนอกจากจะมีคุณประโยชน์ดังที่กล่าวมาแล้ว แต่พบว่าการจัดกิจกรรมมีลักษณะเป็นวิชาบังคับมิใช่การสมัครใจ นักเรียนจึงเรียนเพื่อให้ผ่านเกณฑ์ตามที่โรงเรียนกำหนดเท่านั้น ไม่มีจิตวิญญาณของลูกเสือ-เนตรนารีที่แท้จริง และยังขาดแคลนครูผู้สอนเนื่องจากครูผู้สอนไม่ได้ผ่านการฝึกอบรม ไม่ได้มีใจรักในการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี จึงเป็นเหมือนการบังคับไม่ได้เห็นคุณค่าและความสำคัญ อีกทั้งผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหารสถานศึกษาไม่เข้าใจและไม่มีความศรัทธาต่ออภีการลูกเสือ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการเน้นให้เด็กเก่งทางด้านวิชาการมากกว่าการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม อีกทั้งยังขาดการประเมินผลและการประกันคุณภาพหลักสูตรของแต่ละโรงเรียนอีกด้วย (คงศักดิ์ เจริญรักษ์ และคณะ, 2548) ผลการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ปี 2564 มีสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี เช่น โรงเรียนต้นแบบลูกเสือ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือดีเด่น แต่ยังมีสถานศึกษาส่วนหนึ่งที่ยังไม่ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหวังเท่าที่ควรเนื่องจากแต่ละโรงเรียนไม่ได้จัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีให้เป็นไปตามขั้นตอนกระบวนการทางลูกเสือขาดการวัดผลประเมินผลการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ การสอบวิชาพิเศษของลูกเสือเนตรนารียังไม่เป็นไปตามหลักสูตร (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7, 2564)

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจทำการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 อำเภอลำทะเมนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 เพื่อได้ทราบสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือเนตรนารีในสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 อำเภอลำทะเมนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 เพื่อได้แนวทางการพัฒนาการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 อำเภอลำทะเมนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ที่นำไปใช้เป็นแบบอย่างในการพัฒนาการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพได้ และเป็นข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 และผู้บริหารสถานศึกษานำไปใช้ในการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสังกัดได้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 อำเภอลำทะเมนชัยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 อำเภอลำทะเมนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้ทราบสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 อำเภอคำชะโนด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

3.2 ได้แนวทางการพัฒนาการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 อำเภอคำชะโนด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ที่นำไปใช้เป็นแบบอย่างในการพัฒนาการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพได้

3.3 เป็นข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 และผู้บริหารสถานศึกษานำไปใช้ในการบริหารจัดการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสังกัดได้

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 อำเภอคำชะโนด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 อำเภอคำชะโนด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ประชากรใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 อำเภอคำชะโนด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำนวนทั้งสิ้น 284 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 24 คน และครูผู้สอน จำนวน 260 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายโรงเรียน ที่ 6 อำเภอคำชะโนด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยการเทียบตารางสำเร็จรูปของ Krejcie และ Morgan โดยการสุ่มอย่างง่าย จำนวนทั้งสิ้น 163 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 22 คน ครูผู้สอน จำนวน 141 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 อำเภอคำชะโนด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมและได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ โดยพิจารณาจากจบการศึกษาในระดับปริญญาโทขึ้นไปสาขาวิชาการวิจัยทางการศึกษาการวัดและประเมินผลการศึกษาหรือการบริหารการศึกษาหรือสาขาวิชาอื่นๆ มีประสบการณ์ด้านทางการบริหารจัดการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในระดับหน่วยงาน ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับจัดการเรียนการสอนหรือการบริหารสถานศึกษาหรือการบริหารการศึกษาหรือการนิเทศการศึกษา มีประสบการณ์ใน

การบริหารสถานศึกษาหรือการบริหารการศึกษา หรือการนิเทศการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี และประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 อำเภอลำทะเมนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 7 โดยผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดียวกันกับที่ให้การสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 อำเภอลำทะเมนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 7 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษา สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 อำเภอลำทะเมนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 7

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาสังกัดศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 อำเภอลำทะเมนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 7 โดยรวมและรายด้าน

การบริหาร กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารีใน สถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	PNI Modified	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
1. ด้านลูกเสือ	3.75	0.89	มาก	4.86	0.42	มากที่สุด	0.30	2
2. ด้านผู้บริหาร	3.71	0.99	มาก	4.80	0.58	มากที่สุด	0.29	3
3. ด้านผู้กำกับลูกเสือ	3.72	0.91	มาก	4.85	0.42	มากที่สุด	0.30	2
4. ด้านการจัดมวลง กิจกรรมลูกเสือ	3.72	0.84	มาก	4.88	0.39	มากที่สุด	0.31	1
รวม	3.72	0.90	มาก	4.84	0.45	มากที่สุด	0.30	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาสังกัดศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 อำเภอลำทะเมนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 7

โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.72$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านลูกเสือ ($\bar{X}=3.75$) สภาพที่พึงประสงค์การบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาสังกัดศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 อำเภอลำทะเมนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.84$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการจัดมวลกิจกรรมลูกเสือ ($\bar{X}=4.88$) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาสถานศึกษาสังกัดศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 อำเภอลำทะเมนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 มากที่สุด ได้แก่ ด้านการจัดมวลกิจกรรมลูกเสือ มีค่า PNI Modified เฉลี่ยเท่ากับ 0.31 รองลงมา ได้แก่ ด้านลูกเสือ มีค่า PNI Modified เฉลี่ยเท่ากับ 0.30 ด้านผู้กำกับลูกเสือ มีค่า PNI Modified เฉลี่ยเท่ากับ 0.30 และด้านผู้บริหาร มีค่า PNI Modified เฉลี่ยเท่ากับ 0.29 เป็นลำดับสุดท้าย

5.2 แนวทางการพัฒนาการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาสังกัดศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 อำเภอลำทะเมนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ประกอบด้วย 4 ด้าน 26 แนวทาง ได้แก่ ด้านการจัดมวลกิจกรรมลูกเสือ 6 แนวทาง ด้านลูกเสือ 5 แนวทาง ด้านผู้กำกับลูกเสือ 6 แนวทาง ด้านผู้บริหาร 9 แนวทาง และผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาสังกัดศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 อำเภอลำทะเมนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 อำเภอลำทะเมนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

6.1 สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 อำเภอลำทะเมนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะวิชาลูกเสือ-เนตรนารีเป็นการเรียนการสอนที่มีประโยชน์ เน้นความสามัคคี ความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกัน ส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ระหว่างทุกคนชั้น ฝึกให้เป็นผู้รู้จักเสียสละ เป็นการอบรมนิสัยให้ผู้ที่เป็นลูกเสือเป็นพลเมืองดี มีนิสัยชอบสังเกตจดจำ เชื่อฟัง และพึ่งตนเอง ซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย มีการพัฒนาทั้งกาย จิตใจ และศีลธรรมไม่เกี่ยวข้องกับลัทธิทางการเมืองใดๆ (สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, 2539) โดยแต่ละโรงเรียนได้กำหนดจำนวนเวลาสำหรับจัดกิจกรรมตามความเหมาะสมโดยระบุว่าเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจรตั้งแต่การศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงานโดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (กรมวิชาการ, 2546) ซึ่งสอดคล้องกับชัตติวรธน์ ทวีวัฒน์ (2563) ได้ศึกษา การจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญตามเกณฑ์ประเมินคุณภาพงานลูกเสือในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า สภาพการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญตามเกณฑ์ประเมินคุณภาพงานลูกเสือใน

สถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับดังนี้ ด้านลูกเสือ ด้านผู้กำกับลูกเสือ ด้านผู้บริหาร และด้านการจัดมวลงกิจกรรมลูกเสือ สอดคล้องกับ อรรถพล ส่งอัมพร (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานกิจการลูกเสือของศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานกิจการลูกเสือของศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ทั้ง 4 ด้าน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านลูกเสือ ด้านผู้กำกับลูกเสือ ด้านการจัดมวลงกิจกรรมลูกเสือ และด้านผู้บริหาร

6.2 สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 อำเภอลำทะเมนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่าโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาลูกเสือ-เนตรนารี ทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบและช่วยสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสามัคคีตามแนวทาง ดังนี้ 1) ให้มีนิสัยในการสังเกต จดจำ เชื้อฟังและฟังตนเอง 2) ให้ซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัยและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น 3) ให้รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์ 4) ให้รู้จักทำการฝีมือและฝึกฝนให้ทำกิจกรรมต่างๆตามความเหมาะสม 5) ให้รู้จักรักษาและส่งเสริมจารีตประเพณีวัฒนธรรม และความมั่นคงของประเทศชาติ (สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ, 2551) สามารถอภิปรายผลรายด้าน ดังนี้

ด้านลูกเสือ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะลูกเสือสามารถปฏิบัติตามกฎของลูกเสือทั้ง 10 ข้อได้และนำไปปฏิบัติให้เป็นกิจนิสัย ปฏิบัติกิจกรรมด้วยความสนใจมีความสนุกสนาน มีระเบียบวินัย มีความภาคภูมิใจและตระหนักในคุณค่าการเป็นลูกเสือ ซึ่งสอดคล้องกับ สายฟ้า หาสี่สุข (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผลการศึกษาพบว่า สภาพที่พึงประสงค์การบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านผู้บริหาร ด้านลูกเสือ ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ และด้านผู้กำกับลูกเสือ สอดคล้องกับ รวี เต็มวนารวรรณ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานลูกเสือกลุ่มโรงเรียนทับใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานลูกเสือกลุ่มโรงเรียนทับใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านลูกเสือ ด้านมวลงกิจกรรมลูกเสือ ด้านผู้กำกับลูกเสือ และด้านผู้บริหาร

ด้านผู้บริหาร ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ และมีเจตคติที่ดีต่อกิจการลูกเสือ ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือให้เป็นไปตามหลักสูตรให้การส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้พัฒนาตนเองให้มีคุณวุฒิด้านลูกเสือที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สายฟ้า หาสี่สุข (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีใน

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผลการศึกษาพบว่า สภาพที่พึงประสงค์การบริหารการจัดการกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านผู้บริหาร ด้านลูกเสือ ด้านการจัดการกิจกรรมลูกเสือ และด้านผู้กำกับลูกเสือ สอดคล้องกับ รวี เต็มวนาวรรณ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานลูกเสือกลุ่มโรงเรียนทับใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานลูกเสือกลุ่มโรงเรียนทับใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านลูกเสือ ด้านมวลกิจกรรมลูกเสือ ด้านผู้กำกับลูกเสือ และด้านผู้บริหาร

ด้านผู้กำกับลูกเสือ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะผู้กำกับลูกเสือจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือ เข้าร่วมประชุมสัมมนา หรือเป็นวิทยากรด้านลูกเสืออย่างต่อเนื่อง จัดทำแผนกิจกรรมตามหลักสูตรลูกเสือของสถานศึกษา ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร จัดสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ วัสดุอุปกรณ์สำหรับการจัดกิจกรรมและฝึกอบรมลูกเสืออย่างมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ สายฟ้า หาสีสุข (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผลการศึกษาพบว่า สภาพที่พึงประสงค์การบริหารการจัดการกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านผู้บริหาร ด้านลูกเสือ ด้านการจัดการกิจกรรมลูกเสือ และด้านผู้กำกับลูกเสือ สอดคล้องกับ รวี เต็มวนาวรรณ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานลูกเสือกลุ่มโรงเรียนทับใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานลูกเสือกลุ่มโรงเรียนทับใต้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านลูกเสือ ด้านมวลกิจกรรมลูกเสือ ด้านผู้กำกับลูกเสือ และด้านผู้บริหาร

ด้านการจัดมวลกิจกรรมลูกเสือ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะผู้กำกับลูกเสือส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือด้านระเบียบวินัย จัดการเรียนการสอนลูกเสือโดยยึดคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือเป็นบรรทัดฐานของกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ สายฟ้า หาสีสุข (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผลการศึกษาพบว่า สภาพที่พึงประสงค์การบริหารการจัดการกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านผู้บริหาร ด้านลูกเสือ ด้านการจัดการกิจกรรมลูกเสือ และด้านผู้กำกับลูกเสือ สอดคล้องกับ รวี เต็มวนาวรรณ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานลูกเสือกลุ่มโรงเรียนทับใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานลูกเสือกลุ่มโรงเรียนทับใต้สังกัดสำนักงาน

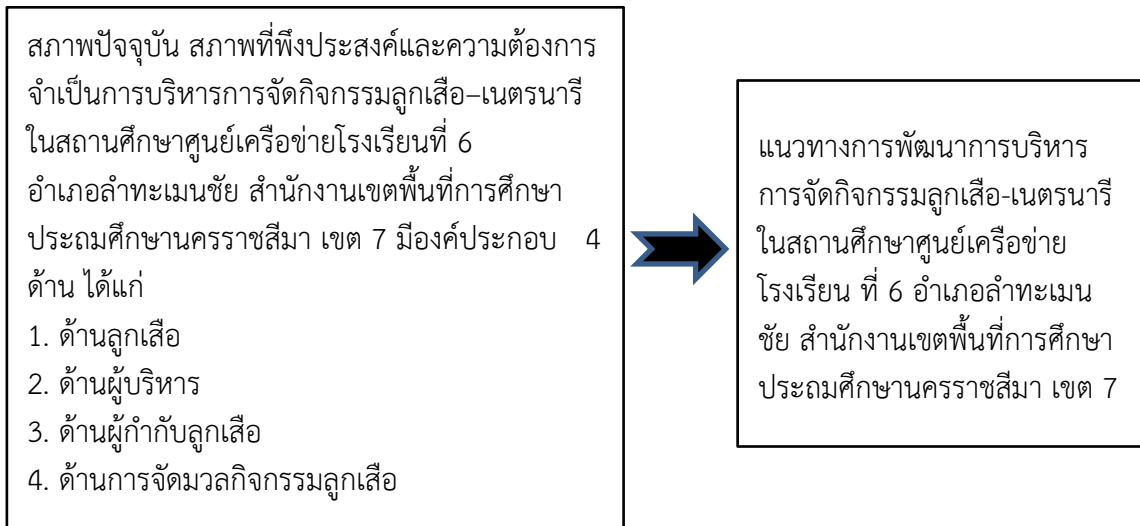
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านลูกเสือ ด้านมวลกิจกรรมลูกเสือ ด้านผู้กำกับลูกเสือ และด้านผู้บริหาร

6.2 แนวทางการพัฒนาการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 อำเภอลำทะเมนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 มีจำนวน 26 แนวทาง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.86 และ 4.75 ทั้งนี้เป็นเพราะผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์ที่มีความรู้ความสามารถ มีความเข้าใจในการพัฒนาการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษา ทำให้สามารถตัดสินใจในการประเมินแนวทางการพัฒนาการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมานั้นมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับ สายฟ้า หาสีสุข (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของพัฒนาแนวทางการบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 ประกอบด้วย 4 ด้าน 21 แนวทาง ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ มี 6 แนวทาง ด้านลูกเสือ 5 แนวทาง ด้านผู้กำกับลูกเสือ 5 แนวทาง และด้านผู้บริหาร มี 5 แนวทาง โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ รวี เต็มวนาวรรณ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานลูกเสือกลุ่มโรงเรียนทับใต้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านลูกเสือ ด้านผู้บริหาร ด้านผู้กำกับลูกเสือ และด้านการจัดมวลกิจกรรมลูกเสือ โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ อรรถพล ส่งอัมพร ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานกิจการลูกเสือของศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารงานกิจการลูกเสือของศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 สรุปรวมเป็นแนวทางการพัฒนา ทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ ด้านลูกเสือ ด้านผู้บริหาร ด้านผู้กำกับลูกเสือ และด้านการจัดมวลกิจกรรมลูกเสือ โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

7. องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยพบว่าแนวทางการพัฒนาการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาสังกัดศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 อำเภอลำทะเมนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ประกอบด้วย 4 ด้าน 26 แนวทาง ได้แก่ ด้านการจัดมวลกิจกรรมลูกเสือ 6 แนวทาง ด้านลูกเสือ 5 แนวทาง ด้านผู้กำกับลูกเสือ 6 แนวทาง ด้านผู้บริหาร 9 แนวทาง และผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารการจัด

กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาสังกัดศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 อำเภอลำทะเมนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ สภาพปัจจุบันการบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษา
สังกัดศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 อำเภอลำทะเมนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 อำเภอลำทะเมนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านลูกเสือ รองลงมา ได้แก่ ด้านผู้กำกับลูกเสือ ด้านการจัดมวลกิจกรรมลูกเสือ และด้านผู้บริหาร เป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้นผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ และมีเจตคติที่ดีต่อกิจกรรมลูกเสือ ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือให้เป็นที่มาของหลักสูตร ให้การส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้พัฒนาตนเองให้มีคุณวุฒิด้านลูกเสือที่สูงขึ้น สร้างความเข้าใจและสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองชุมชนและหน่วยงานภายนอกเพื่อสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ผลการวิจัยสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการพัฒนาการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 อำเภอลำทะเมนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่า ด้านการจัดมวลกิจกรรมลูกเสือ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา และผู้กำกับลูกเสือ ควรศึกษาเทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่ทันสมัยในการวางแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนลูกเสือด้านระเบียบวินัย จัดการเรียนการสอนลูกเสือโดยยึดคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือเป็นบรรทัดฐาน

8.2.2 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 อำเภอลำทะเมนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านการจัดมวลกิจกรรมลูกเสือ ดังนั้นผู้กำกับลูกเสือควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนเปิด-ปิดประชุมกองทุกครั้งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งเสริมความมีระเบียบวินัย ความสามัคคี จัดกิจกรรมให้ลูกเสือรู้จักพึ่งพาตนเองและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น มีสื่อนวัตกรรมสำหรับการจัดกิจกรรมและฝึกอบรมลูกเสืออย่างมีคุณภาพ นำลูกเสือเข้าร่วมการประกวดหรือแข่งขันกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในระดับศูนย์เครือข่ายการศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับภาค หรือระดับประเทศ

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาสังกัดศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 อำเภอลำทะเมนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ต่อไป

8.3.2 ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาประเภทอื่นๆ เช่น ลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

8.3.3 ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7

9. บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2546). การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา: กรอบและแนวการดำเนินงาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ชัตติวรธน์ ทวีวัฒน์. (2564). การจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญตามเกณฑ์ประเมินคุณภาพงานลูกเสือในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.
- คงศักดิ์ เจริญรักษ์ และคณะ. (2548). การลูกเสือไทยพัฒนาการในยุค 2546-2548. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- รวี เต็มวานาวรรณ. (2563). การบริหารงานลูกเสือกลุ่มโรงเรียนทับใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สายฟ้า หาสีสุข. (2563). การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7. (2564). รายงานการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ประจำปี 2564. นครราชสีมา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7.

สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ. (2539). **คู่มือประกอบการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ขั้นความรู้เบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

อรรถพล ส่งอัมพร. (2564). **การบริหารงานกิจการลูกเสือของศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์พัฒนา
คุณภาพการศึกษาที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3*
THE GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF CREATIVE LEADERSHIP OF
EDUCATIONAL QUALITY DEVELOPMENT CENTER 8, KHONKAEN
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

กุสุมาวดี พลนงศ์¹, อำนาจ ชนะวงษ์²

Kusumawadee Pholnong¹, Amnaj Chanawongse²

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย^{1,2}

College of Asian Scholars^{1,2}

Email : Kusumawadee8112@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 2) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 8 จำนวน 86 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบ แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและดัชนีความต้องการจำเป็นพื้นฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์โดยภาพรวม อยู่ในระดับสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เมื่อพิจารณาเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 5 ลำดับ ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ การมีความยืดหยุ่น การมีความคิดสร้างสรรค์ การมีจินตนาการ และการคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคล 2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 มี 5 องค์ประกอบ เมื่อนำไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิแล้วได้แนวทางทั้งหมด 22 แนวทาง ได้แก่ การมีความยืดหยุ่น มี 4 แนวทาง การมีจินตนาการ มี 4 แนวทาง การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล มี 5 แนวทาง ความคิดสร้างสรรค์ มี 4 แนวทาง การมีวิสัยทัศน์

มี 5 แนวทาง และมีผลการประเมินความเหมาะสมและมีผลการประเมินความเป็นไปได้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา; ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์; ผู้บริหารสถานศึกษา

ABSTRACT

This research article has the objectives 1) to study the current situation. The desirable condition and the necessary need of creative leadership of school administrators in the 8th Educational Quality Development Center under the Office of Khon Kaen Primary Educational Service Area 3. 2) For study the guidelines for developing creative leadership of school administrators in Educational Quality Development Center 8 under the Khon Kaen Primary Educational Service Area Office. 3. The sample groups used in the research are: Educational institution administrators and teachers in Educational Quality Development Center 8 Type of people: 86 people. The research tools included a questionnaire, an interview form, and a form to assess the appropriateness and feasibility of the draft guidelines for developing creative leadership. Statistics used in data analysis include frequency, percentage, mean, standard deviation and Basic Needs Index (PNI Modified).

The results found that: 1. The current condition of creative leadership as a whole is at the level of the desired condition of creative leadership as a whole. at the highest-level Order of essential needs of creative leadership When considering each aspect, order the essential needs from highest to lowest in 5 orders: having a vision being flexible Being creative imagination and consideration of individuality. 2. The Guidelines for developing creative leadership among school administrators In the Educational Quality Development Center 8 under the Khon Kaen Primary Educational Service Area Office, Area 3, there are 5 components. A total of 22 approaches were obtained: 4 approaches of flexibility, 4 approaches of imagination, 5 approaches of individuality consideration, 4 approaches of creativity, 5 approaches of vision. The overall feasibility assessment results were at the highest level.

Keywords : The guidelines for development; Creative leadership of educational; School director

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

เมื่อสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลง ทุกคนต้องพัฒนาตนเองเพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์เพื่อให้ปรับตัวอยู่ได้ในสังคมที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งปัจจุบันนี้เป็นปัจจัยที่สำคัญในการดำเนินชีวิต ทุกคนจะต้องพัฒนาตนเองให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ของวันนี้และอนาคตข้างหน้าให้สมบูรณ์อย่างเต็มกำลัง ตลอดจนมีคุณธรรมจริยธรรมสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมั่นคงและมีความสุข (นิรุฒ มีพันธ์, 2559) ซึ่งในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงนั้น จำเป็นต้องมีผู้นำที่มีศักยภาพและสมรรถนะที่ไร้ขอบเขตขององค์ความรู้ เพื่อที่จะนำองค์กรไปสู่วิสัยทัศน์และเผชิญหน้ากับความท้าทายใหม่ ๆ และนอกจากนั้นผู้นำยุคใหม่ยังต้องเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย และซับซ้อนมากกว่าในอดีต ดังนั้น ผู้นำยุคใหม่นอกจากต้องปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่างๆ แล้วก็ต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวคิดเพื่อก่อให้เกิดการปรับตัวทั้งระบบนั่นเอง (สมยศ ชี้แจง, 2552)

ภาวะผู้นำการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาถือว่าเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่ต้องเตรียมความพร้อม ด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนมีระบบการพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาแหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อม หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตัวเองอย่างต่อเนื่อง มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ มีความสามารถคิด วิเคราะห์แก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีคุณธรรมนำความรู้ รักความเป็นไทยและสามารถก้าวไกลในระดับนานาชาติ ผู้บริหารโรงเรียนจึงจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมในการรับกับสภาพสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ด้วยการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่รับผิดชอบให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด (กิตติกร ธรรมกิจวัฒน์, 2562)

จากความสำคัญดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดสภาพปัจจุบัน ปัญหาของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลและนำไปสร้างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ให้ทันต่อสภาวะความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ส่งผลต่อการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการศึกษา สามารถปรับตัวอยู่ได้ในสังคมที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว อีกทั้งเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้ข้อมูลสารสนเทศสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำให้กับผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับ

3.2 ได้ข้อมูลสารสนเทศแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเชิงสร้างสรรค์ให้มีประสิทธิภาพ

3.3 ได้ข้อมูลสารสนเทศในเชิงปฏิบัติ ผู้บริหารสามารถนำไปเป็นแนวทางในแผนการพัฒนาด้านภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อันส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติงานของผู้บริหาร และส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) โดยผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยการเทียบตารางสำเร็จรูปของ Krejcie และ Morgan จำนวน 86 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 13 คน ครูผู้สอน จำนวน 63 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นสถิติพื้นฐาน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ การทดสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบมาตราประมาณ 5 ระดับ ค่าโดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) (สมนึก ภัททิยธนี, 2551) การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบมาตราประมาณค่า (r_{xy}) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total Correlation) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2546) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบมาตราประมาณค่าโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2547) วิเคราะห์จัดลำดับความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) โดยหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) โดยใช้สูตร PNI_{Modified} ของนงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช (สุวิมล ว่องวานิช, 2550)

ระยะที่ 2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูวิชาการ จำนวน 2 คนและครูผู้สอน จำนวน 1 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น

5. ผลการวิจัย

5.1 จากผลการวิเคราะห์ สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นผู้บริหารและครูต่อสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมและรายองค์ประกอบ

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	PNI Modified	ลำดับที่
1. การมีความยืดหยุ่น	4.29	0.53	มาก	4.87	0.34	มากที่สุด	0.14	2
2. การมีจินตนาการ	4.32	0.56	มาก	4.85	0.35	มากที่สุด	0.12	4
3. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.39	0.56	มาก	4.86	0.36	มากที่สุด	0.11	5
4. การมีความคิดสร้างสรรค์	4.28	0.58	มาก	4.85	0.35	มากที่สุด	0.13	3
5. การมีวิสัยทัศน์	4.20	0.56	มาก	4.83	0.38	มากที่สุด	0.15	1
รวม	4.30	0.56	มาก	4.85	0.36	มากที่สุด	0.13	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่าทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.56) รองลงมาคือ การมีจินตนาการ ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.56) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.56)

สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.85$, S.D. = 0.36) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่าทุก

องค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การมีความยืดหยุ่น ($\bar{X} = 4.87$, S.D. = 0.34) รองลงมาคือ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.36) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.38)

การประเมินความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified} = 0.13) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย พบว่า การมีวิสัยทัศน์ มีดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI_{Modified} = 0.15) รองลงมาการมีความยืดหยุ่น มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified} = 0.14) การมีความคิดสร้างสรรค์ (PNI_{Modified} = 0.13) การมีจินตนาการ (PNI_{Modified} = 0.12) และการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (PNI_{Modified} = 0.11)

5.2 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 มี 5 องค์ประกอบ จำนวน 22 แนวทาง โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.86 ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.79 โดยเรียงลำดับตามความต้องการจำเป็นซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

5.2.1 องค์ประกอบด้านการมีความยืดหยุ่น มี 4 แนวทาง ได้แก่ 1) มีการคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่อยู่เสมอ 2) เปิดโอกาสให้บุคลากรเสนอแนวคิดใหม่ ๆ รับฟังข้อคิดข้อเสนอแนะของบุคลากรด้วยความเต็มใจ 3) มีความสามารถในการปรับตัวทุกสถานการณ์ 4) เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการทำงานอย่างเท่าเทียมกัน

5.2.2 องค์ประกอบด้านการมีจินตนาการ มี 4 แนวทาง ได้แก่ 1) มีการคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่อยู่เสมอ 2) มีความสามารถในการคิดหาคำตอบได้หลายแง่มุม 3) มีวิจารณญาณในการตัดสินใจ 4) ตัดสินใจแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างสร้างสรรค์

5.2.3 องค์ประกอบด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล มี 5 แนวทาง ได้แก่ 1) มอบหมายงานตามความถนัดและความสามารถของบุคลากร 2) มีความยุติธรรม มอบหมายและกระจายงานให้บุคลากรอย่างเท่าเทียมกัน 3) มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อบุคลากรในสถานศึกษายอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยความเต็มใจ 4) ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาพัฒนาตนเองให้เจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานและเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้นอย่างยุติธรรม 5) เสริมแรงทางบวกด้วยการยกย่องชื่นชมเมื่อบุคลากรในสถานศึกษาทำความดีหรือมีผลงานอันเป็นที่น่าภาคภูมิใจ

5.2.4 องค์ประกอบด้านความคิดสร้างสรรค์ มี 4 แนวทาง ได้แก่ 1) มองโลกในแง่ดี มีความคิดเชิงบวกและมีความเฉลียวฉลาด สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี 2) ตั้งเป้าหมายในการทำงานเป็นระยะ ๆ โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ 3) พัฒนาตนเองให้ทันต่อเทคโนโลยี เพื่อเตรียมพร้อมในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ 4) มีความคล่องแคล่วในการทำงานด้วยความกระฉับกระเฉงรวดเร็ว

5.2.5 องค์ประกอบด้านการมีวิสัยทัศน์ มี 5 แนวทาง ได้แก่ 1) กำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน 2) เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และสามารถขับเคลื่อนผู้บริหารสถานศึกษามุ่งสู่ความเป็นเลิศ 3) มีการวิเคราะห์และสังเคราะห์บริบทสถานศึกษา เพื่อกำหนดเป้าหมายหรือภาพในอนาคตของสถานศึกษา 4) มีความรอบคอบในการแก้ปัญหาทั้งภายในและ

ภายนอกสถานศึกษา 5) ส่งเสริมให้บุคลากรมีการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์และมีคุณภาพ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมและรายองค์ประกอบ

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การมีความยืดหยุ่น	4.95	0.11	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
2. การมีจินตนาการ	4.85	0.25	มากที่สุด	4.80	0.36	มากที่สุด
3. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.88	0.20	มากที่สุด	4.80	0.29	มากที่สุด
4. ความคิดสร้างสรรค์	4.85	0.34	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
5. การมีวิสัยทัศน์	4.78	0.27	มากที่สุด	4.76	0.31	มากที่สุด
โดยรวม	4.86	0.23	มากที่สุด	4.79	0.37	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่าความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.86 กับ 4.76 ตามลำดับ เมื่อเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การมีความยืดหยุ่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.95 การคำนึงถึงปัจเจกบุคคล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.88 การมีจินตนาการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.85 การมีความคิดสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.85 และการมีวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.78 ส่วนความเป็นไปได้โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด และเมื่อเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การมีความยืดหยุ่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 การมีจินตนาการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 การคำนึงถึงปัจเจกบุคคล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 การมีความคิดสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 และการมีวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.76

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 จากผลการวิเคราะห์ สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

6.1.1 จากการศึกษาสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.56) สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติกร ธรรมกิจวัฒน์ (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิง

สร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของพุทธชาติ ภูจอมจิต (2562) ได้วิจัยเพื่อศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สภาพปัจจุบันการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูโรงเรียนประถมศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก

6.1.2 จากการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ($\bar{X} = 4.85$, S.D. = 0.36) สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติกร ธรรมกิจวัฒน์ (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าโดยรวมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พุทธชาติ ภูจอมจิต (2562) ได้วิจัยเพื่อศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ในการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

6.2.3 จากการศึกษาลำดับความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นที่สูงที่สุดคือ การมีวิสัยทัศน์ โดยภาพมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ($PNI_{Modified} = 0.15$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภาวะผู้นำของผู้บริหารแต่ละคนที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ มณฑา ศิริวงษ์ (2559) ที่พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ด้านการวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู อำเภอองครักษ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นลำดับแรก ที่กล่าวไว้ว่า ทั้งนี้ อาจเป็น เพราะวิสัยทัศน์เป็นคุณสมบัติที่สำคัญของผู้บริหาร สถานศึกษาในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาจึงเน้นการสร้างผู้บริหารให้เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นการทำงานเป็นทีม ดังนั้นผู้อำนวยการสถานศึกษา ต้องมีทักษะในการโน้มน้าวให้ครูในโรงเรียนสามารถทำงานร่วมกัน เกิดความสามัคคีภายในโรงเรียน ช่วยกันระดมความรู้ความสามารถ มีการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน และช่วยกันทำงานให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียนได้ที่กล่าวมาสะท้อนถึงการมีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัยของผู้บริหารสถานศึกษา

6.2 ผลจากการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 มีผลการประเมินความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากและผลการเินความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภรณ์ทิพย์ ปั่นกอง (2559) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ประกอบไปด้วย 3 ด้าน ได้แก่จิตนาการ ความยืดหยุ่น และวิสัยทัศน์ และสอดคล้อง

กับผลการวิจัยของ รอซียะห์ ลาเต๊ะ (2561) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี และพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จะต้องมีจินตนาการ มีสติปัญญาอันเฉลียวฉลาดมีความรอบรู้ ตลอดจนเป็นผู้ที่มีไหวพริบดีในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ นอกจากนี้ผู้บริหารควรมีพฤติกรรมของความยืดหยุ่นผ่อนปรน สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ มีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมตามความเหมาะสมกับเวลาและสถานที่ เปิดโอกาสให้บุคลากรหรือผู้ใต้บังคับบัญชาได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ตลอดจนให้ความสำคัญอิสระในการทำงานกับบุคลากร ทั้งในเรื่องของการคิด การกระทำและการวางแผน ทั้งนี้เพื่อการพัฒนาสถานศึกษาที่มีคุณภาพและสร้างสรรค์

7. องค์ความรู้ใหม่

สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษ ขอนแก่น เขต 3 โดยมีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การมีความยืดหยุ่น
2. การมีจินตนาการ
3. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล
4. ความคิดสร้างสรรค์
5. การมีวิสัยทัศน์

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษ ขอนแก่น เขต 3

จากแผนภาพดังกล่าวข้างต้น การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษ ขอนแก่น เขต 3 มีองค์ประกอบด้วยกันอยู่ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีความยืดหยุ่น 2) การมีจินตนาการ 3) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 4) ความคิดสร้างสรรค์ และ 5) การมีวิสัยทัศน์ ซึ่งทั้ง 5 องค์ประกอบนี้สามารถนำมาสร้างเป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษ ขอนแก่น เขต 3 ได้ทั้งหมด 22 แนวทาง

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 จากผลการวิจัยการศึกษาสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า องค์กรประกอบด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และสภาพที่พึงประสงค์ พบว่า องค์กรประกอบด้านการมีความยืดหยุ่น มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและเมื่อนำมาจัดลำดับตามความต้องการจำเป็น พบว่า องค์กรประกอบด้านการมีวิสัยทัศน์ มีดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุด และด้านที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด ได้แก่ องค์กรประกอบด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยป้องกันการกระทำที่เอื้อต่อการหวังผลประโยชน์แอบแฝง แสดงการมีจุดยืนที่ชัดเจน กำหนดทิศทางและเป้าหมายของสถานศึกษา อุดมการณ์ เพื่อการพัฒนาและสร้างอนาคตของสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ครูหรือบุคลากรในสถานศึกษารับทราบการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างบุคลากรภายในสถานศึกษาสร้างสรรค์ผลงานอย่างมีคุณภาพ

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 จากผลการวิจัย พบว่า การนำแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ไปใช้พัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์นำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้จริงนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ให้กับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

8.3.2 ควรจะศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

9. บรรณานุกรม

- กิตติกร ธรรมกิจวัฒน์. (2562). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2551). การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- พุทธานติ ภูจอมจิต. (2562). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ภรณ์ทิพย์ ปั่นกอง. (2559). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.

- รอซียะห์ ลาเต๊ะ. (2561). **ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2558). **การวัดผลทางการศึกษา**. มหาสารคาม : ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2551). **ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. กาฬสินธุ์ : ประสานการพิมพ์.
- สมยศ ชี้แจ้ง. (2552). **ภาวะผู้นำทางการศึกษา**. วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี. 3(1). 48-49.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). **การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน**. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

**ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษากับประสิทธิผล
ของสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 9
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3***

**THE RELATIONSHIP BETWEEN QUALITY ASSURANCE WITHIN EDUCATIONAL
INSTITUTIONS AND EFFECTIVENESS OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS
UNDER THE EDUCATIONAL QUALITY DEVELOPMENT CENTER 9,
KHON KAEN PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 3**

ณัฐปภัสร์ ฝ่ายค้อ¹, ธนาศักดิ์ ศิริบุญยพันธ์²
Nathaphat Faikoh¹, Tanasak Siripunyanan²
วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย^{1,2}
College of Asian Scholars^{1,2}
Email : nathapaphat1979@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 9 2) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 รวม 51 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา รองลงมา คือ การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การติดตามผลการดำเนินการของสถานศึกษา 2) ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา รองลงมา คือ ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 3) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการประกัน

คุณภาพภายในสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวก และมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($r=.738$) หรือ 73.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : การประกันคุณภาพภายใน; ประสิทธิผลของสถานศึกษา; ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา

ABSTRACT

These independent studies purposes were 1) to study the level of quality assurance within educational institutions under the 9th education quality development center, 2) to study the level effectiveness of educational institutions under the 9th education quality development center, khon kaen primary educational service area office, region 3, 3) to study the relationship between quality assurance within educational institutions and effectiveness of educational institutions. The sample group used in the research were school administrators and teachers under the educational quality development center 9, Khon Kaen primary educational service area office 3, totaling 51 people. The instrument used in the study was a questionnaire. Statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation. and the Pearson Product Moment Correlation Coefficient.

The results of the study revealed that (1) quality assurance within educational institutions Under the 9th Educational Quality Development Center, Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 3, the overall level was at the highest level. When considering each aspect, the aspect with the highest average values was the preparation of the educational management development plan, followed by the preparation of the self-assessment report. The aspect with the lowest average was the monitoring of the performance of the education institutions. (2) School effectiveness. Education Quality Development Center 9, Khon Kaen Primary Educational Service Area Office, Region 3 The overall level was at a high level. When considering each aspect, The aspect with the highest average was the ability to change and develop schools, followed by the ability to develop students to have positive attitudes. Side that has the lowest average is the ability to produce students with high academic achievement. (3) Correlation coefficient between internal quality assurance and educational institution effectiveness. Under the 9th Education Quality Development Center, Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 3, all aspects had a positive relationship. And the relationship is at a relatively high level ($r= .738$) or 73.80. with statistical significance at the .01 level.

Keywords : Internal Quality Assurance; School effectiveness; Education Quality Development Center

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ได้กำหนดความหมายและหลักการในมาตรา 6 ระบุว่า “การศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก มาตรา 48 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไป สู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี, 2553)

การประกันคุณภาพการศึกษา คือ กระบวนการดำเนินงานเพื่อการประเมินผลและการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละระดับ และแต่ละประเภท โดยมีกลไกในการควบคุมตรวจสอบระบบการบริหารคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องว่าสถานศึกษานั้นสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และบรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา แนวทางปฏิบัติการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2561 ได้กำหนดระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา มีขั้นตอนและรายละเอียดดังต่อไปนี้ 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา 3) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 4) การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 5) การติดตามผลการดำเนินการของสถานศึกษา และ 6) การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาถูกพัฒนาขึ้นเพื่อให้เกิดความมั่นใจแก่ทุกฝ่ายว่า การจัดการศึกษาทุกระดับมีคุณภาพและจะคงรักษาไว้ซึ่งมาตรฐาน กระทรวงศึกษาธิการจึงให้มีการปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา และประกาศใช้กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2561 โดยมีนโยบายปรับปรุงมาตรฐาน และตัวชี้วัดให้มีจำนวนน้อยลง กระชับและสะท้อนถึงคุณภาพอย่างแท้จริง เน้นการประเมินตามสภาพจริง ไม่ยุ่งยาก สร้างมาตรฐานระบบการประเมินเพื่อลดภาระการจัดเก็บข้อมูล ลดการจัดทำเอกสารที่ใช้ในการประเมิน (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2563)

สถานศึกษาในฐานะที่เป็นสถาบันทางสังคมที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้แก่พลเมือง เพื่อสร้างและพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่ดีมีคุณภาพ มีจิตใจเมตตา กรุณา รักและเอื้ออาทรต่อเพื่อนมนุษย์ ตลอดจนมีความคิดที่จะสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดขึ้นในสังคม อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โดยการพิจารณาว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ หรือจัดการศึกษาได้บรรลุเป้าหมายหรือไม่ อย่างไร อาจพิจารณาได้จากตัวชี้วัดต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่น คุณภาพของนักเรียน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สภาพบรรยากาศของสถานศึกษา โครงสร้างการบริหารจัดการ ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร

หรือความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน (พิเชษฐ์ วาญวรรธนะ, 2550) การศึกษาถึงประสิทธิผลของสถานศึกษาจึงเป็นการศึกษาข้อมูลความสำเร็จของสถานศึกษาอันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานของสถานศึกษา แต่แนวคิดประสิทธิผลขององค์กรไม่มีเกณฑ์ใดที่เป็นสากล และสามารถประเมินประสิทธิผลขององค์กรได้อย่างเหมาะสมในทุกสถานการณ์และทุกองค์การประเมินประสิทธิผลจึงควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับองค์กรนั้น ๆ ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แนวคิดการประเมินประสิทธิผลสถานศึกษาจาก (Mott, E. H., 1972) เป็นหลัก ซึ่งประกอบด้วยเกณฑ์การประเมิน 4 ด้าน คือ 1) ความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3) ความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา และ 4) ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา (Mott, E. H., 1972)

จากสภาพปัญหาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของแผนพัฒนา สถานศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่สามารถดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมตามแผนพัฒนา ขาดการรายงานผลดำเนินงานตามแผนงานโครงการ และขาดการตรวจสอบการประเมินอย่างต่อเนื่อง ด้านการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง ยังมีสถานศึกษาบางแห่งขาดการเผยแพร่ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องและชุมชนทราบ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3, 2564)

จากความเป็นมาและความสำคัญปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาจึงสนใจทำการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 เพื่อที่จะทราบระดับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 อันจะนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

2.2 เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 9 สำนัก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้ทราบระดับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาสู่ผลสำเร็จ

3.2 ได้ทราบข้อมูลประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 เพื่อนำไปพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ

3.3 ได้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 เพื่อนำไปพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

3.4 เพื่อเป็นสารสนเทศ สำหรับผู้บริหารการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 51 คน ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ปีการศึกษา 2565 โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ R.V. Krejcie & D.W.Morgan (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2550) โดยสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหาร 8 คน ครูผู้สอน จำนวน 43 คน รวมทั้งหมด 51 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire): ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ซึ่งแบบสอบถามเป็นลักษณะตรวจสอบรายการ (Check List) แบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) และคำถามปลายเปิด (Open-ended) แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ใน 6 ด้าน คือ 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 3) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 4) การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 5) การติดตามผลการดำเนินการของสถานศึกษา 6) การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563) ลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (พิชิต ฤทธิจรูญ, 2554) กำหนดค่าระดับคะแนน เป็น 5 ระดับ ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำแนกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา 4) ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เรียงลำดับจาก มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open ended) การหา

คุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องในการใช้ภาษาและด้านอื่นๆ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 - 1.00 โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และทดลองใช้ (Try-out) กับครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient Method) (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2554) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับที่ 0.87 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปสร้างแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ (Google form) การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย เพื่อเสนอต่อประธานสภาคณะพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 เพื่อขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถามกับครูผู้สอนในสังกัด จำนวน 8 โรงเรียน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ (Google form) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐาน วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ โดยใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient)

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สภาคณะพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สภาคณะพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 9 โดยรวมรายด้านและรายข้อ

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.54	0.51	4	มากที่สุด
2. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา	4.65	0.49	1	มากที่สุด
3. การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา	4.50	0.53	5	มาก
4. การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	4.57	0.53	3	มากที่สุด
5. การติดตามผลการดำเนินการของสถานศึกษา	4.49	0.53	6	มาก
6. การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง	4.59	0.52	2	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.55	0.51	-	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า การประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สภาคณะพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา รองลงมา คือ ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การติดตามผลการดำเนินการของสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

5.1.1 ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกจากมากไปน้อย ได้แก่ ศึกษามาตรฐาน การศึกษารายละเอียดและคำอธิบายของมาตรฐานที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด การกำหนดค่า เป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานการศึกษา และมีการวิเคราะห์มาตรฐานสถานศึกษา พิจารณารายละเอียดของแต่ละมาตรฐาน

5.1.2 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกจากมากไปน้อย ได้แก่ การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายที่มุ่งคุณภาพของผู้เรียน แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำ แผนพัฒนาการจัดการศึกษา โดยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายใน และภายนอกของสถานศึกษา

5.1.3 ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้รับผิดชอบและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบตามที่ได้กำหนด อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด และการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตาม แผนปฏิบัติราชการประจำปี

5.1.4 ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกจากมากไป น้อย ได้แก่ มีการวางแผนการปฏิบัติงาน การตรวจสอบผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา สรุปลงผลการตรวจสอบการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และการจัดทำรายงาน ผลการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

5.1.5 ด้านการติดตามผลการดำเนินการของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกจากมากไปน้อย ได้แก่ การนำเสนอ ผลการดำเนินงาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีรายงานและนำผล การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนา และดำเนินการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาทั้งระดับบุคคลและระดับสถานศึกษาอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

5.1.6 ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกจากมากไปน้อย ได้แก่ มีการแต่งตั้ง คณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วยคณะบุคคลหลายฝ่าย นำเสนอคณะกรรมการบริหารโรงเรียนให้ความ เห็นชอบ และมีการสรุปและจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง

5.2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดศูนย์ พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า ความมีประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 9 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียง จากค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา รองลงมา คือ ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก ความสามารถในการแก้ปัญหาภายใน สถานศึกษา และความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เป็นอันดับสุดท้าย

5.2.1 ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกจากมากไปน้อย ได้แก่ นักเรียนได้รับรางวัลจากการเข้าร่วมแข่งขันทักษะทางด้านวิชาการในรอบปีการศึกษา สถานศึกษาได้จัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนเฉพาะด้าน และนักเรียนทุกชั้นมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ

5.2.2 ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกจากมากไปน้อย ได้แก่ ครูสร้างกระบวนการเรียนรู้เนื้อหาวิชาและคุณธรรม จริยธรรมให้ก้าวทันสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป นักเรียนมีเหตุผลและสามารถยอมรับนับถือตนเองและนับถือผู้อื่นด้วยความเข้าใจ และนักเรียนมีความสนใจใฝ่รู้และกระตือรือร้นต่อการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

5.2.3 ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกจากมากไปน้อย ได้แก่ สถานศึกษามีการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม สถานศึกษาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม และผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาปรับปรุงการบริหารจัดการสถานศึกษาให้ทันสมัยสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสังคมปัจจุบัน

5.2.4 ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกจากมากไปน้อย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความร่วมมือกับครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง ในการสร้างความร่วมมือในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษาให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้หลักตรรกะเชิงเหตุและผล มีความประนีประนอมในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษาได้ และผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ของสถานศึกษาเป็นหลัก

5.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวก และมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($r=738$) หรือ 73.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเรียงตามลำดับได้ดังต่อไปนี้ คือ การกำหนดมาตรฐานการศึกษา (X_1) มีความสัมพันธ์สูงสุดระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา (Y_4) ในระดับที่สูงสุดอยู่ที่ ($r=.867$) หรือ 86.70 รองลงมาคือ กำหนดมาตรฐานการศึกษา (X_1) มีความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก (Y_2) อยู่ที่ ($r=.784$) หรือ 78.40 และ การกำหนดมาตรฐานการศึกษา (X_1) มีความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา (Y_3) อยู่ที่ ($r=.750$) หรือ 75.00 สำหรับการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา (X_2) มีความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ซึ่งมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำสุด อยู่ที่ ($r=.332$) หรือ 33.20

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ระดับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษาโดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพภายใน และได้ดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบตามหลักการประกันคุณภาพการศึกษา โดยเน้นให้มีกระบวนการดำเนินงานมีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับบริบทเฉพาะของสถานศึกษาเป็นสำคัญ โดยให้บุคลากรทางการศึกษาทุกคนร่วมมือปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาจนบรรลุเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรินทร์ ภูมิภาค (2563) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานเพื่อยกระดับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ มยุรี วรวรรณ (2563) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม พบว่า ผลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม โดยรวมและพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

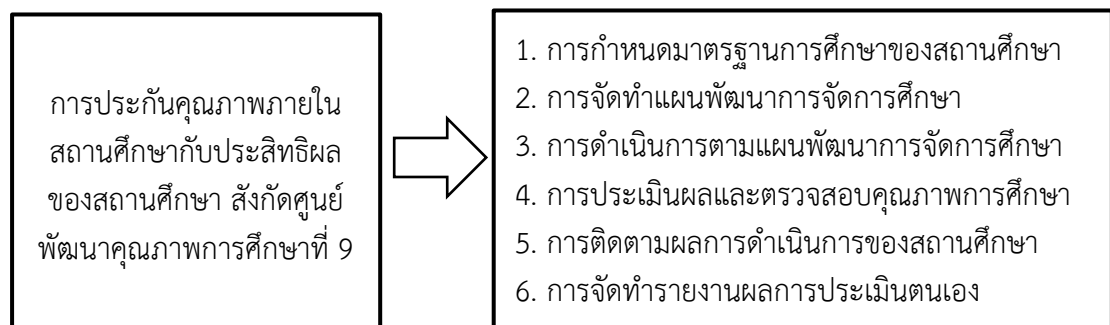
6.2 ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 มีประสิทธิภาพของสถานศึกษาโดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนให้ความสำคัญในด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา และความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง พัฒนาปรับปรุงการบริหารจัดการสถานศึกษาให้ทันต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสังคมปัจจุบัน พัฒนาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม มีการพัฒนาอาคารสถานที่ และจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจตุรภัทร ประทุม (2559) ได้วิจัย ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และความสามารถในการพัฒนาเจตคติทางบวกของนักเรียน

6.3 จากผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากผลการวิจัย พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวก และมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($r=.738$) หรือ 73.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่ง

เรียงตามลำดับได้ดังต่อไปนี้ คือ การกำหนดมาตรฐานการศึกษา (X_1) มีความสัมพันธ์สูงสุดระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา (Y_4) ในระดับที่สูงสุดอยู่ที่ ($r=.867$)) หรือ 86.70 รองลงมาคือ กำหนดมาตรฐานการศึกษา (X_1) มีความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการพัฒนา นักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก (Y_2) อยู่ที่ ($r=.784$) หรือ 78.40 และ การกำหนดมาตรฐานการศึกษา (X_1) มีความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา (Y_3) อยู่ที่ ($r=.750$) หรือ 75.00 สอดคล้องกับงานวิจัยของจตุรภัทร ประทุม (2559) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านแรงจูงใจของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลของสถานศึกษา พบว่าทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษาในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7. องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยภาพรวมทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกและมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 จากผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ควรมีการจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนตระหนักถึงความสำคัญในด้านการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ส่งเสริมให้เป็นลักษณะแบบต่อเนื่องทุกปีการศึกษาเพื่อส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในระดับสูงต่อไป

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 จากผลการวิจัยการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สถานศึกษาควรได้รับการพัฒนาในด้านการติดตามผลการดำเนินการของสถานศึกษา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เมื่อเทียบกับประเด็นอื่นๆ ที่นำมาศึกษา ควรมีการติดตามผลการดำเนินงานของสถานศึกษาตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อนำข้อมูลเชิงประจักษ์ไปใช้ปรับปรุงหรือพัฒนาการดำเนินงานของสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา นำเสนอผลการดำเนินงาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

8.2.2 จากผลการวิจัยความมีประสิทธิภาพของสถานศึกษา สถานศึกษาควรให้ความสำคัญและเอาใจใส่ความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนในด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงให้มากขึ้น เนื่องจากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า สถานศึกษามีความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เมื่อเทียบกับประเด็นอื่นๆ ที่นำมาศึกษา สถานศึกษาจะต้องพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้สถานศึกษาต้องสนับสนุนการจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนเฉพาะด้าน เช่น ด้านวิชาการดนตรี ศิลปะ กีฬา เป็นต้น

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างในสังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีประชากรจำนวนมากขึ้น และควรศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อที่จะได้ทราบระดับผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาปรับปรุงระบบการประกันคุณภาพภายในต่อไป

8.3.2 ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่นๆที่อาจมีอิทธิพลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา เช่น ขนาดของโรงเรียน รูปแบบการบริหารของโรงเรียน เพศของผู้บริหาร วุฒิการศึกษาของผู้บริหาร และประสบการณ์ของผู้บริหาร เป็นต้น

9. บรรณานุกรม

- จตุรภัทร ประทุม. (2559). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิเชษฐ์ วาญวรรธนะ. (2550). **การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 1**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มยุรี วรวรรธ. (2563). **แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- วัชรินทร์ ภูมิภาค. (2563). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานเพื่อยกระดับการประกันคุณภาพ การศึกษาภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาชัยภูมิ เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. (2564). รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปี. ขอนแก่น : กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2553). พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ : สำนักงานนายกรัฐมนตรี.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2563). แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตาม กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น.เอ. รัตน์ะเทศรตตั้ง.
- Mott, E. H. (1972). *School and Education Management : The New Paradigm*. Michigan : University of Michigan Press.

การพัฒนาความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง
(Simulation) ร่วมกับเทคนิคสตอรี่บอร์ด รายวิชา ส 14101 สังคมศึกษา
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านสะอาดนามูล*
THE DEVELOPMENT OF KNOWLEDGE CONSTRUCTION ABILITY
AND LEARNING ACHIEVEMENT USING SIMULATION INSTRUCTIONAL WITH
STORYBOARD TECHNIQUES, SOC. 14101 SOCIAL STUDIES
OF GRADE 4 STUDENTS BANSAAARDNAMUL SCHOOL

กนกพร ภาโนมัย¹, ณัฐพล มีแก้ว²
Kanokporn Panomai¹, Nattapon Meekaew²
มหาวิทยาลัยขอนแก่น^{1,2}
Khon Kaen University^{1,2}
Email : Kanok.panomai@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลองร่วมกับเทคนิคสตอรี่บอร์ด ให้นักเรียนร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด มีคะแนนความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ ร้อยละ 70 ขึ้นไป 2) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยสถานการณ์จำลอง ร่วมกับเทคนิคสตอรี่บอร์ด ให้นักเรียนร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ร้อยละ 70 ขึ้นไป กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านสะอาดนามูลที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 12 คน โดยใช้รูปแบบวิจัยเชิงปฏิบัติการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 3 ประเภท ได้แก่ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 9 แผน เวลา 12 ชั่วโมง 2) เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติ ได้แก่ แบบบันทึกการจัดกิจกรรมการเรียนรู้, แบบสัมภาษณ์นักเรียน, แบบสังเกตพฤติกรรมการสอน และแบบวัดผลท้ายวงจร 3) เครื่องมือในการประเมินผลการวิจัย ได้แก่ แบบวัดความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง, แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลคะแนนความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีนักเรียนจำนวน 9 คน มีคะแนนผ่านเกณฑ์ที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ 75.00 ของนักเรียนทั้งหมดจำนวน 12 คน คะแนนเฉลี่ย 35.08 จากคะแนนเต็ม 48 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 73.08 ของคะแนนเต็ม สูงกว่าเกณฑ์

ที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ 70 2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีนักเรียนจำนวน 9 คน มีคะแนนผ่านเกณฑ์ที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ 75.00 ของนักเรียนทั้งหมดจำนวน 12 คน คะแนนเฉลี่ย 23.92 คิดเป็นร้อยละ 79.73 ของคะแนนเต็ม สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ 70

คำสำคัญ : ความสามารถในการสร้างองค์ความรู้; การจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง; สตอรี่บอร์ด

ABSTRACT

This research aimed to 1) to development of knowledge construction ability using Simulation Instructional with Storyboard Techniques for Grade 4 Students with a goal of 70% of class Scoring no lower than 70% 2) to development of learning achievement using Simulation Instructional with Storyboard Techniques for Grade 4 Students with a goal of 70% of class Scoring no lower than 70% Target group used in research is Grade 4 Students of Bansaardnamul School in the second semester of academic year 2022 total 12 people. The research followed action research procedures for which 3 categories of research tools were used, i.e. 1) the instrument for experimental practice including 9 plans based Simulation Instructional with Storyboard Techniques for 12 hours, 2) reflective instruments which consisted of a post lesson report, a student interview form, a learning observation form and end of spiral quizzes, 3) The instrument for evaluate the performance were the knowledge construction ability test and achievement test. Data were analyzed using percentage, mean, and standard deviation.

The results showed that: 1. Test results, measure knowledge construction ability there were 9 students enrolled accounted for 75.00 % of the total number of 12 students and with an average score of 35.08 out of 48 points. It is 73.08 percent which is higher than the threshold set is 70 percent. 2. Test results, measure learning achievement there were 9 students enrolled 75.00 % of the total 12 students and an average score of 23.92 out of a total of 30 points 79.73 %, which is higher than the threshold set is 70 percent.

Keywords : Knowledge Construction Ability; Simulation Instructional; Storyboard

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ในสังคมปัจจุบันซึ่งเกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ อันก่อให้เกิดผลกระทบในหลายด้าน ทั้งเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การศึกษา ตลอดจนการแข่งขันกัน ในยุคไร้พรมแดน ซึ่งส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้ประเทศไทยพัฒนาได้ในทุกด้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในปัจจุบันที่ประเทศไทยต้องเผชิญหน้ากับสถานการณ์

การแพร่ระบาดของโควิด-19 ชี้ให้เห็นว่าทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีความสำคัญมาก ทั้งการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ ความเข้าใจใจอกเข้าใจผู้อื่น มีมุมมองความคิดมองตนเอง เป็นพลเมืองโลก และมองผู้อื่นด้วยความเชื่อมโยงกันในระดับโลก มีความสามารถในการแก้ไข สถานการณ์เวลาเจอเหตุการณ์ไม่คาดฝัน รวมถึงเรื่องความรู้ใหม่ๆ เช่น ทักษะด้านดิจิทัล (Digital literacy) หรือการเงิน (Financial literacy) และทักษะการจัดการตัวเอง ภาวะผู้นำ การทำงานร่วมกับผู้อื่น (สฤณี อาชวาพันทกุล, 2564) ส่งผลให้อนาคตประเทศไทยอาจจะต้อง เผชิญหน้ากับความเสี่ยงในหลากหลายมิติ การพัฒนามนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อน ให้ประเทศไปสู่ความเจริญ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 อันเป็นแนวทาง ในการจัดการศึกษาของประเทศไทยนำมาสู่หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน คือ หลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีการกำหนดเนื้อหาสาระ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่นักเรียนต้องได้รับ และยังมีมุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดการพัฒนาสมรรถภาพสำคัญ อีกทั้งยังส่งเสริมการ สร้างคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ นักเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดองค์ ความรู้เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่จะต้องตระหนักถึงการส่งเสริมคุณลักษณะที่จำเป็นให้แก่ผู้เรียน ให้ ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริงในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงให้ความสำคัญต่อการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียน ได้ใช้ทักษะชีวิตท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงในสังคม ผู้เรียนจำเป็นจะต้องเรียนรู้ทักษะในการดำรงชีวิต อีกทั้งจะต้องมีความรู้ในเนื้อหาวิชาหลักและมีความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ การเรียนรู้จึงเปลี่ยนจาก การเน้นที่ความรู้มาให้ความสำคัญกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้แทน ให้ผู้เรียนมีทักษะการคิด วิเคราะห์และคิดอย่างสร้างสรรค์ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการ แก้ปัญหาได้ ความสามารถในการคิดจึงมีความสำคัญยิ่งสำหรับการศึกษาในปัจจุบัน และเป็นจุดหมาย หนึ่งของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 รวมทั้งเป็นสมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้ อย่างเหมาะสม (ศศิธร พงษ์โกคา และอุบลวรรณ ส่งเสริม, 2558) การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง จึงถือเป็นทักษะสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่นักเรียนจำเป็นต้องมี ซึ่งเยาวชนยังขาดการสร้างองค์ความรู้ ด้วยตนเอง คิดไม่เป็น แก้ปัญหาไม่ได้ ขาดการลงมือปฏิบัติ การเรียนรู้ไม่เป็นองค์รวมและ ขาดการเชื่อมโยงความรู้กับชีวิตจริง ขาดการฝึกฝนทักษะกระบวนการอันเป็นเครื่องมือสำคัญในการ เรียนรู้ นอกจากนั้น การวัดประเมินผลก็ยังไม่สามารถวัดความก้าวหน้า และผลผลิตอันซับซ้อน ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้ในหลาย ๆ ด้าน ก่อให้เกิดการแยกเนื้อหาออกเป็นส่วน ๆ เน้นความจำมากกว่า การคิดขั้นสูงและการนำไปใช้ (สำนักทดสอบทางวิชาการ, 2549) การพัฒนานักเรียนให้ มี ความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เป็นการที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รู้จักวิธีการเรียนรู้ เรื่องใหม่ได้อย่างต่อเนื่อง สามารถแสวงหาความรู้ด้วยการนำความรู้เดิมมาเชื่อมโยงให้เกิดการเรียนรู้ เรื่องใหม่ได้อย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้วิเคราะห์ตั้งคำถาม ผ่านกระบวนการสะท้อนคิด มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในกลุ่ม มีการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ ที่นำไปสู่การค้นคว้าคำตอบหรือสร้างความรู้ใหม่ (บุญนุช พิมใจใส, 2555) ซึ่งการเรียนรู้ที่ดีเกิดจากการ สร้างพลังความรู้ในตนเองและด้วยตนเองของผู้เรียน ความรู้ที่ผู้เรียนสร้างขึ้นในตนเองนี้จะมี ความหมายต่อผู้เรียนจะอยู่คงทนไม่ลืมได้ง่าย สามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจความคิดของตนเองได้ดี และเป็นฐานให้สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด (พจนา ทรัพย์สมาน, 2549)

จากการสำรวจสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านสะอาดนามูล อำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาในด้านความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ขาดการคิดอย่างเป็นระบบ เนื่องจากนักเรียนมีความคุ้นชินกับการจัดการเรียนรู้โดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง การทำกิจกรรมต่าง ๆ จะให้ครูเป็นผู้กำหนด ยึดเอาความรู้ตามเนื้อหาบทเรียน เรียนรู้เนื้อหาตามที่ครูบอก ขาดการเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติหรือการทำกิจกรรมในชั้นเรียนที่ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม รวมทั้งนักเรียนขาดความกล้าแสดงออก ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นของตนเอง ไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมเข้ากับความรู้ใหม่หรือสร้างองค์ความรู้สรุปเนื้อหาด้วยตนเอง และยังไม่สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงได้ดีเท่าที่ควร นอกจากนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาสังคมศึกษาหลายปีการศึกษาที่ผ่านมา นักเรียนส่วนใหญ่ได้คะแนนน้อยในการทำแบบทดสอบ โดยนักเรียนร้อยละ 60 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 ตามที่โรงเรียนได้ตั้งไว้ โดยเฉพาะข้อสอบในส่วนที่เป็นทักษะการคิดระดับที่สูง ซึ่งการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) เป็นรูปแบบการเรียนรู้แบบเน้นการสร้างองค์ความรู้ที่ให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการทำงานบนโลกจำลองซึ่งเป็นการเรียนรู้หรือการสร้างความรู้ที่เกิดขึ้นภายในของผู้เรียนโดยที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ นำประสบการณ์หรือสิ่งที่พบเห็นในสิ่งแวดล้อมมาเชื่อมโยงกับความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิม มาสร้างเป็นความเข้าใจของตนเอง มีงานวิจัยที่ชื่อว่า Role Play และ Simulation-Based Learning เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพทางการศึกษา (Elmore, 2018; Worthington, 2018 อ้างถึงใน จิตสุภา กิตติผดุง, 2564) การเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลองคือกระบวนการที่ผู้สอนช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยให้ผู้เรียนได้เข้าไปมีส่วนร่วมมีบทบาทในสถานการณ์ ข้อมูลและกติกากการเล่นที่สะท้อนความเป็นจริง มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในสถานการณ์นั้นโดยใช้ข้อมูลที่มีสภาพคล้ายกับข้อมูลในความเป็นจริงในการตัดสินใจและแก้ปัญหาต่าง ๆ ซึ่งการตัดสินใจนั้นจะส่งผลถึงผู้เล่นในลักษณะเดียวกับที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง (ทิตนา แชมมณี, 2554) และสตอรี่บอร์ด (Storyboard) เป็นการวาดภาพลงในกรอบสี่เหลี่ยมเพื่อแสดงเรื่องราวตามบทบาทที่กำหนดไว้ โดยมีการแสดงรายละเอียดที่จะปรากฏในแต่ละฉากหรือแต่ละช่อง เช่น ข้อความ ภาพภาพเคลื่อนไหว เสียงดนตรี เสียงพูด โดยมีการลำดับของการปรากฏว่าอะไรจะปรากฏขึ้นก่อนหรือหลัง (กวิศรา เอี่ยมบรรณพงษ์ และคณะ, 2563) เป็นอีกเทคนิคหนึ่งที่สามารถนำมาปรับใช้กับการจัดการเรียนรู้ได้ ในการออกแบบกำหนดเค้าโครงเนื้อเรื่อง เหตุการณ์ สถานการณ์ ให้มีความชัดเจน มองเห็นภาพ ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาหรือสถานการณ์ที่เกิดได้ดียิ่งขึ้น

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) มาใช้ร่วมกับเทคนิคสตอรี่บอร์ด ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นเตรียมการ ขั้นออกแบบสถานการณ์จำลอง ขั้นสถานการณ์จำลอง ขั้นอภิปราย ขั้นประเมินและสรุปผล เพื่อพัฒนาความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) ร่วมกับเทคนิคสตอรี่บอร์ด รายวิชา ส 14101 สังคมศึกษา ให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านสะอาดนามูล จังหวัดอุดรธานี ให้นักเรียนจำนวนร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด มีคะแนนความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ ร้อยละ 70 ขึ้นไป และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา ส 14101 สังคมศึกษา ให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านสะอาดนามูล จังหวัดอุดรธานี ให้นักเรียนจำนวนร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด มีคะแนน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ร้อยละ 70 ขึ้นไป ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการพัฒนาความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เป็นการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ได้พัฒนากระบวนการคิด นำไปสู่การพัฒนาทักษะในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยสถานการณ์จำลอง (Simulation) ร่วมกับเทคนิคสตอรี่บอร์ด รายวิชา ส 14101 สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านสะอาดนามูล ให้นักเรียนจำนวนร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด มีคะแนนความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ ร้อยละ 70 ขึ้นไป

2.2 เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยสถานการณ์จำลอง (Simulation) ร่วมกับเทคนิคสตอรี่บอร์ด รายวิชา ส 14101 สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านสะอาดนามูล ให้นักเรียนจำนวนร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ร้อยละ 70 ขึ้นไป

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นสนใจในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

3.2 เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเป็นบุคคลที่ทันต่อเหตุการณ์ นำเทคโนโลยีใหม่ที่ใช้ในชีวิตประจำวันมาเชื่อมโยงกับกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีชีวิตชีวมากขึ้น

3.3 เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในการจัดการเรียนรู้ให้ทันสมัยสอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาสู่การเป็นครูมืออาชีพ

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

4.1 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านสะอาดนามูล อำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานีที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 12 คน โดยการใช้แบบเจาะจง (Purposive Sampling)

4.2 ตัวแปรในการวิจัย

4.2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) ร่วมกับเทคนิคสตอรี่บอร์ด

4.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4.3 รูปแบบการวิจัย การวิจัยในครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ Kemmis & McTaggart (สุวิมล ว่องวณิช, 2560) ซึ่งเป็นรูปแบบการวิจัยที่มุ่ง

แสวงหาคำตอบ พัฒนาและแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนพฤติกรรมของผู้เรียน ดำเนินการตามวงจรปฏิบัติการ PAOR มี 4 ขั้น ได้แก่ 1) ขั้นวางแผน (Plan) 2) ขั้นปฏิบัติการ (Act) 3) ขั้นสังเกตการปฏิบัติ (Observe) และ 4) ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติการ (Reflect) โดยดำเนินกิจกรรมหมุนเวียนไปตามวงจร เพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการวิจัย

4.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ตามลักษณะของการใช้ ดังนี้

4.4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยสถานการณ์จำลอง (Simulation) ร่วมกับเทคนิคสตอรี่บอร์ด รายวิชา ส 14101 สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านสะอาดนามูล อำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี มีจำนวน 9 แผนการจัดการเรียนรู้ รวม 12 ชั่วโมง

4.4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติ ได้แก่ แบบบันทึกการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ แบบสังเกตพฤติกรรมการสอน แบบสัมภาษณ์นักเรียน และแบบวัดผลท้ายวงจร

4.4.3 เครื่องมือในการประเมินผลการวิจัย ได้แก่ แบบวัดความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.5.1 ขั้นเตรียมการ 1) ขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสะอาดนามูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย 2) ปฐมนิเทศผู้ช่วยวิจัยและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านสะอาดนามูล เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยสถานการณ์จำลอง (Simulation) ร่วมกับเทคนิคสตอรี่บอร์ดและการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) รวมถึงการร่วมกันกำหนดข้อตกลงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4.5.2 ขั้นดำเนินการ 1) ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยอาศัยเนื้อหาในสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย รวมทั้งหมด 9 แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 12 ชั่วโมง 2) ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย สังเกตการณ์ และรวบรวมข้อมูลขณะดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเครื่องมือสะท้อนผลการปฏิบัติ ได้แก่ แบบบันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบสังเกตพฤติกรรมการสอน แบบสัมภาษณ์นักเรียน และแบบวัดผลท้ายวงจร เมื่อสิ้นสุดวงจรปฏิบัติการในแต่ละวงจรรนำข้อมูลที่ ได้มาสะท้อนผลปฏิบัติและวิเคราะห์ผลแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อใช้ในวงจรต่อไป

4.5.3 ขั้นหลังการดำเนินการ 1) หลังสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ครบวงจรแล้ว นักเรียนทำแบบวัดความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติและสรุป ผลการวิจัย เป็นตารางกราฟและนำเสนอข้อมูลเชิงคุณภาพมาสรุปเป็นความเรียง

4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากการวิจัย ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในการวิจัยครั้งนี้ใช้การพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive analysis) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล รวบรวมเรียบเรียง และวิเคราะห์เนื้อหาจากแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยสถานการณ์จำลอง (Simulation) ร่วมกับเทคนิคสตอรี่บอร์ด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 รายวิชา

ส 14101 สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านสะอาดนามูลจากแบบบันทึกการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบสัมภาษณ์นักเรียน และแบบสังเกตพฤติกรรมการสอน 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณในการวิจัยครั้งนี้ นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ท้ายวงจร, แบบทดสอบวัดความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด คือ นักเรียนจำนวนร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด มีคะแนนความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ร้อยละ 70 ขึ้นไป

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการวัดความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หลังจากผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) ร่วมกับเทคนิคสตอรี่บอร์ด ในรายวิชา ส 14101 สังคมศึกษา จำนวน 9 แผนการจัดการเรียนรู้ รวม 12 ชั่วโมง เสร็จสิ้นทั้ง 3 วงจร ผู้วิจัยได้ทำการวัดความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนโดยใช้แบบวัดความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เป็นแบบอัตนัย จำนวน 3 ข้อ ข้อละ 16 คะแนน รวม 48 คะแนน กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแบบ Rubric score ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ (ชนาธิป พรกุล, 2561) ได้แก่ ความถูกต้อง, การเชื่อมโยงองค์ความรู้, การลงข้อสรุป และการนำเสนอองค์ความรู้ โดยกำหนดเกณฑ์ให้นักเรียนจำนวนร้อยละ 70 ขึ้นไป ผ่านเกณฑ์คะแนนมีคะแนนความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองร้อยละ 70 ขึ้นไป เมื่อทำการทดสอบแล้วนักเรียนมีคะแนนความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 คะแนนความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

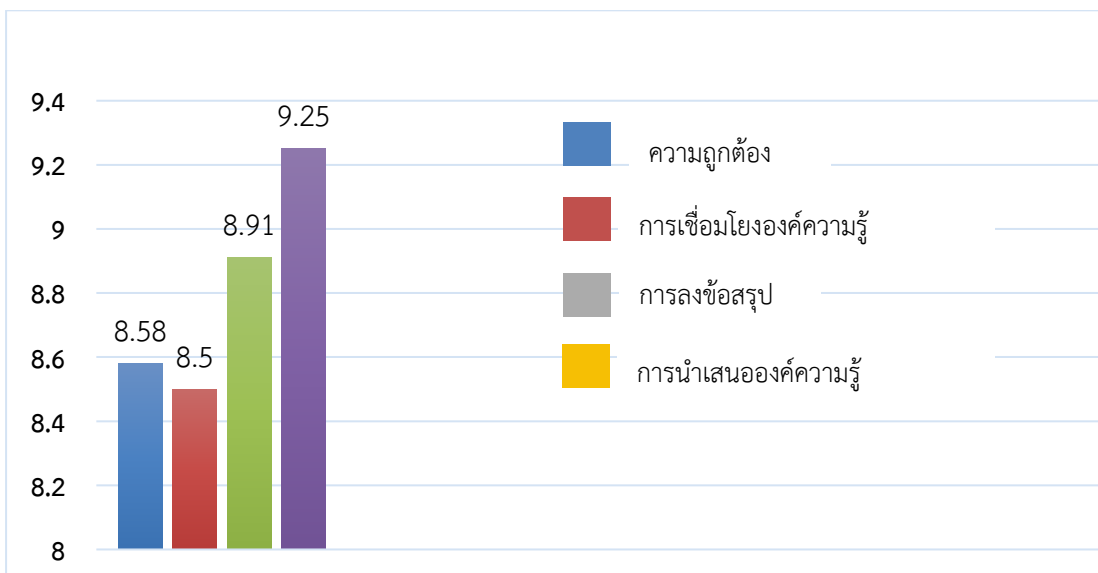
จำนวนนักเรียน	นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70		คะแนนสอบ					
	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ	คะแนนเต็ม	คะแนนสูงสุด	คะแนนต่ำสุด	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คิดเป็นร้อยละ
12	9	75	48	43	26	35.08	5.16	73.08

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลจากการวัดความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนโดยใช้แบบวัดความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีนักเรียนจำนวน 9 คน ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ 75 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 35.08 คิดเป็นร้อยละ 73.08 ของคะแนนเต็ม ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.16 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ในการวัดผลความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ (ชนาธิป พรกุล, 2561) ได้แก่ ความถูกต้อง, การเชื่อมโยงองค์ความรู้, การลงข้อสรุป และการนำเสนอองค์ความรู้ มีคะแนนแยกตามแต่ละองค์ประกอบตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 คะแนนความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง 4 องค์ประกอบ

องค์ประกอบความสามารถ ในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (ชนาธิป พรกุล, 2561)	คะแนน เต็ม	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คิดเป็น ร้อยละ
ความถูกต้อง	12	8.58	1.44	71.50
การเชื่อมโยงองค์ความรู้	12	8.50	1.78	70.83
การลงข้อสรุป	12	8.91	1.78	74.25
การนำเสนอองค์ความรู้	12	9.25	1.13	77.08

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนคะแนนความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง 4 องค์ประกอบ (ชนาธิป พรกุล, 2561) ได้แก่ ความถูกต้อง, การเชื่อมโยงองค์ความรู้, การลงข้อสรุป และ การนำเสนอองค์ความรู้ คะแนนเฉลี่ยด้านการนำเสนอองค์ความรู้มากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ย 9.25 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.13 คิดเป็นร้อยละ 77.08 ลำดับที่ 2 คือ ด้านการลงข้อสรุป มีคะแนนเฉลี่ย 8.91 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.78 คิดเป็นร้อยละ 74.25 ลำดับที่ 3 คือ ด้านความถูกต้อง มีคะแนนเฉลี่ย 8.58 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.44 คิดเป็นร้อยละ 71.50 และน้อยที่สุดคือด้านการเชื่อมโยงองค์ความรู้ มีคะแนนเฉลี่ย 8.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.78 คิดเป็นร้อยละ 70.83 ผู้วิจัยได้สรุปคะแนนความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง 4 องค์ประกอบ ได้ตั้งแผนภูมิในภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 แผนภูมิคะแนนความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง 4 องค์ประกอบ

5.2 ผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลักจากผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) ร่วมกับเทคนิคสตอรี่บอร์ด ในรายวิชา ส 14101 สังคมศึกษา จำนวน 9 แผนการจัดการเรียนรู้ รวม 12 ชั่วโมง เสร็จสิ้นทั้ง 3 วงจร ผู้วิจัยได้ทำการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบปรนัย 4

ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน รวม 30 คะแนน โดยกำหนดเกณฑ์ให้นักเรียนจำนวนร้อยละ 70 ขึ้นไป ผ่านเกณฑ์คะแนนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้อยละ 70 ขึ้นไป เมื่อทำการทดสอบแล้วนักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จำนวน นักเรียน	นักเรียนที่ผ่าน เกณฑ์ร้อยละ 70		คะแนนสอบ					
	จำนวน (คน)	คิดเป็น ร้อยละ	คะแนน เต็ม	คะแนน สูงสุด	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน เฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	คิด เป็น ร้อยละ
12	9	75.00	30	30	19	23.92	3.64	79.73

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลจากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีนักเรียนจำนวน 9 คน ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ 75.00 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 23.92 คิดเป็นร้อยละ 79.73 ของคะแนนเต็ม ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.64 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ผลการพัฒนาความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง จากการใช้ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) ร่วมกับเทคนิคสตอรี่บอร์ด ในรายวิชา ส 14101 สังคมศึกษา จำนวน 9 แผนการจัดการเรียนรู้ รวม 12 ชั่วโมง เสร็จสิ้นทั้ง 3 วงจร ผู้วิจัยได้ทำการวัดความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนโดยใช้แบบวัดความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เป็นแบบอัตนัย จำนวน 3 ข้อ ข้อละ 16 คะแนน รวม 48 คะแนน กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแบบ Rubric score ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ (ชนาธิป พรกุล, 2561) ได้แก่ ความถูกต้อง, การเชื่อมโยงองค์ความรู้, การลงข้อสรุป และการนำเสนอองค์ความรู้ โดยกำหนดเกณฑ์ให้นักเรียนจำนวนร้อยละ 70 ขึ้นไป ผ่านเกณฑ์คะแนนมีคะแนนความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองร้อยละ 70 ขึ้นไป เมื่อทำการทดสอบแล้ว พบว่า มีนักเรียนจำนวน 9 คน ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ 75 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 35.08 คิดเป็นร้อยละ 73.08 ของคะแนนเต็ม ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.16 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องจากในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ด้วยกระบวนการ PAOR ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3 วงจรปฏิบัติการ มีผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ร่วมกันสังเกตและเก็บรวบรวมข้อมูลตลอดที่ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) ร่วมกับเทคนิคสตอรี่บอร์ด เมื่อสิ้นสุดแต่ละวงจรปฏิบัติการผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากเครื่องมือสะท้อนผลการปฏิบัติมาวิเคราะห์ ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง พัฒนาให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องตามสภาพบริบทและความต้องการของนักเรียน เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ สร้างความรู้ ความเข้าใจขึ้นด้วยตนเอง เกิดการพัฒนาในด้านความคิด สามารถนำความรู้เดิมที่มี ความรู้ใหม่ที่

ได้รับ ประสบการณ์ในชีวิตของตน ตลอดจนองค์ความรู้และประสบการณ์ที่ได้แลกเปลี่ยนจากบุคคลอื่น นำมาเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถปรับเปลี่ยนโครงสร้างให้แก่กันได้ นักเรียนจะเป็นผู้ปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญา สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งผู้วิจัยสามารถจัดสภาพการณ์ทำให้นักเรียนเกิดภาวะเสียสมดุลทางความคิด คอยให้คำปรึกษาและสนับสนุนให้นักเรียนเกิดการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญาได้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ เชื่อมโยงองค์ความรู้สู่สถานการณ์ที่หลากหลาย นำไปใช้ได้จริง ต่อยอดเป็นรากฐานในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องไม่มีที่สิ้นสุด ซึ่งการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) เป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีพื้นฐานหลักการแนวคิดทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาหรือทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้เสมือนว่าตนเองได้เข้าไปอยู่ในสถานการณ์นั้น ทำให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อตนเอง มีอารมณ์ร่วมและเข้าใจในสถานการณ์นั้น ๆ ได้เกิดกระบวนการคิด ตัดสินใจ ได้รับประสบการณ์ตรงและเกิดกระบวนการเรียนรู้ โดยสตอรี่บอร์ดเป็นสื่อการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมช่วงวัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความเป็นรูปธรรม ง่ายต่อการทำความเข้าใจ และทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน สอดคล้องกับงานวิจัยของปริญทร์ ทองเผือก และชาโรณี ตรีวรวิญญู (2562) ศึกษาเรื่อง ผลการจัดการเรียนการสอนเศรษฐศาสตร์โดยใช้เกมจำลองสถานการณ์ที่มีผลต่อการเรียนรู้เรื่องการเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการรู้เรื่องการเงินหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการรู้เรื่องการเงินในทุกองค์ประกอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05)นักเรียนมีผลการเปลี่ยนแปลงของการรู้เรื่องการเงินในแต่ละองค์ประกอบเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ 1)ความรู้และความสามารถทางการเงิน 2) แนวโน้มของพฤติกรรมทางการเงิน และ 3) เจตคติทางการเงิน ตามลำดับ โดยมีผลการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนในด้านความสามารถในการประเมินประเด็นทางการเงินการออมหรือการลงทุนที่เหมาะสมและความพึงพอใจในการใช้จ่ายและเก็บออมในระยะยาว

จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) และเทคนิคสตอรี่บอร์ด ผู้วิจัยจึงได้นำมาสังเคราะห์จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับทั้ง 4 องค์ประกอบของความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (ชนาธิป พรกุล, 2561) ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ความถูกต้อง เป็นการประเมินความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ และแหล่งที่มาของข้อมูล โดยใช้กระบวนการคิดทำความเข้าใจในข้อมูลที่ผ่านการประเมินแล้ว เนื้อหาสาระครบถ้วนทุกประเด็น ถูกต้อง ชัดเจน และมีความสมบูรณ์ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งในขั้นที่ 2 ออกแบบสถานการณ์จำลอง นักเรียนจะได้เตรียมสถานการณ์จำลอง แบ่งกลุ่มศึกษาเนื้อหาบทเรียน โดยค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อเตรียมพร้อมเชื่อมโยงไปสู่การเรียนรู้หรือการสร้างสถานการณ์จำลอง องค์ประกอบที่ 2 การเชื่อมโยงองค์ความรู้ เป็นการเชื่อมโยงองค์ความรู้เก่าเข้ากับองค์ความรู้ใหม่ โดยนักเรียนจะต้องแสดงความสัมพันธ์ของเนื้อหาได้ ซึ่งในขั้นที่ 1 ผู้วิจัยจะกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น วิดีทัศน์ เกม รูปภาพ เป็นต้น ทำให้นักเรียนเรียนเกิดความสนใจมีการสูญเสียสมดุลทางปัญญา ก่อให้เกิดความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม และแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนได้ทราบ เพื่อให้มีเป้าหมาย

ที่ชัดเจนในการแสวงหาสร้างองค์ความรู้ ผู้วิจัยได้มีการซักถามนักเรียนทุกครั้งถึงความรู้เดิมที่นักเรียนมีก่อนจะเริ่มต้นทำความเข้าใจในเนื้อหาใหม่ และขั้นที่ 2 สถานการณ์จำลอง นักเรียนได้เผชิญหน้าหรือศึกษาทำความเข้าใจในสถานการณ์จำลอง เป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวันนักเรียน ชาว เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ที่อยู่ในรูปแบบของสตอรี่บอร์ด ให้ผู้เรียนได้ศึกษา หรือให้ผู้เรียนปฏิบัติตามบทบาทตามสถานการณ์จำลองหรือกระบวนการที่กำหนดตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้โดยผู้เรียนนำองค์ความรู้ที่ได้เรียนมาใช้ในสถานการณ์จำลองหรือเหตุการณ์ที่กำหนดขึ้นพิจารณามิติต่าง ๆ เช่น กระบวนการตัดสินใจ การแก้ปัญหา การมีภาวะผู้นำและทำงานร่วมกันอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ Kenneth (1996) ได้กล่าวว่า การสร้างองค์ความรู้เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น โดยยึดธรรมชาติเป็นการสร้างมิติความรู้สึกใหม่ของแต่ละบุคคล โดยการเชื่อมโยงก่อนจะได้มาซึ่งความเข้าใจ และ Fosnot (1996) กล่าวว่า การสร้างองค์ความรู้เป็นการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สามารถควบคุมได้ด้วยตนเอง โดยต้องต่อสู้กับความขัดแย้งระหว่างความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ที่แตกต่างไปจากความรู้ที่มีอยู่เดิม องค์ประกอบที่ 3 การลงข้อสรุป เป็นการลงข้อสรุปนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้สอดคล้องกับสถานการณ์ในทุกประเด็น เหมาะสมกับสถานการณ์ ในขั้นที่ 4 อภิปราย นักเรียนจะได้มีการอภิปรายร่วมกันในชั้นเรียนถึงประเด็นการเรียนรู้จากสถานการณ์ในเรื่องนั้น เช่น อะไรบ้างเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสถานการณ์นั้น วิเคราะห์ทางเลือกในการตัดสินใจแก้ปัญหา ความรู้สึกหลังจากการแสดงสถานการณ์จำลอง เป็นต้น เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และความเข้าใจกับบุคคลอื่น และในขั้นที่ 5 ประเมินและสรุปผล ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันให้ข้อสรุปเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้น ให้ข้อสรุปเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมนี้บอกข้อดีและจุดที่ต้องปรับปรุงในการเรียนรู้ในสถานการณ์ดังกล่าว หรืออาจมีการทำแบบทดสอบต่าง ๆ เพื่อทดสอบความเข้าใจของนักเรียน สิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง สอดคล้องกับ ปุญญนุช พิมใจใส (2555) กล่าวว่า ความสามารถในการสร้างองค์ความรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง ความรู้ต่าง ๆ วิธีที่ได้มาซึ่งความรู้จะถูกสร้างขึ้นโดยตัวของผู้เรียนเอง จากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ โดยใช้ข้อมูลที่ได้รับมาใหม่ร่วมกับข้อมูลหรือความรู้ที่มีอยู่จากแหล่งต่าง ๆ เช่น สังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งประสบการณ์เดิมมาเป็นเกณฑ์ช่วยการตัดสินใจ องค์ประกอบที่ 4 การนำเสนอองค์ความรู้ มีการนำเสนอที่สื่อความหมายชัดเจน นำเสนอรูปแบบแปลกใหม่ มีความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอองค์ความรู้ให้มีความน่าสนใจ ซึ่งในขั้นที่ 2 ออกแบบสถานการณ์จำลอง นักเรียนได้เตรียมสถานการณ์จำลองโดยเชื่อมโยงองค์ความรู้ที่มี เป็นการนำเสนอองค์ความรู้ออกมาในรูปแบบของสตอรี่บอร์ด ตามความเข้าใจและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน สามารถสื่อสารความคิดของตนเองออกมาได้ดี สอดคล้องกับฮาซาน และวิจายา (Hasan, 2016) ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้สตอรี่บอร์ดในการสอนเขียนบรรยาย (Storyboard in Teaching Writing Narrative Text) ซึ่งสตอรี่บอร์ดเป็นหนึ่งในเทคนิคที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดอย่างสร้างสรรค์โดยใช้ภาพเพื่อเรียงลำดับเหตุการณ์ในการเขียน กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบการเขียน ผลการวิจัยพบว่า การใช้สตอรี่บอร์ดในการสอนเขียนบรรยายทำให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียนสูงขึ้น

ด้วยเหตุนี้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) ร่วมกับเทคนิคสตอรี่บอร์ด จึงสามารถทำให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นความสามารถทางการเรียนรู้ที่เกิดมาจากตัวผู้เรียนเอง เป็นความรู้ที่มีความคงทน

ถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจความคิดของตนเองได้ดี และเป็นฐานให้สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ เกิดการเรียนรู้ได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด

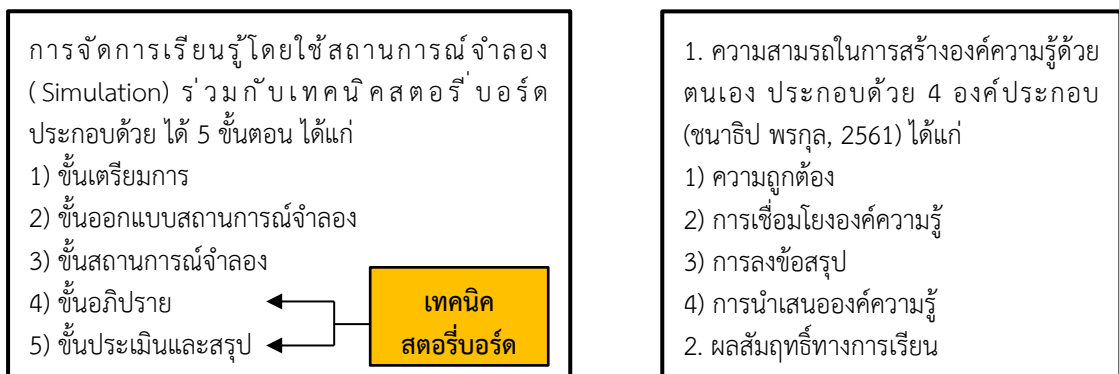
6.2 ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน รวม 30 คะแนน โดยกำหนดเกณฑ์ให้นักเรียนจำนวนร้อยละ 70 ขึ้นไป ผ่านเกณฑ์คะแนนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้อยละ 70 ขึ้นไป พบว่า ผลจากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีนักเรียนจำนวน 9 คน ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ 75 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 23.92 คิดเป็นร้อยละ 79.73 ของคะแนนเต็ม ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.64 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) ร่วมกับเทคนิคสตอรี่บอร์ด เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ ได้ลงมือปฏิบัติ เสมือนได้อยู่ร่วมในสถานการณ์นั้นด้วยตนเอง ได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้สตอรี่บอร์ดมาเป็นสื่อในการเรียนรู้ ส่งผลให้การเรียนรู้เกิดความสนุกสนาน ไม่ได้เน้นท่องจำ นักเรียนเกิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยเฉพาะกิจกรรมการเรียนรู้ในขั้นที่ 2 ออกแบบสถานการณ์จำลอง นักเรียนได้การเชื่อมโยงองค์ความรู้เดิมเข้ากับองค์ความรู้ใหม่โดยการศึกษาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ แล้วนำมาเชื่อมโยงเข้ากับสถานการณ์ นำไปสู่ขั้นที่ 3 สถานการณ์จำลอง นักเรียนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการจำลองสถานการณ์ ทำความเข้าใจสถานการณ์ให้ชัดเจนขึ้น สอดคล้องกับ Fosnot (1996) ได้กล่าวว่า ทฤษฎีการสร้างความรู้ โดยมีลักษณะสำคัญ ผู้เรียนเป็นผู้มีบทบาทในการเรียนรู้อย่างเต็มตัวในการเรียนการสอน เป็นผู้จัดกระทำกับข้อมูลหรือประสบการณ์ และต้องสร้างความหมายให้กับสิ่งนั้นด้วยตนเอง โดยการให้ผู้เรียนอยู่ในบริบทจริงที่อาจจัดเป็นกิจกรรมที่เรียกว่า Physical knowledge activities ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ สิ่งของหรือข้อมูลที่เป็นจริงและมีความสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน โดยผู้เรียนสามารถจัดกระทำ ศึกษา สำรวจ วิเคราะห์ ทดลอง ลองผิดลองถูกกับสิ่งนั้น จนเกิดเป็นความรู้ความเข้าใจขึ้นจากกระบวนการคิด การจัดกระทำกับข้อมูล มิใช่เกิดขึ้นได้ง่ายจากการได้รับข้อมูลเท่านั้น แล้วนำไปอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอีกครั้งในขั้นที่ 4 อภิปราย นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ทำให้ได้เรียนรู้ในมุมมองที่หลากหลายมากขึ้น ขยายความเข้าใจในองค์ความรู้ ทำให้นักเรียนเข้าใจและจดจำเนื้อหาได้ดีขึ้น จึงมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ สอดคล้องกับยุทธภรณ์ ก่อศิลป์ และนิลมณี พิทักษ์ (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ โดยใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญา รายวิชา ส32103 สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย ผลการวิจัย พบว่า 1. นักเรียนจำนวน ร้อยละ 84.84 ของนักเรียนทั้งหมดมีคะแนนความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์โดยใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญาคิดเป็นร้อยละ 84.50 ของคะแนนเต็ม ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ นักเรียนร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80 ขึ้นไป 2. นักเรียนจำนวนร้อยละ 84.84 ของนักเรียนทั้งหมด มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ร้อยละ 83.02 ของคะแนนเต็ม ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ นักเรียนร้อยละ 80 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป

จากข้างต้น กล่าวได้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) ร่วมกับเทคนิคสตอรี่บอร์ด เป็นอีกรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ลงมือ

ปฏิบัติ สร้างบรรยากาศชั้นเรียนที่มีความผ่อนคลายสนุกสนาน เป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ สถานการณ์ที่หลากหลาย เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายไม่ได้เน้นการท่องจำเนื้อหา จึงเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้

7. องค์ความรู้ใหม่

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) และเทคนิคสตอรี่บอร์ด สามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) ร่วมกับเทคนิคสตอรี่บอร์ด เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสภาพที่มีความใกล้เคียงกับความเป็นจริง เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยใช้สตอรี่บอร์ดมาใช้เป็นสื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ ซึ่งการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) ร่วมกับเทคนิคสตอรี่บอร์ด ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมการ 2) ขั้นตอนแบบสถานการณ์จำลอง 3) ขั้นสถานการณ์จำลอง 4) ขั้นอภิปราย 5) ขั้นประเมินและสรุป

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้จากการพัฒนาความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยสถานการณ์จำลอง (Simulation) ร่วมกับเทคนิคสตอรี่บอร์ด

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเล็งเห็นถึงความสำคัญและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยสถานการณ์จำลอง (Simulation) ร่วมกับเทคนิคสตอรี่บอร์ด เพื่อพัฒนาความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้แก่ นักเรียนอย่างต่อเนื่องในการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

8.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมต่อยอดการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยสถานการณ์จำลอง (Simulation) ร่วมกับเทคนิคสตอรี่บอร์ด ให้ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ อื่น ๆ นำไปใช้ เพื่อพัฒนาทักษะให้แก่ นักเรียน

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยสถานการณ์จำลอง (Simulation) ร่วมกับเทคนิคสตอรี่บอร์ด มีขั้นตอนและกิจกรรมที่ใช้เวลาค่อนข้างมากในการออกแบบและการอยู่ร่วมในสถานการณ์จำลอง และการอภิปราย จึงควรกำหนดเวลาในแต่ละขั้นให้มีความเหมาะสมและสามารถปรับยืดหยุ่นได้

8.2.2 ในการจำลองสถานการณ์ควรเลือกใช้สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียน เป็นประเด็นปัญหาใกล้ตัว มีความทันสมัยและกำลังอยู่ในความสนใจของสังคม เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ ได้ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น นำองค์ความรู้ที่มีอยู่ไปประยุกต์ใช้ได้ สถานการณ์ที่หลากหลาย

8.2.3 ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยสถานการณ์จำลอง (Simulation) ร่วมกับเทคนิคสตอรี่บอร์ด จำเป็นจะต้องจัดเตรียมแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ตลอดจนจัดเตรียมอุปกรณ์สื่อการเรียนรู้เทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ต เพื่อให้นักเรียนได้ค้นคว้าความแหล่งเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและน่าเชื่อถือ นำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

8.2.4 ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ควรคำนึงถึงความเหมาะสมของจำนวนสมาชิกในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ อาจกำหนดจำนวนนักเรียนให้ได้ร่วมกันทำกิจกรรมแตกต่างกันไป ทั้งงานกลุ่ม งานคู่ และงานเดี่ยว เพื่อให้นักเรียนได้เปลี่ยนบรรยากาศในการระดมความคิดทำกิจกรรม และพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ของตนเอง

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยสถานการณ์จำลอง (Simulation) ร่วมกับเทคนิคสตอรี่บอร์ด เพื่อพัฒนาตัวแปรตามอื่น ๆ เช่น ทักษะการคิดแก้ปัญหา ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะทางสังคม ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นต้น ซึ่งเป็นทักษะสำคัญที่มีความจำเป็นในศตวรรษที่ 21

8.3.2 การจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยสถานการณ์จำลอง (Simulation) ร่วมกับเทคนิคสตอรี่บอร์ด สามารถนำไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ได้ เช่น สาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์หรือประวัติบุคคลสำคัญทางประวัติศาสตร์ได้ง่ายมากยิ่งขึ้น มีความเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้ไปใช้

9. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. สืบค้นเมื่อ 9 เมษายน 2565. จาก <http://academic.obec.go.th/web/news/view/75>
- กวีศรา เอี่ยมบรรณพงษ์ และคณะ. (2563). การสร้างสตอรี่บอร์ด (Story Board) สำหรับผลิตวีดิทัศน์ทางการแพทย์. **เวชบัณฑิตปริทัศน์**. 13(2). 141-147.
- จิตสุภา กิตติผดุง. (2564). กิจกรรมการเรียนรู้แบบสถานการณ์เป็นฐาน ในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองในระดับอุดมศึกษา. **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร**. 9(5). 2220-2229.

- ชนาธิป พรกุล. (2561). **กระบวนการสร้างความรู้ของครู กรณีการสอนบูรณาการ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทีศนา แชมมณี. (2564). **ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 25. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรินทร์ ทองเผือก และชาโรณี ตรีวีร์บุญ. (2562). ผลการจัดการเรียนการสอนเศรษฐศาสตร์โดยใช้เกมจำลองสถานการณ์ที่มีผลต่อการเรียนรู้เรื่องการเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. **วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย**. 11(1). 348-365.
- บุญยงช พิมใจใส. (2555). รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ : รูปแบบการเรียนการสอนพาร์เซ. **วารสารพยาบาล**. 61(4). 49-56.
- พจนา ทรัพย์สมาน. (2549). **การจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนแสวงหาและค้นพบความรู้ด้วยตนเอง**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุทธกรณ์ ก่อศิลป์ และนิลมณี พิทักษ์. (2556). การพัฒนาความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ โดยใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญารายวิชา ส32103 สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย. **วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น**. 7(1). 132-139.
- วิจารณ์ พานิช. (2558). **การเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง Transformative Learning**. กรุงเทพฯ : บริษัท เอส.อาร์.พรีนติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด.
- ศศิธร พงษ์โกคา และอุบลวรรณ ส่งเสริม. (2558). การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการแก้ปัญหาอนาคตร่วมกับแผนผังความคิด. **วารสารอิเล็กทรอนิกส์ Veridian มหาวิทยาลัยศิลปากร**. 8(2). 1223-1237.
- สำนักทดสอบทางวิชาการ. (2549). **กระบวนการสร้างองค์ความรู้**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- Essley, R. (2008). **What Are Storyboards?: Visual Tools for Differentiating Reading & Writing Instruction**. Retrieved 15 June 2022. From <https://www.scholastic.com/teachers/articles/teaching-content/what-are-storyboards/>
- Fosnot, C. (1996). **Constructivism : Theory, Perspectives and Practice**. New York : Teachers College Press.
- Hasan, D. N. W., M. Sayid. (2016). **Storyboard in Teaching Writing Narrative Text**. Retrieved 13 June 2022. From <http://ejournal.radenintan.ac.id/index.php/ENGEDU/article/view/372>
- Kenneth, T. Hnson. (1996). **Methods and Strategies for Teaching in Secondary and Middle School**. 3rd ed. U.S.A. : Publishers.

**การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู
ตามแนวพุทธศาสนาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ***
**THE DEVELOPMENT OF MORALITY, ETHICS AND DESIRABLE COMPETENCIES
OF TEACHERS BASED ON BUDDHISM IN THE NORTHEASTERN REGION**

สุรพันธ์ สุวรรณศรี¹, วงศ์ชนก จำเริญสาร², วัชรพงษ์ โสภารัจ³,
สุรียา นทีศิริกุล⁴, เอี่ยม อามาศยมูลตรี⁵
Suraphan Suvannasri¹, Wongchanok Jumrearnsan², Watcharaphong Sopajorn³,
Suriya Nateesirikul⁴, lam Armartmultree⁵
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด^{1,2,4,5}
Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus^{1,2,4,5}
นักวิชาการอิสระ จังหวัดสกลนคร³
Independent scholar, Sakon Nakhon Province³
Email : surapan2599@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครูตามแนวพุทธศาสนา 2) เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบปฏิบัติการการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครูด้วยการประยุกต์ใช้หลักธรรมอริยสัจสี่ และ 3) เพื่อประเมินรูปแบบปฏิบัติการคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู ด้วยการประยุกต์ใช้หลักธรรมอริยสัจสี่ ได้ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาเป็นการวิจัยเชิงทดลอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นครูในโรงเรียน จำนวน 329 คน ใช้สถานศึกษาเป็นหน่วยสุ่มได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ ผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมกลุ่มสนทนา จำนวน 15 รูป/คน กลุ่มตัวอย่างในการทดลองรูปแบบการปฏิบัติการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครูจำนวน 3 คน รวม 18 คน ได้มาโดยการสมัครใจเข้ารับการอบรม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม จำนวน 50 ข้อ เป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยใช้สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบสมมุติฐาน t-test (Dependent Sample)

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครูตามแนวพุทธศาสนา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการดำเนินการทดลองรูปแบบปฏิบัติการการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู โดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมอริยสัจสี่กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอนเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบก่อนการอบรมและหลังการอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานและรูปแบบปฏิบัติการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครูที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ เท่ากับ 85.83/85.56 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ คือ 80/80

มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.602 แสดงให้เห็นว่ารูปแบบกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู ส่งผลให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.602 หรือเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 60.20 ของคะแนนสูงสุดที่สามารถจะเพิ่มได้ ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจต่อการจัดอบรม โดยใช้รูปแบบกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู โดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด 3. การประเมินรูปแบบปฏิบัติการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู ตามแนวพุทธศาสนา พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ด้านความถูกต้อง และด้านความเหมาะสม ส่วนด้านความเป็นไปได้มีค่าคะแนนเฉลี่ย เป็นลำดับสุดท้าย

คำสำคัญ : การพัฒนา; คุณธรรมจริยธรรม; สมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู

ABSTRACT

The objectives of this research article are 1) to study the conditions for organizing activities to develop morality, ethics and desired competencies of teachers according to Buddhist principles. 2) To create and develop a practice model for activities to develop morality, ethics and desired competency of teachers by applying the principles of the Four Noble Truths and 3. to evaluate the practice model, morality, ethics, and desired competencies of teachers. By applying the principles of the Four Noble Truths Has carried out the research and development process as experimental research. Sample group used in research There were 329 school teachers. Educational institutions were used as the random units obtained by stratified random sampling. Experts in focus group meetings totaling 15 people/person. The sample group in the experiment of the practice model of teaching activities from 6 schools, 3 people per school, totaling 18 people, was obtained by volunteering. Receive training The research instrument was a 50-item questionnaire, a 5-level rating scale, using basic statistics. Average percentage value Standard deviation and hypothesis testing statistics t-test (Dependent Sample).

The research results found that: 1) Conditions for organizing activities to develop morality, ethics and desired competencies of teachers according to Buddhist principles. Overall, it is at a moderate level. 2) The results of the experiment of the activity model for developing teachers' morality, ethics and desired competency. By applying the principles of the Four Noble Truths to a sample group of teachers when comparing the average scores of the test results before the training and after. Training Statistically significant at the .05 level, which is in line with the assumptions and practice model of activities to develop morality, ethics, and desired competencies of teachers. That was created was effective according to the criteria equal to

85.83/85.56, higher than the standard criteria set, which is 80/80, with an effectiveness index value of 0.602, indicating that the activity format develops morality, ethics and desired competency of teachers. As a result, the participants' knowledge increased by 0.602, or an increase equivalent to 60.20 percent of the maximum score that could be increased. 3) Evaluation of activities to develop teachers' morality, ethics, and desired competencies. According to Buddhism, it was found that overall, the mean level of appropriateness was at the highest level. When classified into each aspect, it was found that overall, the mean level was at the highest level. Followed by accuracy and appropriateness. As for the feasibility aspect, the average score was is the last order.

Keywords : Development; Morality and ethics; Desirable Competencies of teachers

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ปัญหาที่เกิดขึ้นทางด้านสังคม การเมือง และเศรษฐกิจในปัจจุบัน ล้วนมีสาเหตุหลักมาจากคุณภาพของคนเป็นสำคัญ การสร้างคุณภาพของคนนั้นครูเป็นองค์ประกอบสำคัญในกระบวนการพัฒนาการศึกษาของประเทศ งานครูจึงเป็นวิชาชีพชั้นสูงที่ผู้ประกอบวิชาชีพต้องรับผิดชอบภาระที่สูงตามมาด้วยเพราะมีผลกระทบต่อผู้รับบริการทางการศึกษา เหตุเพราะในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา ทุกประเทศทั่วโลกได้ริเริ่มดำเนินการปรับและพัฒนากระบวนการจัดการศึกษาใหม่ ที่เรียกว่าการปฏิรูปการศึกษา (Educational Reform) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพมาตรฐาน สามารถผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) ครูจึงเป็นบุคคลสำคัญในกระบวนการปฏิรูปการศึกษา เพราะครู คือผู้พัฒนาเยาวชนของชาติให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เป็นพลเมืองดีที่มีคุณภาพ เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้สู่เป้าหมายสูงสุด อาชีพครูจึงได้รับการยกย่องเป็นวิชาชีพชั้นสูงที่มีความจำเป็นต่อสังคม เป็นอาชีพที่จะต้องพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา มีความรู้คู่คุณธรรมจริยธรรมและสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีจิตสำนึกที่ถูกต้อง และปลูกฝังความรู้ ความคิด จิตวิญญาณที่ดีงามให้แก่เยาวชนเมื่อสังคมยกย่องเคารพและไว้วางใจผู้ประกอบวิชาชีพครูมากเท่าไร ผู้ประกอบวิชาชีพครูต้องปฏิบัติให้เหมาะสมกับความไว้วางใจของสังคมให้มากขึ้น ด้วยการควบคุมความประพฤติปฏิบัติของตนยึดมั่นในหลักธรรมทางศาสนา สร้างจิตสำนึกที่ดีเพราะครูมีคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะย่อมส่งผลต่อความเชื่อมั่นทางสังคมและความเป็นคนดีของลูกศิษย์ ครูในยุคนี้ต้องเป็นคนที่ทันโลก ทันสมัย ทันเทคโนโลยีและทันการเปลี่ยนแปลงเป็นครูอาชีพมีคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ ลบล้างภาพลักษณ์ครูนี้อันสิ้นล้นพันตัว ครูลงโทษนักเรียนเกินกว่าเหตุ ครูหลอกลวงข่มขืนศิษย์ ครูขายยาเสพติด ครูประพฤติผิดทั้งที่เจตนาและไม่เจตนา

คุณธรรมจริยธรรมมีความสำคัญยิ่งกับบุคคลทุกคน ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ได้พระราชทานไว้ว่า “...การที่จะทำงานให้สัมฤทธิ์ผลที่พึง

ปรารถนา คือ เป็นประโยชน์และเป็นธรรมด้วยนั้นจะอาศัยความรู้เพียงอย่างเดียวไม่ได้ จำเป็นต้องอาศัยความสุจริตความบริสุทธิ์ใจและความถูกต้องเป็นธรรมประกอบด้วย เพราะความรู้ที่เปรียบกับเครื่องยนต์ที่ทำให้รถยนต์เคลื่อนที่ไปได้ประการเดียว ส่วนคุณธรรมเปรียบกับพวงมาลัยหรือหางเสือ ซึ่งเป็นปัจจัยที่นำพาให้รถยนต์ดำเนินไปถูกทางด้วยความสวัสดิ คือ ปลอดภัยบรรลุถึงจุดหมายที่พึงประสงค์ การที่จะประกอบกิจการงานเพื่อตนและเพื่อส่วนรวม ให้ทุกคนตระหนักว่าการงานสังคมและบ้านเมืองนั้น ถ้าขาดผู้มีความรู้เป็นผู้บริหารย่อมเจริญก้าวหน้าไปได้โดยยาก แต่ถ้างานและบ้านเมืองใดก็ตามขาดบุคคลผู้มีความรู้ คุณธรรมแล้วจะดำรงอยู่ไม่ได้เลย...” (สำนักงานพัฒนาคุณธรรมกระทรวงศึกษาธิการ, 2532) และมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้กำหนดแนวทางหลักแห่งการพัฒนามุ่งเน้นเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาจิตวิญญาณ สติและปัญญาของศาสนทายาทและพลเมืองโลก เสริมสร้างสังคมตามวิถีพุทธ 5 ด้าน คือ ปรีชา ประยุกต์ ปฏิบัติ ปฏิถและปฏิรูป นำทางยกระดับและพัฒนาจิตใจชาวโลกสู่การเป็นมนุษย์ เพื่อเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ก่อให้เกิดเป็นสังคมที่มีความเข้มแข็งมีภูมิคุ้มกัน มีจิตวิญญาณและสติปัญญาแบบวิถีพุทธ ร่วมเติมเต็มและเสริมพลังแก่สังคมทุกภาคส่วนที่อ่อนล้า พลัดหลง เพื่อให้สมาชิกในสังคมฟื้นคืนกลับสู่ความเข้มแข็งทางจิตวิญญาณ เกิดความมั่นคงยั่งยืนหยัด และก้าวเดินต่อไปอย่างยั่งยืนใน ทิศทางที่ถูกควรตามทำนองคลองธรรม (มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2563) ตามปรัชญาการอุดมศึกษาไทยและระบบอุดมศึกษาใหม่ ด้านการสร้างบัณฑิตและพัฒนากำลังคนที่ยั่งยืนสร้างบัณฑิตและพัฒนากำลังคนในทุกช่วงวัย (Lifelong Learning) ให้เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมและมีสมรรถนะ (Competency) ที่จำเป็น และรองรับสังคมและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Disruption) ในปัจจุบันและอนาคตได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับพุทธศักราช 2560 มาตรา 258 ด้านการศึกษา (3) กล่าวไว้ให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพครูและอาจารย์ ให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับ ความสามารถ และประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู (คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560)

หลักคำสอนของพระพุทธศาสนาเน้นการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเป็นเรื่องที่สำคัญและถือเป็นหน้าที่ของพุทธบริษัท ที่จะต้องให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง เพราะมีคุณค่าต่อชีวิตอย่างมากและส่งผลทำตนให้เป็นผู้ประเสริฐขึ้นในสังคมได้ พุทธธรรมนั้นสอนทั้งการดำเนินชีวิตที่จะทำให้ชีวิตตนมีค่าหรือเป็นชีวิตที่ประเสริฐ ชีวิตที่อยู่กับความเจริญและคุณธรรมและสอนการดำเนินชีวิตให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างสามัคคี สงบ และเกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม หลักธรรมทางพระพุทธศาสนามีเป็นจำนวนมาก หลักธรรมที่จัดว่าเป็นแม่บทของพุทธธรรมทั้งหมดได้แก่ อริยสัจ 4 ซึ่งจะช่วยให้เรามีความเข้าใจความเป็นจริงของธรรมชาติ และรู้จักชีวิตของตนเองอย่างแท้จริง และหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอื่นอีก ได้แก่ หลักไตรสิกขา หลักกัลยาณธรรม หลักฆราวาสธรรม หลักสัพบุรีธรรม หลักหิริโอตตปิยะที่สามารถนำหลักคุณธรรมจริยธรรม และสมรรถนะของครูไปบูรณาการประยุกต์ใช้ เพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลเนื่องจากครูอาชีพ เป็นผู้ให้ ผู้เติมเต็ม และผู้มีเมตตา ทำหน้าที่ อบรมสั่งสอน ฝึกฝนศิษย์ให้เป็นคนดีมีความรู้ในสังคมได้อย่างมีความสุขนั้น จึงจำเป็นต้องมีคุณธรรมประจำตน (สุชีพ ปุญญานุภาพ, 2558)

ผู้วิจัยได้สำรวจแล้ว ยังไม่มีการสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู ตามแนวพุทธศาสนา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ขึ้นมาใช้อย่างแท้จริง ซึ่งวัดโรงเรียน มหาวิทยาลัย ครู อาจารย์ นักเรียน นักศึกษา ประชาชนและผู้สูงอายุ ที่ควบคุมกำกับดูแลการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู ให้กับหน่วยงานทางการศึกษา อยากรให้มีการสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครูขึ้นมาเพื่อจะได้นำไปใช้ให้ถูกต้องตามแนวพระพุทธศาสนา คณะผู้วิจัย จึงได้ร่วมกันจัดทำแผนงานวิจัยนี้ เป็นกรณีเร่งด่วน คณะผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติหน้าที่ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย มีความสนใจในเรื่องการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู ตามแนวพุทธศาสนาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลของการวิจัยในครั้งนี้จะมีความสำคัญในฐานะเป็นเครื่องพัฒนากาย ความสำคัญในฐานะเป็นเครื่องพัฒนาจิตความสำคัญในฐานะเป็นเครื่องพัฒนาปัญญา ความสำคัญในฐานะเป็นเครื่องพัฒนาสังคมอันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาครอบครัว พัฒนาสังคม ด้วยหลักธรรมของพระพุทธศาสนาให้มีความมั่นคงสืบต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครูตามแนวพุทธศาสนา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- 2.2 เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครูด้วยการประยุกต์ใช้หลักธรรมอริยสัจสี่
- 2.3 เพื่อประเมินรูปแบบปฏิบัติกิจกรรมคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู ด้วยการประยุกต์ใช้หลักธรรมอริยสัจสี่

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

- 3.1 หน่วยงานหรือองค์กรภาครัฐสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปกำหนดนโยบายในการส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู บุคลากรในสถานศึกษาเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร
- 3.2 ได้แนวทางการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครูในสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน
- 3.3 เพื่อให้สถานศึกษาตระหนักและนำวิธีการไปพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
- 3.4 นำผลการวิจัยไปเผยแพร่ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การประชุมสัมมนา

4. วิธีดำเนินการวิจัย

- การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครูตามแนวพุทธศาสนา ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัย (scope of research) ไว้เป็น 3 ด้าน ดังนี้
- 4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหาและตัวแปรที่ศึกษา เป็นการศึกษาในมิติต่างๆของการพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครูตามแนวพุทธศาสนา ที่มีประชากรกระจายอยู่ใน

เขตพื้นที่การศึกษาต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สำหรับการวิเคราะห์กิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของ ครูตามแนวพุทธศาสนา ด้วยการประยุกต์ใช้หลักอริยสัจสี่ประกอบด้วย หลักธรรมอริยสัจสี่ คือ ความจริงอันประเสริฐเป็นหลักคำสอนที่สำคัญของพุทธศาสนา ดังนี้

1) ทุกข์ (ธรรมที่ควรรู้) คือ ความไม่สบายกาย ไม่สบายใจ ความทุกข์เกิดขึ้นจากขั้น 5 ได้แก่ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ฉะนั้น ความสุขและความทุกข์ของคนเรานั้นเกิดขึ้นที่ กายและที่ใจ

2) สมุทัย (หลักธรรมที่ควรละ) คือ ความจริงที่ว่าด้วยเหตุเกิดแห่งความทุกข์เพราะความ ทุกข์หรือปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นมีสาเหตุเกิดจากอะไรบางอย่างหลักธรรมที่ควรละเพื่อไม่ให้เกิดทุกข์ คือ 1) หลักกรรม (วิบัติ 4) ได้แก่ วิบัติ 4 หลักกรรมหรือกฎแห่งกรรมเป็นคำสอนที่สำคัญของพุทธศาสนา มีใจความสั้นๆว่า หว่านพืชเช่นใด ได้ผลเช่นนั้น ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว 2) หลักอกุศลกรรมบถ 10 หมายถึง ทางแห่งความชั่วหรือกรรมชั่วอันเป็นทางไปสู่ความเสื่อมและความทุกข์ การทำความชั่วแบ่ง ได้ 3 ทางคือ การทำความชั่วทางกาย การทำความชั่วทางวาจาและการทำความชั่วทางใจ 3) หลัก อบายมุข 6 หมายถึง ทางแห่งความเสื่อมได้แก่ ติดสุราและของมีนเมา ชอบเที่ยวกลางคืน ชอบเที่ยวดู การละเล่นมีโทษ ติดการพนัน คบคนชั่วเป็นมิตร เกียจคร้านการทำงาน

3) นิโรธ (หลักธรรมที่ทำให้บรรลु) คือ ความดับทุกข์หรือดับปัญหาต่าง ๆ พุทธศาสนามี หลักคำสอนเกี่ยวกับเรื่องความสุขโดยมีจุดหมายสูงสุด คือ นิพพาน เป็นบรมสุขที่สูงที่สุด แบ่งออกเป็น 1) สามีสสุข คือ ความสุขทางกายที่เกิดจากวัตถุภายนอก เรียกว่า กามสุข 2) นiramisสุข คือ ความสุข ที่ไม่อิงอาศัยวัตถุภายนอก เรียกว่า ความสุขทางใจ

4) มรรค (หลักธรรมที่ควรเจริญหรือทำให้เกิดขึ้น) คือ ข้อปฏิบัติที่ทำให้พ้นจากความ ทุกข์หรือปัญหาต่าง ๆ ได้แก่ 1) บุญนิมิตของมัชฌิมาปฏิปทา หมายถึง สิ่งที่ต้องบอกล่วงหน้าก่อนที่ อริยมรรคมีองค์ 8 จะเกิดขึ้นในตัวของผู้ปฏิบัติ 2) สติปัฏฐาน 4 หมายถึง ข้อปฏิบัติเป็นที่ตั้งแห่งสติ หรือการกำหนดสติพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ให้รู้ทันทำให้มีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์และทำให้ไม่ประมาทใน การดำเนินชีวิต 3) ดรุณธรรม 6 หมายถึง ธรรมที่เป็นหนทางแห่งความสำเร็จ ความเจริญก้าวหน้าแห่ง ชีวิต 4) กุลจักรฐิติธรรม 4 หมายถึง ข้อปฏิบัติสำหรับรักษาวางศ์ตระกูลให้ดำรงอยู่ได้นาน 5) กุศล กรรมบถ 10 หมายถึง ทางแห่งการทำความดี หรือกรรมดีที่ควรประพฤติปฏิบัติ 6) มงคล 38 หมายถึง ธรรมที่นำความสุขและความเจริญมาให้แก่ผู้ปฏิบัติ ได้แก่ การประพฤติธรรมด้วยเบญจศีล และเบญจธรรม

4.2 ประชากร ได้แก่ 1) ประชากรในการศึกษาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและ สมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู ตามแนวพุทธศาสนา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้กำหนดเอา ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เป็นครูผู้รับผิดชอบงานคุณธรรมจริยธรรม นักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 12,313 โรงเรียน 2) ประชากรในทดลองการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู ตามแนวพุทธ ศาสนา โดยใช้รูปแบบปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วยครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้นำชุมชนและพระภิกษุสงฆ์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เป็นครูผู้รับผิดชอบงานคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน จำนวน 12,313 คน จำแนกครูผู้สอนเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก

4.3 กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย 1) กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู ตามแนวพุทธศาสนาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 329 คน ใช้สถานศึกษาเป็นหน่วยสุ่มได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) 2) ผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมกลุ่มสนทนา (Focus Group) จำนวน 15 รูป/คน 3) กลุ่มตัวอย่างในการทดลองรูปแบบปฏิบัติการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู โดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมอริยสัจสี่ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน จาก 6 โรงเรียน โรงเรียนละ 3 คน รวม 18 คน ได้มาโดยการสมัครใจเข้ารับการอบรม

4.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม จำนวน 50 ข้อ เป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

4.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ยค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบสมมติฐาน t-test (Dependent Sample)

5. ผลการวิจัย

5.1 สภาพการจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู ตามความคิดเห็นของครูผู้รับผิดชอบโครงการคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยขาดสิ่งสนับสนุนการดำเนินการ คือ รูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู และเอกสารประกอบการศึกษาค้นคว้าประกอบการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามหลักการของคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์และประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

5.2 รูปแบบการปฏิบัติการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู โดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมอริยสัจสี่ ประกอบด้วย 5 หน่วย คือ 1) หลักการและเหตุผล 2) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม 3) หลักธรรมอริยสัจสี่ 4) กิจกรรมโครงการคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ และ 5) การประเมินโครงการคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ ส่วนกิจกรรมโครงการคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู มีเนื้อหาสาระประกอบด้วย ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับโครงการ การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ การกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมฯ การดำเนินงานโครงการคุณธรรมจริยธรรมฯ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมฯ การเขียนรายงานโครงการคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู และการจัดนิทรรศการและการเผยแพร่ผลการดำเนินโครงการ ผ่านการจัดกลุ่มสนทนา (Focus Group Discussion) สรุปได้ว่า มีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาบุคลากรได้อย่างดีเยี่ยม และผ่านการประเมินดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า โดยส่วนรวมอยู่ในระดับสอดคล้องและทุกรายการอยู่ในระดับสอดคล้อง ผ่านการทดลองใช้ (Try Out) และปรับปรุงเป็นฉบับสมบูรณ์

5.3 ผลการดำเนินการทดลองรูปแบบปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู โดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมอริยสัจสี่ กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 18 คน สรุปได้ว่าผู้เข้าอบรมมีคะแนนเฉลี่ยก่อนการอบรม เท่ากับ 19.11 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.49 คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 63.70 ระหว่างการอบรมมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 51.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.20 คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 85.83 หลังการอบรม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 25.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.53 คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 85.56 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบก่อนการอบรมและหลังการอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานและรูปแบบปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครูที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ เท่ากับ 85.83/85.56 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ คือ 80/80 มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.602 แสดงให้เห็นว่ารูปแบบกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู ส่งผลให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.602 หรือเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 60.20 ของคะแนนสูงสุดที่สามารถจะเพิ่มได้ ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจต่อการจัดอบรม โดยใช้รูปแบบกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู โดยรวมอยู่ระดับพึงพอใจมากที่สุด การนิเทศติดตามผลการนำความรู้และทักษะด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู ด้วยการประยุกต์ใช้หลักธรรมอริยสัจสี่ ไปใช้กับครูในโรงเรียน พบว่าโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการกำหนดคุณธรรมเป้าหมาย มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านการดำเนินงานโครงการคุณธรรมจริยธรรมฯ ด้านกิจกรรมโครงการคุณธรรมจริยธรรมฯ ด้านผลการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมฯ และด้านกลไกส่งเสริมการขับเคลื่อนกิจกรรมโครงการคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครูตามลำดับ และจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง สรุปได้ว่า รูปแบบปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมฯ ด้านความรู้ความเข้าใจความสามารถ/กระบวนการปฏิบัติ และเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู อย่างชัดเจน

5.4 การประเมินรูปแบบปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู โดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมอริยสัจสี่ ตามมาตรฐานการประเมิน พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.11) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.14) รองลงมาได้แก่ด้านความถูกต้อง ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.09) และด้านความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.10) ส่วนด้านความเป็นไปได้มีค่าคะแนนเฉลี่ย เป็นลำดับสุดท้าย ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.10)

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 จากการศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู ตามความคิดเห็นของครูผู้รับผิดชอบโครงการคุณธรรมจริยธรรมฯ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยขาดสิ่งสนับสนุนการดำเนินการ คือ รูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู

และเอกสารประกอบการศึกษาค้นคว้าประกอบการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามหลักการของคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ และประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตดา ปรีตถจริยา และอุบล เลี้ยววาริณ (2558) ได้ศึกษาความเป็นครูในศตวรรษที่ 21 ตามความคาดหวังของนักเรียนและนักศึกษา ผลวิจัยสำคัญพบว่า 1) นักเรียนและนักศึกษา มีความคาดหวังความเป็นครูในระดับมากที่สุด 5 ด้านคือ ด้านคุณธรรมจริยธรรมครู คาดหวังในเรื่องความกตัญญูกตเวทีต่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านคุณลักษณะที่ดีของครู คาดหวังในเรื่องครูควรมีความรู้แม่นยำในหลักสูตรที่สอน ครูควรสอนศิษย์ให้รู้แจ้งโดยไม่ปิดบัง ด้านบุคลิกภาพของครูคาดหวังในเรื่องครูควรมีความเป็นมิตร รู้จักพูดในเชิงบวก พูดให้กำลังใจผู้อื่นมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ด้านบทบาทหน้าที่ของครูคาดหวังในเรื่องครูควรสั่งสอน ความรู้ในสรรพวิทยาการต่างๆให้แก่ผู้เรียน ด้านสมรรถนะของครู คาดหวังในเรื่องมีความรับผิดชอบต่อนตนเอง เปิดใจกว้างยอมรับความเปลี่ยนแปลง กระตุ้นให้ผู้อื่นเกิดการเรียนรู้ และร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียน ประเมินผู้เรียนอย่างรอบด้านและเป็นธรรม สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรอื่นๆ เพื่อการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกิตพงศ์ จิตรหลวง (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาอัตลักษณ์ครูที่ดีในดวงใจ ผลการวิจัยพบว่า อัตลักษณ์ของครูที่ดีในดวงใจมีหลากหลายลักษณะ มีทั้งอัตลักษณ์ระดับปัจเจกและอัตลักษณ์ร่วมภายใต้วิชาชีพ การศึกษาอัตลักษณ์ของครูที่ดีในดวงใจโดยการนิยามตัวเอง และผู้อื่นนิยามและศึกษา โดยผ่านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสถานศึกษาสำหรับในส่วนของข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยเฉพาะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ควรมีการศึกษาทำความเข้าใจ เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของครู ครูมีหน้าที่อบรมสั่งสอนนักเรียนให้เป็นคนดีมีคุณภาพ

6.2 โครงร่างรูปแบบปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู โดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมอริยสัจสี่ ประกอบด้วย 5 หน่วย คือ 1) หลักการและเหตุผล 2) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม 3) หลักธรรมอริยสัจสี่ 4) กิจกรรมโครงการคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ และ 5) การประเมินโครงการคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ ส่วนกิจกรรมโครงการคุณธรรมจริยธรรมของครู มีเนื้อหาสาระประกอบด้วยความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับโครงการ การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม การกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม การดำเนินงานโครงการคุณธรรมจริยธรรม การวัดและประเมินผลการเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรม การเขียนรายงานโครงการ และการจัดนิทรรศการและการเผยแพร่ผลการดำเนินงานผ่านการจัดการกลุ่มสนทนา (Focus Group Discussion) สรุปได้ว่ามีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาบุคลากรได้อย่างดีเยี่ยม และผ่านการประเมินดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า โดยส่วนรวมอยู่ในระดับสอดคล้อง ผ่านการทดลองใช้ (Try Out) และปรับปรุงเป็นฉบับสมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย พิริยะ โหม่แพง (2557) ได้วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรมโดยใช้ไตรสิกขา ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม โดยพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยประเมินทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความเหมาะสมของหลักสูตร อยู่ในระดับมีความเหมาะสมมากที่สุด

6.3 จากผลการดำเนินการทดลอง รูปแบบปฏิบัติการกรมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู โดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมอริยสัจสี่ กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สรบุรีได้ว่า ผู้เข้าอบรมมีคะแนนเฉลี่ยก่อนการอบรม เท่ากับ 19.11 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.49 ระหว่างการอบรมมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 51.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.20 หลังการอบรม มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 25.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.53 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบก่อนการอบรมและหลังการอบรม พบว่า ผู้เข้าอบรมมีคะแนนเฉลี่ยหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน และคู่มือปฏิบัติการกรมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ เท่ากับ 85.83/85.56 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ คือ 80/80 มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.602 แสดงให้เห็นว่า รูปแบบปฏิบัติการกรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู ส่งผลให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 60.20 ของคะแนนสูงสุดที่สามารถจะเพิ่มได้ ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจต่อการจัดอบรม โดยใช้รูปแบบปฏิบัติการกรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู โดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด การนิเทศติดตามผล การนำความรู้และทักษะด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู ด้วยการประยุกต์ใช้หลักธรรมอริยสัจสี่ไปใช้กับครูในโรงเรียน พบว่า โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการกำหนดคุณธรรมเป้าหมาย มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการดำเนินงานโครงการคุณธรรมนักเรียน ด้านกิจกรรมโครงการคุณธรรมและผลการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรม และด้านกลไกส่งเสริมการขับเคลื่อนกิจกรรมโครงการคุณธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครูตามลำดับ และจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง สอดคล้องกับ ประไพพรรณ บุญคง (2556) ได้ดำเนินการรายงานการพัฒนาโครงการคุณธรรมเยาวชนไทย ทำดีถวายในหลวง โรงเรียนนราสิกขาลัย ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานโครงการพัฒนาโครงการคุณธรรมเยาวชนไทยทำดีถวายในหลวง โรงเรียนนราสิกขาลัย ได้เอกสารแบบฝึกกิจกรรมโครงการคุณธรรม มีประสิทธิภาพ 85.33/89.64 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 70/70 สอดคล้องกับ มะลิวัน สมศรี และคณะ (2558) ได้ศึกษาการสร้างคู่มือพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการของครูผู้สอนในสถานศึกษา ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการของคู่มือพัฒนา การประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโปรแกรม โดยกระบวนการของคู่มือพัฒนา พบว่า คู่มือพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการของครูผู้สอนในสถานศึกษาที่สร้างขึ้น โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนผลการทดลองใช้คู่มือกับกลุ่มเป้าหมาย พบว่าคู่มือพัฒนานี้ มีประสิทธิภาพ 92.1/90.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80/80 และประสิทธิผลของคู่มือพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการของครูผู้สอนในสถานศึกษา หลังใช้คู่มือพัฒนาสูงกว่าก่อนใช้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อคู่มือพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการของครูผู้สอนในสถานศึกษา พบว่าโดยรวมมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ด้านความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ/กระบวนการปฏิบัติและเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาคุณธรรมของครูอย่างชัดเจน ทั้งนี้เนื่องมาจาก การสร้างคู่มือปฏิบัติการกรมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ครั้งนี้ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความต้องการพัฒนา เพื่อระบุประเด็น

ที่ต้องการพัฒนา ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผ่านกระบวนการศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด กำหนดกรอบของคู่มือ นำเสนอผู้เชี่ยวชาญประเมินดัชนีความสอดคล้อง และได้รับการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า คู่มือพัฒนาดังกล่าว ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยมีแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยเป็นแนวทางในการพัฒนา และได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ ทำให้รูปแบบการพัฒนามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สนองจุดมุ่งหมายเฉพาะของรูปแบบกิจกรรมที่มุ่งเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ เจตคติที่ดี การสร้างและพัฒนารูปแบบปฏิบัติการกิจกรรมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู

6.4 จากผลการประเมินรูปแบบการปฏิบัติการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู โดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมอริยสัจสี่ ตามมาตรฐานการประเมิน พบว่าโดยส่วนรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอรรถประโยชน์มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านความถูกต้อง และด้านความเหมาะสม ส่วนด้านความเป็นไปได้มีค่าคะแนนเฉลี่ย เป็นลำดับสุดท้าย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัทรชัย กระสินหอม และคณะ (2558) ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะสุจริต 5 ประการของครูโรงเรียนวัดเตาปูน โดยกิจกรรมโครงการคุณธรรม และได้สอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจ ที่มีต่อการทำโครงการคุณธรรมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อันเนื่องมาจาก ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างคู่มือปฏิบัติการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู ตามหลักการ แนวคิดของนักวิชาการ ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ ผ่านการปรับปรุง ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ผ่านการทดลองตามรูปแบบ และวัตถุประสงค์ จึงมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

7. องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู ตามแนวพุทธศาสนา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีข้อค้นพบที่เป็นจุดเด่นจึงนำมาเป็นข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาต่อไป ดังนี้

1. การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครูโดยหน่วยงานภายนอก
 - 1.1 การหาต้นแบบครูที่ดีสืบทอด
 - 1.2 การสร้างเครือข่ายพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู
 - 1.3 กำกับติดตาม ประเมินผลพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู
 - 1.4 การจัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับคุณธรรมครู
2. การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครูโดยสถานศึกษา
 - 2.1 การเสริมสร้างพฤติกรรมอันเป็นแบบอย่าง
 - 2.2 การสร้างเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ
 - 2.3 สร้างขวัญกำลังใจให้แก่ครูที่ดีมีคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู
 - 2.4 จัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู
3. การพัฒนาคุณธรรมครูด้วยตนเอง
 - 3.1 ตรวจสอบข้อบกพร่องของตนเอง

3.2 ปฏิบัติตนตามแบบอย่างที่ดี

3.3 ปฏิบัติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู

3.4 ปฏิบัติตนเป็นผู้นำในด้านการพัฒนาสังคม

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า รูปแบบปฏิบัติการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครูโดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมอริยสัจสี่ สามารถพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะได้เพิ่มขึ้น ดังนั้น รูปแบบปฏิบัติการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู น่าจะเป็นคู่มือที่ดีอีกอย่างหนึ่งที่ผู้บริหารและครูที่เกี่ยวข้องจะนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนได้ โดยใช้ตามความเหมาะสม

8.1.2 การนำรูปแบบปฏิบัติการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู โดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมอริยสัจสี่ไปใช้ โรงเรียนควรพิจารณาถึงความเหมาะสมของระยะเวลาในแต่ละช่วงเวลา ควรดูแลคณะครูอย่างใกล้ชิดทุกกลุ่ม และพยายามให้ครูทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุด

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ที่จะนำรูปแบบการปฏิบัติการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครูไปใช้พัฒนาครู ควรได้ศึกษารูปแบบการจัดเตรียมสถานที่ การเตรียมสื่อ การเรียนการสอน ใบบาง ใบความรู้ แบบทดสอบก่อนและหลังจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและเตรียมตัวให้พร้อมทุกครั้ง

8.2.2 ครูสามารถนำกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่อยู่ในรูปแบบปฏิบัติการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู โดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมอริยสัจสี่ไปใช้ให้เหมาะสมกับกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่เป็นปัญหาของครู

8.2.3 ผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติการสอน ควรตระหนักถึงความสำคัญ และส่งเสริมสนับสนุนในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้หลากหลาย เทคนิคที่นำมาใช้ควรเป็นเทคนิคที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้ โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเหมาะสมกับสถานการณ์สภาพแวดล้อม และตัวบุคคลที่จะพัฒนา

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 การจัดทำรูปแบบการปฏิบัติการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครู โดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมอริยสัจสี่ ควรมีการขยายผลในจัดทำรูปแบบจัดกิจกรรมคุณธรรม จริยธรรมสู่ระดับโรงเรียนอย่างถาวร

8.3.2 ควรมีการติดตามผล การนำรูปแบบการปฏิบัติการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครูโดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมอริยสัจสี่หลังจากใช้ไปแล้ว เพื่อศึกษาว่าคุณธรรมจริยธรรมและสมรรถนะของครูพัฒนาไปในทิศทางใด เพิ่มคุณธรรมจริยธรรมด้านใดบ้าง และจะดำเนินการพัฒนาได้อย่างไร

9. บรรณานุกรม

- เกิดพงศ์ จิตรหลวง (2558). การศึกษาอัตลักษณ์ครูดีในดวงใจ. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา**. 10(2). 45-58.
- คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). **รัฐธรรมนูญฉบับพุทธศักราช 2560**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประไพพรรณ บุญคง. (2556). รายงานการพัฒนาโครงการคุณธรรมเยาวชนไทย ทำดีถวายในหลวง **โรงเรียนนราสิกขาลัย**. สืบค้นเมื่อ 21 มีนาคม 2564. จาก <http://www.ns.ac.th/new/images/12558/2752558p.pdf>
- พิริยะ ไม้แพง. (2557). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรมโดยใช้ไตรสิกขาเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. **วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**. 15(2). 1-12.
- มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. (2563). **แผนพัฒนามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. 2564 – 2568**. นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- มะลิวัน สมศรี และคณะ (2558). การพัฒนาคู่มือพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**. 9(พิเศษ). 542-557.
- สำนักงานพัฒนาคุณธรรม กระทรวงศึกษาธิการ. (2532). **คู่มือการพัฒนาคุณธรรม**. กรุงเทพฯ : สำนักงานพัฒนาคุณธรรม กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุชีพ ปุญญานุภาพ. (2558). **คุณลักษณะพิเศษแห่งพระพุทธศาสนา**. กรุงเทพฯ : ธรรมะอินเทรนด์.
- สุภัทรชัย กระสินหอม และคณะ. (2558). การพัฒนาคุณลักษณะสุจริต 5 ประการของนักเรียน **โรงเรียนวัดเตาปูน โดยกิจกรรมโครงการคุณธรรม**. สืบค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2564. จาก https://www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=145142&bcat_id=16

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 15
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3*
GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF SCHOOL ADMINISTRATORS'
COMPETENCE IN THE 21st OF EDUCATIONAL QUALIT DEVELOPMENT
CENTER 15, KHONKAEN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE
AREA OFFICE 3

พิชญาดา เทศแก้ว¹, อำนาจ ชนวงษ์²
Phichayada Tadkaew¹, Amnaj Chanawongse²
วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย^{1,2}
College of Asian Scholars^{1,2}
Email : sumaliseskapang@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยใช้วิธีดำเนินการวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และครูในสถานศึกษา จำนวน 99 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบการตอบสนองแบบรายคู่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการสื่อสารและการจูงใจ และด้านคุณธรรม จริยธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ความต้องการจำเป็นโดยรวม มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.346 2) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 มีทั้งหมด 14 แนวทาง มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา; สมรรถนะของผู้บริหาร; ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

ABSTRACT

The objectives of this research article are to 1) study the current condition Desired conditions necessary needs, and competency of school administrators in the 21st century, Educational Quality Development Center 15, under the Khon Kaen Primary Educational Service Area Office, Area 3 2) Study guidelines for developing school administrators' competency in the 21st century using a mixed research method The sample group consisted of 99 administrators and teachers in educational institutions. The research instrument was a pairwise response form. Semi-structured interview form, suitability assessment form, and possibility Statistics for data analysis include frequency, percentage, mean, and standard deviation. and the required index value

The research results found that: 1) The overall current condition is at a moderate level. The aspect with the highest mean value is morality and ethics, a desirable condition. Overall, it is at the highest level. The area with the highest average was communication and motivation. and morality and ethics have the same average. Overall needs have a need index PNI modified = 0.346. 2) Guidelines for developing the competency of school administrators in the 21st century, Quality Development Center Education No. 15, under the Khon Kaen Primary Educational Service Area Office, Area 3, has a total of 14 approaches and is appropriate. and possibility to serve as a guideline for developing the competency of school administrators in the 21st century, Educational Quality Development Center 15, under the Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 3.

Keywords : Development guidelines; Administrators competencies; School Administrators' in the 21st

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

สถานการณ์ของโลกในศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อทางด้านสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครองและเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือด้านเทคโนโลยี และการสื่อสารที่สามารถเชื่อมโยงโลกให้มีการติดต่อสื่อสารได้อย่างสะดวกสบายมากขึ้น ทั้งยังส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าในด้านการศึกษาที่เป็นแกนหลักในการพัฒนาที่ยั่งยืน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561) สมรรถนะหลักของผู้บริหารการศึกษามีบทบาท และความสำคัญต่อการจัดการศึกษา และสถานศึกษาถือเป็นหน่วยงานที่สำคัญที่สุดในการจัดการศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา และกำหนดทิศทางความสำเร็จของโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552) สมรรถนะจึงเป็นส่วนสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในการกำหนดทิศทางและเป็นผู้ดำเนินการขับเคลื่อนการดำเนินงานในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ

การที่จะพัฒนาแนวทางการบริหารการศึกษาให้ประสบความสำเร็จได้นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ และให้มีความสมดุลเหมาะสม เพื่อให้การจัดการบริหารการศึกษาบรรลุผลสำเร็จ กระบวนการทางการศึกษานับเป็นกระบวนการสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลจึงควรตระหนักถึงความสำคัญต่อการบริหารจัดการศึกษาของตน และแสดงบทบาทความเป็นผู้นำและนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามภารกิจของสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ให้มีคุณลักษณะเหมาะสมกับการดำรงชีวิตในโลกไร้พรมแดนได้อย่างมีความสุข (ศิริดา แพงไทย, 2559) ต้องมีการวางแผนการดำเนินงาน การประสานงาน การควบคุมดูแล การนิเทศงาน การติดตามและการประเมินผลด้านวิชาการ ตลอดจนการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (วิโรจน์ สารรัตน์, 2556) ให้สามารถทำหน้าที่บริหารจัดการในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้นำ และเป็นผู้ที่มีอำนาจสูงสุดใน การตัดสินใจในการบริหารงานสถานศึกษา ในการบริหารและพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งเป็นผู้ที่คอยดูแลการปฏิบัติการสอนของครู อาจารย์ และบุคลากรภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้สร้างคน ฉะนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีคุณสมบัติที่ดี โดดเด่น และเหมาะสม ซึ่งควรจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนให้เกิดความรู้ ความสามารถเกิดทักษะการเรียนรู้ รวมไปถึงการมีคุณธรรมจริยธรรม การมีวินัยและมีความรับผิดชอบ เพื่อออกสู่สังคมในการเป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพให้แก่ประเทศชาติต่อไป ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารที่สามารถปรับตัว ปรับทัศนคติในการบริหารให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงได้นั้น ส่งผลให้การพัฒนาการปฏิรูปการศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสามารถพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากผู้บริหารไม่สามารถปรับการบริหารให้เข้ากับยุคสมัยได้นั้น ทำให้การพัฒนาสถานศึกษาเป็นไปอย่างล่าช้า อาจส่งผลต่อการพัฒนานักเรียนสอดคล้องกับ Hellriegel, Don, Jackson, Susan E. and Slocum, John W. (2005) กล่าวไว้ว่า สมรรถนะในการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ (Strategic Action Competency) เป็นความสามารถของผู้บริหารในการวิเคราะห์กลยุทธ์ขององค์กรและปรับโครงสร้างของการทำงานให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม มีความเข้าใจในภารกิจขององค์กรอย่างถ่องแท้ โดยมีการกำหนดแผนปฏิบัติการโดยใช้หลักการบริหารโครงการ การควบคุมติดตามและการประเมินผลกลยุทธ์ให้ สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ให้เป็นรูปธรรม นอกจากนี้ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2557) ยังได้กำหนดให้มียุทธศาสตร์พัฒนาระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาโดยเน้นการพัฒนาสมรรถนะ คุณลักษณะ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และบทบาทหน้าที่ และประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษายุคใหม่ของผู้บริหารที่พึงมี เพื่อนำพาสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ สามารถตอบสนองต่อการแข่งขัน และทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก เนื่องจากเห็นว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้สถานศึกษาจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุดนั้น คุณสมบัติของผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาสถานศึกษา และการจัดการศึกษาของประเทศชาติเช่นกัน

การรายงานผลการดำเนินงานและการจัดการศึกษาประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ที่มีการดำเนินงานที่เป็นไปตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ และจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ซึ่งมีจุดเน้น

3 ด้าน คือ จุดเน้นด้านผู้เรียน จุดเน้นด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา และจุดเน้นด้านการบริหารจัดการ มีปัญหาและอุปสรรคบางประการ จึงมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา อาทิเช่น ด้านการบริหารจัดการ เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้การพัฒนาสถานศึกษาในด้านต่างๆ ยังไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ อาจเกิดจากยังไม่พร้อมที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบออนไลน์ที่มีบทบาทอย่างมาก จึงไม่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นควรเตรียมปรับรูปแบบการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ให้สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ติดตามผลการดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียนเป็นระยะ เพื่อติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน พัฒนาสถานศึกษาด้านการวางแผนที่มีประสิทธิภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 , 2565) ดังนั้น การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีสมรรถนะ จะสามารถช่วยให้ผู้บริหารดำเนินการได้ตามวัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ที่ได้กำหนดไว้ อีกทั้งยังสามารถแก้ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ซึ่งผลจากการศึกษาครั้งนี้จะทำให้ทราบว่าสภาพปัจจุบันของผู้บริหารสถานศึกษามีสมรรถนะการบริหารงานเป็นเช่นไร และมีแนวทางใดบ้างที่จะสามารถนำไปพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้เป็นข้อมูลแก่ผู้เกี่ยวข้องสามารถนำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 และช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพและประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ในด้านการบริหารจัดการศึกษาเพื่อให้โรงเรียนได้มาตรฐานสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ทำให้ทราบผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

3.2 ได้แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 15 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ครั้งนี้ เป็นการศึกษาแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) การศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 13 คน และครูสายผู้สอน จำนวน 112 คน ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 รวมทั้งหมด จำนวน 125 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 13 คน และครูสายผู้สอน จำนวน 86 คน ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปรียบเทียบ และใช้วิธีกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงสำหรับผู้บริหารและสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลากสำหรับครูผู้สอน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 99 คน

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา ได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้หลักเกณฑ์ที่เหมาะสมในการเลือก เพื่อให้ได้ตัวอย่างที่เหมาะสมและตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยพิจารณาถึงตำแหน่งหน้าที่ที่ปฏิบัติอยู่ ณ ปัจจุบัน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป หรือ มีประสบการณ์การเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 5 ปีขึ้นไป จำนวน 5 คน กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยพิจารณาความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของแนวทาง ซึ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบการตอบสนองแบบรายการ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ		
1. ด้านการพัฒนาตนเอง	3.41	0.85	ปานกลาง	4.52	0.50	มากที่สุด	0.322	3
2. ด้านการสื่อสารและการจูงใจ	3.39	0.43	ปานกลาง	4.68	0.46	มากที่สุด	0.191	6
3. ด้านการทำงานเป็นทีม	3.58	0.61	มาก	4.51	0.50	มากที่สุด	0.257	4
4. ด้านภาวะผู้นำ	2.87	0.55	ปานกลาง	4.34	0.49	มาก	0.510	2
5. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	3.74	0.54	มาก	4.68	0.46	มากที่สุด	0.250	5
6. ด้านการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์	2.81	0.54	ปานกลาง	4.35	0.49	มาก	0.547	1
รวม	3.30	0.58	ปานกลาง	4.51	0.48	มากที่สุด	0.346	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ($\bar{X} = 3.30$, S.D. = 0.58)

สภาพปัจจุบัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.54) รองลงมาเป็น ด้านการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.61) ด้านการพัฒนาตนเอง ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 0.85) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการสื่อสารและการจูงใจ ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = 0.43) ด้านภาวะผู้นำ ($\bar{X} = 2.87$, S.D. = 0.55) และด้านการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.81$, S.D. = 0.54)

สภาพที่พึงประสงค์ ของสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการสื่อสารและการจูงใจ และด้านคุณธรรม จริยธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.46) รองลงมาเป็น ด้านการพัฒนาตนเอง ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.50) ด้านการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.50) ด้านภาวะผู้นำ ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.49) และด้านการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.49)

ความต้องการจำเป็น ในการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวม มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น $PNI_{modified} = 0.346$ เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุด $PNI_{modified} = 0.547$ รองลงมาด้านภาวะผู้นำ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น $PNI_{modified} = 0.510$ ด้านการพัฒนาตนเอง มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น $PNI_{modified} = 0.322$ ด้านการทำงานเป็นทีม มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

$PNI_{\text{modified}} = 0.257$ ด้านคุณธรรม จริยธรรม มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น $PNI_{\text{modified}} = 0.250$ และด้านการสื่อสารและการจูงใจ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น $PNI_{\text{modified}} = 0.191$

5.2 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 มีทั้งหมด 14 แนวทางมีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 จากผลการวิจัยสภาพปัจจุบันของแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะ สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 มีความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษาอย่างยิ่ง ซึ่งในสภาพปัจจุบันที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การบริหารสถานศึกษา จะต้องตามความเปลี่ยนแปลงให้ทัน การที่องค์กรจะสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับศักยภาพของผู้บริหาร ผู้บริหารจะต้องมีสมรรถนะในการบริหารที่จะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น พัฒนาตนเองให้เป็นผู้บริหารที่ยอดเยี่ยมปรับเปลี่ยนองค์กรให้ทันสมัย พัฒนาคณาจารย์ให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการใหม่ ๆ สอดคล้องกับแนวคิดของ ชัยยนต์ เพาพาน (2559) ได้สรุปสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จะต้องมีความรู้เชิงทฤษฎี ความสามารถ มีทักษะและประสบการณ์ทางการบริหารสถานศึกษาให้ทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ สอดคล้องกับแนวคิดของ Spencer, L. M., and Spencer, S. M. (1993) ได้สรุปองค์ประกอบสมรรถนะที่สำคัญสำหรับผู้บริหารในอนาคต ประกอบด้วย การคิดเชิงกลยุทธ์ (Strategic Thinking) ต้องสามารถเข้าใจและคาดการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสภาพทั่วไป เข้าใจโอกาสการทำตลาด อุปสรรคในการแข่งขัน การวิเคราะห์ จุดแข็งจุดอ่อนขององค์การของตนเอง เพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายที่ตั้งไว้คือความสำเร็จ การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Leading) ต้องสามารถถ่ายทอดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ขององค์การที่ได้ปฏิบัติได้จริง และบรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการให้บุคคลในองค์การและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียปฏิบัติเพื่อกระตุ้น และสร้างแรงจูงใจให้เขาเหล่านั้นอยากทำงานและทำสัญญาประชาคมร่วมกันในการที่จะเปลี่ยนแปลงองค์การไปสู่สิ่งที่ดีขึ้น การจัดการด้านความสัมพันธ์ (Relationship Management) ต้องมีความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับเครือข่ายในหลาย ๆ องค์การโดยการประสานความร่วมมือกับผู้บริหารและหัวหน้าหน่วย เช่น บริษัทห้างร้านทั่วไปที่เกี่ยวข้อง รวมถึง ส่วนราชการต่าง ๆ สัมพันธภาพที่ว่านี้ไม่จำเป็นว่าต้องมีกับผู้มีอำนาจหน้าที่โดยตำแหน่งที่ให้คุณให้โทษได้เท่านั้นแต่ใครก็ตามที่น่าจะเป็นประโยชน์กับเราต้องมีสัมพันธภาพที่ดีไว้เพื่อพึ่งพาอาศัย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐธิดา มีจันทร์ (2562) ได้ศึกษาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สภาพปัจจุบันของสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดไปค่าเฉลี่ยต่ำสุด พบว่า สมรรถนะการคิดอย่างสร้างสรรค์ มุ่งนวัตกรรม (Creative Thinking and Innovation) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาเป็น

สมรรถนะการสื่อสารและจูงใจ (Communication and Influencing) และสมรรถนะการร่วมแรงร่วมใจ (Teamwork) มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

สภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะ สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 มีความตระหนักต้องการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นในการนำพาทุกคนที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาได้ใช้ศักยภาพที่มีอยู่ปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด เนื่องจากในปัจจุบันผู้บริหารต้องนำการบริหารจัดการ สถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารต้องปรับเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ส่งผลต่อความสำเร็จ พัฒนาระบบการศึกษา แสวงหาวิธีการ ทักษะ ศักยภาพและความสามารถในการนำพาองค์กรทางการศึกษาไปสู่ศตวรรษที่ 21 ที่โลกแห่งการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารจึงต้องพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ที่สามารถสนองตอบโจทย์ตามความคาดหวังของสังคม ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 อีกทั้งผู้บริหารไม่เพียงแต่มุ่งมั่นแต่ผลงานด้านการบริหารงาน ภายในสถานศึกษาให้โดดเด่นเพียงอย่างเดียว ต้องมองบุคลากรภายในสถานศึกษาของตนเองว่ามีความสุขในการปฏิบัติงานหรือไม่ สร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ความสามารถในการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับทุกคนในองค์กร ผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับสถานศึกษาอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัย กฤษณะ เชียงแรง (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาสมรรถนะหลักผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาสมรรถนะหลักผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการทำงานเป็นทีม รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาตนเอง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐธีรา มีจันทร์ (2562) ได้ศึกษาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดไปค่าเฉลี่ยต่ำสุด พบว่า สมรรถนะการมีมนุษยสัมพันธ์ (Human Relation) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาเป็น สมรรถนะการบริหารการเปลี่ยนแปลง (Change Management) และสมรรถนะการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) สมรรถนะการร่วมแรงร่วมใจ (Teamwork)

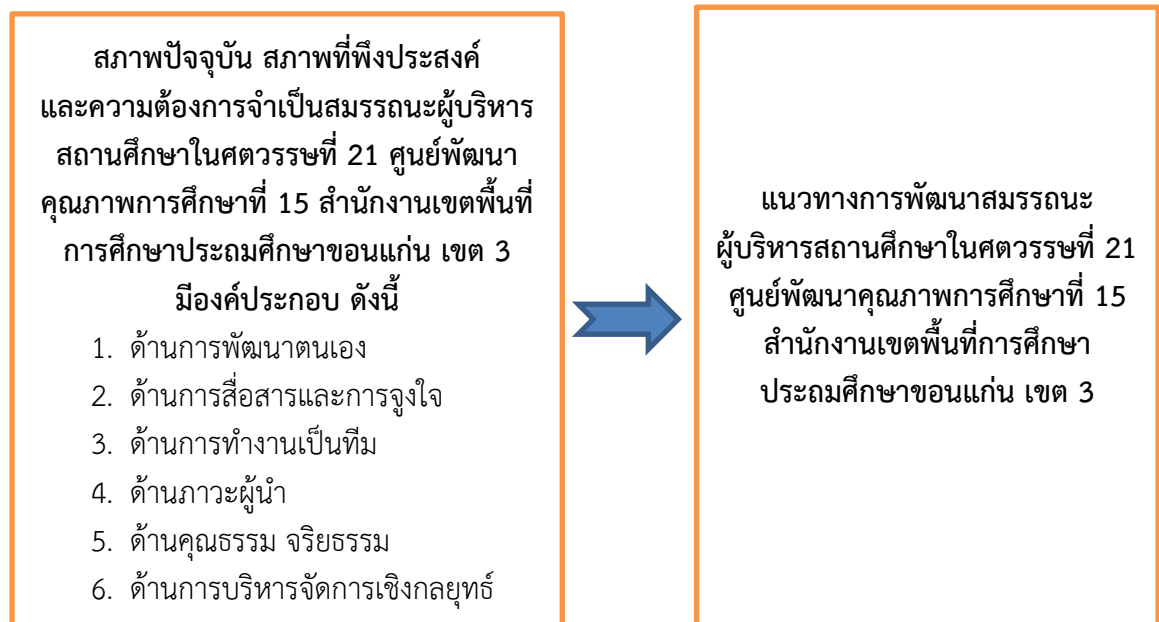
ความต้องการจำเป็นของแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็น จำนวน 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ด้านภาวะผู้นำ และด้านการพัฒนาตนเอง ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สมรรถนะการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ มีความต้องการจำเป็นสูงสุด ทั้งนี้เป็นเพราะ ปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีสมรรถนะการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ เป้าหมาย พันธกิจ เพื่อพัฒนาศักยภาพของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัดให้เหมาะสมสอดคล้องกับ

สถานการณ์ปัจจุบัน มีการวางแผนการการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ที่ดี มีกระตือรือร้น มีเป้าหมายขององค์กรที่ชัดเจน มีประสิทธิภาพของการสื่อสาร การฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพ การสร้างวัฒนธรรมใหม่ขององค์กร เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งแก้ปัญหาด้วยเทคนิควิธีการใหม่ ๆ เพื่อปรับเปลี่ยนวิธีการให้สอดคล้อง กับสถานการณ์และเหตุการณ์ปัจจุบัน สอดคล้องกับแนวคิดของ Spencer, L. M., and Spencer, S. M. (1993) ได้สรุปองค์ประกอบสมรรถนะที่สำคัญสำหรับผู้บริหารในอนาคต ด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Leading) ด้วยการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ว่าต้องสามารถถ่ายทอดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ขององค์กรที่ได้ปฏิบัติได้จริงและบรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการให้บุคคลในองค์กรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียปฏิบัติเพื่อกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้เขาเหล่านั้นอยากทำงานและทำสัญญาประชาคมร่วมกันในการที่จะเปลี่ยนแปลงองค์กรไปสู่สิ่งที่ดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัย มานะครุฑาโรจน์ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยุคการศึกษา 4.0 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ยุคการศึกษา 4.0 ควรได้รับการพัฒนาสมรรถนะสำหรับผู้บริหารให้ ครอบคลุมทั้ง 6 กลยุทธ์ รวมถึงด้านส่งเสริมบรรยากาศด้านวิชาการของสถานศึกษาและความสามารถในการเขียนงานวิชาการ ด้านความกล้าหาญทางจริยธรรมคุณธรรมและจรรยาบรรณ ด้านความสามารถในการใช้นวัตกรรมใหม่เพื่อพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ และด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้ที่มีสมรรถนะ (Competency) สูง คือ มีและใช้ความรู้ ความสามารถทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นของผู้บริหารในการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะกลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อนำมาพัฒนาสถานศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญในการพัฒนาองค์กรทางการศึกษา ข้อมูลข่าวสาร ที่ไร้พรมแดน ผู้บริหารจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสารเพื่อ การบริหาร ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษา ให้เกิดคุณภาพและประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 กล่าวถึงมาตรการในการนำเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) มาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารอย่างเป็นระบบเพื่อ เชื่อมโยงข้อมูลด้านต่าง ๆ ทั้งข้อมูลผู้เรียน ข้อมูลครู ข้อมูลสถานศึกษาข้อมูลงบประมาณ และข้อมูล อื่นๆ โดยการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัล (Digital Platform) และระบบบริหารงานสำนักงานเพื่อ เจ้าหน้าที่สามารถใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เชื่อมโยงกันทั้งองค์กร

6.2 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 จากผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 มี 3 ด้าน โดยเรียงจากลำดับความต้องการจำเป็น ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ด้านภาวะผู้นำ และด้านการพัฒนาตนเอง มีจำนวน 14 แนวทาง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 4.34 และ 4.52 ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาควรที่จะปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นพร้อมทั้งคาดการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคตและมีกำหนดกลยุทธ์ วิธีการ กระบวนการ และเตรียมความพร้อมอยู่เสมอ โดยผู้บริหารจะต้องมีความกล้าที่จะเปลี่ยนแปลงองค์กรให้มีความทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว การปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และกลุ่มคนที่หลากหลาย มีการ

ประเมิน ปรับปรุงและพัฒนางานอย่างสม่ำเสมอ เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีความรู้ ความสามารถ มีเป้าหมาย ทิศทางในการดำเนินงาน บริหารงานโดยมุ่งผลสำเร็จของงานด้วยความรับผิดชอบ โปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ โดยใช้หลักและกระบวนการบริหารสถานศึกษาที่ตอบสนองความต้องการและตรงตามบริบทสถานศึกษา ที่จะส่งผลองค์กรเกิดความสำเร็จ สอดคล้องกับกับงานวิจัยของ กฤษณะ เขียงแรง (2564) ได้ศึกษาสมรรถนะหลักผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 พบว่า สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนของการดำเนินงานในด้านการบริหารจัดการต่าง ๆ ภายในโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้าไปด้วยดีมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และสอดคล้องกับกับงานวิจัยของ ญัฐธีรา มีจันทร์ (2562) ได้ศึกษาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ประกอบด้วย สมรรถนะการบริหารการเปลี่ยนแปลง เช่น ผู้บริหารมีความทุ่มเทให้การทำงาน กำหนดทิศทางของสถานศึกษาให้เหมาะสม สอดคล้องกับสภาวะการณ์ปัจจุบัน ศึกษาเทคนิควิธีการกระบวนการต่าง ๆ ที่ทันสมัยมากยิ่งขึ้น

7. องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 องค์ความรู้สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

8.1.1 จากผลการวิจัยแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ด้านคุณธรรม จริยธรรม มีค่าเฉลี่ย รองลงมาเป็น ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จึงควรมีการจัดให้มีการอบรมแลกเปลี่ยน

เรียนรู้ระหว่างผู้บริหารด้วยกัน และผู้บริหารกับครูผู้สอน โดยเปิดรับความคิดเห็นและสนทนาร่วมกันเพื่อพัฒนาและแก้ไขในสมรรถนะการบริหารในด้านต่างๆ ต่อไป

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ผลการวิจัยสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 พบว่าด้านการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ มีความต้องการมากที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ควรศึกษาเทคนิควิธีการกระบวนการต่าง ๆ ที่ทันสมัยในการวางแผนการจัดการศึกษา มีแผนพัฒนาของสถานศึกษาโดยมีข้อมูลพื้นฐาน ทาบริบท จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และความเสี่ยง ผักผสมเองให้มีสติ มองหาทิศทางความเป็นไปได้ของสถานศึกษา เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ที่มีความสอดคล้องตามบริบท สภาพการณ์ปัจจุบัน

8.2.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ในด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ ด้านภาวะผู้นำและด้านการพัฒนาตนเอง ไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาของตนเองเพื่อแก้ไขปรับปรุงหรือพัฒนาสมรรถนะ ให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหาร และบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรมีการศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดอื่น ๆ เพื่อจะได้เปรียบเทียบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่แตกต่างกัน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา สมรรถนะให้เกิดมีประสิทธิผลมากที่สุด

8.3.2 ควรมีการศึกษาแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดอื่นๆ เนื่องจากอยู่ในยุคโลกาภิวัตน์ที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา การกำหนดสมรรถนะ จะมีการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป

9. บรรณานุกรม

- กฤษณะ เชียงแรง. (2564). การศึกษาสมรรถนะหลักผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2559). ผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21. วารสารคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์. 1(1). 304-306.
- ณัฐธิดา มีจันทร์. (2562). สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- มานะ ครุฑาโรจน์. (2563). กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ยุคการศึกษา 4.0. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษา. วิทยาลัยครุศาสตร์ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2556). ภาวะผู้นำ: ทฤษฎีและนันทศาสตร์ร่วมสมัยปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ.

- ศศิธรดา แพงไทย. (2559). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. **วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย**. 6(1). 7-11.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3. (2565). **รายงานผลการดำเนินงานและการจัดการศึกษาประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565**. ขอนแก่น : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). **หลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาทั่วประเทศ**. กรุงเทพฯ : ทองกมล.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2557). **สมรรถนะการบริหารที่ทำให้องค์กรเกิดการยอมรับ**. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). **สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กลุ่มมาตรฐานการศึกษา.
- Hellriegel, Don, Jackson, Susan E. and Slocum, John W. (2005). **Management: A Competency-Based Approach**. 10th ed. Singapore : Thomson South Western.
- Spencer, L. M., and Spencer, S. M. (1993). **Competency at Work: Models for Superior Performance**. New York: John Wiley & Sons.

**แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 3
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3***
**GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF SUPERVISION WITHIN
EDUCATIONAL INSTITUTIONS, EDUCATION QUALITY DEVELOPMENT
CENTER 3 UNDER THE OFFICE OF KHON KAEN PRIMARY
EDUCATION AREA 3**

นัฐวุฒิ หาญชนะ¹, ธนาศักดิ์ ศิริบุญยนันท์²
Nuttawut Hanchana¹, Thanasak Siripunyanan²
วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย^{1,2}
College of Asian Scholars^{1,2}
Email : tummkubb6025@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่รวมทั้งสิ้น 59 คน โดยใช้แบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในโดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวางแผนและพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียน เฉลี่ยที่ 0.24 รองลงมา ได้แก่ ด้านการเผยแพร่และขยายผลอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนภายในโรงเรียน เฉลี่ยที่ 0.20 และด้านการติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน เฉลี่ยที่ 0.16 ตามลำดับ โดยได้แนวทางในการพัฒนาการนิเทศภายในทั้งหมด 25 แนวทาง ได้แก่ ด้านการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ความต้องการในการนิเทศภายในโรงเรียน มี 5 แนวทาง ด้านการวางแผนและพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียน มี 5 แนวทาง ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน มี 5 แนวทาง ด้านการติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน มี 5 แนวทาง ด้านการเผยแพร่ขยายผลอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนภายในโรงเรียน มี 5 แนวทาง โดยผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา; การนิเทศภายในสถานศึกษา; ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 3

ABSTRACT

This research article aims to Study the current condition The desired conditions and necessary needs of supervision within educational institutions. Educational Quality Development Center 3, under the Office of Khon Kaen Primary Educational Service Area 3, The sample groups used in the research are total of 59 educational institution administrators and teachers performing their duties used a questionnaire to collect data. The statistics used in the research include: frequency, percentage, mean, standard deviation and the index of essential needs.

The research results found that: The current condition of internal supervision is overall at a high level. The desirable conditions of internal supervision were overall at the highest level. Necessary needs of internal supervision. Arranged from highest to lowest, namely the planning and development of supervision within the school, with an average of 0.24, followed by the aspect of dissemination and expansion of results continuously and sustainably within the school, with an average of 0.20. and the monitoring and evaluation of supervision within the school, with an average of 0.16, respectively, with a total of 25 guidelines for the development of internal supervision, including the analysis of the current conditions and needs for supervision within the school, with 5 guidelines, the planning and development of internal supervision The school has 5 guidelines. In terms of supervision operations within the school, there are 5 guidelines. In terms of monitoring and evaluating supervision within the school, there are 5 approaches. In terms of disseminating and expanding results continuously and sustainably within the school, there are 5 approaches. According to the results of the evaluation of suitability and feasibility. Found to be at the highest level in every aspect.

Keywords : Development guidelines; Supervision within educational institutions; Educational Quality Development Center 3

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

สังคมประเทศไทยในปัจจุบันกำลังอยู่ในยุคแห่งโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งความก้าวหน้าทางนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ ทันสมัยและการเข้ามามีบทบาทพร้อมกันวัฒนธรรมของชาติตะวันตก ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการเตรียมประชากรให้พร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงนี้ ได้แก่ การศึกษา เพราะการศึกษาถือได้ว่าเป็นรากฐานสำคัญที่สุดในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและเป็นการขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน รวมทั้งการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในสังคม เนื่องจากการศึกษาเป็นงานที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ตลอดเวลา โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้มีความเจริญงอกงามทั้งด้านสติปัญญา ความรู้ คุณธรรม ความดีงามในจิตใจ มีความสามารถที่จะทำงาน

และคิดวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้องสามารถเรียนรู้แสวงหาความรู้ ตลอดจนใช้ความรู้อย่างสร้างสรรค์ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 6 ได้กำหนดให้การจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562)

ดังนั้น ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ให้ความสำคัญกับการนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือชี้แนะและพัฒนางานให้ประสบผลสำเร็จทันต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอีกทั้งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยเหลือสนับสนุนให้การบริหารและการเรียนการสอนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของประเทศ ทั้งยังเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่ต้องพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เพื่อเข้าสู่การปฏิรูปการศึกษาและการจัดการศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0 การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นความพยายามของผู้บริหารโรงเรียนในการที่จะปรับปรุงส่งเสริมประสิทธิภาพในด้านการเรียนการสอนให้ดีขึ้นทำให้เกิดการเพิ่มพลังในการปฏิบัติงานของครูรวมทั้งให้ครูเกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพและก่อให้เกิดผลขั้นสุดท้ายคือการศึกษาของเด็กก้าวไปอย่างมีประสิทธิภาพและมาตรฐานการศึกษาชาติคือผู้เรียนเป็นผู้สร้างนวัตกรรม ครูผู้สอนใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนที่มีประสิทธิภาพ

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจทำการศึกษาค้นคว้าเรื่อง แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 เพื่อให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายใน และได้สารสนเทศเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนานิเทศภายในสถานศึกษาให้บรรลุตามตามเป้าหมายต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้ทราบถึงความต้องการสภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อใช้ในการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

3.2 สภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในสถานศึกษา สามารถนำมาใช้ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

3.3 ได้แนวทางการพัฒนานิเทศภายในสถานศึกษาอื่น ๆ เพื่อเป็นตัวอย่างในการพัฒนาคุณภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบผสมผสาน ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ที่กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบจากตารางเครจซี่ และมอร์แกน และทำการสุ่มแบบแบ่งเป็นชั้นภูมิ แบ่งชั้นตามจำนวนโรงเรียน 11 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 59 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 11 คน ครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่จำนวน 48 คน รวมทั้งสิ้น 59 คน แล้วทำการสุ่มอย่างง่ายแบบจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ โดยเกณฑ์ความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้จะมีค่า ตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของสภาพปัจจุบันมีค่าเท่ากับ 0.98 และค่าความเชื่อมั่นของสภาพที่พึงประสงค์มีค่าเท่ากับ 0.97 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ และแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ระดับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในเป็นแบบตอบสนองแบบรายการ โดยครอบคลุมเนื้อหา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3 โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินแนวทาง จำนวน 5 คน เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือแบบสัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ที่พัฒนาขึ้นจากการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ในระยะที่ 1 มาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายใน และ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายใน ซึ่งเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (Likert' Rating Scale) โดยประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ตามเกณฑ์ที่กำหนด

5. ผลการวิจัย

5.1 จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาคุณภาพ

การศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 สรุปผลตารางได้ดังนี้ สภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน โดยเฉลี่ยที่ ($\bar{X} = 3.98$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดได้แก่ ด้านการเผยแพร่ขยายผลอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนภายในโรงเรียน โดยเฉลี่ยที่ ($\bar{X} = 3.64$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวางแผนและพัฒนากิจการนิเทศภายในโรงเรียน โดยเฉลี่ยที่ ($\bar{X} = 4.72$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดได้แก่ ด้านการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในหรือนิเทศภายในโรงเรียน โดยเฉลี่ยที่ ($\bar{X} = 4.24$) ความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในสถานศึกษา พบว่า ด้านการวางแผนและพัฒนากิจการนิเทศภายในสถานศึกษา มีความต้องการพัฒนามากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการเผยแพร่ขยายผลอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนภายในโรงเรียน และ ด้านการติดตามและประเมินผลกการนิเทศภายในโรงเรียน ตามลำดับ

5.2 แนวทางการพัฒนากิจการนิเทศภายใน มี 5 ด้าน จำนวน 25 แนวทาง ได้แก่ ด้านการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันความต้องการในการนิเทศภายในโรงเรียน มี 5 แนวทาง ด้านการวางแผนและพัฒนากิจการนิเทศภายในโรงเรียน มี 5 แนวทาง ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน มี 5 แนวทาง ด้านการติดตามและประเมินผลกการนิเทศภายในโรงเรียน มี 5 แนวทาง ด้านการเผยแพร่ขยายผลอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนภายในโรงเรียน มี 5 แนวทาง โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.74 ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนากิจการนิเทศภายในสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ผู้ศึกษานำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

6.1 สภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในสถานศึกษา พบว่าด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน มีความต้องการพัฒนามากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันความต้องการในการนิเทศภายในโรงเรียน และด้านการติดตามและประเมินผลกการนิเทศภายในโรงเรียน ตามลำดับ เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า การนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นกระบวนการช่วยให้เกิดการพัฒนาด้านสถานศึกษาและความเจริญงอกงามต่ออาชีพครู อีกทั้งยังช่วยพัฒนาความสามารถด้านวิชาชีพครู ให้ครูมีประสิทธิภาพและทันกับการ

เปลี่ยนแปลงในการทำงานเพื่อพัฒนาการศึกษา โดยมีเป้าหมายพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ สติปัญญา คุณธรรม ความดีงามในจิตใจและมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์แสวงหาความรู้ตลอดจนใช้ความรู้ อย่างสร้างสรรค์ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) 2545 และ (ฉบับที่ 3) 2553 มาตรา 6 อีกทั้งการนิเทศภายในยังช่วยในการจัดสรร เครื่องมืออุปกรณ์การศึกษา เพื่อช่วยเป็นทางเลือกในการปรับปรุงวิธีการสอน หรือกิจกรรมการนิเทศ ที่หลากหลายเพื่อให้เหมาะสมกับสถานศึกษา การนิเทศภายในสถานศึกษาต้องทำตามระบบที่ วางแผนร่วมกันไว้อย่างรอบรอบในการนิเทศภายในระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ ควรเป็นไปใน รูปแบบของกัลยาณมิตรมีความร่วมมือกันเพื่อเป้าหมายเดียวกัน คือ การพัฒนาประสิทธิภาพการ จัดการเรียนรู้เพื่อเป้าหมายสูงสุด คือ คุณภาพของนักเรียน สามารถอภิปรายผลรายด้านดังนี้

ด้านการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการนิเทศภายในโรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อ วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อกำหนดประเด็น ปัญหาและองค์ประกอบของปัญหาที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษาให้ชัดเจนและมีขั้นตอนหรือวิธีการ กำหนดทางเลือกในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ จิรภัทร เหมือนทอง (2555) ได้ศึกษาสภาพปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 จำแนกตามสภาพขนาด ของสถานศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อยคือ ด้านการวิเคราะห์ จุดเด่นจุดด้อยเพื่อกำหนดจุดพัฒนา ด้านการหาแนว ทางเลือกเพื่อพัฒนา ด้านการติดตามประเมินผล และปรับปรุงแก้ไข และด้านการลงมือปฏิบัติ

ด้านการวางแผนและพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เหตุ ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า สถานศึกษาได้ให้ความสนใจในข้อบ่งชี้ของอำนาจหน้าที่และบทบาทของผู้รับ การนิเทศภายในจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน วัตถุประสงค์ งบประมาณ เวลา และประสานคน ประสานงานในการมีส่วนร่วมวางแผนประเมินการนิเทศภายใน สอดคล้องกับ สุริยา สุนาอาจ (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียน ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่า จากการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ 5 ด้าน ดังนี้ ด้านการติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียนด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน โรงเรียน ด้านการวางแผนและพัฒนาการนิเทศภายใน ด้านการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาและ ความต้องการในการนิเทศภายในโรงเรียนและด้านการเผยแพร่ขยายผลอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ภายในโรงเรียน ซึ่งมีความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน เรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการวางแผนและพัฒนาการนิเทศภายใน ด้านการเผยแพร่ ขยายผลอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนภายในโรงเรียน ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน และด้าน การติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน 2) สภาพปัจจุบันการนิเทศภายในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ อยู่ในระดับปาน

กลาง 1 ข้อ เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ด้านการเผยแพร่ขยายผลอย่างต่อเนื่องและ ยั่งยืนภายในโรงเรียน ด้านการวางแผนและพัฒนาการนิเทศภายใน และด้านการปฏิบัติการนิเทศ ภายในโรงเรียน

ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะว่าการศึกษามีความสำคัญกับการนิเทศภายใน ผู้บริหาร ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อมก่อนการนิเทศและมีส่วนร่วมในการออกเยี่ยมชั้นเรียนและสังเกตการสอน รวมทั้งวิธีการสาธิตการสอนกันเองของครูผู้สอนในแต่ละระดับชั้น สถานศึกษามีการบันทึกผลการนิเทศเพื่อนำมาปรับปรุงในการนิเทศครั้งต่อไป สอดคล้องกับ อิศริญาภรณ์ โชคแสน (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า สภาพปัจจุบันของแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพพึงประสงค์ของแนวทางการจัดการความรู้สำหรับสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดจากการศึกษางานวิจัยในประเทศเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการนิเทศภายใน สรุปได้ว่า กิจกรรมการนิเทศประกอบด้วย การสังเกตการณ์สอน การเยี่ยมชั้นเรียน การมอบเอกสารให้ศึกษา การสาธิตการสอนและการประชุมทางวิชาการ เครื่องมือที่ใช้เป็นลักษณะของแบบสังเกตการณ์สอน แบบตรวจแผนการสอน แบบตรวจสอบการใช้สื่อการสอน แบบสอบถามสภาพการนิเทศภายใน แบบสอบถามความพึงพอใจในการนิเทศภายใน แบบทดสอบความรู้ด้านการนิเทศภายใน สำหรับผล จากการนิเทศภายในทำให้ผู้รับการนิเทศได้มีผลการพัฒนาในทางที่ดีขึ้นในทุก ๆ ด้านเพราะได้แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนและได้รับฟังข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการจกกิจกรรมการเรียนการสอนต่อไป สำหรับผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการนิเทศภายใน และควรพัฒนาบทบาทในด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านขวัญและกำลังใจและด้านการพัฒนาบุคลากรจัดให้ผู้บริหารโรงเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจตลอดจนเทคนิควิธีการและแนวคิดใหม่ๆ เกี่ยวกับการนิเทศการเรียนการสอนในโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาชาติและสากลต่อไป

ด้านการติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า สถานศึกษามีการสรุปผลงานการนิเทศในแต่ละขั้นตอนตามแผนงานหรือโครงการ มีการจัดทำปฏิทินการทำงานเพื่อติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อสนับสนุนส่งเสริม พัฒนาครู บุคลากรให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ สุริยา สุนาอาจ (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองคาย เขต 1 พบว่า 1) องค์กรประกอบและตัวชี้วัดการ นิเทศภายในโรงเรียน จากการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ 5 ด้าน ดังนี้ ด้านการติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียนด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการวางแผนและพัฒนาการนิเทศภายใน ด้านการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายในโรงเรียนและด้านการเผยแพร่ขยายผลอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนภายในโรงเรียน ซึ่งมีความเหมาะสมขององค์กรประกอบและตัวชี้วัด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไป

หาน้อย ดังนี้ ด้านการวางแผนและพัฒนากาหรนิเทศภายใน ด้านการเผยแพร่ขยายผลอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืนภายในโรงเรียน ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน และด้านการติดตามและประเมินผลกาหรนิเทศภายในโรงเรียน 2) สภาพปัจจุบันกาหรนิเทศภายในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ด้านการเผยแพร่ขยายผลอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนภายในโรงเรียน ด้านการวางแผนและพัฒนากาหรนิเทศภายใน และด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน สภาพที่พึงประสงค์ กาหรนิเทศภายในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ด้านการวางแผนและพัฒนากาหรนิเทศภายใน ด้านการเผยแพร่ขยายผลอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนภายในโรงเรียน และด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน 3) ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

ด้านการเผยแพร่และขยายผลอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนภายในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า กาหรนิเทศภายในสถานศึกษาได้มีการเผยแพร่วัฒนธรรม และผลที่เกิดจากกาหรนิเทศภายในที่ประสบผลสำเร็จมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ต้นจนถึงขั้นสุดท้ายเพื่อที่จะนำผลกาหรนิเทศไปสังเคราะห์นวัตกรรมและผลที่เกิดจากกาหรนิเทศภายในที่ประสบผลสำเร็จและนำไปเป็นแบบอย่างเพื่อที่จะยกย่องเชิดชูให้รางวัลเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้แก่ครูและบุคลากร สอดคล้องกับ สุรียา สุนาอาจ (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 จากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ 5 ด้าน ดังนี้ ด้านการติดตามและประเมินผลกาหรนิเทศภายในโรงเรียนด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการวางแผนและพัฒนากาหรนิเทศภายใน ด้านการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายในโรงเรียนและด้านการเผยแพร่ขยายผลอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนภายในโรงเรียน ซึ่งมี ความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการวางแผนและพัฒนากาหรนิเทศภายใน ด้านการเผยแพร่ขยายผลอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนภายในโรงเรียน ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน และด้านการติดตามและประเมินผลกาหรนิเทศภายในโรงเรียน 2) สภาพปัจจุบันกาหรนิเทศภายในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ด้านการเผยแพร่ขยายผลอย่างต่อเนื่องและ ยั่งยืนภายในโรงเรียน ด้านการวางแผนและพัฒนากาหรนิเทศภายใน ด้านการเผยแพร่ขยายผลอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนภายในโรงเรียน ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน สภาพที่พึงประสงค์ กาหรนิเทศภายในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ

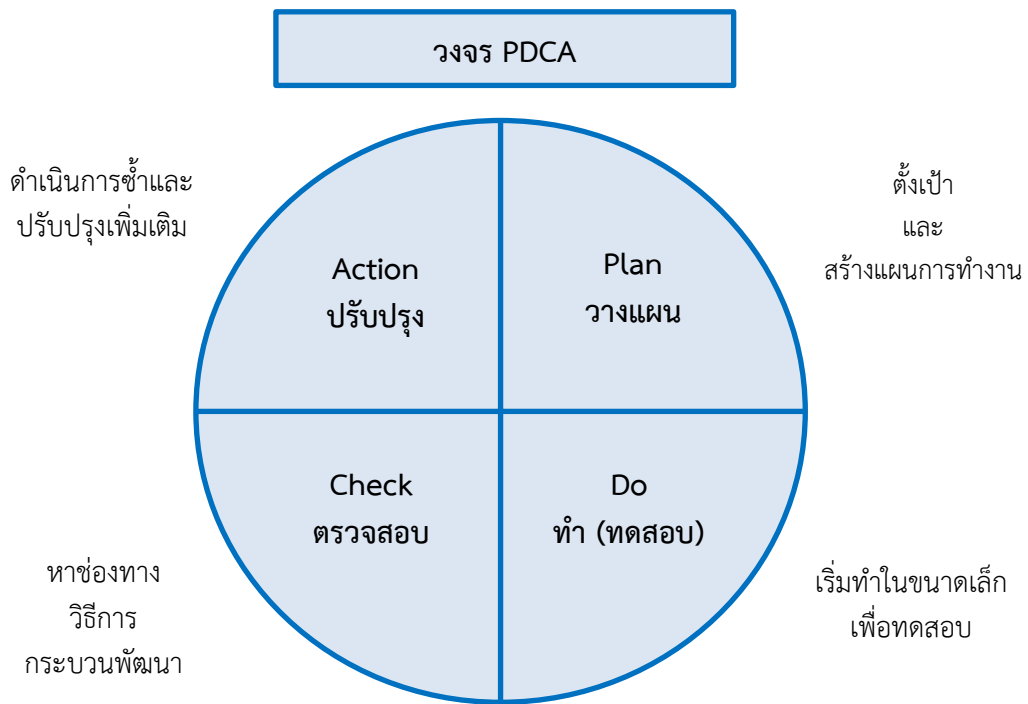
6.2 จากการศึกษาแนวทางการพัฒนากาหรนิเทศภายในสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ประกอบด้วย 5 ด้าน

25 แนวทาง ได้แก่ 1) ด้านการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันความต้องการในการนิเทศภายในโรงเรียน มี 5 แนวทาง 2) ด้านการวางแผนและพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียน มี 5 แนวทาง 3) ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน มี 5 แนวทาง 4) ด้านการติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน มี 5 แนวทาง 5) ด้านการเผยแพร่ขยายผลอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนภายในโรงเรียน มี 5 แนวทาง โดยผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางทางการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.74 และ 4.75 เหตุที่เป็นเช่นนี้ เป็นเพราะผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์ประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์และครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถ มีความเข้าใจการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา และเมื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นมานั้น พบว่าผู้ศึกษามีการนำเอาข้อมูลจากระยะที่ 1 ผนวกกับข้อเสนอแนะมาเป็นข้อมูลในการสร้างแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ทำให้สามารถตัดสินใจในการประเมินแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นมานั้นมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนีย์ ดอกดวง (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า ผลการประเมินแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา จากผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริยา สุณาอาจ (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและความเป็น ไปได้อยู่ในระดับมาก

7. องค์ความรู้ใหม่

กระบวนการดำเนินการนิเทศภายใน ผู้วิจัยได้นำกรอบการนิเทศภายในสถานศึกษาแต่ละขั้นตอน มาดำเนินการนิเทศโดยใช้หลักการแนวคิดวงจรคุณภาพ (PDCA) ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษา โดยวิธีการที่ 1 การวางแผนการดำเนินงาน (Plan-P) ผู้วิจัยได้วางแผนการดำเนินการในแต่ละขั้นตอน ได้แก่ แต่งตั้งผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน จัดการประชุมระดมสมองวางแผนการดำเนินงาน จัดทำแผนงาน โครงการรองรับ 2 การปฏิบัติตามแผน (Do-D) เป็นการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ ได้แก่ การดำเนินการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศ 2. การดำเนินการวางแผนและพัฒนาการนิเทศ 3. การดำเนินการปฏิบัติการนิเทศ 4. การดำเนินการติดตามและประเมินผลการนิเทศ 5. การดำเนินการเผยแพร่และขยายผลอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน 3 การตรวจสอบและประเมินผล (Check-C) เป็นการกำหนดให้แต่ละงานได้มี การประเมินผลการดำเนินงาน ซึ่งมีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอนเพื่อให้เห็นถึง

ผลการปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอนมีจุดเด่น จุดด้อยอย่างไร 4 การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน (Act-A) เป็นส่วนที่แต่ละขั้นตอนในการปฏิบัติงานจะต้องนำข้อมูลผลการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนไปใช้ปรับปรุงการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความสอดคล้องมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเป็นการขจัดปัญหาในการนิเทศภายในสถานศึกษาในส่วนขั้นตอนย่อยด้วย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีนโยบายการนิเทศภายในปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้ครูและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความใส่ใจเพื่อที่จะพัฒนาตนเองในด้านวิชาชีพให้สูงขึ้น และควรให้รางวัลกับโรงเรียนที่ได้รับผลการนิเทศภายในสูงสุดเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจแก่ ครู ผู้รับผิดชอบในสถานศึกษานั้น เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพ ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน จะต้องมีการดำเนินการนิเทศภายในอย่างจริงจัง สถานศึกษาควรมีการสร้างเครือข่ายเพื่อ ประสานความร่วมมือกับโรงเรียนอื่น ๆ ในการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการนิเทศภายใน เพื่อให้ได้รูปแบบที่สามารถให้ความช่วยเหลือครู ให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างเต็มศักยภาพทำให้เกิด ประสิทธิภาพสูงสุด

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายใน พบว่า ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยมาที่สุด รองลงมา คือ ด้านการวางแผนและพัฒนาการนิเทศภายใน และด้านการติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียนนั้นแสดงให้เห็นว่าสถานศึกษามีการ

ปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและ เป็นการสร้างความตระหนักให้มีการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยสร้างความรู้ ความเข้าใจให้บุคลากรเพื่อให้เห็นถึงความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียนมีการส่งเสริมการนิเทศและการสร้างสื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาควรมีการดำเนินการเผยแพร่และขยายผลการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อนำนวัตกรรมการนิเทศภายใน สถานศึกษามาใช้ให้เกิดประโยชน์ และตรงกับความต้องการของสถานศึกษามากที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรร่วมมือกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 หรือสถานศึกษาใกล้เคียง ในการดำเนินการติดตามการนิเทศภายในอย่างใกล้ชิดและร่วมเป็นเครือข่ายในการพัฒนาการนิเทศการศึกษาร่วมกันเพื่อส่งเสริมการนิเทศ มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นขั้นตอนมีการวางแผนจัดประชุมให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ในการปฏิบัติงานการนิเทศภายในต่อไป

8.2.2 สถานศึกษาต้องมีการวางแผนการดำเนินงานและพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา ดังนั้น สถานศึกษาจะต้องมีการส่งเสริมพัฒนาจัดประชุมคณะกรรมการ บุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้ดำเนินการด้านการวางแผนการนิเทศและการปฏิบัติ ติดตามการนิเทศภายในเพื่อจะรู้ถึงข้อบกพร่องและนำมาปรับปรุงพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและนำไปปฏิบัติในการนิเทศภายในครั้งต่อไป

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรมีการศึกษารูปแบบแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน และสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

8.3.2 ควรมีการศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการนิเทศภายในสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและโรงเรียนในสังกัดอื่นๆ

8.3.3 ควรมีการศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้ทำการนิเทศติดตาม เพื่อได้ทราบถึงบทบาทและหน้าที่ของการนิเทศการศึกษา ที่จะส่งเสริมให้มีการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล และเป็นประโยชน์ต่อการนิเทศภายในสถานศึกษา ครั้งต่อไป

9. บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

จิรภัทร เหมือนทอง. (2555). สภาพปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟิก.

สุนีย์ ดอกดวง. (2560). การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญา การศึกษา มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลั ยมหาสารคาม.

- สุรียา สุนาอาจ. (2562). การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อิสริญาภรณ์ โชคแสน. (2561). การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

การพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีโดยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหา
เป็นฐานร่วมกับแนวคิดหมวก 6 ใบ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*
DEVELOPING THE MEDIA LITERACY ABILITIES BY USING PROBLEM – BASED
LEARNING MANAGEMENT ACCOMPANIED WITH SIX THINKING HATS
OF THE 7th GRADE STUDENTS

วัชรวิทย์ พันธุ์เสื่อ¹, พรชัย ผาดไธสง²

Watcharawit Pansue¹, Pomchai Phardthaisong²

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด^{1,2}

Roi Et Rajabhat University^{1,2}

Email : watcharawit.pan@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวคิดหมวก 6 ใบ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 เปรียบเทียบความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีของนักเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 75 และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนกับหลังเรียน กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 26 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 6 แผน 12 ชั่วโมง แบบทดสอบวัดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยี เป็นแบบอัตนัยจำนวน 15 ข้อ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชนิดเลือกตอบจำนวน 30 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน One Sample t –test และ t-test (Dependent Sample)

ผลการวิจัยพบว่า 1. การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานแนวคิดหมวก 6 ใบ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 80.61/82.82 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้ 2. นักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวคิดหมวก 6 ใบ มีความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวคิดหมวก 6 ใบ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน; แนวคิดหมวก 6 ใบ; ความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยี

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) to develop Problem-Based learning with the concept of six thinking hats to be effective according to the 75/75 criterion. Comparing with the development of media literacy abilities of students according to the criteria of 75%. And to compare the learning achievement before and after. The target group of this research consisted of the 7TH grade students in Semester 1, Academic Year 2023, with 1 classroom of 26 people. The research tools were divided into three categories including a learning management plan with 6 plans. developing the ability to be literate in the technological media test was a write-up examination and 15 items. And a test to measure learning achievement. The kind of test was objective, and 30 items. The statistics used in data analysis are Percentage Mean Standard Deviation One Sample t-test and t-test (Dependent Sample).

The results of the research found that: 1. Problem-Based learning and the concept of six thinking hats of the 7TH grade students effective to 80.61/82.82 which is above the threshold 75/75. 2. A student who receives Problem-Based learning and the concept of six thinking hats has the development of media literacy abilities after learning was higher than the specified criteria at statistical significance at .05 level. 3. A student who receives Problem-Based learning and the concept of six thinking hats has the learning process. The learning achievement after learning management was significantly higher than before learning management at .05 level.

Keywords : Develop Problem-Based learning; Concept of six thinking hats
Development of media literacy abilities

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้วางเป้าหมายด้านผู้เรียน (Learner Aspirations) โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs8Cs) ประกอบด้วย ทักษะและคุณลักษณะต่อไปนี้ 3Rs ได้แก่ การอ่านออก (Reading) การเขียนได้ (Writing) และการคิดเลขเป็น (Arithmetics) 8Cs ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross – cultural Understanding) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information and Media Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) ทักษะอาชีพ ทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม

(Compassion) อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงของนวัตกรรมและความก้าวหน้าเทคโนโลยีดิจิทัลกับการดำรงชีวิต เป็นไปอย่างอย่างก้าวกระโดด ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีอย่างฉับพลัน (Disruptive technology) ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของประชาชนในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกที่ต้องเผชิญกับเทคโนโลยีดิจิทัลในชีวิตประจำวัน มากมาย ทั้งด้านการเรียนการสอนในสถานศึกษาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การเดินทาง การใช้ ข้อมูลข่าวสารเพื่อการบริหารและการจัดการการทำงาน เทคโนโลยีสารสนเทศจึงเกี่ยวข้องกับทุกเรื่อง ในชีวิตประจำวัน ดังนั้น เยาวชนรุ่นใหม่จึงควรเรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อให้รู้เท่า ทັນและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง สังคมและประเทศต่อไป ซึ่งเป็นบทบาทของการศึกษาที่ ต้องพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีทักษะและความรู้ในเรื่องดังกล่าว (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ปรับปรุง พ.ศ. 2560) กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่ม สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ในครั้งนี้ได้กำหนดให้รายวิชาพื้นฐาน วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี(วิทยาการคำนวณ) อยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ซึ่งมีเป้าหมาย พัฒนาผู้เรียนให้ใช้ทักษะการคิดเชิงคำนวณสามารถคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา อย่างเป็นขั้นตอนและเป็น ระบบ สามารถค้นหาข้อมูลหรือสารสนเทศ ประเมิน จัดการ วิเคราะห์สังเคราะห์และนำสารสนเทศไป ใช้ในการแก้ปัญหาประยุกต์ใช้ความรู้ในการแก้ปัญหาในชีวิตจริงและทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างปลอดภัย รู้เท่าทัน มีความรับผิดชอบ มีจริยธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีเป็นความสามารถหนึ่งที่มีความสำคัญสำหรับ การใช้ชีวิตประจำวันของประชาชนในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากเป็นยุคสมัยที่สังคมเปลี่ยนแปลงในด้าน ต่างๆ อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงทางสังคมตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร การเพิ่มขึ้นของปริมาณข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ผ่านสื่อสมัยใหม่สื่อสารได้ ง่ายและรวดเร็วยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นผลให้ประชาชนต้องดำเนินชีวิตอยู่ท่ามกลางสื่อที่หลากหลายและเป็น เรื่องยากที่จะทราบได้ว่าเนื้อหาที่สื่อแต่ละประเภทนำเสนอ นั้นมีความถูกต้องหรือจริงแท้อย่างไร การ ที่ประชาชนเป็นบุคคลที่มีความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีช่วยให้สามารถวิเคราะห์และ ประเมินเนื้อหาของสื่อได้อย่างถูกต้อง ซึ่งอาจจะช่วยให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเอง ชุมชนและสังคม ดังนั้นพลเมืองโลกยุคใหม่จึงต้องมีความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเพื่อเอาไว้เป็นภูมิคุ้มกันของชีวิต (กริภาณูจน์ ไคนุ่นนา, 2559)

จากรายงานการประเมินคุณภาพทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน บ้านนาโพธิ์(สหพันธ์พิทยากรณ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 3 ปี ย้อนหลัง ในปีการศึกษา 2563 – 2565 พบว่า สาระที่ 4 เทคโนโลยี ในหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง การใช้ เทคโนโลยีอย่างปลอดภัย มีคะแนนความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยี เฉลี่ยเท่ากับ 52.68, 58.25, 59.94 ตามลำดับ และมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 59.35, 54.85, 58.66 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 75 คะแนนความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีและ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังกล่าวจะเห็นว่ามิเกินของคะแนนเฉลี่ยลดลง (ฝ่ายวิชาการโรงเรียนบ้าน

นาโพธิ์ (สหพันธ์พิทยากรณ์), 2565) จากผลสัมฤทธิ์ดังกล่าวพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้เน้นการถ่ายทอดความรู้จากครูผู้สอนมากกว่าที่จะให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ ค้นคว้าหรือตั้งคำถาม และระยะเวลาในการสอนมีข้อจำกัด จึงยากต่อการเรียนของนักเรียน จากสภาพปัญหาดังกล่าวส่งผลให้ผู้เรียนขาดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยี ผู้สอนจึงควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสม โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีขีดความสามารถสูงสุดอย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษารูปแบบการสอน พบว่าแนวทางในการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน ช่วยพัฒนาความรู้ความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีของนักเรียนได้ เนื่องจากการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมให้นักเรียนได้พบประสบการณ์เรียนรู้ตามที่ตั้งไว้ โดยครูอาจจัดปัญหาให้นักเรียนได้เผชิญสถานการณ์ตัวอย่าง โดยให้นักเรียนร่วมกันฝึกการคิดวิเคราะห์จากปัญหาร่วมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งจะเป็นวิธีการที่สามารถทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในปัญหานั้นอย่างชัดเจน ทำให้นักเรียนมีทางเลือกในการเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาที่หลากหลาย และช่วยให้นักเรียนเกิดความรักในการแสวงหาความรู้ เกิดทักษะกระบวนการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานอย่างเป็นขั้นตอนรวมทั้งทักษะการคิดอีกด้วย (ทิตนา แคมมณี, 2553) ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานที่ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา ขั้นที่ 2 ทำความเข้าใจกับปัญหา ขั้นที่ 3 ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ความรู้ ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินค่าของคำตอบ ขั้นที่ 6 นำเสนอและประเมินผลงาน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2550)

นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่าแนวคิดหมวก 6 ใบ (Six Thinking Hats) สามารถนำมาใช้ร่วมกับจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการคิดอย่างรอบด้าน การคิดที่หลากหลายแง่มุม จะสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการนำไปสู่การรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีได้ ซึ่งการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดหมวก 6 ใบ (Six Thinking Hats) เป็นแนวคิดของ เอ็ดเวิร์ด เดอโบโน (Edward De Bono) เป็นการเรียนรู้ที่ฝึกฝนให้นักเรียนได้ฝึกคิดอย่างรอบด้าน การคิดที่หลากหลายมุมมอง ไม่ยึดติดกับความคิดเพียงด้านเดียว กล่าวได้ว่าเมื่อนักเรียนได้เผชิญกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน ก็จะมีความสามารถคิดได้หลายมุมมอง ซึ่งจะส่งผลต่อการตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ในลักษณะนี้ฝึกให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ แล้วสรุปเป็นองค์ความรู้ของตนเองเกิดเป็นประสบการณ์ จะสร้างทักษะการคิดให้นักเรียนคิดอย่างรอบด้าน คิดเป็นระบบ และเกิดความคิดสร้างสรรค์ (สุคนธ์ สินธพานนท์, 2555) นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดหมวก 6 ใบเป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการฝึกคิดที่มุ่งเน้นให้นักเรียนคิดตั้งคำถามและหาคำตอบจากสถานการณ์ที่กำหนดให้ตามสัญลักษณ์ของหมวกแต่ละสี โดยสีของหมวกนั้นจะเป็นตัวกำหนดทิศทางการคิดเพื่อให้นักเรียนคิดไปในทิศทางเดียวกันและสามารถคิดพิจารณาสถานการณ์ที่กำลังเผชิญได้ถึง 6 ด้าน (วิภาดา พินลา, 2554) สอดคล้องกับ (พรทิพย์ เย็นจะบก, 2552) ได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีว่า การรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยี เป็นการรับรู้วิเคราะห์ วิจาร์ณสื่อซึ่งเป็นการพัฒนาประสิทธิภาพในการคิด เพื่อป้องกันตนเองจากอิทธิพลของสื่อที่ผลกระทบในด้านลบได้เป็นอย่างดี โดยการฝึกฝนทักษะการวิเคราะห์วิจารณ์เพื่อหาเหตุผลในประเด็นต่าง ๆ ด้วยการตั้งคำถามที่หลากหลายแง่มุมเป็นการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการเปิดโอกาสให้ซักถามอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่ง

จะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองมากขึ้น ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝนการคิดอย่างรอบด้านและมีส่วนร่วมในการตั้งคำถามและแสดงความคิดเห็นต่อรูปแบบการนำเสนอของสื่ออื่น ๆ

เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวคิดหมวก 6 ใบ เป็นการฝึกฝนให้นักเรียนสามารถคิดได้อย่างรอบด้าน สามารถนำมาพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีซึ่งเป็นความสามารถที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะใช้การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวคิดหมวก 6 ใบ ในการพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวคิดหมวก 6 ใบ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวคิดหมวก 6 ใบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กับเกณฑ์ร้อยละ 75

2.3 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวคิดหมวก 6 ใบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวคิดหมวก 6 ใบ มีความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75

3.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้รับการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวคิดหมวก 6 ใบ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

4.1 นักเรียนมีความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

4.2 ครูผู้สอนในรายวิชาวิทยาการคำนวณสามารถนำวิธีการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวคิดหมวก 6 ใบ ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนและประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณในระดับชั้นอื่นได้

4.3 เป็นแนวทางให้กับครูผู้สอนพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นรูปแบบการวิจัยเชิงทดลองโดยใช้แบบแผนก่อนการทดลอง (Pre – Experimental Research) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวมีการวัดก่อนและหลังเรียน (One Group Pretest Posttest Design) มีรายละเอียดเกี่ยวกับการวิจัย ดังนี้ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนเมืองโพธิ์ศรีสะอาดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ประกอบด้วยโรงเรียนบ้านนาโพธิ์(สหพันธ์พิทยากรณ์) โรงเรียนบ้านเมืองทอง(วีระประชานุสรณ์) และโรงเรียนโสภโณประชาสรรค์ จำนวน 3 ห้องเรียน รวมจำนวนนักเรียน 67 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนบ้านนาโพธิ์(สหพันธ์พิทยากรณ์) อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียนจำนวน 26 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวคิดหมวก 6 ใบ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 6 แผน 12 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แบ่งเป็นแบบทดสอบอัตนัยใช้ทดสอบหลังเรียน โดยมีข้อคำถาม จำนวน 15 ข้อ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แบ่งเป็นแบบทดสอบปรนัยใช้ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 30 ข้อ การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยมีขั้นตอนดังนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามขั้นตอน ดังนี้ 1) ผู้วิจัยได้เตรียมกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านนาโพธิ์(สหพันธ์พิทยากรณ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 26 คน 2) ชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับแนวการจัดการเรียนรู้โดยแบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวคิดหมวก 6 ใบ 3) ทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 ข้อ ตรวจให้คะแนน 4) ให้นักเรียนเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ จนครบ 6 แผน 5) ในการจัดการเรียนรู้ ให้นักเรียนทำใบงานและแบบทดสอบของแต่ละแผน ตรวจให้คะแนน 6) ทำการทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ และแบบวัดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 15 ข้อ ซึ่งเป็นชุดเดียวกันกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน ตรวจให้คะแนน 7) นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองไปทำการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิจัย 1) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ (1) วิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยี และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่พัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ โดยใช้สูตร IOC (2) การหาค่าความยากง่ายของแบบทดสอบวัดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (3) การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยี และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้สูตรการหาค่าอำนาจจำแนกตามวิธีของ เบนเนน (4) การหาความเชื่อมั่นของแบบวัดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้วิธีของโลเวตต์ (Lovett Method) 3) สถิติที่ใช้ตรวจสอบสมมติฐาน (1) เปรียบเทียบความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยี โดยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวคิดหมวก 6 ใบ กับเกณฑ์ร้อยละ 75 โดยใช้วิธี One Samples t-test (2) เปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน ของแบบทดสอบ

วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่พัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้วิธี t-test dependent samples

6. ผลการวิจัย

6.1 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวคิดหมวด 6 ใบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวคิดหมวด 6 ใบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

กระบวนการ/ผลลัพธ์	N	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	ร้อยละ
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E ₁)	26	124	99.96	4.09	80.61
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E ₂)	26	45	37.27	1.25	82.82
E ₁ /E ₂ เท่ากับ 80.61/82.82					

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีโดยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวคิดหมวด 6 ใบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.61/82.82 ซึ่งมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่ 75/75 ที่ตั้งไว้

6.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวคิดหมวด 6 ใบ เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับวิธีคิดแบบหมวด 6 ใบ จำแนกตามองค์ประกอบการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยี

การทดสอบ	N	คะแนนเต็ม	เกณฑ์ ร้อยละ 75	\bar{X}	S.D.	df.	t	Sig.
การเข้าถึง	26	12	9	10.19	1.02	25	117.701*	0.00
การวิเคราะห์	26	12	9	9.92	0.84	25	143.798*	0.00
การประเมินค่า	26	12	9	9.73	1.04	25	117.600*	0.00
การสร้างสรรค์	26	9	6.75	7.42	0.76	25	117.210*	0.00

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวคิดหมวด 6 ใบ มีคะแนนความสามารถในแต่ละองค์ประกอบสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

องค์ประกอบ การเข้าถึง นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับวิธีคิดแบบหมวด 6 ใบ ใบ มีคะแนนความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีในองค์ประกอบ การเข้าถึง สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

องค์ประกอบ การวิเคราะห์ นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับวิธีคิดแบบหมวด 6 ใบ ใบ มีคะแนนความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีในองค์ประกอบ การวิเคราะห์ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

องค์ประกอบ การประเมินค่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับวิธีคิดแบบหมวด 6 ใบ ใบ มีคะแนนความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีในองค์ประกอบ การประเมินค่า สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

องค์ประกอบ การสร้างสรรค์ นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับวิธีคิดแบบหมวด 6 ใบ ใบ มีคะแนนความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีในองค์ประกอบ การสร้างสรรค์ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.3 การเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับวิธีคิดแบบหมวด 6 ใบ ก่อนและหลังเรียน

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับวิธีคิดแบบหมวด 6 ใบ ก่อนและหลังเรียน

การทดสอบ	N	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	df.	t	Sig.
ก่อนเรียน	26	30	19.42	2.28	25	12.92*	.000
หลังเรียน	26	30	24.65	1.55	25		

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแนวคิดหมวด 6 ใบ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

7. อภิปรายผลการวิจัย

7.1 การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวคิดหมวด 6 ใบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.61/82.82 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้ ที่ปรากฏผลเช่นนี้ เนื่องจากจากผู้วิจัยได้สร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวคิดหมวด 6 ใบ โดยเริ่มจากการศึกษาปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภายในห้องเรียนมีเนื้อหาใดบ้างต้องเร่งพัฒนา

จากการศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาและเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อหาคุณภาพก่อนนำไปใช้ในห้องเรียน โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและประเมินความสอดคล้อง จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ทำให้แผนการจัดการจัดการเรียนรู้อีกครั้งมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งผู้เรียนได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวคิดหมวด 6 ใบ ทำให้มีการพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีสูงขึ้น อย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย โดยครูจะนำนักเรียนไปพบกับสถานการณ์จริงหรือจัดปัญหาให้ผู้เรียนได้เผชิญสถานการณ์ โดยให้นักเรียนร่วมกันฝึกการคิดวิเคราะห์จากปัญหาร่วมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งจะเป็นวิธีการที่สามารถทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในปัญหานั้นอย่างชัดเจน ประกอบกับการใช้วิธีคิดแบบหมวด 6 ใบ จะเน้นให้นักเรียนได้รู้จักคิดอย่างรอบด้าน การคิดที่หลากหลายมุมมอง ไม่ยึดติดกับความคิดเพียงด้านเดียว การสอนในลักษณะนี้จะสร้างทักษะการคิดให้นักเรียน โดยครูจะมีบทบาทอำนวยความสะดวกในการช่วยเหลือให้นักเรียนได้เรียนรู้สะดวกขึ้นผ่านการเปิดโอกาสให้นักเรียนสอบถามหรือตั้งคำถามจากสิ่งที่นักเรียนกำลังศึกษาเรียนรู้ คอยควบคุมการอภิปรายในการเรียนรู้แต่ละขั้นตอนให้อยู่ในประเด็นที่นักเรียนกำลังศึกษาอย่างใกล้ชิด ดังผลการวิจัยของวิไลลักษณ์ โภคาพานิชย์ (2559) ที่พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่องแรงการเคลื่อนที่และพลังงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 76.12/78.71 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 75/75

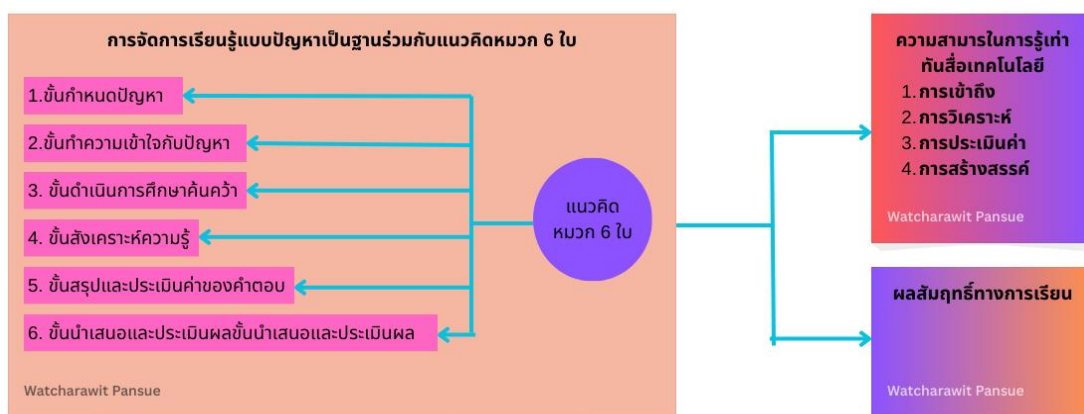
7.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวคิดหมวด 6 ใบ มีความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้โดยแยกเป็นองค์ประกอบของความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อทั้ง 4 ด้าน ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การเข้าถึงมีคะแนนหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 องค์ประกอบที่ 2 การวิเคราะห์มีคะแนนหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 องค์ประกอบที่ 3 การประเมินค่ามีคะแนนหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และองค์ประกอบที่ 4 การสร้างสรรค์มีคะแนนหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นเพราะว่าการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากการใช้การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน มาบูรณาการร่วมกับวิธีคิดแบบหมวด 6 ใบ เพราะการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานกับวิธีคิดแบบหมวด 6 ใบ สามารถพัฒนาทักษะการคิดต่าง ๆ ของนักเรียนได้ ซึ่งทักษะการคิดเหล่านี้เป็นองค์ประกอบในการรู้เท่าทันสื่อ สอดคล้องกับ ทิศนา แคมมณี (2553) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย โดยครูอาจจะนำนักเรียนไปพบกับสถานการณ์จริงหรืออาจจัดปัญหาให้ผู้เรียนได้เผชิญสถานการณ์ โดยให้นักเรียนร่วมกันฝึกการคิดวิเคราะห์จากปัญหาร่วมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งจะเป็นวิธีการที่สามารถทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในปัญหานั้นอย่างชัดเจน อีกทั้งวิธีคิดแบบหมวด 6 ใบ จะมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการคิดอย่างรอบด้านให้แก่ นักเรียน โดยสี่ของหมวดแต่ละใบจะ

เป็นตัวกำหนดแนวความคิดตามบทบาทของหมวกแต่ละสีในการเรียนรู้ผ่านการตั้งคำถามและแสวงหาคำตอบของนักเรียนในทุกขั้นของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานทำให้นักเรียนจะได้ฝึกฝนการคิดได้อย่างหลากหลาย แสดงออกทางความคิดได้อย่างชัดเจนและมีเหตุผลแล้วสรุปเป็นองค์ความรู้ของตนเองจนเกิดเป็นประสบการณ์ สอดคล้องกับ สุนทร สันธพานนท์ (2555) กล่าวว่า วิธีคิดแบบหมวก 6 ใบ จะเน้นให้นักเรียนได้รู้จักคิดอย่างรอบด้าน การคิดที่หลากหลายมุมมอง ไม่ยึดติดกับความคิดเพียงด้านเดียว การสอนในลักษณะนี้จะสร้างทักษะการคิดให้นักเรียน โดยครูจะมีบทบาทอำนวยความสะดวกในการช่วยเหลือนักเรียนได้เรียนรู้สะดวกขึ้นผ่านการเปิดโอกาสให้นักเรียนสอบถามหรือตั้งคำถามจากสิ่งที่นักเรียนกำลังศึกษาเรียนรู้ คอยควบคุมการอภิปรายในการเรียนรู้แต่ละขั้นตอนให้อยู่ในประเด็นที่นักเรียนกำลังศึกษาอย่างใกล้ชิด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เจษฎา สามี (2563) ได้ทำการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาด้วยการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับวิธีคิดแบบหมวก 6 ใบที่มีต่อการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับวิธีคิดแบบหมวก 6 ใบ มีการรู้เท่าทันสื่อหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับวิธีคิดแบบหมวก 6 ใบ มีการรู้เท่าทันสื่อหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (ร้อยละ 60) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

7.3 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวคิดหมวก 6 ใบ สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เป็นเพราะว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวคิดหมวก 6 ใบ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้ใช้แนวคิดหมวก 6 ใบในการตั้งคำถาม ทำให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดที่หลากหลาย เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน ซึ่งนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ต่าง ๆ และมีการจัดระเบียบรวบรวมความคิดอย่างเป็นระบบ โดยครูผู้สอนมีหน้าที่คอยให้คำแนะนำ แก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิด กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจอย่างแท้จริง ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิตต์โสภิณ บุญเชิด และวาสนา กิรติจำเริญ (2563) ได้ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาและความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 3) นักเรียนมีความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รุสดา จะปะเกีย (2558) ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยาและความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนมีคะแนนพัฒนาการอยู่ในระดับสูงคิดเป็นร้อยละ 68.42 และพัฒนาการอยู่ในระดับกลางร้อยละ 31.58

8. องค์ความรู้ใหม่

จากผลการศึกษาการพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีโดยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวคิดหมวด 6 ใบ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้เป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1)การเข้าถึง 2)การวิเคราะห์ 3)การประเมินค่า และ 4)การสร้างสรรค์ ซึ่งการพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีโดยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวคิดหมวด 6 ใบ มี 6 ขั้นตอนได้แก่ 1)ขั้นกำหนดปัญหา 2)ขั้นทำความเข้าใจปัญหา 3)ขั้นดำเนินการศึกษาค้นคว้า 4)ขั้นสังเคราะห์ความรู้ 5)ขั้นสรุปและประเมินค่าของคำตอบ 6)ขั้นนำเสนอและประเมินผลงาน ซึ่งผู้วิจัยนำแนวคิดหมวด 6 ใบผนวกเข้าไปในทุกขั้นตอน แสดงเป็นภาพได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีโดยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวคิดหมวด 6 ใบ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

9.1.1 การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 การศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้ สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะสำคัญทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ความสามารถในการคิด ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตและความสามารถในการใช้เทคโนโลยีอย่างรู้เท่าทัน ครูจึงต้องมีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริงให้มากเป็นพิเศษ เพื่อเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิต

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

9.2.1 ครูผู้สอนควรศึกษาขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับวิธีคิดแบบหมวด 6 ใบ ต้องจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เตรียมสื่อการเรียนรู้ให้พร้อม และชี้แจงขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนเข้าใจ เพื่อให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

9.2.2 ครูผู้สอนควรอธิบายเพื่อสร้างความเข้าใจกับนักเรียนในขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับวิธีคิดแบบหมวด 6 ใบ โดยทำการแนะนำให้นักเรียนฝึกฝนการใช้ขั้นตอนและ

วิธีคิดจนเกิดความเคยชินเพื่อไม่ให้สับสนในการจัดการเรียนรู้และสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

9.2.3 ครูผู้สอนต้องเป็นผู้สร้างบรรยากาศและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนกล้าที่จะตั้งคำถามจากการใช้วิธีคิดแบบหมวก 6 ใบ และแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ เพื่อจุดประกายความคิดและสนุกกับการจัดการเรียนรู้

9.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

9.3.1 ควรมีการศึกษาวิจัยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวคิดหมวก 6 ใบ ไปใช้เพื่อพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีในระดับชั้นอื่น ๆ ด้วย

9.3.2 ควรมีการศึกษาวิจัยโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวคิดหมวก 6 ใบ ไปใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ และควรศึกษาตัวแปรอื่นที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวคิดหมวก 6 ใบ

9.3.3 ควรศึกษาการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบปัญหาเป็นฐาน ร่วมกับแนวคิดอื่น ๆ เพื่อให้เกิดองค์ความรู้รูปแบบใหม่

10. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จิตต์ไศภินันท์ บุญเชิด และวาสนา กิรติจำเริญ. (2563). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาและความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน. **วารสารชุมชนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา**. 14(4). 251-263.
- เจษฎา สามี. (2563). ผลการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาด้วยการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับวิธีคิดแบบหมวก 6 ใบที่มีต่อการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. **วิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้**. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิตินา แชมมณี. (2553). **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรทิพย์ เย็นจะบก. (2552). **ถอดรหัส ลับความคิด เพื่อการรู้เท่าทันสื่อ**. กรุงเทพฯ : บริษัท ออฟเซ็ทครีเอชั่น จำกัด.
- ภริกาญจน์ ไคนุ่นนา. (2559). **เท่าทันสื่อ คือ ภารกิจพลเมือง**. สงขลา : เอสพีรินทร์ (2004).
- รุสดา จะปะเกีย. (2558). ผลของการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยาและความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. **วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- วิภาดา พินลา. (2554). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT กับการจัดการเรียนรู้แบบหมวกคิด 6 ใบ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการมัธยมศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิไลลักษณ์ โภคาพานิชย์. (2559). การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงการเคลื่อนที่และพลังงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์. คณะครุศาสตร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550a). แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เล่ม 1 หมวกความคิด 6 ใบ. กรุงเทพฯ : กลุ่มส่งเสริมวัตกรรมการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2557). รายงานการวิจัยแนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- สุคนธ์ สินธพานนท์. (2555). พัฒนาศักยภาพการคิดตามแนวปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : 9119 เทคนิคพรินต์ติ้ง.

**ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหาร
ในสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร***
**RELATIONSHIP BETWEEN STRATEGIC LEADERSHIP AND CONFLICT
MANAGEMENT OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN SCHOOLS IN THE
SOUTHERN KRUNGTHON GROUP UNDER THE BANGKOK
METROPOLITAN ADMINISTRATION**

รุ่งทิวา เหล่าอัน¹, กฤษฏี กิตติฐาน²
Rungtiwa Lao-un¹, Klit Kittithanus²
มหาวิทยาลัยธนบุรี^{1,2}
Thonburi University^{1,2}
Email : rungtiwalaoun2@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาระดับของการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูในโรงเรียนกลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2565 จำนวน 350 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ด้วยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยวิธีของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ รองลงมา ได้แก่ ด้านวิธีคิดเชิงปฏิบัติ และด้านผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจในระดับสูงมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) ระดับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษากลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ แบบการหลีกเลี่ยงหรือถอนตัว รองลงมา ได้แก่ แบบการแข่งขันหรือสั่งการแบบเผด็จการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดมี 2 ข้อ คือ แบบการประนีประนอม และแบบความร่วมมือและการแก้ปัญหา 3) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพิจารณาเป็นรายด้าน ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันเชิงบวก เรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย คือ แบบการ

หลีกเลี่ยงหรือถอนตัว ($r = 0.713$) แบบการแข่งขันหรือสั่งการแบบเผด็จการ ($r = 0.700$) แบบความร่วมมือกันหรือการแก้ปัญหา ($r = 0.629$) แบบการปรองดองหรือความราบรื่น ($r = 0.603$) และแบบการประนีประนอม ($r = 0.558$)

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์; การจัดการความขัดแย้ง; สถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร

ABSTRACT

The objectives of this research are to 1) examine the level of strategic leadership of school administrators in the Southern Krungthon Group under the Bangkok Metropolitan Administration, 2) assess the level of conflict management by school administrators in the Southern Krungthon Group under the Bangkok Metropolitan Administration, and 3) investigate the relationship between strategic leadership and conflict management by school administrators in the Southern Krungthon Group under the Bangkok Metropolitan Administration. The sample group consisted of 350 teachers in schools in the Southern Krungthon Group under the Bangkok Metropolitan Administration in the 2022 academic year. Data were collected through questionnaires and analyzed using statistical software to find frequencies, percentages, averages, standard deviations, and test correlations between variables using Pearson's correlation.

The research findings indicate that: 1) The level of strategic leadership of school administrators in the Southern Krungthon Group under the Bangkok Metropolitan Administration is at a high level overall. The highest average score is related to setting a vision, followed by revolutionary thinking, while leader with a high level of understanding is rated the lowest. 2) The level of conflict management by school administrators in the Southern Krungthon Group under the Bangkok Metropolitan Administration is at a high level overall. The highest average score is related to avoidance or withdrawal, followed by competitive or autocratic styles. The two lowest-rated aspects are compromising and collaborative, and problem-solving. 3) The results of the data analysis reveal that strategic leadership has a positive and statistically significant relationship at the .01 level with conflict management by school administrators in the Southern Krungthon Group under the Bangkok Metropolitan Administration. The order from the highest to the lowest coefficients was avoidance or withdrawal ($r = 0.713$), competitive or autocratic styles ($r = 0.700$), collaborative or problem-solving ($r = 0.629$), harmony and peaceful ($r = 0.603$), and compromising ($r = 0.558$).

Keywords : Strategic Leadership Competencies; Conflict Management; Schools in the Southern Krungthon Group under the Bangkok Metropolitan Administration

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกุญแจสำคัญในการนำไปสู่ความสำเร็จขององค์กร เป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารองค์กร เพราะการประสบผลสำเร็จขององค์กรนั้น จำเป็นต้องมีผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีประสบการณ์สามารถเข้าใจผู้ร่วมปฏิบัติงาน มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความทุ่มเทให้การพัฒนาองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ (นพพล ศุภวิทยาเจริญกุลม, 2560) ในขณะที่ นฤมล เพ็ญศิริวรรณ (2562) ภาวะผู้นำนั้นจะทำให้องค์กรเกิดประสิทธิผล เพราะผู้บริหารสถานศึกษาที่มีลักษณะเป็นผู้นำจะมีอิทธิพลที่บุคคลหนึ่งพยายามใช้อิทธิพลต่อบุคคลอื่น ให้มีพฤติกรรมไปในทิศทางที่ต้องการ ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ในกรกล่าวถึงภาวะผู้นำ จะต้องพิจารณาสิ่งต่อไปนี้ คือ ภาวะผู้นำที่เป็นกระบวนการของการใช้อิทธิพลภาวะผู้นำอยู่ที่ระดับความถูกต้องที่ผู้ตามจะปฏิบัติตาม และการบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ผู้นำคือบุคคลที่มีอิทธิพลมากที่สุดในกลุ่ม จะมาจากการเลือกตั้ง แต่งตั้ง หรือยกย่องจากกลุ่มให้เป็นผู้ชี้แนะช่วยเหลือให้กลุ่มปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ จนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (คชาภรณ์ เสริมศรี, 2557)

ดังนั้น ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์จึงเป็นแบบภาวะผู้นำที่นำพาองค์กรไปสู่ความก้าวหน้า กล่าวคือภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์จำเป็นจะต้องมีวิสัยทัศน์สำหรับองค์กร เพื่อกำหนดทิศทางและจุดมุ่งหมายอย่างชัดเจน วิสัยทัศน์คือสิ่งที่สำคัญมากสำหรับผู้นำทางการศึกษา ภารกิจมักจะถูกกำหนดโดยโรงเรียน การวางแผนกลยุทธ์จะต้องวางบนพื้นฐานของระบบที่มีเหตุผล และสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือ ควรจะดูวัฒนธรรมในสังคมนั้นๆประกอบด้วย ขณะเดียวกันความขัดแย้งในองค์กรเป็นสิ่งที่เกิดได้เสมอในการทำงาน ความเครียดและความวิตกกังวลก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นได้ การทำงานเป็นทีมหรือการทำงานระหว่างบุคคลต่างๆอาจเกิดความขัดแย้งขึ้นได้จากการที่มีความคิดเห็นไม่ตรงกัน ตกลงกันไม่ได้ ผู้บริหารจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทในการมาแก้ไขความขัดแย้งให้เป็นไปในทิศทางที่ดีหรือสร้างสรรค์มากกว่าทำลาย เนตรพัฒนา ยาวีราช (2552) เช่นเดียวกับสถานศึกษา ความขัดแย้งเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งที่ผู้บริหารไม่อาจละเลยได้

ซึ่งสถานศึกษานับเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่สำคัญในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร ซึ่งภายในสถานศึกษามีบุคลากรที่ปฏิบัติงานหรือดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตลอดจนการติดต่อสื่อสารกัน ซึ่งบุคลากรถือเป็นอีกบุคคลหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการจัดการศึกษา เนื่องจากปัจจุบันสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงไปรวดเร็ว จึงทำให้การปฏิบัติงานของบุคลากรเกิดการแข่งขันกัน ทั้งการแข่งขันกับตนเองและแข่งขันกับผู้อื่นทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ซึ่งเป้าหมายของบุคลากรคือคุณภาพของนักเรียน แต่การปฏิบัติงานของบุคลากรมีความจำกัดในด้านงบประมาณ และทรัพยากร ซึ่งส่งผลให้เกิดความขัดแย้งขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะการอยู่ร่วมกันเป็นเวลานานๆ เป็นธรรมดาที่อาจส่งผลให้เกิดปัญหาในการอยู่ร่วมกัน เนื่องจากความแตกต่าง ในหลายๆ ด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม รวมทั้งระดับสติปัญญา ความเชื่อ ความต้องการ ตลอดจนความรู้สึกนึกคิด ทำให้สถานศึกษาเป็นอีกหน่วยงานหนึ่งในสังคมที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจในปัญหาความขัดแย้ง ตลอดจนมีประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหา รู้จักใช้ภาวะผู้นำในการสร้างศรัทธาและความไว้วางใจจากบุคลากรประยุกต์ใช้หลักการบริหาร หลักศาสนา จิตวิทยา มีคุณธรรมและปราศจากอคติในการบริหารงาน หากผู้บริหารสถานศึกษาบริหารความ

ขัดแย้งไม่เหมาะสมความขัดแย้งอย่างหนึ่งจะนำไปสู่ความขัดแย้งอย่างอื่นได้ ซึ่งจะเป็นปัญหาต่อการปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างมาก (ณัฐกิตติ์ สังขพันธ์, 2562)

ปัจจุบันความขัดแย้งในสถานศึกษามีมากขึ้นและมีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้นทั้งด้านความถี่และความรุนแรง ไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งระหว่างสถานศึกษากับองค์กรอื่นๆ ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงแนวทางการจัดการศึกษาได้ส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อลักษณะนิสัย อารมณ์ วิธีการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษา รวมทั้งขาดแคลนทรัพยากรในการศึกษา ยิ่งทำให้ความขัดแย้งมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น หากผู้บริหารสถานศึกษาไม่มีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดการความขัดแย้งให้อยู่ในภาวะที่เอื้อต่อการดำเนินงานย่อมก่อให้เกิดความเสียหายต่อการบริหารงานในสถานศึกษาอย่างแน่นอน (จิตทามาศ เชื้อโฮม, 2553) ดังที่สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2544) ได้กล่าวถึงผลเสียของความขัดแย้งว่า ความขัดแย้งก่อให้เกิดอารมณ์เชิงลบที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกันอย่างรุนแรง ส่งผลให้แต่ละฝ่าย ที่เกี่ยวข้องเกิดความเครียด ขัดขวางและทำลายเส้นทางสื่อสารระหว่างบุคคล กลุ่ม หรือ แผนงานทำให้การประสานงานในการปฏิบัติงานเกิดการชะงัก เป็นสิ่งที่ทำให้ความตั้งใจและการใช้พลังความพยายามในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายองค์กรของแต่ละคนถดถอยลดลง ส่งผลกระทบต่อผู้นำต้องปรับเปลี่ยนแบบผู้นำด้วยความจำเป็น ภายใต้ภาวะของความขัดแย้งทุก ฝ่ายมีความเครียดสูง ผู้นำจึงต้องเข้ามากำกับดูแลและสั่งการด้วยตนเองมากขึ้น เพื่อไม่ให้ทิศทางที่เป็นเป้าหมายของงานหรือองค์กรเบี่ยงเบนไป แต่แบบภาวะผู้นำเช่นนี้ ทำให้บรรยากาศที่ดีของการทำงานลดลงไปด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ยังทำให้แต่ละฝ่ายที่ขัดแย้งกันเกิดการเล่นพรรคเล่นพวก เกิดอคติ ลำเอียง ขาดความยุติธรรม และอาจรุนแรงถึงขั้นให้ร้ายป้ายสีเพื่อจ้องทำลายกันทุกวิถีทางก็ได้

สถานศึกษาในกลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร มีผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 187 คน และครูผู้สอน จำนวน 2,788 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 2,975 คน โดยมีโรงเรียนในกลุ่มกรุงธนใต้อยู่ 7 สำนักงานเขต ได้แก่ ได้แก่ เขตภาษีเจริญ เขตบางแค เขตหนองแขม เขตบางขุนเทียน เขตบางบอน เขตราชบุรีบูรณะ และเขตทุ่งครุ มีโรงเรียนทั้งหมด 70 โรงเรียนเปิดสอนในระดับอนุบาล 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นอยู่ในลักษณะสังคัมทั้งในสังคัมเมืองและสังคัมชนบท ตามสภาพที่ตั้งภูมิศาสตร์โรงเรียน ความแตกต่างระหว่างบุคคลจึงย่อมมีมาก ซึ่งในปัจจุบันภาระงานภายในสถานศึกษามีความซับซ้อนมากขึ้น นอกเหนือจากงานวิชาการยังมีงานด้านอื่นๆ เช่น งานธุรการ งานปกครอง งานบริการ และงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนที่ต้องประสานและปฏิบัติงานร่วมกัน ความขัดแย้งจึงสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาระหน้าที่ต้องประสานงาน และปฏิบัติงานร่วมกับบุคลากรในสถานศึกษา ก็ยิ่งทำให้มีโอกาสเกิดความขัดแย้งขึ้นได้ จึงก่อให้เกิดปัญหาในการบริหารที่ผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับต้องใช้เวลาในการขจัดความขัดแย้ง ซึ่งความขัดแย้งบางกรณียึดเยื้อส่งผลกระทบต่อสถานศึกษา ทำให้การบริหารงานไม่ราบรื่น ผู้บริหารสถานศึกษาเบื่อหน่ายต่อวิชาชีพและภารกิจของตน ในขณะที่เดียวกันบุคลากรในสถานศึกษาก็เกิดความแตกแยกไม่มีความสามัคคีกันจากภารกิจและลักษณะงานที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องรับผิดชอบมักจะทำให้เกิดความขัดแย้งในเรื่องของนโยบาย เป้าหมาย แนวปฏิบัติ และผลประโยชน์กับผู้มีส่วนได้เสียฝ่ายต่างๆ ดังนั้นการบริหารความขัดแย้งจึงอาศัยสามัญสำนึกและความถนัดเป็นส่วนใหญ่ อาจมีประสิทธิภาพน้อยและก่อให้เกิดปัญหาในการบริหารได้ ซึ่งผู้บริหารในยุคปัจจุบันเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง จะต้องมีการบริหารจัดการที่ดีมายึดในการบริหารงานทุกด้านอยู่เสมอ เพื่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลและทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ดังนั้น การจัดการความขัดแย้งจึงต้องอาศัยผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่จะสามารถนำพองค์กรสู่ความสำเร็จได้อย่างชาญฉลาด รวดเร็วทันต่อการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันที่เป็นไปอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร

2.2 เพื่อศึกษาระดับของการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร

3. สมมติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์มีความสัมพันธ์กับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย

4.1 ทำให้ทราบถึงระดับของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่จะนำไปสู่การกำหนดนโยบายและแผนในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์

4.2 ทำให้ทราบถึงระดับของการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการวางแผน เพื่อพัฒนาการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษา

4.3 เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งเสริมให้เกิดการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยมีวิธีการวิจัยดังต่อไปนี้ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยวิธีเทียบสัดส่วน จำนวน 2,788 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 350 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยการใช้สูตรของ Taro Yamane และใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นจำแนกตามเขตพื้นที่

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า แบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ตามแนวคิดของ

คูปรีน โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) และตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษา ตามแนวคิดของ โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของ ลิเคอร์ท (Likert Scale) หากคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและความ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้เทคนิค IOC ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67 –1.00 และ ทดลองใช้ (Tryout) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.922

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยมีขั้นตอนดังนี้
1. ผู้วิจัยทำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี ถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา ในกลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการตอบ แบบสอบถามในการวิจัย 2. ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือแนะนำตัวไปยัง สถานศึกษาใน กลุ่มกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามและสามารถเก็บคืนได้ทั้งหมด 350 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ก่อนนำไปประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัย ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลนำแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ไปดำเนินการเก็บข้อมูล ด้วยตนเอง โดยจะทำการชี้แจงรายละเอียดของแบบสอบถามแจ้งวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือเพื่อให้ ได้ผลตามความเป็นจริง และผู้วิจัยให้เวลาในการตอบแบบสอบถาม มีผู้แบบสอบถาม 350 คน จากนั้นผู้วิจัย ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบคำถามเพื่อจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปสถิติที่ใช้ในการทดสอบ สมมติฐานได้แก่ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage = %) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard Deviation = S.D.) สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ การหาค่าความ เที่ยงตรง (Content Validity) โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และ การหาค่าความเชื่อมั่น สถิติที่ใช้ ในการทดสอบสมมติฐาน ในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการจัดการ ความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษา กลุ่มกรุงเทพมหานคร ใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product - Moment Correlation Coefficient)

6. ผลการวิจัย

6.1 ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร กลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร โดย ภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อมีการพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ และด้านผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร กลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจในระดับสูง	4.30	0.73	มาก	5
2. ด้านความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์	4.33	0.75	มาก	3
3. ด้านความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต	4.31	0.76	มาก	4
4. ด้านวิธีคิดเชิงปฏิวัติ	4.35	0.74	มาก	2
5. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์	4.37	0.77	มาก	1
ภาพรวม	4.33	0.75	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร กลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.77) รองลงมา ได้แก่ ด้านวิธีคิดเชิงปฏิวัติ ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.74) ส่วนด้านผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.73)

6.2 ระดับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษา กลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อมีการพิจารณาในรายละเอียด พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ แบบหลีกเลี่ยงหรือถอนตัว และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด มี 2 ข้อ คือ แบบการประนีประนอม และแบบความร่วมมือกันหรือการแก้ปัญหา

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหาร ในสถานศึกษา กลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร

การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. แบบการหลีกเลี่ยงหรือถอนตัว	4.38	0.75	มาก	1
2. แบบการปรองดองหรือความราบรื่น	4.29	0.75	มาก	3
3. แบบการแข่งขันหรือสั่งการแบบเผด็จการ	4.32	0.76	มาก	2
4. แบบการประนีประนอม	4.26	0.74	มาก	4
5. แบบความร่วมมือกันหรือการแก้ปัญหา	4.26	0.79	มาก	4

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษา กลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการหลีกเลี่ยงหรือถอนตัว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.50) รองลงมา ได้แก่ ด้านความร่วมมือกันหรือการแก้ปัญหา ($\bar{X} = 4.33$, S.D. =

0.51) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด มี 2 ข้อ คือ ด้านการแข่งขันหรือสั่งการแบบเผด็จการ ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.46) และด้านการประนีประนอม ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.45)

6.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 3 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์	การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษา				
	(Y ₁)	(Y ₂)	(Y ₃)	(Y ₄)	(Y ₅)
(X ₁)	.435**	.390**	.411**	.363**	.385**
(X ₂)	.647**	.707**	.706**	.600**	.543**
(X ₃)	.365**	.430**	.438**	.397**	.352**
(X ₄)	.319**	.328**	.377**	.341**	.345**
(X ₅)	.855**	.444**	.699**	.435**	.722**
(X ₆)	.713**	.603**	.700**	.558**	.629**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ (X) กับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษา (Y) มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก เรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย คือ แบบการหลีกเลี่ยงหรือถอนตัว (r= 0.713) แบบการแข่งขันหรือสั่งการแบบเผด็จการ (r= 0.700) แบบความร่วมมือกันหรือการแก้ปัญหา (r= 0.629) แบบการปรองดองหรือความราบรื่น (r= 0.603) และแบบการประนีประนอม (r= 0.558)

7. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

7.1 จากผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อมีการพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ด้านที่สูงที่สุด คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ รองลงมาได้แก่ ด้านวิธีคิดเชิงปฏิบัติ ส่วนด้านผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจใน

ระดับสูง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสามารถกำหนดทิศทางของการพัฒนาสถานศึกษา เพื่อหาแนวทางที่จะจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานสูงสุด โดยกำหนดให้มีแผนระยะสั้นและระยะยาว กำหนดข้อปฏิบัติตามภารกิจ กำหนดตัวบุคลากรที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ กำหนดนวัตกรรมที่จะนำมาใช้ในสถานศึกษา กำหนดแผนเผชิญความเสี่ยงในระหว่างการทำงาน ซึ่งอาจจะเกิดระหว่างการดำเนินงานได้ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ มูฟิต วาโสะ (2564) ซึ่งพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่ามัธยเทศจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ด้านผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจในระดับสูง ด้านมีวิสัยทัศน์ปฏิบัติ และด้านมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคตตามลำดับ

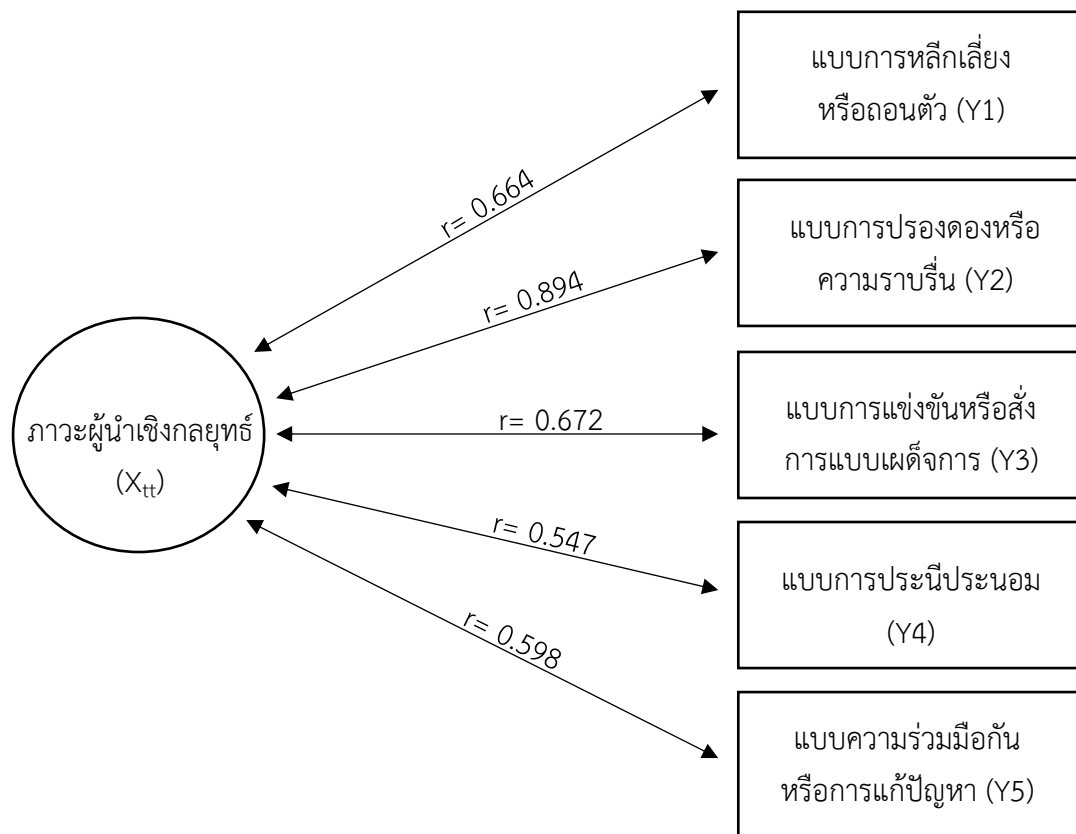
7.2 จากผลการวิจัย พบว่า การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อมีการพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ด้านที่สูงที่สุดคือ แบบการหลีกเลี่ยงหรือถอนตัว รองลงมา ได้แก่ แบบการแข่งขันหรือสั่งการแบบเผด็จการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด มี 2 ข้อ คือ แบบการประนีประนอม และแบบความร่วมมือกันหรือการแก้ปัญหา ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะในการแสดงออกอย่างเป็นกลางเพื่อลดหรือหลีกเลี่ยงความขัดแย้งระหว่างบุคคล จะรับฟังปัญหาของบุคลากรทุกท่าน โดยไม่ร่วมมือกับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งและสามารถปลีกตัวออกจากสถานการณ์ของความขัดแย้งได้ หากมีข้อผิดพลาดในการทำงานผู้บริหารจะเลือกวิธีการให้บุคลากรย้ายงานหรือลาออกมากกว่า ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐกิตติ์ สังขพันธ์ (2562) ซึ่งพบว่า การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐมโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่ามัธยเทศจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการปรองดองหรือความราบรื่น ด้านการประนีประนอม ด้านความร่วมมือกันหรือการแก้ปัญหา ด้านการหลีกเลี่ยงหรือถอนตัว และด้านการแข่งขันหรือสั่งการแบบเผด็จการตามลำดับ

7.3 จากผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสามารถแสดงให้เห็นถึงการกำหนดทิศทางและการกระตุ้นสร้างแรงบันดาลใจให้แก่องค์กร ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานไปสู่ระดับที่สูงขึ้นและมีศักยภาพมากขึ้น นอกจากนี้ยังตระหนักถึงภารกิจและการนำวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งเกิดการพัฒนารับเปลี่ยนสถานศึกษาให้ดีขึ้นและผลักดันให้การบริหารประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย อีกทั้งผู้บริหารสามารถใช้ความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ในการจัดการความขัดแย้งภายในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม โดยการเลือกใช้รูปแบบการจัดการความขัดแย้งแบบต่างๆ ตามสถานการณ์ที่หลากหลาย เพื่อให้ปัญหาความขัดแย้งนั้นคลี่คลายหรือหมดไป ซึ่งส่งผลให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่างราบรื่นและประสบผลสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมัทนา กองเงิน (2554) ที่ได้ทำวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารใน

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1 มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

8. องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษา กลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ (X) กับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษา (Y) มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษา กลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

9.1.1 จากผลการวิจัยพบว่าหน่วยงานต้นสังกัด หรือสถานศึกษาควรมีการสนับสนุนให้มีการจัดอบรมสัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารเพื่อเป็นการพัฒนาการบริหารให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด โดยมีการส่งเสริมในเรื่องของความคิดความเข้าใจในระดับสูง ให้ความรู้ความสามารถในการสรุปข้อมูลต่างๆ เพื่อนำไปสู่การกำหนดในแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา โดยมีทักษะและไหวพริบปฏิภาณ ตลอดจนกำหนดแนวทางที่ปฏิบัติ เพื่อให้สถานศึกษามีทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนอันดับของสถานศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพความเปลี่ยนแปลงรวมไปถึงการสร้างความร่วมมือกันหรือการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

9.2.1 จากผลการวิจัยภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร กลุ่มกรุงเทพมหานคร มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

9.2.1.1 ด้านผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจในระดับสูง ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดแนวทางปฏิบัติ เพื่อให้สถานศึกษามีทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

9.2.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความสามารถในการจัดลำดับความสำคัญของงาน เพื่อให้สะดวกและคล่องตัวในการปฏิบัติงานตามลำดับ

9.2.1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสามารถกำหนดแนวทางปฏิบัติ เพื่อให้สถานศึกษามีทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจน

9.2.2 จากผลการวิจัยการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษา กลุ่มกรุงเทพมหานคร มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

9.2.2.1 แบบการประนีประนอม ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความเชื่อมั่นว่าผู้ขัดแย้งจะก้าวข้ามปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นไปได้ และทำให้ผู้ขัดแย้งทั้งสองฝ่ายไม่รู้สึกสูญเสีย โดยผู้บริหารจะเลือกใช้วิธีการจัดการความขัดแย้งอย่างเหมาะสม

9.2.2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความเชื่อมั่นว่าผู้ขัดแย้งจะก้าวข้ามปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นไปได้ และทำให้ผู้ขัดแย้งทั้งสองฝ่ายไม่รู้สึกสูญเสีย

9.2.2.3 แบบการปรองดองหรือความราบรื่น เมื่อเกิดปัญหาความขัดแย้งขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิธีการพูดคุยหรืออธิบายเฉพาะสิ่งที่ผู้เข้าร่วมงานเห็นด้วยเท่านั้น แต่ประเด็นปัญหาจะไม่นำมาพูดถึง เพื่อไม่ให้ปัญหาที่เกิดขึ้นหมดลง

9.2.2.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการแก้ปัญหาความขัดแย้งของผู้บริหาร คือคู่กรณีต่างพอใจในข้อสรุป ใช้วิธีการแก้ปัญหาที่นำไปสู่ความสามัคคี เพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายร่วมกัน

9.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

9.3.1 ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการจัดการความขัดแย้งในสถานศึกษา กลุ่มกรุงเทพมหานคร

9.3.2 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ได้รับข้อมูลครอบคลุมทั้งกรุงเทพมหานคร

9.3.3 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารอื่น ๆ กับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษา กลุ่มกรุงเทพใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ได้รับข้อมูลที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาได้

10. บรรณานุกรม

- คชาภรณ์ เสริมศรี. (2557). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1. **วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น**. 37(4). 25-31.
- จิตทามาศ เชื้อโฮม. (2553). **วิธีการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษารุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ณัฐกิตติ์ สังขพันธ์. (2562). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธนบุรี.
- นพพล ศุภวิทยาเจริญกุล. (2560). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นฤมล เพ็ญสิริวรรณ. (2562). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารเทศบาลตำบลในจังหวัดนนทบุรี**. **วารสารมหาจุฬานาครธรรม์**. 6(10). 2641-2658.
- เนตรพัฒนา ยาวีราช. (2552). **ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์**. กรุงเทพฯ : ทริปเพิ้ล กรุ๊ป.
- มันทนา กองเงิน. (2554). **ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มูฟิต วาโชะ. (2564). **ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี**. สารนิพนธ์มหาบัณฑิต. ยะลา : มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2544). **พฤติกรรมองค์กร**. เชียงราย : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเชียงราย.

**ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับคุณภาพการศึกษา
ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษา**

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1*

**RELATIONSHIP BETWEEN THE CREATIVE LEADERSHIP OF SCHOOL
ADMINISTRATORS AND THE QUALITY OF EDUCATIONAL MANAGEMENT
PROCESSES IN SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF THE SECONDARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA, BANGKOK METROPOLITAN REGION 1**

ศิขริน เทพบุรี¹, กฤษฏี กิตติฐาน²
Sikharin Tepburi¹, Klit Kittithanus²
มหาวิทยาลัยธนบุรี^{1,2}
Thonburi University^{1,2}
Email : st.sikharin@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 2) เพื่อศึกษาคุณภาพ การศึกษาด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของ ผู้บริหารกับคุณภาพการศึกษา ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูใน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 370 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทาง สถิติด้วยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรด้วยวิธีของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนในงาน รองลงมา ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ส่วนด้าน ความรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) คุณภาพการศึกษาด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษา ของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านมีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนด ชัดเจน รองลงมา ได้แก่ ด้านดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตร สถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย ส่วนด้านจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการ จัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของ ผู้บริหารกับคุณภาพการศึกษาด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของโรงเรียน สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์; คุณภาพการศึกษา; สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

ABSTRACT

The objectives of this research are 1) to study the creative leadership of school administrators in schools under the Office of the Secondary Educational Service Area, Bangkok Metropolitan Region 1, 2) to study the quality of educational management processes in schools under the Office of the Secondary Educational Service Area, Bangkok Metropolitan Region 1, and 3) to examine the relationship between the creative leadership of school administrators and the quality of educational management processes in schools under the Office of the Secondary Educational Service Area, Bangkok Metropolitan Region 1. The research sample group consisted of 370 school teachers under the Office of the Secondary Educational Service Area, Bangkok Metropolitan Region 1. Data were collected through questionnaires and analyzed using statistical software to find frequencies, percentages, averages, and standard deviations, as well as to test the correlation between variables using Pearson's correlation.

The research findings indicate that: 1) the creative leadership of school administrators in schools under the Office of the Secondary Educational Service Area, Bangkok Metropolitan Region 1, is at a high level overall. The highest average score is related to commitment and driving force in work, followed by personality, while the lowest score is related to knowledge. 2) The quality of educational management processes in schools under the Office of the Secondary Educational Service Area, Bangkok Metropolitan Region 1, is at a high level overall. The highest average score is related to having a clear vision and mission set by the school, followed by carrying out academic development that focuses on quality for students according to the school curriculum and all target groups, while the lowest average score is related to organizing physical and social environments conducive to quality learning. 3) The relationship between the creative leadership of school administrators and the quality of educational management processes in schools under the Office of the Secondary Educational Service Area, Bangkok Metropolitan Region 1, is positively significant at the .01 level.

Keywords : Creative Leadership; Educational Quality; Schools under the Office of the Secondary Educational Service Area, Bangkok Metropolitan Region 1

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำทำการวิจัย

การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552 - 2561) โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ และ มาตรฐานการศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อให้คนไทยทุกคนได้เรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งในระบบ นอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างมีคุณภาพเท่าเทียมกันในทุกระดับและทุกประเภทการศึกษา (สาธิต วงศ์อนันต์นนท์, 2557) โดยมีกรอบการปฏิรูปการศึกษาใน 4 ปีจจัย คือ 1) พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ 2) พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ 3) พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และ 4) พัฒนาระบบการบริหารจัดการใหม่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554) ระบบการศึกษาและการเรียนรู้ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของระบบการพัฒนาประเทศ มีความเชื่อมโยงกับการพัฒนาระบบอื่นทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เป็นต้องมีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบครบที่ผู้บริหารทางการศึกษาต้องเร่งดำเนินการให้บรรลุผลอย่างมีคุณภาพโดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่จะต้องขับเคลื่อนภารกิจจัดการศึกษาให้บรรลุผลตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 48 และมาตรา 49 ได้บัญญัติให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งการประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนที่ต้องปฏิบัติตามภารกิจที่แต่ละคนได้รับมอบหมาย ได้แก่ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ และด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญล้วนเป็นปัจจัยที่เกิดจากการปฏิบัติงานของบุคคลและต้องได้รับการประเมินให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานกำหนด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) โดยการศึกษาวิจัยพบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคคลในองค์กร ไม่ว่าจะเป็นด้านคุณลักษณะ สมรรถนะ คุณธรรมและจริยธรรม โดยเฉพาะปัจจัยด้านภาวะผู้นำที่ยังไม่มีการปรับเปลี่ยนเพื่อเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ซึ่งล้วนแล้วแต่มีความสัมพันธ์และส่งผลกระทบต่อคุณภาพและการบริหารงานของสถานศึกษา เช่น ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ตลอดจนด้านการปฏิบัติงานของบุคคลในองค์กรด้วยกันทั้งสิ้น

ผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในฐานะผู้นำจะมีบทบาทสำคัญในการบริหารงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้แล้ว ยังรวมไปถึงบุคคลในองค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องภายในสถานศึกษา ดังนั้นการที่ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะภาวะผู้นำที่ดีย่อมส่งผลกระทบต่อบุคลากรในองค์กรที่จะได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่ต้องการ ในทางกลับกันหากมีคุณลักษณะผู้นำที่ล้มเหลว อาทิ ไม่สามารถเรียนรู้จากข้อผิดพลาด ขาดทักษะความสามารถไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นใหม่ ๆ ขาดความรับผิดชอบและความคิดริเริ่ม ก็ส่งผลกระทบต่อองค์กรประสบความล้มเหลวไปด้วย (John Zenger H. 2022) โดยลักษณะภาวะผู้นำนั้นเป็นความสามารถในการใช้ศิลปะแห่งกระบวนการอิทธิพล ชักนำคนให้ทำกิจกรรมในสถานการณ์หนึ่งจนบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ คุณภาพของการจัดการศึกษาจะเป็นเช่นไรจึงขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำของผู้บริหารและบุคคลในองค์กร ทั้งนี้การจัดการศึกษาในอนาคตควรดำเนินการให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 โดยเน้นให้ผู้เรียนสามารถใช้ความรู้ได้อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งการนำพาองค์กรให้รอดพ้นและได้รับชัยชนะเหนือ สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงและสามารถตอบสนองต่อ

ความต้องการของสังคมได้นั้น ผู้บริหารในองค์กรจึงควรมีภาวะผู้นำใหม่ที่เรียกว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นคุณลักษณะของผู้นำที่มีความเอาใจใส่ในงานของตน และมีความสุขในการหาวิธีการในการกระตุ้นให้เกิดการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ สามารถแก้ไขปัญหาและสถานการณ์อย่างสร้างสรรค์ จนก่อให้เกิดการพัฒนางานให้ก้าวหน้า ค้นหาแนวคิดและนวัตกรรมใหม่ ๆ ซึ่งคุณลักษณะของผู้ที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วยความรู้ ความสามารถทางเชาว์ปัญญา บุคลิกภาพ และความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนในงาน (Andrew Dubrin J, 2014) เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ

เพื่อให้เกิดความมั่นใจแก่ผู้ใช้บริการในสถานศึกษาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาจึงเปรียบเสมือนกลไกสำคัญที่ขับเคลื่อนและผดุงคุณภาพการจัดการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องเป็นระบบได้มาตรฐานตามที่กำหนด การประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นดังกระจกสะท้อนวิธีการกระบวนการบริหารจัดการการศึกษาตั้งแต่ระดับกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา ตลอดจนภาคีเครือข่าย ชุมชน ผู้ปกครอง และหน่วยงานอื่น ในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนทั้งทางตรงและทางอ้อม สอดคล้องกับแนวคิดของวิจิตร ศรีสะอ้าน (2556) ที่เห็นว่าสถาบันการศึกษา จะต้องบูรณาการระบบประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาปกติ และเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมคุณภาพ (Quality Culture) คือแต่ละองค์กรยึดถือวัฒนธรรมคุณภาพของแต่ละองค์กร โดยจะต้องได้รับการยอมรับจากคนภายในองค์กรจึงจะประสบความสำเร็จ ซึ่งการจัดการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมคุณภาพ คือ การเสริมสร้างวัฒนธรรมคุณภาพให้เกิดขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมองค์กร และการจะเสริมสร้าง วัฒนธรรมคุณภาพในสถานศึกษาจะต้องมีการกำหนดมาตรฐานคุณภาพตัวชี้วัดและเป้าหมายให้ชัดเจน

การที่สถานศึกษาจะพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพได้นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารสถานศึกษา เพราะต้องเป็นผู้กำหนดนโยบาย กำหนดจุดหมาย วางแผน เป้าหมาย ตลอดจนวิธีดำเนินงานของโรงเรียนและสามารถสะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะของการจัดการศึกษาที่มีมาตรฐาน (รัตนา ดวงแก้ว, 2556) ซึ่งภาระงานที่มีความสำคัญในการสะท้อนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนนั้นคือ ระบบการประกันคุณภาพภายใน ดังที่ได้มีสาระบัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 หมวด 6 มาตรา 48 ความว่า “ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก” โดยมีมาตรฐานการศึกษาที่รัฐกำหนดเป็นกรอบในการวางแผน และพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน ตั้งแต่การกำหนดมาตรฐานการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา และการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่มีมุ่งสู่มาตรฐานการศึกษา รวมถึงการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง ซึ่งการประเมินตนเองนั้นจะทำให้โรงเรียนทราบจุดอ่อน จุดแข็ง เพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนและประเทศชาติได้ในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543)

ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น จะเห็นได้ว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นความสามารถในการนำบุคคลอื่น (Leading people) อย่างมีกระบวนการ (Process) หรือมีวิธีการ (Method) ร่วมกันมีการศึกษารายละเอียดและแก้ปัญหาด้วยวิธีการใหม่ ๆ (New solution) เป็นแนวทางในการสื่อสารระหว่างบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว เพื่อพัฒนาองค์กรไปในทิศทางที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยที่หลากหลาย เช่น จุฑาธิปต์ ทัพไทย (2560) ได้ทำการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นการประสานงานโดยการสื่อสารกับบุคคลอื่น ๆ เพื่อค้นหาและแก้ไขปัญหาด้วยวิธีหรือกระบวนการใหม่ ๆ เช่นเดียวกับวัฒนา ปะคิกา (2560) ได้ทำการวิจัยพบว่า การนำบุคคลอื่น ๆ ด้วยแนวทางใหม่ ๆ (New Solutions) หรือวิธีการใหม่ ๆ (New Method) อย่างท้าทาย และมีความยืดหยุ่น (Flexibility) ที่สำคัญภาวะเชิงสร้างสรรค์ยังเป็นผู้สร้างสภาพแวดล้อม (Environment) เพื่อก่อให้เกิดการริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ และสนับสนุนให้ผู้อื่นได้มีสร้างสรรค์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของผู้นำในด้านบุคลิกภาพทั้งภายในและภายนอก และเช่นเดียวกับ สไบแพร สัฟโส (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นการตอบสนองเชิงจินตนาการ (Imagination) การนำบุคคลอื่น ๆ (Leading People) ด้วยแนวทางใหม่ๆ (New Solutions) หรือวิธีการใหม่ๆ (New Method) ที่ท้าทาย (Challenging) และยืดหยุ่น (Flexibility) ตลอดจนการสร้างสภาพแวดล้อม (Environment) เพื่อก่อให้เกิดการริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ และการสนับสนุนให้ผู้อื่นได้มีการสร้างสรรค์ได้ด้วยเช่นกัน ส่วนบาสดาดูร์ (Basadur, 2008) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นการนำบุคคลอื่น (Leading people) อย่างมีกระบวนการ (Process) หรือมีวิธีการ (Method) ร่วมกัน มีการศึกษาปัญหาอย่างละเอียด และแก้ปัญหาด้วยวิธีใหม่ ๆ (New solution) เป็นกระบวนการที่จำเป็นในการจะต้องสื่อสารระหว่างบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถทำความเข้าใจได้อย่างรวดเร็วว่ากระบวนการเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับใด มีทักษะในการจัดการกับบุคคลอื่นอย่างเป็นลำดับขั้นตอนจากกระบวนการสร้างสรรค์ การรู้จักกระบวนการเชิงสร้างสรรค์เพื่อเป็นต้นแบบในการสร้างผู้นำสมัยใหม่ จะเห็นได้ว่าการศึกษาดังกล่าวทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารเพื่อนำไปพัฒนาองค์กรในทิศทางที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ

โรงเรียนในสังกัดของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 67 โรงเรียน จากการศึกษาการรายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2564 ได้ผ่านการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ประจำปีการศึกษา 2563 ปีงบประมาณ 2564 โดยสถานศึกษาเป็นผู้ประเมินเอง และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ติดตามและตรวจสอบ มีผลการประเมินตนเองดังนี้ ผู้อำนวยการสถานศึกษา/รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้างานประกันคุณภาพการศึกษา และหัวหน้าแผนงานที่ดูแลงานประกันคุณภาพการศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำผลการประเมิน คุณภาพภายในและภายนอกมาใช้ในการวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาหรือทบทวนปรับปรุงแผนพัฒนาการจัดการศึกษาให้เหมาะสมสอดคล้องกับกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1, 2563)

ถึงแม้ว่าโรงเรียนในสังกัดสังกัดของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 จะมีคุณภาพผ่านเกณฑ์แล้วก็ตาม แต่โรงเรียนในสังกัดส่วนใหญ่ยังคงประสบ ปัญหาด้านคุณภาพ การศึกษา ดังจะเห็นได้จากผลการดำเนินงานด้านคุณภาพการศึกษาและ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ผลการ ประเมินของคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2561 – 2563 จำนวน 3 ปีการศึกษายังไม่ บรรลุเป้าหมายในบางรายวิชา อาทิเช่น คณิตศาสตร์ ต้องผ่านเกณฑ์ร้อยละ 43.71 ในปีการศึกษา ต่อไป ซึ่งต้องเร่งรัดพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สูงขึ้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1, 2564) ผู้วิจัยสังเกตว่า ครูมีภาระงานนอกเหนือจากการสอนซึ่งส่งผลให้ ประสบปัญหาในการจัดกระบวนการเรียนการสอน การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในยังเป็น หน้าที่เฉพาะบุคคล และในการเตรียมความพร้อมของการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกที่ผ่าน มา ยัง พบปัญหาในเรื่องการเตรียมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่ใช้ในการเข้ารับการประเมิน ซึ่งทั้งหมด เป็นการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ทุกโรงเรียนจะต้องปฏิบัติ และรายงานผลเป็น ประจำทุกปี ปัญหาดังกล่าวทำให้การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีปัญหา หากนำ หลักการ แนวคิด เกี่ยวกับการบริหารงานเชิงสร้างสรรค์มาใช้ในการบริหารสถานศึกษาจะช่วยให้การ จัดการศึกษามีคุณภาพตามที่ต้องการซึ่งถือว่าเป็นแนวทางที่จะสามารถช่วยแก้ไขปัญหาการ ดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้ จากประกาศกฎกระทรวงการประกันคุณภาพ การศึกษา พ.ศ. 2561 และกระทรวงศึกษาธิการมีการประกาศให้ใช้มาตรฐานการศึกษา ระดับ การศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษา พิเศษ พ.ศ. 2561 ลงวันที่ 6 สิงหาคม 2561 สำหรับให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแล และติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ซึ่งมาตรฐานการศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 นั้น มีจำนวน 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ และ มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้วิจัยสนใจมาตรฐานที่ 2 ซึ่งเป็นการจัดระบบบริหารจัดการคุณภาพของ สถานศึกษา มีการกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจอย่างชัดเจน สามารถดำเนินงานพัฒนา วิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาในทุกกลุ่มเป้าหมาย จัดทำแผนพัฒนา คุณภาพการจัดการศึกษา ดำเนินการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพและ จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการเรียนรู้รวมทั้งจัด สภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิง สร้างสรรค์ ของผู้บริหารกับคุณภาพการศึกษาด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับ ผู้บริหารในการจัดการศึกษา และพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐาน การศึกษาและเป้าหมายที่วางไว้ทั้งใช้เป็นแนวทางในการบริหารให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

2.2 เพื่อศึกษาคุณภาพการศึกษา ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับคุณภาพการศึกษา ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1

3. สมมติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการศึกษา ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

4.1 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิง สร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีทักษะการบริหารงานให้ดียิ่งขึ้น

4.2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สามารถนำผลที่ได้จากงานวิจัยมาประยุกต์ใช้และปรับปรุง พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยวิธีเทียบสัดส่วนจำนวน 4,844 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 370 คน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยการใช้สูตรของ Taro Yamane และใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า แบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การปฏิบัติงาน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ตามแนวความคิดของดูบริน (Dubrin) โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) และ ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของโรงเรียน ตามตามมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2561 โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) หาคุณภาพ

เครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและความความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้เทคนิค IOC ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67–1.00 และทดลองใช้ (Tryout) กับ ประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .779

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมี ขั้นตอนดังนี้ 1. ผู้วิจัยทำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี ถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามในการวิจัยในครั้งนี้ 2. ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือแนะนำตัวไปยังโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 3. ผู้วิจัยตรวจสอบแบบสอบถามที่รับกลับคืนแล้วคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ที่สุดเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลนำแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ไปดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยจะทำการชี้แจงรายละเอียดของแบบสอบถามแจ้งวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือเพื่อให้ได้ผลตามความเป็นจริง และผู้วิจัยใช้เวลาในการตอบแบบสอบถาม มีผู้แบบสอบถาม 370 คน จากนั้นผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบคำถามเพื่อจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage = %) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation = S.D.) สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ การหาค่าความเที่ยงตรง (Content Validity) โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และการหาค่าความเชื่อมั่น สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับคุณภาพการศึกษาด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product - Moment Correlation Coefficient)

6. ผลการวิจัย

6.1 ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายละเอียด พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนในงาน รองลงมา ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ส่วนด้านความรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวม

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ความรู้	4.32	0.735	มาก	4
2. ความสามารถทางเชาว์ปัญญา	4.33	0.736	มาก	3
3. บุคลิกภาพ	4.37	0.744	มาก	2
4. ความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนในงาน	4.38	0.738	มาก	1
ภาพรวม	4.35	0.739	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.74) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนในงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.74) รองลงมา ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.74) ความสามารถทางเชาว์ปัญญา ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.74) ส่วนด้านความรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.74)

6.2 ระดับคุณภาพการศึกษาด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านมีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน รองลงมา ได้แก่ ด้านดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย ส่วนด้านจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณภาพการศึกษาด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษา ของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวม

ข้อ	คุณภาพการศึกษาด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของโรงเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1.	มีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน	4.37	0.754	มาก	1
2.	มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา	4.31	0.731	มาก	4
3.	ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย	4.36	0.747	มาก	2

ข้อ	คุณภาพการศึกษาด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของโรงเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
4.	พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ	4.32	0.720	มาก	3
5.	จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ	4.29	0.739	มาก	6
6.	จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้	4.31	0.744	มาก	4
โดยรวม		4.33	0.740	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการศึกษาระดับคุณภาพการศึกษาด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.74)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านมีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.75) รองลงมา ได้แก่ ด้านดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.75) ส่วนด้านจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.74)

6.3 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับคุณภาพการศึกษาด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับคุณภาพการศึกษาด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

คุณภาพการศึกษาด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของโรงเรียน							
ตัวแปร	(Y ₁)	(Y ₂)	(Y ₃)	(Y ₄)	(Y ₅)	(Y ₆)	(Y _{tot})
(X ₁)	.777**	.607**	.678**	.643**	.536**	.484**	.776**
(X ₂)	.416**	.407**	.346**	.359**	.341**	.331**	.455**
(X ₃)	.489**	.375**	.483**	.361**	.444**	.465**	.540**
(X ₄)	.809**	.477**	.756**	.552**	.694**	.519**	.791**
(X _{tot})	.755**	.569**	.686**	.580**	.617**	.552**	.779**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร (X) กับคุณภาพการศึกษาด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษา (Y) มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ 0.779 ซึ่งเมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับคุณภาพการศึกษาด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันเชิงบวกเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย คือ ด้านความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนในงาน ($r = 0.791$) ด้านความรู้ ($r = 0.776$) ด้านบุคลิกภาพ ($r = 0.540$) และด้านความสามารถทางวิชาชีพ ($r = 0.455$)

7. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับคุณภาพการศึกษาด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลดังต่อไปนี้

7.1 จากผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการที่ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างค่านิยมพื้นฐานในสถานศึกษา อันได้แก่สร้างความเข้มแข็งจากภายในทำงานแบบองค์รวม ทำงานอย่างมีความสุข การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา มีทัศนคติเชิงบวก มีการแสดงออกที่ดีเข้าใจพื้นฐานของเพื่อนครู สามารถปรับตัวตามสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสมและสามารถประยุกต์ความรู้สู่การปฏิบัติในการบริหารงานได้อย่างลงตัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกาญจนา ศิลา (2556) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาของ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางเขน (เครือข่ายที่ 19) ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางเขน (เครือข่ายที่ 19) โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากตามลำดับคือด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ด้านการไว้วางใจด้านการไว้วางใจ ด้านการเจรจาต่อรอง ด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี ด้านการสื่อสาร ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการบริหารเวลา นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของดวงแข ข่านอก (2559) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านวิสัยทัศน์ รองลงมา คือ ด้านความยืดหยุ่น ด้านจินตนาการ และด้านการแก้ปัญหา และจุฑาธิปต์ ทัพไทย (2560) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลสามเสน (สลากกินแบ่งรัฐบาลอุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากทม กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลสามเสน (สลากกินแบ่งรัฐบาล อุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากทม กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครูโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

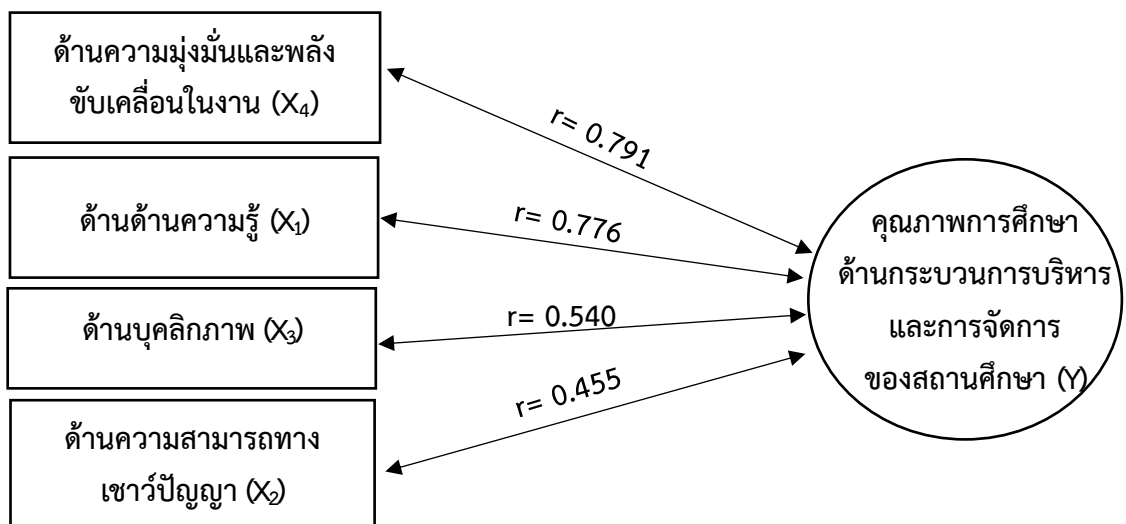
7.2 จากผลการวิจัยพบว่า ระดับคุณภาพการศึกษาด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษา ของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านมีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน รองลงมา ได้แก่ ด้านดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย ส่วนด้านจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการจัดระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษาของผู้บริหารมีการกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจอย่างชัดเจน สามารถดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาในทุกกลุ่มเป้าหมาย จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ดำเนินการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ และจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสันติ ปิ่นหอม (2558) ได้ศึกษาปัจจัยตัวกำหนดคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะปัจจัยตัวกำหนด คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ ด้านลักษณะของบุคลากร รองลงมาคือ ด้านลักษณะของสภาพแวดล้อม ด้านลักษณะขององค์กรและด้านลักษณะนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ นอกจากนี้สงวน ทับพิมพ์แสน (2559) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารการศึกษา กับคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

7.3 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับคุณภาพการศึกษาด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการที่ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความสามารถ มีความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนในกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพร ภิรมย์เมือง (2557) ได้ศึกษาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับ คุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านอัตลักษณ์ของโรงเรียน ด้านมาตรการ ส่งเสริม นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของนัยน์พร แก้วจิราสิน (2561) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษาในจังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในจังหวัดนครปฐมโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในจังหวัดนครปฐม โดย

ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และจุฑามาศ พุ่มไสว (2564) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์กับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การปฏิบัติตามกลยุทธ์และการควบคุมเชิงกลยุทธ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ ส่วนการกำหนดกลยุทธ์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ส่วนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ ส่วนด้านการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

8. องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับคุณภาพการศึกษาด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร (X) กับคุณภาพการศึกษาด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษา (Y) มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร กับคุณภาพการศึกษาด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

9.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้ด้านทฤษฎีและความรู้พื้นฐานทางการบริหารงาน

9.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีความสามารถในการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ทำให้เกิดการเรียนรู้ การพัฒนาแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งควรคำนึงถึงความปลอดภัยและความมั่นคง

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

9.2.1 จากผลการวิจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

9.2.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้ความสามารถด้านทฤษฎีและความรู้พื้นฐานทางการบริหารงานในสถานศึกษา

9.2.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์แล้วนำมาประกอบการตัดสินใจในการปฏิบัติงานอย่างรวดเร็วถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

9.2.2 จากผลการวิจัย คุณภาพการศึกษาด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

9.2.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีความสามารถในการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ทำให้เกิดการเรียนรู้ การพัฒนาแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งควรคำนึงถึงความปลอดภัยและความมั่นคง

9.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

9.2.1 ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

9.2.2 ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับคุณภาพการศึกษาในด้านการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

9.2.3 ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับคุณภาพการศึกษาด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

10. บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

- จุฑาธิปต์ ทัพไทย. (2560). **ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนอนุบาลสามเสน (สลากกินแบ่งรัฐบาลอุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รัตนา ดวงแก้ว. (2556). **ทฤษฎีและการพัฒนาหลักสูตร.** นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สไบแพร สัสโส. (2562). **การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร.** วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด. 13(3). 37-45.
- สาธิต วงศ์อนันต์นนท์. (2557). **การปฏิรูปการศึกษาไทย : อดีต ปัจจุบัน อนาคต.** สืบค้นเมื่อ 18 สิงหาคม 2565. จาก https://www.library.senate.go.th/document/Ext8665/8665180_0002.PDF
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1. (2563). **ข้อมูลสารสนเทศปีการศึกษา 2563.** กรุงเทพฯ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). **คู่มือการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา.** กรุงเทพฯ : พระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

**ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบท้าทายของผู้บริหารกับองค์กรสมรรถนะสูง
ของสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร***
**RELATIONSHIP BETWEEN CHALLENGING LEADERSHIP OF SCHOOL
ADMINISTRATORS AND HIGH ORGANIZATIONAL CAPACITY OF SCHOOLS
IN THE SOUTHERN KRUNGTHON GROUP UNDER THE BANGKOK
METROPOLITAN ADMINISTRATION**

จิตาภา อาทะวงศ์¹, กฤษฏี กิตติฐานัส²
Jitapa Arthawong¹, Klit Kittithanus²
มหาวิทยาลัยธนบุรี^{1,2}
Thonburi University^{1,2}
Email : Jitapa2248@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับของภาวะผู้นำแบบท้าทายของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาระดับขององค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบท้าทายของผู้บริหารกับองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 350 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติด้วยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยวิธีของของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำแบบท้าทายของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเสริมสร้างกำลังใจ รองลงมา ได้แก่ ด้านการเปิดโอกาสให้คนอื่นได้ปฏิบัติ ส่วนด้านการสร้างแรงบันดาลใจในการวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) องค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสื่อสารอย่างเปิดเผยระหว่างบุคลากรในองค์กร รองลงมา ได้แก่ ด้านการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ส่วนด้านการแบ่งปันอำนาจและการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3) ภาวะผู้นำแบบท้าทายของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำแบบท้าทาย; องค์กรสมรรถนะสูง; สถานศึกษากลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร

ABSTRACT

The objectives of this research are 1) to study the level of challenging leadership of school administrators in the Southern Krungthon Group under the Bangkok Metropolitan Administration, 2) to study the level of high organizational capacity of schools in the Southern Krungthon Group under the Bangkok Metropolitan Administration, and 3) to examine the relationship between challenging leadership of school administrators and high organizational capacity of schools in the Southern Krungthon Group under the Bangkok Metropolitan Administration. The sample group consisted of 350 teachers in schools in the Southern Krungthon Group under the Bangkok Metropolitan Administration. Data were collected through questionnaires and analyzed using statistical software to find frequencies, percentages, averages, and standard deviations, as well as to test the correlation between variables using Pearson's correlation.

The research findings indicate that: 1) The challenging leadership of school administrators in the Southern Krungthon Group under the Bangkok Metropolitan Administration is at a high level overall. The highest average score is related to empowering and motivating, followed by giving opportunities for others to perform, while the lowest average score is related to creating a shared vision and inspiration in visioning together. 2) The high organizational capacity of schools in the Southern Krungthon Group under the Bangkok Metropolitan Administration is at a high level overall. The highest average score is related to communication openness among staff in the organization, followed by continuous learning, while the lowest average score is related to power sharing and participation. 3) Challenging leadership of school administrators has a positive and statistically significant relationship at the .01 level with the high organizational capacity of schools in the Southern Krungthon Group under the Bangkok Metropolitan Administration.

Keywords : Challenging Leadership; High Organizational Capacity; Schools in the Southern Krungthon Group under the Bangkok Metropolitan Administration

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

สำนักงานศึกษากรุงเทพมหานครที่มีวิสัยทัศน์มุ่งมั่นเป็นองค์กรหลักของกรุงเทพมหานครในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาให้เป็นกลุ่ม ผู้นำในประชาคมอาเซียน มียุทธศาสตร์หลักตามแผนปฏิบัติราชการกรุงเทพมหานครในการเป็นมหานครแห่งการเรียนรู้ มหานครแห่งโอกาสของทุกคน และมียุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานครในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พัฒนาข้าราชการครูและ

บุคลากรทางการศึกษาและผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมีบทบาทและภารกิจสำคัญในการวางแผนทางการศึกษาเพื่อเป็นกรอบสำหรับการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของกรุงเทพมหานคร ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3, 2563)

การที่สถานศึกษาจะก้าวเข้าสู่องค์กรสมรรถนะสูงและคงสมรรถนะให้ได้ตลอดเวลานั้น จำเป็นต้องมีกระบวนการในการดำเนินงานองค์กรสมรรถนะสูง ได้แก่ มีการแบ่งปันข้อมูลและการสื่อสารที่เปิดกว้าง ซึ่งมีผลทำให้องค์กรประสบความสำเร็จและเป็นวิธีการสำคัญในการเพิ่มผลผลิตและประสิทธิภาพในการทำงาน มีการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน โดยสร้างวิสัยทัศน์สำหรับอนาคต สร้างความเข้าใจและสร้างการยอมรับ เมื่อมีแนวทางในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายแล้ว นำมาออกแบบโครงสร้างและกระบวนการทำงาน โดยคำนึงถึงโครงสร้างของงาน โครงสร้างของเป้าหมาย สร้างความมีส่วนร่วมในการทำงาน เพื่อให้บุคลากรในองค์กรได้ร่วมกันทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งการมีส่วนร่วมอาจจะอยู่ในขั้นตอนใดก็ตามโดยขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ ข้อจำกัดขององค์กรในแต่ละกระบวนการของการดำเนินการบริหารเป็นเกณฑ์และอีกกระบวนการหนึ่งคือเป็นองค์กรที่มุ่งมั่นต่อการพัฒนาความสามารถโดยใช้ระบบการเรียนรู้หรือเรียกได้ว่าเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ของบุคลากร บุคลากรเรียนรู้ตลอดเวลาและเรียนรู้ร่วมกันเป็นองค์กรที่รู้เท่าทันกับสถานการณ์ การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่ไม่อาจคาดเดาได้ สามารถปรับตัวอยู่รอดและประสบความสำเร็จ กระบวนการที่องค์กรต้องมีความมุ่งมั่นและให้ความสำคัญต่อผู้เรียนมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีคุณภาพสูงตาม มาตรฐานกำหนด ได้รับการพัฒนาอย่างครบถ้วนทุกด้าน เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุขและสามารถจัดการศึกษาได้สนองสอดคล้องความต้องการของชุมชน ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนมีความสำคัญต่อองค์กรสมรรถนะสูง (เคน บลังชาร์ด, 2550)

จากผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการจัดการศึกษา โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กร พบว่า ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ครูมีภาระงานนอกเหนือจากการสอนและขาดแรงจูงใจในความก้าวหน้าทางวิชาชีพ การเลื่อนวิทยฐานะ สิ่งจูงใจและสนับสนุนการปฏิบัติงานอื่น ขาดระบบและกลไกการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการเปลี่ยนแปลงอย่างเท่ากัน ขาดการพัฒนากระบวนการจัดการศึกษา การใช้ประโยชน์ข้อมูลสารสนเทศ การบริหารจัดการงบประมาณไม่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน การลาออก และการโอนกลับภูมิลำเนาของข้าราชการครู ส่งผลกระทบต่อขาดแคลนครูผู้สอน บุคลากรเฉพาะทางไม่เพียงพอ ได้แก่ ครูแนะแนว ครูการศึกษาพิเศษ เป็นต้น ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กรุงเทพมหานครกำหนด (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2565)

ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กรและเป็นบุคคลสำคัญในการดำเนินการต่างๆของสถานศึกษา เป็นผู้ที่มีความสามารถในการตัดสินใจ วางแผน อำนาจการและมอบหมายงานในกำกับให้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด จำเป็นต้องปฏิรูประบบตนเองและการเปลี่ยนแปลงองค์กรครั้งใหญ่ เพื่อนพาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญที่จะต้องบริหารจัดการศึกษาบรรลุผลสำเร็จ ผู้บริหารต้องอาศัยภาวะผู้นำมาช่วยเสริมสร้างให้

เกิดแรงบันดาลใจ เพื่อกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความร่วมมือในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นภาวะผู้นำจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมของบุคคลในองค์การอย่างมาก (รัตนา เหลืองงาม, 2562) การมีผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถ และทักษะในการบริหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีภาวะผู้นำของผู้บริหารที่จะสามารถนำพาองค์การให้มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันที่ปฏิบัติงานเพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกันได้ ภาวะผู้นำเปรียบเสมือนอาวุธประจำกายของผู้บริหารและผู้นำที่เป็นนักบริหารมืออาชีพที่จะสามารถสร้างอำนาจชักนำและมีอิทธิพลได้เหนือผู้อื่น ตัวชี้วัดการนำของผู้บริหารจัดการที่ได้ชื่อว่ามีอาชีพ คือ ผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพของงาน ภาวะผู้นำจึงเป็นตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพของงาน (สุภัททา ปิณฑะแพทย์, 2562)

การศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษานั้นเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยที่หลากหลาย เช่น บัณฑิตา สิทธิพงศากุล (2564) ได้ทำการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน โดยเรียงลำดับตามค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการเสริมสร้างกำลังใจ และด้านการสร้างแรงบันดาลใจในการมีวิสัยทัศน์ร่วมกันอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการมอบอำนาจให้ผู้อื่นสามารถปฏิบัติงาน ด้านการแสดงเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ และด้านการทำทนายกระบวนการ ส่วนธิดา ทองแย้ม (2560) ได้ทำการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการทำทนายกระบวนการ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจในการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ด้านการเสริมสร้างกำลังใจ ด้านการแสดงเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติและลำดับสุดท้าย คือ ด้านการมอบอำนาจให้ผู้อื่นสามารถปฏิบัติงาน จะเห็นได้ว่าการศึกษาดังกล่าวทำให้ได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละสถานศึกษา เพื่อนำไปพัฒนาและปรับปรุงตนเองสู่การพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

จากการที่ได้กล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าคุณภาพของสถานศึกษา ทั้งด้านคุณภาพผู้เรียน คุณภาพบุคลากรในสถานศึกษานั้นขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำของผู้บริหารและผู้บริหารต้องใช้กระบวนการองค์การสมรรถนะสูงมาบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมาย วิสัยทัศน์ขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาภาวะผู้นำแบบทำทนายของผู้บริหารกับองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาด้านการศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับของภาวะผู้นำแบบทำทนายของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร

2.2 เพื่อศึกษาระดับขององค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบทำทนายของผู้บริหารกับองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร

3. สมมุติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำแบบทำทนายของผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

4.1 ทำให้ทราบระดับภาวะผู้นำแบบทำทนายของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่นำไปสู่การกำหนดนโยบายและแผนในการพัฒนาภาวะผู้นำแบบทำทนายของผู้บริหาร

4.2 ทำให้ทราบระดับองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการวางแผน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรสมรรถนะสูง

4.3 ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาตนเองให้สูงขึ้นและส่งผลกระทบต่อองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร ดียิ่งขึ้นต่อไป

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยวิธีเทียบสัดส่วน จำนวน 2,788 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 350 คน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยการใช้สูตรของ Taro Yamane และใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นจำแนกตามเขตพื้นที่

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า แบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การปฏิบัติงาน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบทำทนายของผู้บริหาร ตามแนวคิดของคูซและพอสเนอร์ โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) และตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา ตามแนวคิดของบลิงชาร์ด โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) หากคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้เทคนิค IOC ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67 – 1.00 และทดลองใช้ (Tryout) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.931

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้ 1. ทำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรีถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษาในกลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามในการวิจัยในครั้งนี้ 2. ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือแนะนำตัวไปยัง

โรงเรียนกลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร 3. ผู้วิจัยตรวจสอบแบบสอบถามที่รับกลับคืนแล้ว คัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ ที่สุดเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลนำแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ไปดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยจะทำการชี้แจงรายละเอียดของแบบสอบถามแจ้งวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือเพื่อให้ได้ผลตามความเป็นจริง และผู้วิจัยให้เวลาในการตอบแบบสอบถาม มีผู้แบบสอบถาม 350 คน จากนั้นผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบคำถามเพื่อจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage = %) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation = S.D.) สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ การหาค่าความเที่ยงตรง (Content Validity) โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และ การหาค่าความเชื่อมั่น สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบท้าทายของผู้บริหาร กับองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร ใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product - Moment Correlation Coefficient)

6. ผลการวิจัย

6.1 ระดับภาวะผู้นำแบบท้าทายของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเสริมสร้างกำลังใจ รองลงมา ได้แก่ ด้านการเปิดโอกาสให้คนอื่นได้ปฏิบัติ ส่วนด้านการสร้างแรงบันดาลใจในการวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับภาวะผู้นำแบบท้าทายของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม

ภาวะผู้นำแบบท้าทายของผู้บริหาร	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านการแสดงเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ	4.32	0.73	มาก	4
2. ด้านการสร้างแรงบันดาลใจในการวิสัยทัศน์ร่วมกัน	4.30	0.76	มาก	5
3. ด้านการทำทหายกระบวนการ	4.33	0.75	มาก	3
4. ด้านการเปิดโอกาสให้คนอื่นได้ปฏิบัติ	4.37	0.77	มาก	2
5. ด้านการเสริมสร้างกำลังใจ	4.38	0.74	มาก	1
โดยรวม	4.34	0.74	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำแบบท้าทายของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.74) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเสริมสร้างกำลังใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.74) รองลงมา ได้แก่ ด้านการเปิดโอกาสให้คนอื่นได้ปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.77) ส่วนด้านการสร้างแรงบันดาลใจในการวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.76)

6.2 ระดับองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสื่อสารอย่างเปิดเผยระหว่างบุคลากรในองค์กร รองลงมา ได้แก่ ด้านการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ส่วนด้านการแบ่งปันอำนาจและการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษากลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม

ข้อ	องค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1.	ด้านการสื่อสารอย่างเปิดเผยระหว่างบุคลากรในองค์กร	4.37	0.74	มาก	1
2.	ด้านการมีวิสัยทัศน์ที่ทุกคนในองค์กรมองเห็นภาพ	4.29	0.73	มาก	5
3.	ด้านการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	4.35	0.77	มาก	2
4.	ด้านการให้ความสำคัญต่อผู้รับบริการเป็นสำคัญ	4.30	0.73	มาก	4
5.	ด้านระบบ โครงสร้างและกระบวนการทำงานสนับสนุนวิสัยทัศน์	4.31	0.71	มาก	3
6.	ด้านการแบ่งปันอำนาจและการมีส่วนร่วม	4.28	0.73	มาก	6
ภาพรวม		4.32	0.73	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการศึกษาระดับองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.37) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสื่อสารอย่างเปิดเผยระหว่างบุคลากรในองค์กร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.62) รองลงมา ได้แก่ ด้านการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.46) ส่วนด้านการแบ่งปันอำนาจและการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.33)

6.3 ภาวะผู้นำแบบทำทนายของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษากลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบทำทนายของผู้บริหารกับองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร

ภาวะผู้นำแบบทำทนายของ ผู้บริหาร	องค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา						
	(Y ₁)	(Y ₂)	(Y ₃)	(Y ₄)	(Y ₅)	(Y ₆)	(Y _๗)
(X ₁)	.500**	.451**	.562**	.474**	.348**	.536**	.608**
(X ₂)	.594**	.460**	.515**	.472**	.411**	.334**	.592**
(X ₃)	.427**	.385**	.459**	.410**	.268**	.413**	.501**
(X ₄)	.235**	.176**	.608**	.229**	.504**	.651**	.500**
(X ₅)	.629**	.499**	.808**	.585**	.664**	.548**	.783**
(X _๗)	.599**	.502**	.735**	.550**	.534**	.625**	.747**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบท้าทายของผู้บริหาร (X) กับองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา (Y) มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ 0.747 ซึ่งเมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ภาวะผู้นำแบบท้าทายของผู้บริหารกับองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย คือ ด้านการเสริมสร้างกำลังใจ ($r = 0.783$) ด้านการแสดงเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ ($r = 0.608$) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจในการวิสัยทัศน์ร่วมกัน ($r = 0.592$) ด้านการทำทหายกระบวนการ ($r = 0.501$) และด้านการเปิดโอกาสให้คนอื่นได้ปฏิบัติ ($r = 0.500$)

7. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบท้าทายของผู้บริหารกับองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

7.1 จากผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำแบบท้าทายของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อมีการพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเสริมสร้างกำลังใจ รองลงมา คือ ด้านการเปิดโอกาสให้คนอื่นได้ปฏิบัติ ส่วนด้านการสร้างแรงบันดาลใจในการวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร มีการเสริมสร้างกำลังใจ สร้างแรงจูงใจเพื่อโน้มน้าวและกระตุ้นให้ความทุ่มเทด้วยความเต็มใจในการปฏิบัติงาน การสร้างความรู้สึกที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน การให้รางวัลเพื่อเสริมแรงด้านจิตใจและรางวัลจากภายนอกสร้างความมั่นใจให้แก่บุคลากรอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารคอยสนับสนุนการสร้างความสัมพันธ์จนเกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน แบ่งปันอำนาจ เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายรับทราบปัญหาต่างๆภายในสถานศึกษา และมีส่วนร่วมในการแก้ไข และสนับสนุนให้ทุกฝ่ายได้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ ผู้บริหารมองหาโอกาสเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การกระจายอำนาจและมอบหมายภารกิจที่สำคัญแก่บุคลากร สร้างความเป็นเอกภาพในสถานศึกษาให้เกิดความผูกพันและความสามัคคีในสถานศึกษา เรียนรู้จากความผิดพลาดและนำไปพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธิดาทองแย้ม (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารกับบรรยากาศองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จากการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ การทำทหายกระบวนการ การสร้างแรงบันดาลใจในการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การเสริมสร้างกำลังใจ การแสดงเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ และลำดับสุดท้าย คือ การมอบอำนาจให้ผู้อื่นสามารถปฏิบัติงาน

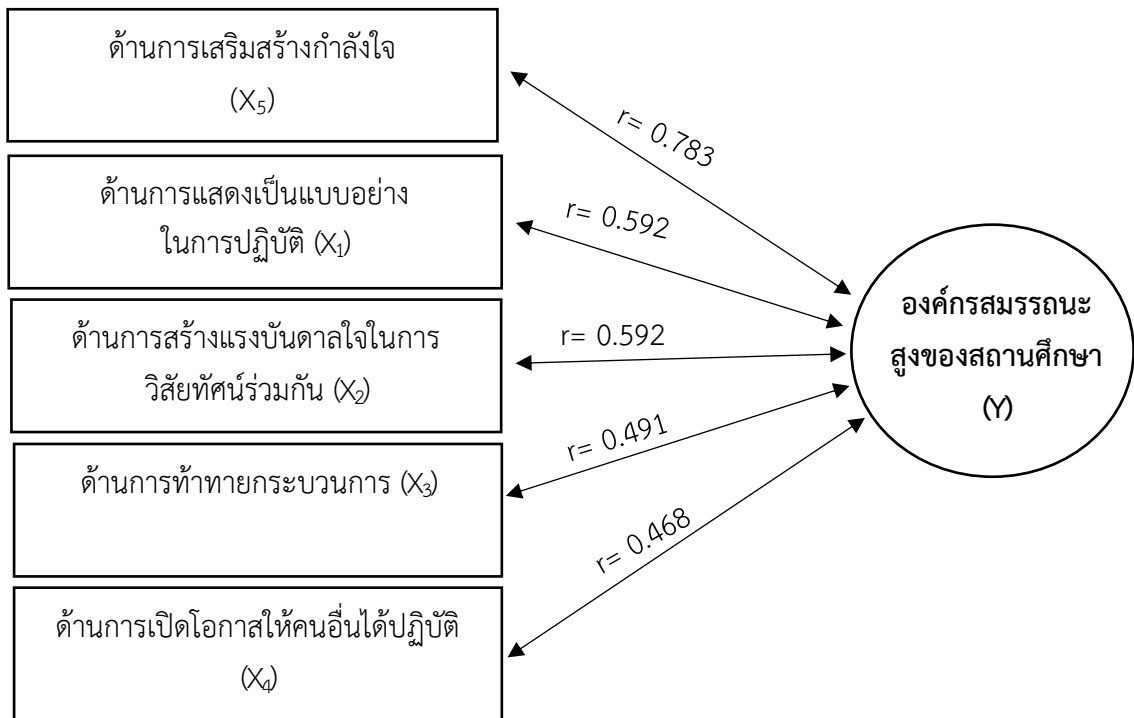
7.2 ระดับองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสื่อสารอย่างเปิดเผยระหว่างบุคลากรในองค์กร รองลงมา ได้แก่ ด้านการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ส่วนด้านการแบ่งปันอำนาจและการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ที่เป็นเช่นนี้อาจ

เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นองค์กรที่ใช้กระบวนการในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ โดยผู้บริหารมีทักษะในการพูดคุยกับบุคลากรทุกฝ่ายภายในสถานศึกษา โดยสื่อสารสองทาง เพื่อแบ่งปันข้อมูล ถ่ายทอดนโยบาย วิสัยทัศน์ แนวทางการปฏิบัติงาน ฯลฯ มุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองและส่งเสริมการพัฒนาตนเองของครูและบุคลากรทุกฝ่าย อย่างเป็นต่อเนื่อง ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานตามระบบ โครงสร้างของการบริหารตามสายงานบังคับบัญชา ที่สนับสนุนวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์และเป้าหมายของสถานศึกษา เพื่อทันต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของสมพงษ์ เชื้อกพรหม (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านกลยุทธ์องค์กร ด้านการจัดการความรู้ ด้านระบบโครงสร้างองค์กร และด้านการมุ่งเน้นผู้รับบริการ

7.3 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำแบบทำทนายของผู้บริหารกับองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีความสำคัญกันทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้ายตามกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำแบบทำทนายของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานครทุกด้าน มีความสัมพันธ์กันทางบวกทุกคู่กับองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากภาวะผู้นำแบบทำทนายของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร มองเห็นองค์กรในภาพรวม มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ โดยใช้ความรู้ความสามารถ ทักษะ กระบวนการและประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา สร้างความมั่นใจ และเสริมแรงด้านจิตใจและรางวัลภายนอกให้แก่คณะครูและบุคลากรทางศึกษาอยู่เสมอ เพื่อกระตุ้นให้ความทุ่มเทด้วยความเต็มใจในการปฏิบัติงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย และเป็นองค์กรที่มีความสามารถในการรับมือกับแรงกดดันทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บัณฑิตา สิทธิพิงศากุล (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารกับองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารกับองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับสูงและลักษณะคล้ายตามกัน

8. องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบทำทนายของผู้บริหารกับองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบทำทนายของผู้บริหาร (X) กับองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา (Y) มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบทำทนายของผู้บริหารกับองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

9.1.1 สถานศึกษาควรเสริมแรงจูงใจให้ครูและบุคลากรทุกฝ่ายปฏิบัติงานตามเป้าหมาย

9.1.2 สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

9.2.1 จากผลการวิจัยภาวะผู้นำแบบทำทนายของผู้บริหารสถานศึกษา เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีระดับน้อยที่สุด คือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจในการวิสัยทัศน์ร่วมกัน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรเสริมแรงจูงใจให้บุคลากรทุกฝ่ายปฏิบัติงานตามเป้าหมายอย่างชัดเจน เพื่อให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จ

9.2.2 จากผลการวิจัย องค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีระดับน้อยที่สุด คือ ด้านการแบ่งปันอำนาจและการมีส่วนร่วม ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรในการปฏิบัติการให้อำนาจการตัดสินใจแก่บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

9.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

9.3.1 ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำแบบทำทนายของผู้บริหารที่ส่งผลต่อองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร

9.3.2 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบทำทนายของผู้บริหารกับองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

9.3.3 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำอื่น ๆ กับองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ได้รับข้อมูลที่ครอบคลุมมากขึ้น

10. บรรณานุกรม

- คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3. (2563). **แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3.** กรุงเทพฯ : บริษัท วันไฟน์เดย์ จำกัด. เคน บลังชาร์ด. (2550). **ผู้นำเหนือระดับด้วยวิสัยทัศน์เหนืออนาคต** แปลจาก **Leading at a Higher Level** แปลโดย ดวงทอง สรประเสริฐ. กรุงเทพฯ : ดีเอ็มจี.
- ธิดา ทองแถม. (2560). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารกับบรรยากาศองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นงลักษณ์ ศิริพิภ. (2561). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี.** **วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.** 10(2). 480-493.
- บัณฑิตา สิทธิพงศากุล. (2564). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารกับองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เพ็ญศิริ ฤทธิกรณ์. (2560). **ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียน.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รัตนา เหลืองงาม. (2562). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สมพงษ์ เชือกพรหม. (2565). **ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี.** **วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.** 19(86). 132-139.
- สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2565). **แผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ.2565 สำนักงานการศึกษา.** สืบค้นเมื่อ 21 มกราคม 2566. จาก https://webportal.bangkok.go.th/user_files/116/207767403761e4e5fb6fa166.18772202.pdf
- สุภัททา ปิณฑะแพทย์. (2562). **ภาวะผู้นำของนักบริหารการศึกษามีอาชีพ.** สืบค้นเมื่อ 21 มกราคม 2566. จาก https://www.supatta.haysamy.com/leader_pro.html

ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์การสมรรถนะสูง
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร*
SUPER LEADERSHIP FOR SCHOOL ADMINISTRATOR EFFECTING HIGH
PERFORMANCE ORGANIZATION IN SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF
MUKDAHAN SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE

ดารารัตน์ เกื่อนันต์¹, เสาวณี ศิริสุขศิลป์²
Dararut Koeanan¹ and Saowanee Sirisooksilp²
มหาวิทยาลัยขอนแก่น^{1,2}
Khon Kaen University^{1,2}
Email : dararut.k@kkumail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร 2) ศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร มีการดำเนินการวิจัย 2 ระยะ ระยะที่ 1 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำกับความเป็นองค์การสมรรถนะสูง ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำที่ส่งผลต่อองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษา ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครู จำนวน 269 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น 0.98 ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จากทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้านมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุด คือ ด้านการเป็นแบบอย่างของผู้นำตนเอง และน้อยที่สุดคือ ด้านการสร้างภาวะผู้นำตนเอง 2) ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร ได้แก่ การเป็นแบบอย่างของผู้นำตนเอง (X_2) การเสริมแรงอย่างสร้างสรรค์ (X_4) และการสร้างพลังเชิงบวก (X_3) 3) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำที่ส่งผลต่อองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร ด้าน

การเป็นแบบอย่างของผู้นำตนเอง ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งในการปฏิบัติงาน และการปฏิบัติตน ให้เป็นที่ยอมรับในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาการเสริมแรงอย่างสร้างสรรค์ ได้แก่ สนับสนุนให้บุคลากรค้นพบศักยภาพ ปฏิบัติงานให้ตรงตามสายงานและความถนัด และกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานและชี้แจงแก่บุคลากรอย่างชัดเจน และเสนอแนะให้แก้ไขสิ่งที่ไม่ดีพลาตด้วยความเป็นกัลยาณมิตร ด้านการพัฒนาการสร้างพลังเชิงบวก ส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมาย และแนวทางในการปฏิบัติงาน โดยจัดให้มีการระดมความคิด และแสดงความคิดเห็นร่วมกันอย่างสร้างสรรค์

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ; องค์การสมรรถนะสูง; ผู้บริหารสถานศึกษา

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to study the relationship between super leadership for school administrator and high performance organization of schools under the office of Mukdahan Secondary Educational Service Area Office 2) to study super leadership for school administrator affecting high-performance organizations of schools under the office of Mukdahan Secondary Educational Service Area and 3) to study the way to develop super leadership for school administrator affecting high-performance organizations of schools under the office of Mukdahan Secondary Educational Service Area. There are 2 phases of research. Phase 1: Studying the relationship between super leadership for school administrator and high-performance organization by using Pearson product moment coefficient and studying the effect of super leadership on high-performance organizations of schools by using multiple regression analysis. The samples were administrators and teachers total 269 persons. The research tool was a 5-point estimation scale questionnaire with a reliability of 0.98. Phase 2: Studying the approach to develop super leadership for school administrators by using in-depth interview from 3 qualified persons.

The research findings were as follows: 1. Super leaders for school administrator in all aspects had a positive correlation with high-performance organizations of schools under the office of Mukdahan Secondary Education Service Area significantly at the .01 level, with the “Highest” correlation was the aspect of being a role model for self-leadership and the “Lowest” correlation was the building of self-leadership. 2. Super leadership for school administrator affecting high-performance organizations of schools under the office of Mukdahan Secondary Educational Service Area, including being a role model of self-leadership (X_2), creative reinforcement (X_4), and creating positive energy (X_3). 3. The development approaches of super leadership affecting high-performance organizations guidelines of educational institutions under the office of Mukdahan

Secondary Educational Service Area. Self-leadership role model as behaving as a good role model both in work and behaving in order to be accepted in educational institutions. Development of creative reinforcement, including encouraging personnel to discover their potential, performing the duties according to the line of work and expertise, and setting criteria for performance evaluation and clarification to personnel as well as suggestions for correcting any mistakes with be an ally. Developing positive energy: encouraging personnel to participate in setting goals and guidelines for work by organizing brainstorming and expressing ideas together creatively.

Keywords : Super Leadership; High Performance; Administrators

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

โลกาภิวัตน์เป็นยุคของสังคมที่เต็มไปด้วยข้อมูลและข่าวสาร (Information Society) เทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารจะมีความทันสมัย ก้าวหน้า สามารถ ติดต่อสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็ว มีความคล่องตัวสูง องค์กรใดไม่ว่าจะเป็นของภาครัฐหรือเอกชนก็ตามที่มีข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริงอยู่ในมือมากเท่าใดก็มีโอกาสที่จะ พัฒนาตัวเองให้เจริญรุดหน้ายิ่ง ๆ ขึ้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้อง ขวนขวายในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารเพื่อส่งผลกระทบต่อการพัฒนาองค์กรของตนเอง (ภาราตร แก้วบุตร ดี ศศิกิจจ์ อัจฉัย และอาณัติ เดชจิตร, 2564) การเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์เป็นแรงกระตุ้น ที่สำคัญให้ประเทศต่าง ๆ ต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอด โดยการพัฒนาขีดความสามารถให้เทียบเคียง สมรรถนะกับองค์กรอื่นเพื่อความได้เปรียบในการแข่งขันมุ่งไปสู่องค์กรที่มีประสิทธิผลสูงยังเป็นการ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศโดยการพัฒนาตัวแบบเพื่อเพิ่มความสามารถในการ พัฒนาองค์กรภาครัฐให้ก้าวกระโดดอย่างมีทิศทางมากขึ้น ตัวแบบที่เวลานี้นิยมเรียกว่า องค์กร สมรรถนะสูง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2556)

องค์กรสมรรถนะสูง (High Performance Organization: HPO) เป็นองค์กรที่มีความสามารถสร้างผลงานที่มีประสิทธิภาพสูง สามารถปรับตัวได้กับการเปลี่ยนแปลง มีการพัฒนา อย่างต่อเนื่อง และมีความมุ่งมั่นต่อความสำเร็จสูง ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2556) ได้ให้ความสำคัญกับองค์กรสมรรถนะสูงโดยนำมาเป็นเครื่องมือการบริหาร และนำมาพัฒนา หน่วยงานเพื่อก้าวไปสู่การเป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง และได้ตั้งเป้าไว้อย่างชัดเจนที่จะผลักดัน องค์กรให้กลายเป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูงให้ได้ ในหน่วยงานราชการได้มีการนำแนวคิดนี้มาใช้เพื่อ ยกกระตือรือร้นการทำงาน และการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น องค์กรที่มีสมรรถนะสูงหรือ เรียกว่าองค์กรที่เป็นเลิศ ซึ่งก็คือองค์กรที่เก่งมีแผนรองรับกับสภาวะต่าง ๆ อย่างชัดเจน มีการ วิเคราะห์สถานการณ์ที่สามารถกระทบต่อการทำงานจากรอบด้านทุกมุมมอง ทำให้สามารถปฏิบัติ ภารกิจบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามเวลา และคุณภาพของผลงานดีเยี่ยม เป็นที่ยอมรับ

ปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารสถานศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา เพราะเป็นผู้มีความสำคัญและมีบทบาทในการบริหารโรงเรียน เป็นตัวแทนขององค์กรและเป็นศูนย์รวมแห่งพลัง

ของบุคลากรในองค์กร ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นเหมือนหลักในการดำเนินงาน โดยเฉพาะสำหรับผู้ใต้บังคับบัญชาและต่อผลงานในส่วนรวม ความสามารถและลักษณะทางภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา มีส่วนสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคุณภาพและคุณค่าขององค์กร ที่จะสะท้อนให้เห็นประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานในองค์กรหรือหน่วยงานนั้นเป็นอย่างดี การพัฒนาจะสำเร็จต้องอาศัยผู้นำที่มีวิสัยทัศน์สามารถวางแผนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและนำการไปสู่ปฏิบัติได้อย่างเป็นธรรมชาติ ผู้นำต้องมีวิสัยทัศน์วิเคราะห์ตัดสินใจ สามารถวางนโยบายที่ชัดเจน จัดแผนงานให้เข้ากัน กระจายอำนาจและมอบอำนาจเป็น รวมทั้งการปฏิบัติการเข้าใจบริบทอันหลากหลาย เพื่อเป้าหมายอย่างมีทิศทาง มุ่งผลประโยชน์ต่อส่วนรวมเป็นหลัก (Phumphongkhochasorn, P., Damnoen, P. S., Suwannaprathep, T., & Phoompamarn, U., 2021)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าภาวะผู้นำที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาข้างต้น คือภาวะผู้นำเหนือผู้นำ เนื่องจากเป็นภาวะผู้นำที่มุ่งเน้นในการมอบอำนาจให้แก่ผู้ตาม (Empowerment) เพื่อกระตุ้นให้ผู้ตามได้พัฒนาตนเอง ส่งเสริมผู้ตามให้สามารถควบคุม และกำกับดูแลตนเองได้ เมื่อผู้ตามสามารถควบคุมดูแลตนเองได้ ผู้นำก็ไม่จำเป็นต้องกำกับดูแลมากนัก จึงทำให้ผู้ตามมีอิสระในการปฏิบัติงาน ส่วนผู้นำจึงเป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำคอยช่วยเหลือ และสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ตาม (Manz and Sims, 1989) โดยผู้ที่มีภาวะผู้นำเหนือผู้นำจะสามารถเป็นผู้นำตนเองที่สร้างแรงบันดาลใจให้ความไว้วางใจและให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการทำงาน สามารถนำผู้อื่นให้นำตนเองได้ โดยให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดขอบข่ายมาตรฐาน และวิสัยทัศน์ในการปฏิบัติงาน มีความคิดทางบวก และมีปฏิสัมพันธ์สัมพันธ์ที่ดีต่อบุคลากรในองค์กร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาโรงเรียนในสังกัด โดยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการปฏิบัติงาน (Model) MHD - Model ที่จะมุ่งสู่การเป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง แต่ยังไม่ปรากฏแนวทางการดำเนินงานหรือรูปแบบที่จะนำไปสู่การเป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูงอย่างเป็นรูปธรรม ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่าภาวะผู้นำเหนือผู้นำส่งผลต่อองค์กรสมรรถนะสูงหรือไม่ ซึ่งผลการวิจัยจะทำให้ทราบถึงภาวะผู้นำเหนือผู้นำที่จะส่งผลให้สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี เป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง อันจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลต่อการพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี

2.2 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี

2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี

3. สมมติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างน้อยหนึ่งด้าน ส่งผลต่อองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

4.1 เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อนำผลการวิจัยไปพัฒนาภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษา โดยดำเนินการควบคุมไปกับการติดตาม และตรวจสอบ เปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานจริงกับสิ่งที่คาดหวังไว้ โดยใช้ข้อมูลจากการประเมินผลเพื่อควบคุม และปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม

4.2 เป็นแนวทางการกำหนดทิศทางการขับเคลื่อนองค์การสู่องค์การสมรรถนะสูง เพื่อให้เกิดประสิทธิผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

5. วิธีดำเนินการวิจัย

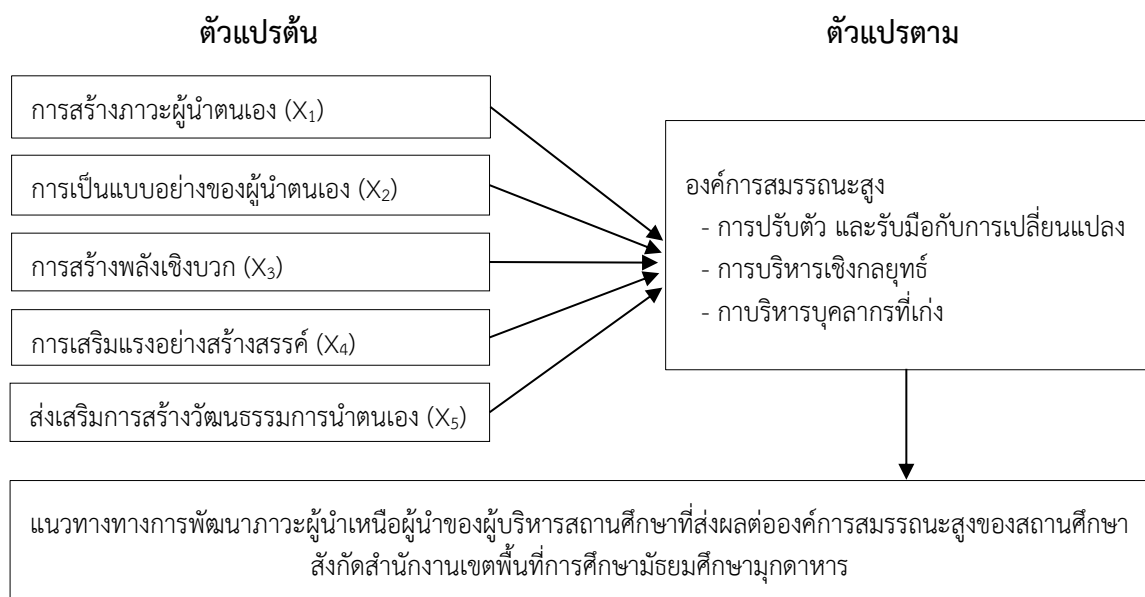
การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่มุ่งเน้นการศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์การสมรรถนะสูง ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหารด้วยระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ทำการศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับความ เป็นองค์การสมรรถนะสูง ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Coefficient) และศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำที่ส่งผลต่อองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร ปี การศึกษา 2566 จากสถานศึกษาทั้งหมด 30 โรงเรียน จำนวน 899 คน กำหนดข้อมูลขนาดกลุ่ม ตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเกรย์จีซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 269 คน สุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน แล้วนำมาสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) โดยจำแนกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) และ ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษา เป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้บริหารที่มีความเชี่ยวชาญด้านการเสริมสร้างภาวะผู้นำเหนือผู้นำ จำนวน 3 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ

แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการสัมภาษณ์

กรอบแนวคิดการวิจัย การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยวิจัยเกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์การสมรรถนะสูง ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร โดยผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยเป็นตัวแปรต้น คือ ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ ซึ่งได้จากการสังเคราะห์เอกสารทางวิชาการและงานวิจัยของ Manz and Sims (1991); Jeffery (2003); David (2005); มัทธีรัตน์ บำรุงจิตต์ และศจีมาจ ณ วิเชียร (2558); อนุวัตร ศรีพระนามและดาวรุวรรณ ถวิลการ (2560); กัลยาณี ศรีหามาตย์ (2561); พิษญาภา ยืนยาว (2561); อภินุช นานาเลาะห์ (2565); สุชาติ เสนาสี วันเพ็ญ นันทะศรี และทรัพย์หิรัญ จันทรรักษ์ (2566) และตัวแปรตาม คือ องค์การสมรรถนะสูง ซึ่งได้จากการสังเคราะห์เอกสารทางวิชาการและงานวิจัยของ DE WAAL (2005); Frank Buytendijk. (2006); สุริยะ ทวีบุญญาวัตร (2559); จันทรรัตน์ สิทธิสมจินต์ (2560); สรรเพชญ์ โทวิชา (2560); สมคิด สกุลสถาปัตย์ (2562); ปัสรินญา ผ่องแผ้ว (2563); ปุญชรัศม์ เหมบุรุษ (2563); ชลธิชา บุนนทร์ (2564) สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยได้ ดังภาพประกอบ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

6. ผลการวิจัย

6.1 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร

ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้านมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ระหว่าง .679 - .840 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Coefficient)

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	Y
X ₁	1.00					
X ₂	.688**	1.00				
X ₃	.763**	.820**	1.00			
X ₄	.743**	.854**	.803**	1.00		
X ₅	.862**	.900**	.809**	.843**	1.00	
Y	.679**	.840**	.801**	.826**	.782**	1.00

**p < .01

6.2 ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี

ตัวแปรที่ถูกเลือกเข้าสมการมี 3 ด้าน คือ การเป็นแบบอย่างของผู้นำตนเอง (X₂) การเสริมแรงอย่างสร้างสรรค์ (X₄) และการสร้างพลังเชิงบวก (X₃) เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .875 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการพยากรณ์ (R²) เท่ากับ .766 หรือมีอำนาจในการพยากรณ์ร้อยละ 76.60 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าสถิติของตัวแปรพยากรณ์องค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี

รูปแบบตัวแปรพยากรณ์	R	R ²	Adjusted R ²	S.E. est	F	p-values
X ₂	.840	.705	.704	.354	637.54**	.001
X ₂ และ X ₄	.865	.749	.747	.327	396.06**	.001
X ₂ , X ₄ และ X ₃	.875	.766	.763	.316	289.36**	.001

**p < .01

จากตัวแปรต้นทั้งหมด 5 ด้าน มี 3 ด้านที่ทดสอบแล้วว่าสามารถพยากรณ์องค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานีได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ การเป็นแบบอย่างของผู้นำตนเอง การเสริมแรงอย่างสร้างสรรค์ และการสร้างพลังเชิงบวก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน (β) เท่ากับ .374, .309 และ .246 ตามลำดับ และจากผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ที่อยู่ในรูปคะแนนดิบ (b) และในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) พบว่า เมื่อนำตัวแปรพยากรณ์หรือตัวแปรต้นของภาวะผู้นำเหนือผู้นำทั้ง 3 ด้าน เข้าสู่สมการถดถอย จะสามารถพยากรณ์องค์การ

สมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานีได้ร้อยละ 76.60 โดยมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ 0.316 ดังแสดงในตารางที่ 3 เมื่อนำค่าสถิติต่าง ๆ มาสร้างสมการพยากรณ์ ได้สมการพยากรณ์องค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 0.186 + 0.418(X_2) + 0.265(X_4) + 0.263(X_3)$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_Y = 0.374(Z_{X_2}) + 0.309(Z_{X_4}) + 0.246(Z_{X_3})$$

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอนของภาวะผู้นำเหนือผู้นำที่ส่งผลต่อองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี

ตัวแปรพยากรณ์	คะแนนดิบ		คะแนนมาตรฐาน	t	p-values
	b	S.E. est	β		
ค่าคงที่ (Constant)	.186	.156		1.195	.598
การเป็นแบบอย่างของผู้นำตนเอง (X ₂)	.418	.017	.374	5.907	.001**
การเสริมแรงอย่างสร้างสรรค์ (X ₄)	.265	.052	.309	5.070	.001**
การสร้างพลังเชิงบวก (X ₃)	.263	.059	.246	4.455	.001**

R = .875, R² = .766, Adjusted R² = .763, S.E._{est} = .316, F = 289.36*

**p < .01

6.3 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษา 3 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์องค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานีได้ ได้แก่ การเป็นแบบอย่างของผู้นำตนเอง การเสริมแรงอย่างสร้างสรรค์ และการสร้างพลังเชิงบวก ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้บริหารที่มีความเชี่ยวชาญด้านการเสริมสร้างภาวะผู้นำเหนือผู้นำ จำนวน 3 คน และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการสัมภาษณ์ ทำให้ได้แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ซึ่งพบข้อเสนอ ดังนี้

- 1) การเป็นแบบอย่างของผู้นำตนเอง ควรดำเนินการดังนี้
 - 1.1) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งในการปฏิบัติงาน และการปฏิบัติตน ให้เป็นที่ยอมรับในสถานศึกษา
- 2) การพัฒนาการเสริมแรงอย่างสร้างสรรค์ ควรดำเนินการดังนี้
 - 2.1) สนับสนุนให้บุคลากรค้นพบศักยภาพ ปฏิบัติงานให้ตรงตามสายงานและความถนัด
 - 2.2) กำหนดเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานและชี้แจงแก่บุคลากรอย่างชัดเจน และเสนอแนะให้แก้ไขสิ่งที่ผิดพลาดด้วยความเป็นกัลยาณมิตร
- 3) การพัฒนาการสร้างพลังเชิงบวก ควรดำเนินการดังนี้
 - 3.1) ส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมาย และแนวทางในการปฏิบัติงาน โดยจัดให้มีการระดมความคิด และแสดงความคิดเห็นร่วมกันอย่างสร้างสรรค์

7. อภิปรายผลการวิจัย

7.1 จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มุกดาหาร พบว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้านมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ องค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มุกดาหาร อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำความรู้ และ ประสบการณ์ มาใช้ในการบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปณิธิณ จันภักดี (2565) ที่ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของ สถานศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษาใน ลักษณะคล้ายคลึงกันในระดับสูง โดยด้านที่มีความสัมพันธ์สูงที่สุดคือ การเป็นแบบอย่างของผู้นำ ตนเอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารมีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการนำตนเอง และส่งเสริมให้ บุคลากรได้นำไปเป็นแบบอย่างในการพัฒนาตนเองและสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ มัทธีรัตน์ บำรุงจิตต์ และศจีมาจ ณ วิเชียร (2558) ที่กล่าวว่า การที่ผู้นำแสดงเป็นแบบฉบับที่เป็นผู้นำตนเอง (Model Self Leadership) ผู้นำจะเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติงาน มีพฤติกรรมเป็นแบบอย่างที่ดีใน ทุกเรื่อง เป็นที่ยอมรับนับถือในหน่วยงานแนะนำให้บุคลากรนำไปเป็นแบบอย่าง สามารถถ่ายทอด Case Study และแบ่งปันประสบการณ์ที่ดีให้บุคลากร พร้อมทั้งจะส่งเสริมให้บุคลากรได้นำไปเป็นแบบ ฉบับในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำที่สุด คือ การสร้าง ภาวะผู้นำตนเอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการออก ความคิดเห็นเกี่ยวกับขอบข่าย มาตรฐาน และวิสัยทัศน์ในการปฏิบัติงาน แต่ผู้บริหารยังคงเป็นผู้ ตัดสินใจในการเลือกและกำหนดขอบข่าย มาตรฐาน และวิสัยทัศน์ในการปฏิบัติงานเอง จึงส่งผลให้ ด้านการสร้างภาวะผู้นำตนเองมีความสัมพันธ์กับองค์กรสมรรถนะสูงน้อยกว่าด้านอื่น ๆ สอดคล้อง กับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชัย ลิ้มเฉลิม (2560) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือ ผู้นำกับพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนในสหวิทยาเขต

ราชนครินทร์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเหนือผู้นำน้อยที่สุดในด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง

7.2 จากการศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร พบว่าภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ทดสอบแล้วว่าสามารถร่วมกันพยากรณ์องค์การสมรรถนะสูงของของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ การเป็นแบบอย่างของผู้นำตนเอง การเสริมแรงอย่างสร้างสรรค์ และการสร้างพลังเชิงบวก ตามลำดับ สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดว่าภาวะผู้นำเหนือผู้นำอย่างน้อยหนึ่งด้าน ส่งผลกระทบต่อองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร สามารถนำมาสร้างสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ ได้ดังนี้ $\hat{Y} = 0.186 + 0.418(X_2) + 0.265(X_4) + 0.263(X_3)$ โดยมีอำนาจการทำนายร้อยละ 76.60

จากสมการพยากรณ์นี้แสดงให้เห็นว่า องค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร จะมีตัวแปรพยากรณ์ 3 ตัวแปร โดยปัจจัยแรกที่เข้าสู่สมการพยากรณ์คือ ด้านการเป็นแบบอย่างของผู้นำตนเอง สัมประสิทธิ์การถดถอยมีค่า .705 หรือมีอำนาจการทำนาย ร้อยละ 70.50 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารปฏิบัติเป็นแบบอย่างของผู้นำตนเองให้กับบุคลากร โดยสามารถแสดงออกถึงการมีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความฉลาดทางอารมณ์ สอดคล้องกับ Manz & Sims (1989) ที่กล่าวว่า การเป็นแบบอย่างการนำตนเอง ผู้นำต้องแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมความเป็นผู้นำตนเอง ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีงามทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจ ต่อบุคลากรในหน่วยงานและบุคคลอื่นทั่วไป และกระตุ้น แนะนำ ส่งเสริมให้บุคลากรเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดี มีความซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรม จริยธรรม ไม่เห็นแก่ตัว มีระเบียบวินัย รู้จักเสียสละ

ปัจจัยที่สองที่เข้าสู่สมการพยากรณ์ คือ ด้านการเสริมแรงอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งมีผลให้สัมประสิทธิ์การถดถอยมีค่าเพิ่มขึ้น เป็น .749 หรือมีอำนาจการทำนาย ร้อยละ 74.90 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารในการเสริมแรงอย่างสร้างสรรค์ให้กับบุคลากร โดยการสนับสนุนให้ผู้ตามได้รับการเสริมแรง โดยการให้รางวัลด้วยความยุติธรรม รวมทั้งการแนะนำให้แก่สิ่งที่ดีพลาดด้วยความเป็นมิตร ประกอบกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหารได้มีการส่งเสริม สนับสนุน และยกย่องเชิดชูเกียรติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีผลงานดีเด่น สอดคล้องกับ นลธวัช ยุทธวงศ์ (2564) ที่ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำ กล่าวว่า ผู้บริหารควรสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน มีการตำหนิอย่างสร้างสรรค์ และให้รางวัลด้วยความเป็นธรรม

ปัจจัยที่สามที่เข้าสู่สมการพยากรณ์ คือ ด้านการสร้างพลังเชิงบวก ซึ่งมีผลให้สัมประสิทธิ์การถดถอยมีค่าเพิ่มขึ้น เป็น .766 หรือมีอำนาจการทำนาย ร้อยละ 76.60 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารใช้ความรู้ ทักษะในการแก้ปัญหาด้วยวิธีการเชิงบวก เปิดโอกาสในบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ และแนวทางในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้บุคลากรแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ สอดคล้องกับ บัณฑิตา สิทธิพงศากุล (2564) ที่ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารกับองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำด้านการมีวิสัยทัศน์ที่ทุกคนในองค์การมองเห็น

ภาพกับองค์การสมรรถนะสูงมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับสูงและลักษณะคล้ายตามกัน

7.3 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี อภิปรายผลได้ดังนี้

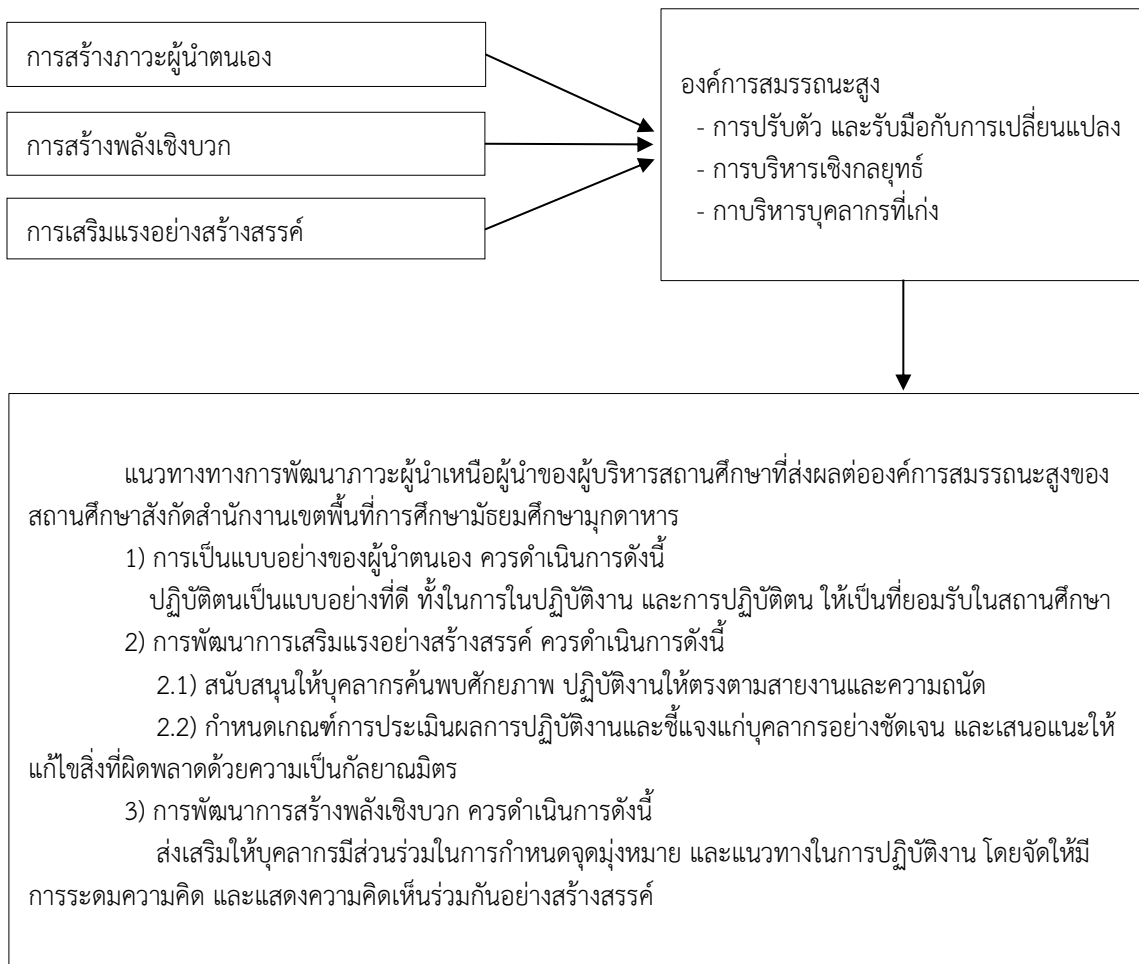
1) ด้านการเป็นแบบอย่างของผู้นำตนเอง ผู้บริหารควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งในการปฏิบัติงาน และการปฏิบัติตน ให้เป็นที่ยอมรับในสถานศึกษา สอดคล้องกับ อนุวัตร ศรีพระนาม และดาวรุ่งวรรณ ถวิลการ (2560) ที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่าผู้บริหารควรสร้างตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความประพฤติและปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้โอกาสผู้อื่นปฏิบัติงานจนมีความก้าวหน้า สร้งขวัญกำลังใจ และให้เกียรติเพื่อนร่วมงาน ทั้งยังมอบความเชื่อใจในการทำงาน ไม่แสดงออกพฤติกรรมเชิงลบ สร้างความตระหนักต่อสิ่งที่สร้างสรรค์ให้ดีขึ้น ปฏิบัติงานด้วยเป้าหมายแห่งอุดมการณ์ที่มุ่งมั่น สามารถสร้างแรงบันดาลใจต่อเพื่อนร่วมงาน และแนะนำแนวทางการทำงานอย่างจริงจังสม่ำเสมอ

2) ด้านการพัฒนาการเสริมแรงอย่างสร้างสรรค์ ผู้บริหารควรสนับสนุนให้บุคลากรค้นพบศักยภาพ ปฏิบัติงานให้ตรงตามสายงานและความถนัด กำหนดเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานและชี้แจงแก่บุคลากรอย่างชัดเจน และเสนอแนะให้แก้ไขสิ่งที่ผิดพลาดด้วยความเป็นกัลยาณมิตร สอดคล้องกับ พิษญาภา ยืนยาว (2561) ที่กล่าวว่า สิ่งสำคัญที่จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถเป็นผู้นำในตนเองได้คือ การสร้างแรงบันดาลใจให้สามารถจูงใจตนเองโดยยึดเอาจุดแข็งของผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นสำคัญ พยายามกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชารู้จักจุดแข็งและความสามารถของตนเอง ส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชารู้จักนำตัวเองโดยให้กำลังใจช่วยเสริมแรงให้คิดริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ ให้รู้จักรับผิดชอบงานของตน มั่นใจในตนเอง รู้จักกำหนดเป้าหมายด้วยตนเอง

3) ด้านการพัฒนาการสร้างพลังเชิงบวก ผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมาย และแนวทางในการปฏิบัติงาน โดยจัดให้มีการระดมความคิด และแสดงความคิดเห็นร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ สอดคล้องกับ Manz and Sims (1989) ที่กล่าวว่า ผู้ที่มีภาวะผู้นำเหนือผู้นำจะสามารถเป็นผู้นำตนเองที่สร้างแรงบันดาลใจให้ความไว้วางใจและให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการทำงาน สามารถนำผู้อื่นให้นำตนเองได้ โดยให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดขอบข่ายมาตรฐาน และวิสัยทัศน์ในการปฏิบัติงาน มีความคิดทางบวก และมีปฏิสัมพันธ์สัมพันธ์ที่ดีต่อบุคลากรในองค์กร

8. องค์ความรู้ใหม่

จากการทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี สรุปลงเป็นองค์ความรู้ใหม่ได้ดังนี้

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

9.1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๓ ควรส่งเสริมการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์การสมรรถนะสูง ได้แก่ ด้านการเป็นแบบอย่างของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาการเสริมแรงอย่างสร้างสรรค์ และด้านการพัฒนาการสร้างพลังเชิงบวก เพื่อขับเคลื่อนสถานศึกษาสู่องค์การสมรรถนะสูง

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

9.2.1 สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๓ ควรให้ความสำคัญและพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการเป็นแบบอย่างของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการเสริมแรงอย่างสร้างสรรค์ และด้านการสร้างพลังเชิงบวก เพราะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อองค์การสมรรถนะสูง

9.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

9.3.1 ควรศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๓ ในเชิง

ผสมผสานวิธีหรือการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกแล้วนำมาเปรียบเทียบหรือนำมาสนับสนุนงานวิจัยในเชิงปริมาณ

9.3.2 การวิจัยในครั้งนี้ทำให้ได้แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร ซึ่งผู้ที่สนใจสามารถนำแนวทางนี้ ไปทำวิจัยและพัฒนาต่อในเชิงของการปฏิบัติเพื่อศึกษาผลการพัฒนาต่อไป

10. บรรณานุกรม

- กัลยาณี ศรีหามาตย์. (2561). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำสร้างผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จันทร์รัตน์ สีทธิสมจินต์. (2560). การพัฒนาแนวทางการจัดการนวัตกรรมการส่งผลกระทบต่อโรงเรียนสมรรถนะสูง. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 13(1). 171-180.
- ชลธิชา บุณนท์ วัลลภา อาวีรัตน์ และเกื้อจิตต์ ฉิมทิม. (2564). การศึกษาองค์ประกอบขององค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นลธวัช ยุทธวงศ์ (2564). ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร. วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมการท้อถิ่น. 7(7). 149-164.
- บัณฑิตา สีทธิพงศากุล. (2564). ภาวะผู้นำของผู้บริหารกับองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปณิธิ จันภักดี. (2565). ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปัสรินญา ผ่องแผ้ว. (2563). การพัฒนาตัวบ่งชี้การทำงานเป็นทีมที่มีสมรรถนะสูงของโรงเรียนสังกัดเทศบาล. วารสารวิจัยและพัฒนาวิจัยและพัฒนาลอยลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 10(1). 13-26.
- บุญชูศรี งามบุรุษ และวีระวัฒน์ อุทัยรัตน์. (2563). รูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนมัธยม ขนาดใหญ่พิเศษที่ส่งเสริมการเป็นองค์กรสมรรถนะสูง. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับ สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 10(2). 269-281.
- พิชญาภา ยืนยาว. (2561). ผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารการศึกษา. Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ. 11(1). 2886-2899.

- พิชัย ลิ้มเฉลิม. (2560). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำกับพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนในสหวิทยาเขตราชนครินทร์**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตศึกษา : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ภารাত্র แก้วบุตรดี ศศิกิจจ์ อ่ำจ้อย และอาณัติ เดชจิตร. (2564). **ภาวะผู้นำแบบโลกาภิวัตน์**. **วารสารวิจัยวิชาการ**. 4(2). 283 – 296.
- มัทธีรัตน์ บำรุงจิตต์ และศจีมาจ ณ วิเชียร. (2558). **การวิเคราะห์ สังเคราะห์องค์ประกอบของสุดยอดภาวะผู้นำในองค์การ**. **วารสารคณะมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ**. 32(1). 21-46.
- สมคิด สกฤตสถาปต์ย์. (2562). **การบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสู่องค์กรสมรรถนะสูงโดยใช้พลังร่วมเป็นฐาน**. **วารสารศึกษาศาสตร์ มจร คณะศึกษาศาสตร์**. 7(1). 102-223.
- สรพรเพชญ์ โทริษา. (2560). **การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสมรรถนะสูงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2556). **การพัฒนาระบบราชการไทย พ.ศ. 2556 - พ.ศ.2560**. กรุงเทพฯ : สำนักงานสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- สุชาติ เสนาสี วันเพ็ญ นันทะศรี และทรัพย์หิรัญ จันทรรักษ์. (2566). **องค์ประกอบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. **วารสารวิจัยวิชาการ**. 6(1). 105-118.
- สุริยะ ทวีบุญญาวัตร. (2559). **รูปแบบองค์การสมรรถนะสูงของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน**. **วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร**. 9(1). 795-814.
- อนุวัตร ศรีพระนาม และดาวรุกรรณ ถวิลการ. (2560). **ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25**. **วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น**. 11(2). 256-264.
- อภิณูช นาเลาะห์. (2565). **โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Charles C.Manz and Henry P.SimsJr. (1989). **Super leadership: Leading others to lead themselves**. Englewood Cliffs, NJ : Prentice-Hall.
- Charles C.Manz and Henry P.SimsJr. (1991). **SuperLeadership: Beyond the myth of heroic leadership**. **Organizational Dynamics**. 19(4). 18-35.
- David F.E. (2005). **The influence of superleader behaviors on organization commitment, job satisfaction and organization self-esteem in a self-managed work team**. **Leadership & Organization Development Journal**. 2(4). 18-30.

- De Waal, A. (2005). Is your organization ready for beyond budgeting. **Measuring Business Excellence**. 9(2). 56-67.
- Frank Buytendijk. (2006). The five keys to building a high-performance organization. **Business Performance Management Magazine**. 4(1). 24-47.
- Jeffery. (2003) . **Self-leadership and Super Leadership: The Heart and Art of Creating Shared Leadership in Teams**. Texas : Department of Management Sciences. Abilene Christian University.
- Phumphongkhochasorn, P., Damnoen, P. S., Suwannaprateep, T., & Phoomparmarn, U. (2021). National Educational Standards and the Improvement of Thai Education System with World Class. **Asia Pacific Journal of Religions and Cultures**. 5(1). 75-86.

การสร้างพลังอำนาจครูกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา
ในกลุ่มโรงเรียนแพรวาคำม่วง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3*
TEACHER EMPOWERMENT AND PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY
OF SCHOOLS IN PRAEWA KHAM MUANG SCHOOL GROUP UNDER
KALASIN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

สมคิด สุกุลสถาปัตย์¹

Somkid Sakunsatapat¹

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี¹

Faculty of Education, Bangkokthonburi University¹

Email : somkid.st@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการสร้างพลังอำนาจครูของสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแพรวาคำม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 2) เพื่อศึกษาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแพรวาคำม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างพลังอำนาจครูและการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแพรวาคำม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรประกอบด้วยครูของสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแพรวาคำม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำนวน 318 คน กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิประกอบด้วยครูของสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแพรวาคำม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำนวน 175 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การสร้างพลังอำนาจครูของสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแพรวาคำม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน 2) การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแพรวาคำม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 3 อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน 3) การสร้างพลังอำนาจครูและการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแพรวาคำม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : การสร้างพลังอำนาจครู; การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ; สถานศึกษา

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to study teacher empowerment of schools in Praewa Kham Muang School Group under Kalasin Primary Educational Service Area Office 3; 2) to study professional learning community of schools in Praewa Kham Muang School Group under Kalasin Primary Educational Service Area Office 3; and 3) to study the correlation between teacher empowerment and professional learning community of schools in Praewa Kham Muang School Group under Kalasin Primary Educational Service Area Office 3. This research was survey research. The population included 318 teachers of schools in Praewa Kham Muang School Group under Kalasin Primary Educational Service Area Office 3. The sample was obtained via stratified random sampling technique, comprised of 175 teachers of schools in Praewa Kham Muang School Group under Kalasin Primary Educational Service Area Office 3. The instrument used for data collection was a 5-point rating scale questionnaire. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, Standard Deviation, and Pearson's product moment correlation coefficient.

The results of this research were found that: 1) teacher empowerment of schools in Praewa Kham Muang School Group under Kalasin Primary Educational Service Area Office 3 were at high level in overall and each aspect; 2) professional learning community of schools in Praewa Kham Muang School Group under Kalasin Primary Educational Service Area Office 3 were at high level in overall and each aspect; and 3) teacher empowerment and professional learning community of schools in Praewa Kham Muang School Group under Kalasin Primary Educational Service Area Office 3 in overall were highly positive correlations at statistical significance of the .01 level.

Keywords : Teacher Empowerment; Professional Learning Community; Schools

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ในบริบทของโลกยุคดิจิทัลที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างคาดไม่ถึง (Disruptive Change) ในทุก ๆ ด้านโดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งทำให้องค์กรต่างๆต้องเผชิญกับความต้องการทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากปัจจุบันผู้รับบริการมีความพร้อมด้านข้อมูลสารสนเทศและเรียกร้องด้านคุณภาพของบริการที่แตกต่าง (Sasin Executive Education, 2016) องค์กรต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษาซึ่งเป็นองค์กรทางสังคมจึงยากที่จะหลีกเลี่ยงผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างรวดเร็วและการแข่งขันที่ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ทั้งนี้ องค์กรที่มีระบบการจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่ดีจะสามารถแข่งขันได้และเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการกำหนดความสำเร็จขององค์กรและสร้างความสำเร็จให้กับการดำเนินงานตามเป้าหมาย จึงต้องปรับเปลี่ยน

การบริหารจัดการองค์การให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงและสิ่งหนึ่งที่ต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างมากก็คือการจัดการ “คน” หรือ “ทรัพยากรมนุษย์” ซึ่งมนุษย์นั้นเป็นทรัพยากรที่มีค่าและมีความสำคัญอย่างยิ่งในองค์การ รวมทั้งเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารองค์การไปสู่ความสำเร็จได้เป็นอย่างดี เนื่องจากมนุษย์มีความรู้ มีความสามารถ สติปัญญาและสามารถพัฒนาศักยภาพได้อย่างไม่มีข้อจำกัด องค์การต้องตระหนักและทบทวนถึงเป้าหมายและผลลัพธ์ขององค์การกันใหม่และเห็นว่าปัจจัยที่สำคัญที่สุดในองค์การที่ต้องให้ความสำคัญ คือ คนในองค์การนั่นเอง สาเหตุหนึ่งที่ต้องให้ความสำคัญกับคนมากขึ้น เนื่องจากว่าคนเป็นทรัพยากรที่มีอยู่แล้ว และเป็นสิ่งเดียวที่มีมูลค่าเพิ่มมากขึ้นได้ องค์การใดที่เห็นความสำคัญของคนองค์การนั้นมีแนวโน้มที่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างสูง ปัจจุบันแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรมนุษย์ก็คือ คนเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดขององค์การ (ภิราช รัตนันต์, 2560)

สถานศึกษาชั้นพื้นฐานในฐานะองค์การทางสังคมที่มีลักษณะเป็นระบบเปิด ซับซ้อน เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและไม่สามารถคาดการณ์ได้จำเป็นต้องไวต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก สำหรับการขับเคลื่อนสถานศึกษาสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายนั้นต้องใช้ความสามารถของครูทุกคน เนื่องจาก “ครู” ถือเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดหรือมีค่ามากที่สุดในจำนวนทรัพยากรทางการศึกษาทั้งหมดโดยการผลักดันให้ครูมีพลังในการปฏิบัติงานเพื่อสามารถปฏิบัติพันธกิจในการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลและเป็นไปอย่างยั่งยืน การเสริมสร้างพลังเป็นกระบวนการที่ช่วยให้บุคคล องค์การหรือชุมชนมีความสามารถในการจัดการ บุคคลมีความตระหนักรู้ในคุณค่าและความสามารถทั้งของตนเองและผู้อื่น การเสริมสร้างพลังอำนาจจะส่งผลให้บุคคลรับรู้ศักยภาพของตนเองและพัฒนาความสามารถของตนเองในด้านต่างๆ มีทักษะในการติดต่อสื่อสาร มีภาวะผู้นำ มีความพึงพอใจในการทำงาน มีความสุขเมื่ออยู่ในสถานที่ทำงาน มีและรู้สึกถึงความรับผิดชอบ การเสริมสร้างพลังอำนาจจึงเป็นกระบวนการสร้างเสริมให้บุคคลมีความสัมพันธ์กัน มีการแลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสาร ความคิดเห็น ความรู้สึก ได้เรียนรู้การทำงาน และการใช้ทรัพยากรร่วมกันจึงนับเป็นกระบวนการในการสนับสนุนช่วยเหลือ และใช้ประโยชน์ร่วมกัน ทำให้เกิดประโยชน์ต่อองค์การในภาพรวม(ตรียพล โฉมไสว, 2563) ทั้งนี้ การสร้างพลังอำนาจเป็นแนวคิดที่มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ในศตวรรษที่ 21 ที่สามารถทำได้ในหลายมิติโดยเฉพาะในเชิงกระบวนการซึ่งในทางปฏิบัติการสร้างพลังอำนาจครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานยังน้อย ดังนั้น จึงมีความต้องการการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมากที่สุด(ศักดิ์ดา คำโส, 2560)

สภาพการบริหารของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานส่วนใหญ่ผู้บริหารเป็นผู้ตัดสินใจ นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีมน้อย รวมทั้งขาดการประสานสัมพันธ์กัน (เอมรินทร์ จันทรบุณยานุค, 2561) สถานศึกษาจึงไม่อาจคาดหวังให้ครูผูกพันต่อสถานศึกษา ทุ่มเทและให้ความสำคัญกับเป้าหมายของสถานศึกษา สถานศึกษาควรตระหนักในคุณค่าและปฏิบัติต่อครูโดยไม่มองครูเป็นเพียงแค่ปัจจัยการผลิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การในปัจจุบันถูกกดดันให้ได้ผลลัพธ์ที่มากขึ้นโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เท่าเดิม ความทุ่มเทที่ครูมีต่อสถานศึกษาจึงกลายเป็นหนึ่งในปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จของสถานศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพนั้นเป็นเส้นทางสู่การพัฒนาวิชาชีพครูเนื่องจากการร่วมมือรวมพลังของครูในการทำงานเพื่อสะท้อนผลการปฏิบัติ

(แสงรุณี มีพร, 2563) นอกจากนี้ยังถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาการออกแบบการจัดการศึกษาโดยเน้นการรวมตัวของครูผู้ที่มีเป้าหมายเดียวกันเพื่อเปลี่ยนแปลงและเพิ่มพลังขับเคลื่อนการสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่เป็นวงจรพัฒนาคุณภาพอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง(พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ, 2564)

อย่างไรก็ตามยังไม่มีการศึกษาที่ชัดเจนเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของการสร้างพลังอำนาจครูและการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพซึ่งสำคัญและจำเป็นเนื่องจากส่งผลโดยตรงต่อทุมนมนุษย์ของสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการสร้างพลังอำนาจครูกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแพรวาคำม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ทั้งนี้ เพื่อให้ได้องค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนวัตกรรมซึ่งสามารถนำไปใช้ขับเคลื่อนการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในองค์กรวมให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการสร้างพลังอำนาจครูของสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแพรวาคำม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

2.2 เพื่อศึกษาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแพรวาคำม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างพลังอำนาจครูและการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแพรวาคำม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

3. สมมติฐานการวิจัย

การสร้างพลังอำนาจครูและการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแพรวาคำม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 มีความสัมพันธ์กัน

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

4.1 ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการสร้างพลังอำนาจครูและการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่จะนำไปกำหนดแนวทาง/ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาสมรรถนะครู

4.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดนำองค์ความรู้เกี่ยวกับการสร้างพลังอำนาจครูและการดำเนินการให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปใช้ในการบริหารของสถานศึกษาในบริบทแห่งศตวรรษที่ 21

4.3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดนโยบายในการสร้างพลังอำนาจครูและพัฒนาสถานศึกษาในสังกัดให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่สมบูรณ์แบบ

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรประกอบด้วยครูของสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแพรวาคำม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำนวน 318 คน กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิประกอบด้วยครูของสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแพรวาคำม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำนวน 175 คน ตัวแปรที่ศึกษา คือ 1) การสร้างพลังอำนาจครูประกอบด้วย การเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการ การกระตุ้นแรงจูงใจ การส่งเสริมความร่วมมือ การพัฒนากำลังทีม และการปรับเปลี่ยนบรรยากาศการทำงาน 2) การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์ร่วม การสร้างวัฒนธรรมพลังร่วม การใช้กระบวนการสืบสอบเลือกแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด การมุ่งเน้นปฏิบัติจริง การมุ่งมั่นปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง และการมุ่งผลสัมฤทธิ์ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน ตอนที่ 2 การสร้างพลังอำนาจครูของสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแพรวาคำม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ตอนที่ 3 การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแพรวาคำม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 สร้างเครื่องมือโดยศึกษาแนวคิดหลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คนพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูของสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแพรวาคำม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ทั้งฉบับโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 จากนั้นนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากครูของสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแพรวาคำม่วง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำนวน 175 คน ตามวัน เวลาและสถานที่ที่กำหนดไว้ ได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 175 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

6. ผลการวิจัย

การศึกษาการสร้างพลังอำนาจครูกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแพรวาคำม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

6.1 การสร้างพลังอำนาจครูของสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแพรวาคำม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการสร้างพลังอำนาจของสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนแพรวาคำม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ในภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	การสร้างพลังอำนาจ	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1	การเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการ	4.46	0.17	มาก
2	การกระตุ้นแรงจูงใจ	4.41	0.22	มาก
3	การส่งเสริมความร่วมมือ	4.46	0.23	มาก
4	การผนึกกำลังทีม	4.42	0.21	มาก
5	การปรับเปลี่ยนบรรยากาศการทำงาน	4.49	0.25	มาก
รวม		4.45	0.17	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การสร้างพลังอำนาจของสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแพรวาคำม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการปรับเปลี่ยนบรรยากาศการทำงาน รองลงมา คือการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการและการส่งเสริมความร่วมมือ การผนึกกำลังทีม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการกระตุ้นแรงจูงใจ

6.2 การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแพรวาคำม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแพรวาคำม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ในภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1	การมีวิสัยทัศน์ร่วม	4.42	0.24	มาก
2	การสร้างวัฒนธรรมพลังร่วม	4.46	0.26	มาก
3	การใช้กระบวนการสืบสอบเลือกแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด	4.44	0.23	มาก
4	การมุ่งเน้นปฏิบัติจริง	4.49	0.24	มาก
5	การมุ่งมั่นปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง	4.48	0.23	มาก
6	การมุ่งผลสัมฤทธิ์	4.49	0.20	มาก
รวม		4.46	0.19	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแพรวาคำม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ในภาพรวม อยู่ในระดับมากและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การมุ่งเน้นปฏิบัติจริง

และการมุ่งผลสัมฤทธิ์ รองลงมาคือ การมุ่งมั่นปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง การสร้างวัฒนธรรมพลังร่วม การใช้กระบวนการสืบสอบเลือกแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการมีวิสัยทัศน์ร่วม

6.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างพลังอำนาจครูกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ ของสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแพรวาคำม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์เขต 3 รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างพลังอำนาจครูกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง วิชาชีพของสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแพรวาคำม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ในภาพรวมและรายด้าน

การเป็นชุมชน แห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ การสร้างพลัง อำนาจครู	การมี วิสัยทัศน์ ร่วม (Y ₁)	การ สร้าง วัฒนธ รม พลัง ร่วม (Y ₂)	การใช้ กระบวนการ การสืบสอบ เลือกแนว ปฏิบัติที่ดี ที่สุด(Y ₃)	การ มุ่งเน้น ปฏิบัติ จริง (Y ₄)	การ มุ่งมั่น ปรับปรุง อย่าง ต่อเนื่อง (Y ₅)	การมุ่ง ผล สัมฤทธิ์ (Y ₆)	รวม (Y _{tot})
การเสริมสร้างภาวะ ผู้นำทางวิชาการ (X ₁)	.461**	.326**	.379**	.353**	.422**	.331**	.475**
การกระตุ้นแรงจูงใจ (X ₂)	.474**	.595**	.545**	.459**	.479**	.407**	.623**
การส่งเสริมความร่วมมือ (X ₃)	.599**	.633**	.522**	.633**	.615**	.449**	.725**
การผนึกกำลังทีม (X ₄)	.517**	.576**	.593**	.638**	.580**	.553**	.722**
การปรับเปลี่ยนบรรยากาศ การทำงาน (X ₅)	.703**	.596**	.525**	.583**	.616**	.501**	.739**
รวม (X _{tot})	.704**	.702**	.653**	.684**	.693**	.572**	.840**

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่าการสร้างพลังอำนาจครูกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ สถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแพรวาคำม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์เขต 3 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูง ($r_{xy}=.840$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7. อภิปรายผลการวิจัย

7.1 การสร้างพลังอำนาจครูของสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแพรวาคำม่วง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากและรายด้านอยู่ในระดับ มากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การปรับเปลี่ยนบรรยากาศการทำงาน รองลงมาคือ การเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการและการส่งเสริมความร่วมมือ การผนึกกำลังทีม ส่วนด้านที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือการกระตุ้นแรงจูงใจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการสร้างพลังอำนาจด้านจิตใจแก่ครูเพื่อ

นำสู่การมีสมรรถนะนั้น ครูผู้ปฏิบัติงานต้องทำงานในบรรยากาศที่เหมาะสมและใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นแกน ต้องได้รับการกระตุ้นแรงจูงใจ พลังองค์ความรู้/ทักษะจากการทำงานเป็นทีม มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ Scott and Jaffe (1991) ที่ระบุชัดเจนว่าการสร้างพลังอำนาจ ประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญ คือ ภาวะผู้นำ การสร้างแรงจูงใจ การสร้างทีม การส่งเสริมความร่วมมือและการสร้างบรรยากาศ สอดคล้องกับผลการวิจัยของดาร์รัตน์ อ้นถาวร (2562) ซึ่งพบว่าการเสริมสร้างพลังอำนาจของครูอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน สนับสนุนผลการวิจัยของ ธัญย์สิตา สุรศิษฐ์ชานล (2562) ซึ่งพบว่าปัจจัยการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานประกอบด้วยการสร้างคณะทำงาน การสร้างแรงจูงใจ และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเป็นไปตามข้อค้นพบของกนิษฐา ทองเลิศ (2563) ที่พบว่าองค์ประกอบของการเสริมสร้างพลังอำนาจครูและบุคลากร คือ การสร้างแรงจูงใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน การส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือในองค์กร การสร้างบรรยากาศในการทำงาน การสร้างภาวะผู้นำให้กับผู้ปฏิบัติ และการสร้างทีมงานทางการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของตรียพล โฉมไสวและคณะ (2563) ที่ระบุว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจจะส่งผลให้บุคคลรับรู้ศักยภาพของตนเองและพัฒนาความสามารถของตนเองในด้านต่างๆ ซึ่งมีปัจจัยที่สำคัญ คือพลังอำนาจ บรรยากาศที่เอื้อต่อการเสริมสร้างพลังอำนาจ การสร้างขวัญกำลังใจ สนับสนุนผลการวิจัยของสุขวิชร เทพปิน และคณะ (2563) ที่พบว่าองค์ประกอบที่สำคัญของการเสริมสร้างพลังอำนาจครู คือ ด้านสร้างการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านส่งเสริมภาวะผู้นำที่เข้มแข็ง ด้านสร้างบรรยากาศสิ่งแวดล้อมการทำงานที่ให้ความเป็นอิสระ สนับสนุนผลการวิจัยของปารวี วินทะไชย์ (2564) ที่พบว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจในการปฏิบัติงานของครูโดยภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ การสร้างแรงจูงใจให้กับครู การส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือในองค์กร การสร้างภาวะผู้นำให้กับครู และการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการทำงาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของอภิสิทธิ์ พิงภพ และคณะ (2564) ซึ่งพบว่า การเสริมสร้างพลังในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้านคือการสนับสนุนความก้าวหน้าในงาน การให้รางวัลและการยอมรับ การสร้างแรงจูงใจในการทำงาน การช่วยเหลือสนับสนุน การเพิ่มทักษะและความสามารถ การสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองและการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน สนับสนุนผลการวิจัยของพิชญา แสงทองทิพย์ และคณะ (2565) ที่พบว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจครูโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดประกอบด้วยด้านการมีบรรยากาศในองค์กรที่ดี ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการได้รับความเชื่อมั่นในศักยภาพ ด้านการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน และด้านการมีอิสระ

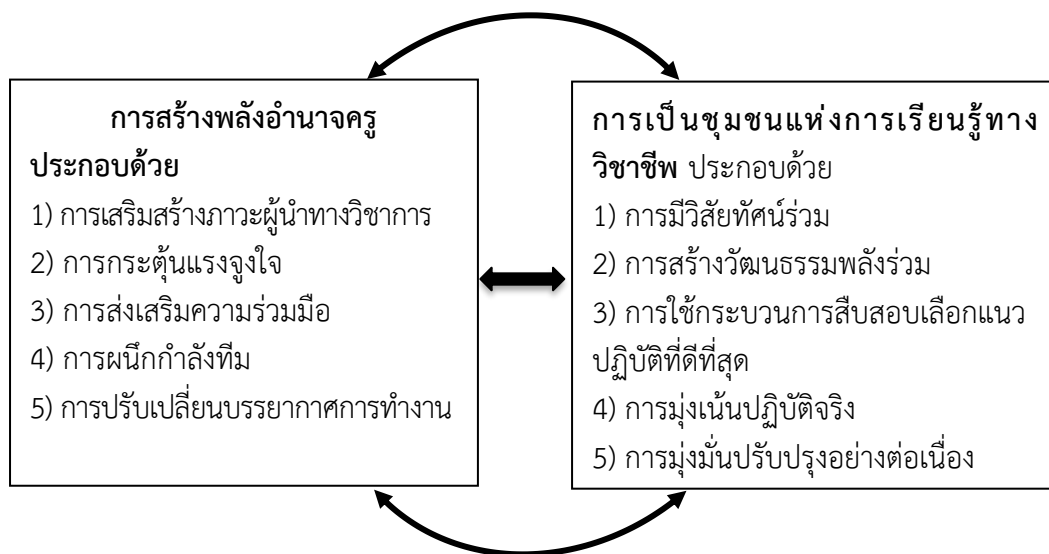
7.2 การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแพรวาคำม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การมุ่งเน้นปฏิบัติจริงและการมุ่งผลสัมฤทธิ์ รองลงมาคือ การมุ่งมั่นปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง การสร้างวัฒนธรรมพลังร่วม การใช้กระบวนการสืบสอบเลือกแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การมีวิสัยทัศน์ร่วม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในฐานะเครื่องมือและนวัตกรรมการบริหารที่เน้นองค์รวม สร้างวัฒนธรรมการทำงานโดยบูรณาการทุกมิติ มุ่งปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เน้นการปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมและการสะท้อนคิดผลการปฏิบัติงานซึ่ง

เป็นไปตามแนวคิดของ DuFour, R., DuFour, R., Eaker, R., Many, T. W., & Mattos, M. (2016) ที่ระบุว่าลักษณะและองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย การมีภารกิจ วิสัยทัศน์ค่านิยมและเป้าหมายร่วมกัน การสร้างวัฒนธรรมการทำงานร่วมกัน การมุ่งเน้นการเรียนรู้ การเลือกแนวปฏิบัติที่ดี การมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานผ่านการลงมือทำ การปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องและการมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์สอดคล้องกับผลการวิจัย พงษ์ศักดิ์ สาลิกงชัย และคณะ(2562) ที่พบว่าองค์ประกอบของการพัฒนาสถานศึกษาสู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพประกอบด้วย วิสัยทัศน์ร่วม ภาวะผู้นำร่วม ทีมร่วมแรงร่วมใจ ชุมชนกัลยาณมิตร วัฒนธรรมองค์กรและการเรียนรู้ และพัฒนาวิชาชีพ สนับสนุนผลการวิจัยของ รัตนาวัตี แสนยศ (2563) ซึ่งพบว่าความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพประกอบด้วย การมีภาวะผู้นำร่วม การมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน การมีระบบ ทีมร่วมมีร่วมใจ การทบทวนไต่ตรองผล การสนับสนุน และการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วลีษฐ์ สมจิตศรีปัญญา และคณะ (2564) ที่พบว่ารูปแบบการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผลประกอบด้วย วิสัยทัศน์ร่วม ความเชื่อและค่านิยม ทีมเรียนรู้และการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยของจากรุวรรณ บุญศร (2565) ซึ่งพบว่าชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก กล่าวคือวิสัยทัศน์ร่วมและทีมร่วมแรงร่วมใจ สนับสนุนแนวคิดของปณณทัต จำปากุล (2565) ที่พบว่าแนวทางการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการพัฒนาครูยุคดิจิทัลประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน ทีมร่วมมีรวมพลัง การร่วมกันรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน การสะท้อนผลการปฏิบัติงานและภาวะผู้นำร่วมโดยมุ่งเน้นที่ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน สนับสนุนผลการวิจัยของสฤษดิ์ วิवासูข (2565) ที่พบว่าองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน การร่วมมีรวมพลัง/การทำงานเป็นทีม การชี้แนะการปฏิบัติ การสะท้อนผลการปฏิบัติสอดคล้องกับผลการวิจัยของกุลนาถ สิทธิกุล และคณะ (2566) ซึ่งพบว่าปัญหาการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ การปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กร วิสัยทัศน์ร่วม และทีมร่วมแรงร่วมใจ สำหรับแนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ควรดำเนินการในแต่ละด้านกล่าวคือด้านวิสัยทัศน์ร่วม ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูได้ร่วมกันวิเคราะห์ ทบทวนปัญหาเพื่อวางแผนปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ ผู้บริหารและครูควรร่วมกันวางแผนการดำเนินงาน กำหนดขั้นตอนและสร้างทีมที่เข้มแข็ง การสร้างนวัตกรรมและพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยเทียบเคียงสถานศึกษามาตรฐานสากล สนับสนุนผลการวิจัยของประณาลี ลือชา (2566) ที่พบว่าบทบาทการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านซึ่งประกอบด้วย การสร้างค่านิยมและมีวิสัยทัศน์ร่วม ภาวะผู้นำร่วม การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ การทำงานร่วมกันเป็นทีม ชุมชนกัลยาณมิตร และโครงสร้าง สนับสนุนชุมชนอยู่ในระดับมากสนับสนุนผลการวิจัยของอรุวรรณ สุขศรและคณะ (2566) ที่พบว่าสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม ด้านทีมร่วมแรงร่วม

ใจ สำหรับแนวทางการบริหารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาประกอบด้วย
ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม ด้านที่มาร่วมแรงร่วมใจ

7.3 การสร้างพลังอำนาจครูกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาใน
กลุ่มโรงเรียนแพรวาคำม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3
ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันระดับสูงและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะยังผู้บริหาร
สถานศึกษาให้ความสำคัญและสร้างพลังอำนาจครูโดยการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการ การ
กระตุ้นแรงจูงใจ การส่งเสริมความร่วมมือ การฝึกกำลังทีม และการปรับเปลี่ยนบรรยากาศการ
ทำงานมากเท่าใดก็จะเหนี่ยวนำให้เกิดการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาที่
เป็นไปอย่างสมบูรณ์แบบ และยั่งยืนในขณะที่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วยการมี
วิสัยทัศน์ร่วม การสร้างวัฒนธรรมพลังร่วม การใช้กระบวนการสืบสอบเลือกแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด การ
มุ่งเน้นปฏิบัติจริง การมุ่งมั่นปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง และการมุ่งผลสัมฤทธิ์ก็เอื้อและเป็นฐานให้การ
สร้างพลังอำนาจครูเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสนับสนุนผลการวิจัยของวรวิ
ถาวรทรัพย์ และคณะ (2566) ซึ่งพบว่าการร่วมมือรวมพลัง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และ
บรรยากาศองค์การสัมพันธ์กับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สอดคล้องกับ
ผลการวิจัยของทิวา มีรัตน์ และคณะ (2562) ที่พบว่าการเสริมพลังอำนาจครูมีความสัมพันธ์ทางบวก
กับการทำงานเป็นทีมของครู และเป็นไปตามข้อค้นพบของกนิษฐา ทองเลิศ (2563) ที่พบว่ารูปแบบ
การเสริมสร้างพลังอำนาจครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษา
ประกอบด้วยปัจจัยสำคัญคือ การสร้างแรงจูงใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน การส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือ
ในองค์กร การสร้างบรรยากาศในการทำงาน การสร้างภาวะผู้นำให้กับผู้ปฏิบัติ และการสร้างทีมงาน
สนับสนุนผลการวิจัยของวิราวรรณ เพ็ชรนาว่า (2563) ซึ่งพบว่าภาวะผู้นำ วัฒนธรรมองค์กร และ
บรรยากาศสัมพันธ์กับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของเก็นศักดิ์
ศรีสวย (2564) ที่พบว่าการเสริมสร้างพลังอำนาจครูซึ่งประกอบด้วย การชี้แนะช่วยเหลือการ
ปฏิบัติงานของครู การให้อำนาจแก่ครูในการปฏิบัติงาน และการให้อิสระแก่ครูในการตัดสินใจมี
ความสัมพันธ์กับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพซึ่งสนับสนุนผลการวิจัยของนพมาศ พยุวงษ์ (2564)
ที่พบว่าความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับอิทธิพลทางตรงจาก
แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู การมีส่วนร่วม บรรยากาศองค์การ และพฤติกรรมผู้นำ และ
สอดคล้องกับผลการวิจัยของวิรัตน์ดา เสือจอย (2564) ซึ่งพบว่าการเสริมสร้างพลังอำนาจของ
ผู้บริหารกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันระดับปานกลางใน
ลักษณะคล้ายตามกัน ตลอดจนสนับสนุนผลการวิจัยของพิชญญา แสงทองทิพย์ และคณะ (2565) ที่
พบว่าการเสริมสร้างพลังอำนาจครู คือ การได้รับความเชื่อมั่นในศักยภาพ การสร้างแรงจูงใจในการ
ทำงาน และการมีอิสระส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

8. องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างพลังอำนาจครูและการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา

จากภาพที่ 1 การสร้างพลังอำนาจครู (teacher empowerment) ของสถานศึกษาประกอบด้วย (1) การเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการ (strengthening academic leadership) (2) การกระตุ้นแรงจูงใจ (motivation stimulation) (3) การผนึกกำลังทีม (team synergy) (4) การส่งเสริมความร่วมมือ (promotion of cooperation) และ (5) การปรับเปลี่ยนบรรยากาศการทำงาน (working climate shift) และการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (professional learning community) ของสถานศึกษาประกอบด้วย (1) การมีวิสัยทัศน์ร่วม (having a shared vision) (2) การสร้างวัฒนธรรมพลังร่วม (synergistic culture creation) (3) การใช้กระบวนการสืบสอบเลือกแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด (inquiry based process for choosing best practices) (4) การมุ่งเน้นปฏิบัติจริง (action focused) (5) การมุ่งมั่นปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (continuous improvement committed) และ (6) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (results oriented) มีความสัมพันธ์กันสูงและเป็นไปในทิศทางเดียวกันคือในกรณีที่การสร้างพลังอำนาจครูของสถานศึกษาปรับเปลี่ยนไปในทิศทางที่สูงขึ้นการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาก็จะปรับเปลี่ยนไปในทิศทางที่สูงขึ้นด้วยเช่นกันและเมื่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาไปในทิศทางใดการสร้างพลังอำนาจครูของสถานศึกษาก็จะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางนั้นด้วยเช่นกัน รวมทั้งต่างก็จะเอื้อ เกื้อหนุน และสนับสนุนซึ่งกันและกัน เป็นฐานที่มั่นคงของการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล นำไปสู่วัฒนธรรมคุณภาพที่ยั่งยืน

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

9.1.1 วงการการจัดการศึกษาโดยเฉพาะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาควรนำองค์ความรู้เกี่ยวกับการสร้างพลังอำนาจครูไปใช้เป็นฐานในการกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

9.1.2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรนำองค์ความรู้ที่ได้จากผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดนโยบายในการสร้างพลังอำนาจครูและพัฒนาสถานศึกษาในสังกัดให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่สมบูรณ์แบบ

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

9.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน/ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาควรนำพลังอำนาจครูมาใช้ในการเพิ่มขีดความสามารถเชิงสมรรถนะในกระบวนการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา

9.2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน/ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาควรเพิ่มประสิทธิผลการสร้างพลังอำนาจครูอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เนื่องจากจะส่งผลโดยตรงต่อทุนมนุษย์และการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา

9.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

9.3.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการสร้างพลังอำนาจครูที่ส่งผลต่อการบริหารวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน/สถานศึกษาอาชีวศึกษา

9.3.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบที่สำคัญ ปัจจัยหลักความสำเร็จและตัวชี้วัดการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา

10. บรรณานุกรม

กนิษฐา ทองเลิศ. (2563). รูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนา
งานวิชาการของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. **วารสาร มจร.
อุบลปริทรรศน์**. 5(2). 533-548.

กุลนาถ สิทธิกุล และคณะ. (2566). แนวทางการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1. **วารสารการบริหาร
การศึกษาและภาวะผู้นำมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร**. 11(43). 266-275.

เก็นศักดิ์ ศรีสวย และคณะ. (2563). การเสริมสร้างพลังอำนาจครูที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทาง
วิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

จารุวรรณ บุญตร. (2565). การศึกษาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนในสังกัดองค์กร
ปกครองท้องถิ่น จังหวัดเลย. **วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ**. 2(4). 25-36.

- ดรรรัตน์ อ้นถาวร. (2562). การเสริมสร้างพลังอำนาจส่งผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู
ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. **Journal
of Management Science Nakhon Pathom Rajabhat University**. 6(2). 115-130.
- ตรียพล โฉมไสว และคณะ. (2563). การเสริมสร้างพลังอำนาจสำหรับครูในศตวรรษที่ 21. **วารสาร
การบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น**. 6(1). 123-136.
- ทิวา มีรัตน์ และคณะ. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างการเสริมพลังอำนาจครูกับการทำงานเป็นทีม
ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. **วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร**. 8(30). 64-74.
- ฉันทย์สิตา สุทธิชัยขานล. (2562). ปัจจัยการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.
วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร. 10(1). 830-843.
- นพมาศ พยุงวงษ์. (2564). ปัจจัยเชิงสาเหตุทุกระดับที่ส่งผลต่อความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง
วิชาชีพของครูประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี. **วารสารศึกษาศาสตร์ มจร**. 9(2). 10-28.
- ประณาลี ลือชา และคณะ. (2566). บทบาทการบริหารจัดการชุมชนทางการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3.
วารสารราชชนก. 20(1). 42-53.
- ปิ่นนัทธ์ จำปากุล. (2565). ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ: วิธีแห่งการพัฒนาครูยุคดิจิทัล. **วารสาร
การจัดการและพัฒนาท้องถิ่นมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม**. 2(2). 57-73.
- ปารวี วินทะไชย. (2564). การเสริมสร้างพลังอำนาจในการปฏิบัติงานของครูในสหวิทยาเขตเบญจบุรพา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. **Journal of Roi Kaensarn
Academi**. 6(4). 68-81.
- พงษ์ศักดิ์ สาสีงชัย และคณะ. (2562). กลยุทธ์การพัฒนาสถานศึกษาสู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์. **วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์**.
6(8). 4133-4148.
- เพชรวิทย์ จันทศิริสิริ. (2564). รูปแบบการขับเคลื่อนกระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
ในสถานศึกษา. **วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ**. 1(1). 66-75.
- พิชญา แสงทองทิพย์ และคณะ. (2565). การเสริมสร้างพลังอำนาจครูที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน
วิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1.
วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์. 6(2). 53-67.
- ภิราช รัตน์นัต. (2017). การจัดการทรัพยากรมนุษย์ร่วมสมัยในองค์กร. **วารสารบริหารธุรกิจและ
การบัญชีมหาวิทยาลัยขอนแก่น**. 1(1). 21-38.
- รัตนาวดี แสนยศ. (2563). แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1. **วารสารมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ**. 6(1). 66-81.

- วรวิฑูรย์ ธารทรัพย์ และคณะ. (2566). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. **วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร**. 20(88). 97-110.
- วสิษฐ์ สมจิตศรีปัญญา. (2564). รูปแบบการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม. **Journal of Roi Kaensarn Academi**. 6(10). 1-16.
- วิรัตน์ดา เสือจอย. (2564). การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี. **วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร**.
- วิราวรรณ เพ็ชรนาวา. (2563). แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี กรุงเทพมหานคร. **วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร**.
- ศักดิ์ดา คำใส. (2560). การพัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจที่มงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. **วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**. 11(1). 170-182.
- สฤกษ์ วิวาสุข. (2565). รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33. **วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ**. 7(2). 36-54.
- สุขวัชร เทพปิน และคณะ. (2563). รูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. **วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ**. 5(5). 217-229.
- แสงรุณี มีพร. (2563). ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ: เส้นทางสู่การพัฒนาวิชาชีพครู. **วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**. 14(2). 21-32.
- อภิสิทธิ์ พิงภพ และคณะ. (2564). การเสริมสร้างพลังในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ**. 15(2). 65-80.
- อรรวรรณ สุขศรี และคณะ. (2566). การพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. **วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์**. 7(1). 176-186.
- เอมรินทร์ จันทร์บุญนาค. (2561). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานบุคคลสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร**. 6(3). 1041-1055.
- DuFour, R., DuFour, R., Eaker, R., Many, T. W., & Mattos, M. (2016). **Learning by doing. A handbook for Professional Learning Communities at Work**. 3rd ed. Bloomington, IN : Solution Tree Press.

- Sasin Executive Education. (2516). **ความเป็นเลิศในการบริการ**. Retrieved 2 May 2023.
From execed.sasin.edu/wp-content/uploads/2016/04/SE-TH.pdf
- Scott C. D., Jaffe D. T. (1991). **Empowerment : Building a committed Workforce**.
California : Koga Page.

การส่งเสริมสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพโดยใช้กิจกรรมการออกกำลังกาย
แบบประยุกต์ตามภูมิปัญญาพื้นบ้านของผู้สูงอายุในตำบลไม้ดัด
อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี*

PROMOTING PHYSICAL FITNESS FOR HEALTH USING APPLIED EXERCISE
ACTIVITIES BASED ON FOLK WISDOM OF THE ELDERLY IN MAI DAT
SUBDISTRICT BANG RACHAN DISTRICT SINGBURI PROVINCE

ศธาวัธ ศรียา¹, จิตรลดา รอดพลอย², ภัทรพงษ์ ยิ่งดำนุ่น³
Kathavut Sriya¹, Jitlada Rodploy², Pattarapong Yingdamnun³
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี^{1,2,3}
Thepsatri Rajabhat University^{1,2,3}
Email : kathavut.s@lawasri.tru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพของ
ผู้สูงอายุอาศัยอยู่ในตำบลไม้ดัด อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ
สมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพของผู้สูงอายุอาศัยอยู่ในตำบลไม้ดัด อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี
วิธีดำเนินการวิจัยนำโปรแกรมกิจกรรมการออกกำลังกายแบบประยุกต์ มาศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่
เป็นอาสาสมัครผู้สูงอายุจำนวน 30 คน อายุ 60 - 69 ปี แบ่งเป็น 2 กลุ่ม เป็นกลุ่มที่ออกกำลังกาย
แบบประยุกต์ ตามภูมิปัญญาพื้นบ้าน ใช้เวลาครั้งละ 30 - 45 นาที สัปดาห์ละ 3 วัน เป็นระยะเวลา
12 สัปดาห์ และกลุ่มควบคุมที่ออกกำลังกายแบบปกติ ทำการทดสอบสมรรถภาพทางกายผู้สูงอายุ
5 รายการ ได้แก่ ชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูง หาค่าดัชนีมวลกาย และมือด้านหลัง ยืน-นั่งบนเก้าอี้
30 วินาที เดินเร็วอ้อมหลัก และยืนยกเข่าขึ้นลง 2 นาที เครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วย โปรแกรมการ
ออกกำลังกายแบบประยุกต์ ตามภูมิปัญญาพื้นบ้าน และแบบทดสอบสมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุ
วิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าเฉลี่ยอันดับ (Mean Rank)
สถิติทดสอบ (Wilcoxon Matched-pairs Signed-ranks Test) และสถิติทดสอบ (Mann Whitney
U Test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มการออกกำลังกายแบบประยุกต์ ตามภูมิปัญญาพื้นบ้าน ดีขึ้นจาก
ก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ รายการทดสอบเดินเร็วอ้อมหลัก เป็นต้น เมื่อ
เปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม พบว่า รายการทดสอบดัชนีมวลกาย, และมือด้านหลัง, ยืน-นั่งบนเก้าอี้
30 วินาที และยืนยกเข่าขึ้นลง 2 นาที ก่อนและหลังการทดลอง ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติ ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมการออกกำลังกายแบบประยุกต์ ตามภูมิปัญญาพื้นบ้าน
มีประสิทธิภาพต่อสมรรถภาพทางกายผู้สูงอายุ ด้านความคล่องแคล่วว่องไว และความสามารถในการ

ทรงตัวแบบเคลื่อนที่ ดังนั้น กิจกรรมการออกกำลังกายแบบประยุกต์ ตามภูมิปัญญาพื้นบ้าน เป็นทางเลือกหนึ่งในการส่งเสริมสุขภาพ และสมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : กิจกรรมการออกกำลังกายแบบประยุกต์; ภูมิปัญญาพื้นบ้าน; ผู้สูงอายุ; การทดสอบสมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุ

ABSTRACT

The objectives of this research are 1) to study the level of physical fitness for health; of the elderly living in Mai Dat Subdistrict Bang Rachan District Singburi Province 2) Comparative study of physical fitness for health of the elderly living in Mai Dat Subdistrict Bang Rachan District Singburi Province. how to conduct research Bring a program of applied exercise activities. The study was conducted with a sample group of 30 elderly volunteers aged 60-69 years old, divided into 2 groups, one group that applied exercise. according to folk wisdom It took 30 - 45 minutes at a time, 3 days a week for a period of 12 weeks and a control group that exercised normally. Performed 5 physical fitness tests for the elderly, namely weight and height measurement. find your body mass index touch the back of the hand Stand-sit on a chair for 30 seconds. Walk around the main brisk pace. and stand and lift the knee up and down for 2 minutes. according to folk wisdom and a physical fitness test for the elderly Data were analyzed in the research, including mean, standard deviation, mean rank (Mean Rank), test statistics (Wilcoxon Matched-pairs Signed-ranks Test) and test statistics (Mann Whitney U Test) at the significance level. Statistically significant at the .05 level.

The results showed that applied exercise group according to folk wisdom improved from before the experiment Statistically significant were test items such as fast walking around the main, etc., compared to the control group. It was found that the test items for body mass index, back hand tapping, standing-sitting on a chair for 30 seconds and standing and lifting the knee up and down for 2 minutes before and after. test There was no statistically significant difference. The results of this research show that applied physical activity according to folk wisdom It is effective for physical performance in the elderly. in terms of agility and the ability to balance in motion Therefore, applied exercise activities according to folk wisdom It is an alternative way to promote health. and physical fitness of the elderly efficiently More about this source text Source text required for additional translation information Send feedback Side panels.

Keywords : Applied exercise activities; Folk wisdom; the elderly; Physical fitness testing for the elderly

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

เนื่องจากหลายปีที่ผ่านมาพบว่า จำนวนประชากรผู้สูงอายุที่มีอัตราการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จนกลายเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นทุกพื้นที่อัตราการการเกิดของทารกมีอัตราลดลง บางคนคงสถานะ โสดหรือแต่งงานแบบไม่มีบุตรเพิ่มมากขึ้นจน ทำให้หลาย ๆ ฝ่ายต่างให้ความสนใจ เนื่องมาจาก ผู้สูงอายุที่มีจำนวนที่มากขึ้นจะสามารถส่งผลกระทบต่อในระดับภายในครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับประเทศ หลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องกันระดมสมอง คิดหาวิธีในการรับมือแก้ปัญหา ประชากรผู้สูงอายุให้ได้อย่างเหมาะสมล่าสุดทางรัฐบาลไทยได้ประกาศว่าในปี พ.ศ. 2566 ประเทศไทยจะเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ด้วยจำนวนประชากรผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) จำนวน 12 ล้านคน และถือว่าเป็น “ปีสุขภาพสูงวัยไทย” อีกด้วย (ไทยโพสต์, 2565) จึงจำเป็นต้องตระหนัก และรับรู้เกี่ยวกับสถานการณ์นี้ ที่ต้องเตรียมการรับมือสิ่งที่กำลังจะเกิดขึ้นต่อไปนี้อย่างเร่งด่วน มีการ วิเคราะห์ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นซึ่งมีหลากหลายลักษณะดังนี้ 1) อายุของคนไทยจะยืนยาวขึ้นประมาณ จะอยู่ที่ 85 ปี 2) ในอนาคตนั้นอัตราเงินเพื่อและค่าครองชีพทำให้ราคาสินค้าแพงขึ้น 3) ค่ารักษาพยาบาล ที่เพิ่มขึ้นจากการใช้เทคโนโลยีเข้ามาในการวินิจฉัยโรค 4. โครงสร้างประชากรเปลี่ยนแปลง คนวัย ทำงานมีน้อยลงส่งผลกระทบต่อให้เศรษฐกิจเกิดการชะลอตัวเติบโตช้าลง 5. เงินออมใช้หลังเกษียณมีไม่ เพียงพอ และ 6. โรคภัยไข้เจ็บที่มาจากพฤติกรรมการใช้ชีวิตที่ไม่ถูกต้องตามหลักสุขภาวะอนามัย เป็นต้น (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2564)

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลไม้ตัด อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี พบว่า มีผู้สูงอายุทั้งหมดในเขตพื้นที่ตำบลไม้ตัดทั้ง 11 หมู่บ้าน มีจำนวนทั้งสิ้น 1,586 คน และได้แบ่งกลุ่มผู้สูงอายุตามหลักเกณฑ์ความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวัน ดัชนีบาร์เธลเอดี แอล (Barthel ADL index) เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มติดเตียง จำนวน 50 คน 2) กลุ่มติดบ้าน จำนวน 70 คน และ 3) กลุ่มติดสังคม จำนวน 4,920 คน นอกจากนี้ พบว่ามีภาวะกลุ่มโรคไม่ติดต่อ เรื้อรังในระดับเสียงถึงเสียงสูง ได้แก่ โรคความดันโลหิต โรคเบาหวาน โรคหัวใจและหลอดเลือด ตามลำดับ (ศักดิ์ชัย โตอ่อน, 2566) ภูมิปัญญาไทยเป็นองค์ความรู้และทักษะของคนไทยที่เกิดจากการ สังคมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเลือกสรร เรียนรู้และถ่ายทอดสืบต่อกันมา เพื่อใช้ในการ แก้ปัญหา และพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและยุคสมัย ที่ผ่านมามีผู้ใช้ ศิลปวัฒนธรรมไทยมาเป็นวิธีหนึ่งในการออกกำลังกาย โดยการนำเอาวัสดุ อุปกรณ์ตามภูมิปัญญาไทย ที่ใกล้ตัว นำมาประยุกต์เป็นท่าทางในการออกกำลังกาย เช่น ผ้าขาวม้า ไม้พลอง ไม้ตะพด เป็นต้น (คณิน ประยูรเกียรติ และก้องสยาม ลับไพรี, 2562) สอดคล้องกับ ปชิตตาทวี วงศ์แสงเทียน และคณะ, 2558) ได้ทำการศึกษาประสิทธิผลของการออกกำลังกายด้วยผ้าขาวม้าประยุกต์ศิลปะพื้นบ้านของ ผู้สูงอายุ อำเภอมือง จังหวัดสุโขทัย ผลปรากฏว่า ภายหลังจากการออกกำลังกายด้วยผ้าขาวม้าเป็นระยะ 8 สัปดาห์ ผู้สูงอายุมีสมรรถภาพที่ดีขึ้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าวทางผู้วิจัยร่วมกับทางโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลไม้ตัด ตำบลไม้ตัด อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี มีความต้องการที่จะนำการออกกำลังกายแบบประยุกต์ ตามภูมิ ปัญญาพื้นบ้าน เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุของ (ศธาวัช ศรียา, ภัทรพงษ์ ยิ่งดำรง และคมกริช บุญเขียว, 2565) ซึ่งเป็นภูมิปัญญา ความสามารถ ความคิดสร้างสรรค์ที่มีเอกลักษณ์สืบ ทอดกันมานำประยุกต์ใช้ในการออกกำลังกาย ซึ่งผู้วิจัยมองเห็นว่ากิจกรรมการออกกำลังกายแบบ

ประยุกต์ ตามภูมิปัญญาพื้นบ้าน จะช่วยให้ผู้สูงอายุ มีสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพที่ดีขึ้น ทั้งทางด้านการพัฒนาทักษะการคิดทำให้สามารถคิดอย่างเป็นระบบ ความอดทนของระบบหายใจ ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ และความคล่องตัวของผู้สูงอายุ อีกทั้งยังเป็นรูปแบบกิจกรรมที่ยังใหม่อยู่สำหรับผู้สูงอายุ สร้างความสนุกสนานและยังสามารถสร้างแรงดึงดูดความสนใจของผู้สูงอายุได้อีกทางหนึ่ง อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการจัดรูปแบบกิจกรรมการออกกำลังกายที่เหมาะสมเพื่อการสร้างเสริมสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพ สำหรับผู้สูงอายุในเขตตำบล และจังหวัดอื่นๆต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพ ของผู้สูงอายุอาศัยอยู่ในตำบลไม้ตัดอำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

2.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพ ของผู้สูงอายุอาศัยอยู่ในตำบลไม้ตัด อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 มีการนำกิจกรรมการออกกำลังกายแบบประยุกต์ตามภูมิปัญญาพื้นบ้านเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุนำไปใช้ในโปรแกรมการออกกำลังกาย และสร้างผู้นำทางด้านการออกกำลังกาย

3.2 เป็นการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีกิจกรรมทำร่วมกัน ลดค่าใช้จ่ายในการดูแลสุขภาพของตนเอง และครอบครัว

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัย เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Design) มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง เป็นระยะเวลา 12 สัปดาห์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นกลุ่มผู้สูงอายุ 60-69 ปี อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลไม้ตัด ซึ่งมีประชากรผู้สูงอายุทั้งหมด จำนวน 665 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คืออาสาสมัครผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 60 - 69 ปี ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่วิจัย ได้แก่ ตำบลไม้ตัด หมู่ที่ 1-11 ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงจำนวน 30 คน แล้วใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับฉลาก (Simple Random Sampling) เพื่อแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลองจำนวน 15 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 15 คน

มีเกณฑ์การคัดเข้ากลุ่มตัวอย่างดังนี้ เป็นผู้ที่มีสุขภาพดี ไม่มีปัญหาด้านการฟัง การพูด สามารถเดินหรือเคลื่อนไหวร่างกายได้อย่างอิสระ เป็นผู้ที่มีสมาธิยินยอมเข้าร่วม

ส่วนเกณฑ์ที่คัดออก คือ ผู้สูงอายุประเภทที่มีการสูญเสียทางระบบประสาท เช่น โรคอัลพุกซ์ อัมพาต โรคพาร์กินสันนิซิม เป็นโรคหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน หัวใจล้มเหลวไม่สามารถควบคุมความดันโลหิตได้ หรือตรวจพบมีความดันโลหิตมากกว่า 180 มม.ปรอท โรคเบาหวานที่ไม่สามารถควบคุมได้ หรือมีผลการตรวจน้ำตาลในเลือดมากกว่า 200 มก./เดซิลิตร โรคมะเร็ง โรคข้อ

อักเสบเฉียบพลัน มีประวัติโรคข้อหรือมีอาการปวดข้อขณะเคลื่อนไหว มีประวัติกระดูกหัก เปลี่ยนข้อเข้าหรือข้อสะโพก เป็นต้น

4.2 การดำเนินการวิจัยการส่งเสริมสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพ โดยใช้กิจกรรมการออกกำลังกายแบบประยุกต์ตามภูมิปัญญาพื้นบ้าน ของผู้สูงอายุในตำบลไม้ดัด อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรีแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพของผู้สูงอายุ มีทั้งหมด 5 รายการประกอบด้วย

- 1.1 ชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูง เพื่อหาค่าดัชนีมวลกาย
- 1.2 แตะมือด้านหลัง
- 1.3 ยืน-นั่งบนเก้าอี้ 30 วินาที
- 1.4 เดินเร็วอ้อมหลัก
- 1.5 ยืนยกเข่าขึ้นลง 2 นาที

ขั้นตอนที่ 2 นำรูปแบบกิจกรรมการออกกำลังกายแบบประยุกต์ ตามภูมิปัญญาพื้นบ้านของผู้สูงอายุ ซึ่งประกอบไปด้วยท่าทางการบริหารร่างกายโดยประยุกต์การใช้ผ้าขาวม้ายึดเหยียดกล้ามเนื้อ และกิจกรรมการเต้นแอโรบิคประกอบเพลงไปใช้กับผู้สูงอายุในตำบลไม้ดัด เป็นระยะเวลา 12 สัปดาห์

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินผล ด้วยการทดสอบสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพแต่ละด้าน วิเคราะห์และเปรียบเทียบความแตกต่างก่อนและหลังในการนำรูปแบบกิจกรรมการออกกำลังกายแบบประยุกต์ ตามภูมิปัญญาพื้นบ้านของผู้สูงอายุ

4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.3.1 แบบทดสอบและเกณฑ์มาตรฐานสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพ ทั้ง 5 รายการ

4.3.2 คู่มือกิจกรรมการออกกำลังกายแบบประยุกต์ ตามภูมิปัญญาพื้นบ้าน เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายผู้สูงอายุ

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.4.1 วิเคราะห์ผลการประเมินระดับสมรรถภาพทางกายช่วงก่อนและหลังการทดลอง ด้วยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.4.2 เปรียบเทียบผลการทดลองระหว่างกลุ่มโดยใช้สถิติ Independent t-test กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ $p\text{-value} < 0.05$

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาระดับสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพของผู้สูงอายุอาศัยอยู่ในตำบลไม้ดัด อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี ข้อมูลกลุ่มผู้สูงอายุ ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุจัดแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ได้อธิบายข้อมูลเกี่ยวกับอายุ ส่วนสูง น้ำหนักก่อนและหลังออกกำลังกาย อัตราการเต้นหัวใจขณะพักช่วงสัปดาห์ที่ 1 และ 12 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุ

รายการ	กลุ่มทดลอง (15 คน)		กลุ่มควบคุม (15 คน)	
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.
อายุ (ปี)	66.04	(2.84)	65.23	(2.91)
ส่วนสูง (เซนติเมตร)	165.72	(5.77)	166.28	(4.47)
น้ำหนักตัวก่อนออกกำลังกาย (กิโลกรัม)	63.04	(6.37)	64.46	(6.30)
น้ำหนักหลังออกกำลังกาย (กิโลกรัม)	63.00	(6.34)	63.60	(6.32)
อัตราการเต้นหัวใจขณะพักช่วง สัปดาห์ที่ 1 (ครั้งต่อนาที)	78.10	(4.22)	80.26	(4.72)
อัตราการเต้นหัวใจขณะพักช่วง สัปดาห์ที่ 12 (ครั้งต่อนาที)	76.36	(4.68)	79.82	(4.38)

จากตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านอายุ เท่ากับ 66.04 (2.84) และ 65.23 (2.91) ปี ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านส่วนสูง เท่ากับ 165.72 (5.77) และ 166.28 (4.47) เซนติเมตร ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านน้ำหนักตัวก่อนออกกำลังกาย เท่ากับ 63.04 (6.37) และ 64.46 (6.30) กิโลกรัม ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านน้ำหนักหลังออกกำลังกาย 63.00 (6.34) และ 63.60 (6.32) กิโลกรัม ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านอัตราการเต้นหัวใจขณะพักช่วงสัปดาห์ที่ 1 เท่ากับ 78.10 (4.22) และ 80.26 (4.72) ครั้งต่อนาที และค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านอัตราการเต้นหัวใจขณะพักช่วงสัปดาห์ที่ 12 เท่ากับ 76.36 (4.68) และ 79.82 (4.38) ครั้งต่อนาที เป็นต้น

5.2 ผลการเปรียบเทียบผลของการทดสอบสมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จัดกิจกรรมการออกกำลังกายแบบประยุกต์ตามภูมิปัญญาพื้นบ้าน ให้กับผู้สูงอายุในตำบลไม้ดัด อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี โดยวิเคราะห์จากผลการทดสอบสมรรถภาพทางกายสำหรับผู้สูงอายุมีทั้งหมด 5 รายการ ในช่วงก่อนการออกกำลังกายโดยแบ่งออกเป็นระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการทดสอบสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพ ของผู้สูงอายุก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

รายการทดสอบสมรรถภาพทางกาย	กลุ่มทดลอง (15 คน)		กลุ่มควบคุม (15 คน)		t	P-value
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
ดัชนีมวลกาย (กิโลกรัม/เมตร ²)	22.41	1.86	23.06	2.32	.214	0.830
แตะมื่อด้านหลังมือขวาอยู่บน (เซนติเมตร)	24.24	2.30	25.88	3.21	1.682	0.102
แตะมื่อด้านหลังมือซ้ายอยู่บน (เซนติเมตร)	25.71	1.73	26.10	1.80	1.940	0.60
การยืนนั่งบนเก้าอี้ 30 นาที (ครั้ง)	14.66	1.42	15.26	2.18	7.06	0.490
การเดินเร็วอ้อมหลัก (วินาที)	21.12	2.61	20.42	2.45	-802	0.430
การยืนยกเท้าขึ้นลงในเวลา 2 นาที (ครั้ง)	70.52	6.62	73.35	8.65	1.462	0.151

*p<0.05

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการทดสอบสมรรถภาพทางกายของอาสาสมัครผู้สูงอายุ ก่อนการออกกำลังกาย ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานดัชนีมวลกายของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เท่ากับ 22.41 (1.86) และ 23.06 (2.32) กิโลกรัม/เมตร² ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการแตะมื่อด้านหลังมือขวาอยู่บนของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม เท่ากับ 24.24 (2.30) และ 25.88 (3.21) เซนติเมตร ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานการแตะมื่อด้านหลังมือซ้ายอยู่บนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เท่ากับ 25.71 (1.73) และ 26.10 (1.80) เซนติเมตร ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการยืน-นั่งบนเก้าอี้ 30 นาที ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เท่ากับ 14.66 (1.42) และ 15.26 (2.18) ครั้ง ค่าเฉลี่ยและ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเดินเร็วอ้อมหลักของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เท่ากับ 21.12 (2.61) และ 20.42 (2.45) วินาที ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการยืนยกเท้า 2 นาที ของกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม เท่ากับ 70.52 (6.62) และ 73.35 (8.65) ครั้ง เป็นต้น สรุปได้ว่าแบบทดสอบทั้ง 5 รายการ ในช่วงก่อนการออกกำลังกายระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5.3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างดัชนีมวลกาย แตะมื่อด้านหลังมือขวาอยู่บน แตะ มื่อด้านหลังมือซ้ายอยู่บน การยืนนั่งบนเก้าอี้ การเดินเร็วอ้อมหลัก การยืนยกเท้าขึ้นลงในเวลา 2 นาที หลังการออกกำลังกายระหว่างกลุ่ม ทดลองและกลุ่มควบคุม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการทดสอบสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพของผู้สูงอายุภายหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

รายการทดสอบสมรรถภาพทางกาย	กลุ่มทดลอง (15 คน)		กลุ่มควบคุม (15 คน)		t	P- value
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
ดัชนีมวลกาย (กิโลกรัม/เมตร ²)	23.12	1.88	23.32	2.34	.141	0.874
แตงมือด้านหลังมือขวาอยู่บน (เซนติเมตร)	20.60	5.70	25.78	5.10	2.584*	0.15
แตงมือด้านหลังมือซ้ายอยู่บน (เซนติเมตร)	24.58	6.94	25.91	3.79	1.073	0.283
การยืนนั้งบนเก้าอี้ 30 วินาที (ครั้ง)	17.82	3.41	15.42	2.90	-2.062*	0.48
การเดินเร็วอ้อมหลัก (วินาที)	13.22	1.67	19.10	3.01	6.403*	0.00
การยืนยกเท้าขึ้นลงในเวลา 2 นาที (ครั้ง)	80.56	10.12	70.20	13.63	-2.341*	0.25

*p<0.05

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการทดสอบสมรรถภาพทางกายของอาสาสมัครผู้สูงอายุ ภายหลังการออกกำลังกายระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานค่าดัชนีมวลกายของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เท่ากับ 23.12 (1.88) และ 23.32 (2.34) กิโลกรัม/เมตร² ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการแตงมือด้านหลังมือขวาอยู่บนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เท่ากับ 20.60 (5.70) และ 25.78 (5.10) เซนติเมตร ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการแตงมือด้านหลังมือซ้ายอยู่บนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เท่ากับ 24.58 (6.94) และ 25.91 (3.79) เซนติเมตร ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการยืน-นั้งบนเก้าอี้ 30 วินาทีของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เท่ากับ 17.82 (3.41) และ 15.42 (2.90) ครั้ง ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการเดินเร็วอ้อมหลักของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เท่ากับ 13.22 (1.67) และ 19.10 (3.01) วินาที ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการยืนยกเท้า 2 นาทีของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เท่ากับ 80.56 (10.12) และ 70.20 (13.63) ครั้ง

สรุปได้ว่า แบบทดสอบรายการเดินเร็วอ้อมหลัก เป็นการวัดความสามารถด้านความคล่องแคล่วว่องไวและความสามารถในการทรงตัวแบบเคลื่อนที่ พบว่า ค่าเฉลี่ยหลังการออกกำลังกายระหว่างกลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนรายการทดสอบค่าดัชนีมวลกาย การแตงมือด้านหลัง การยืน-นั้งบนเก้าอี้ 30 วินาที และการยืนยกเท้า 2 นาที ระหว่างกลุ่มไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาคั้งนี้ของกลุ่มผู้สูงอายุที่เข้าร่วมโครงการการออกกำลังกายแบบประยุกต์ตามภูมิปัญญาพื้นบ้าน ในการเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุในตำบลไม้ดัด อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 30 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เป็นต้น วัตถุประสงค์งานวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาระดับสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพของผู้สูงอายุในตำบลไม้ดัด อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพ ของผู้สูงอายุอาศัยอยู่ในตำบลไม้ดัด อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้สูงอายุมีอายุ ส่วนสูง และน้ำหนักเฉลี่ย ถือว่าในส่วนของการสร้างด้านกายภาพนั้นไม่มีความแตกต่างกันมากนัก รวมไปถึงระดับอัตราการเต้นของหัวใจที่กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในช่วงสัปดาห์ที่ 1 อยู่ในระดับใกล้เคียงกันเท่ากับ 78.00 และ 80.13 ครั้งต่อนาที และอัตราการเต้นหัวใจขณะพักช่วงสัปดาห์ที่ 12 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเท่ากับ 76.20 และ 79.60 ครั้งต่อนาที ตามลำดับ ซึ่งกลุ่มผู้สูงอายุสามารถใช้ชีวิตประกอบกิจวัตรประจำได้ตามปกติ และไม่มีโรคภัยที่ส่งผลต่อการเคลื่อนไหว สอดคล้องกับหลักการของ (โรงพยาบาลรามคำแหง, 2559) ได้ให้แนะนำว่า อัตราการเต้นหัวใจปกติจะเต้นอย่างสม่ำเสมอ โดยที่ขณะพักจะอยู่ที่ประมาณ 60-100 ครั้งต่อนาที และจะเต้นด้วยความเร็วที่เปลี่ยนไปตามลักษณะกิจกรรมที่ร่างกายเคลื่อนไหว

จากการใช้รูปแบบกิจกรรมการออกกำลังกายแบบประยุกต์ตามภูมิปัญญาพื้นบ้านที่ประกอบไปด้วยใช้ผ้าขาวม้ายืดเหยียดกล้ามเนื้อประยุกต์กับท่าทางการบริหารร่างกาย บรรจุในขั้นตอนอบอุ่นร่างกาย (Warm up) และใช้กิจกรรมการเต้นแอโรบิคประกอบเพลง อยู่ในขั้นตอนออกกำลังกาย (Exercise) และคลายอุ่น (Cool down) ใช้ระยะเวลาประมาณ 60 นาที เป็นระยะเวลา 12 สัปดาห์ เพื่อมาศึกษาพัฒนาการด้านสมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุ มีทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่ 1) ค่าดัชนีมวลกาย 2) แตะมือด้านหลัง 3) ยืน-นั่งบนเก้าอี้ 30 วินาที 4) เดินเร็วอ้อมหลัก และ 5) ยืนยกเข่าขึ้นลง 2 นาที เป็นต้น สามารถอธิบายรายละเอียดได้ดังนี้

6.1 ระดับสมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุทั้งหมด 5 ด้าน ในช่วงสัปดาห์ที่ 1 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ไม่พบค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

6.2 ค่าดัชนีมวลกายระหว่างทั้งสองกลุ่ม ช่วงสัปดาห์ที่ 12 ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พิจารณาได้จากการคำนวณของน้ำหนักตัวและส่วนสูง โดยที่ทั้งสองกลุ่มคาดว่ายังคงมีพฤติกรรมการบริโภคแบบเดิมตามปกติ ไม่ได้มีการควบคุมการบริโภคอาหาร และพฤติกรรมการเคลื่อนไหวในชีวิตประจำวันอาจจะไม่หนักพอที่จะเปลี่ยนแปลงไปถึงระดับการเผาผลาญสารอาหารประเภทไขมัน สอดคล้องกับ ปาณิสรา ทศนัยนา และคณะ (2564) ที่อธิบายการศึกษาการเปรียบเทียบค่าดัชนีมวลกายและเปอร์เซ็นต์ไขมันของประชากรวัยทำงานในอำเภอมือง จังหวัดสกลนครพบว่า เมื่อมีอายุมากขึ้นร่างกายจะสะสมไขมันได้ปริมาณสูงจากการทดลองพบว่า กลุ่มอาสาสมัครมีค่าดัชนีมวลกายเฉลี่ยรวมเท่ากับ 24 และค่าเปอร์เซ็นต์ไขมันในร่างกายเฉลี่ยรวมเท่ากับ 27.30 แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ปกติของกระทรวงสาธารณสุข ประเมินได้ว่ากลุ่มอาสาสมัครอยู่ในภาวะเริ่มอ้วนระดับที่ 1 จึงแนะนำให้เพิ่มกิจกรรมทางกายหรือออกกำลังกายให้มากขึ้น โดยเน้นการเคลื่อนไหวแบบต่อเนื่อง ใช้ระบบพลังงานแอโรบิคเน้นใช้ออกซิเจนเผาผลาญจึงจะได้ผลดี

6.3 ตะแอมือด้านหลังกมือขวายูบ่น เป็นการวัดเพื่อศึกษาความสามารถการเคลื่อนไหวของข้อต่อร่างกาย ที่เรียกว่า ความอ่อนตัว (Flexibility) ช่วงบนของร่างกายตั้งแต่หลังถึงหัวไหล่ลักษณะชูแขนขาขึ้นแล้วงอข้อศอก ส่วนแขนซ้ายงอข้อศอกแนบหลัง แล้วทำการวัดระยะห่างจากปลายนิ้วมือแขนขวาและข้อมือแขนซ้าย เมื่อเทียบระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมในสัปดาห์ที่ 12 พบว่ากลุ่มทดลองทำได้ 20.66 เซนติเมตร และกลุ่มควบคุมทำได้ 25.80 เซนติเมตร ตามลำดับ จึงมีความแตกต่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพราะขั้นตอนการยืดเหยียดกล้ามเนื้อเนื้อมีการนำผ้าขาวมาเป็นอุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหว จะช่วยทำให้บังคับข้อต่อต่าง ๆ โดยเฉพาะข้อต่อแกนกลางลำตัวและข้อต่อช่วงหัวไหล่มีการเคลื่อนไหวที่มากขึ้น จึงส่งผลต่อการออกแรงจากกล้ามเนื้อทำให้ขยับร่างกายได้มากกว่าปกติ ประกอบกับกลุ่มผู้สูงอายุส่วนใหญ่ถนัดด้านมือขวาจึงส่งผลให้มีการออกแรงได้อย่างสมบูรณ์ สอดคล้องกับ ลดาวัลย์ ชูติมา (2560) ได้ศึกษารูปแบบการออกกำลังกายด้วยท่าฝึกโยนเบ๊องตัน จากผลการศึกษา พบว่า กลุ่มออกกำลังกายด้วยท่าฝึกโยนเบ๊องตันมีความยืดหยุ่นกล้ามเนื้อขาดีขึ้นและแตกต่างจาก กลุ่มควบคุมอย่างชัดเจน โดยมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมาก คิดเป็น 69.95% จากก่อนการ ทดลอง ในขณะที่กลุ่มควบคุมมีค่าลดลงเมื่อเทียบจากก่อนการทดลองคิดเป็น - 4.86% เป็นเพราะการ ยืดกล้ามเนื้อรวมถึงการเคลื่อนไหวข้อต่อตามช่วงองศาการเคลื่อนไหว (Range of motion) ส่งผลต่อ ความยืดหยุ่นกล้ามเนื้อ

6.4 การยืนนั้งบนเก้าอี้ เป็นการวัดเพื่อศึกษาความแข็งแรงและความอดทนของกล้ามเนื้อขา (Muscle Strength and Endurance) โดยการลุกขึ้นยืนตรงและนั่งลงบนเก้าอี้ สลับไปมาทำแบบต่อเนื่องจนครบ 30 วินาที นับจำนวนว่าทำได้กี่ครั้ง พบว่า กลุ่มทดลองทำได้ค่าเฉลี่ย 17.80 และกลุ่มควบคุมทำได้ค่าเฉลี่ย 15.40 ครั้ง จึงมีความแตกต่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพราะเมื่ออายุมากขึ้นก็จะเกิดความเสื่อมของร่างกายจึงทำให้เร็วแรงของผู้สูงอายุลดน้อยถอยลงไป ดังนั้นกิจกรรมที่กลุ่มทดลองได้ปฏิบัตินั้นใช้รูปแบบของการเคลื่อนไหวช่วงขาเป็นหลักจึงมีผลต่อการสร้างเสริมความแข็งแรง ต้องเคลื่อนไหวให้เข้ากับจังหวะที่กำหนด มีการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่หลายส่วนเพื่อบังคับให้มีการเคลื่อนไหวที่ อีกทั้งยังต้องรองรับแรงกระแทกที่เกิดขึ้นในระดับที่มากพอในการพัฒนาสร้างความแข็งแรงต่อระบบกล้ามเนื้อ ทำหน้าที่พุงน้ำหนักร่างกาย เรียนรู้เรื่องการตอบสนองต่อการควบคุมการทรงตัวได้ดี และกล้ามเนื้อมีความทนทานสามารถทำงานได้เป็นระยะเวลาาน สอดคล้องกับการศึกษาของ Linqian, Lu. et al. (2021) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของความแตกต่างการออกกำลังกายแบบต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างความแข็งแรงและสมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุที่มีมวลกล้ามเนื้อน้อย สรุปได้ว่า ผู้สูงอายุที่มีมวลกล้ามเนื้อน้อยสามารถพัฒนาความแข็งแรงได้ด้วยวิธีการฝึก 2 รูปแบบ คือ 1) การฝึกด้วยแรงต้านเพียงอย่างเดียว และ 2) การฝึกแบบผสมผสาน เช่น การฝึกการทรงตัว การฝึกความอดทน และการฝึกแบบแอโรบิค

6.5 การเดินเร็วอ้อมหลัก เป็นการวัดเพื่อศึกษาความแคล่วคล่องว่องไวและความสามารถในการทรงตัวแบบเคลื่อนที่ ซึ่งกลุ่มผู้สูงอายุจะต้องอยู่ในท่านั่งบนเก้าอี้ เมื่อได้รับสัญญาณก็ให้เดินตามทางที่กำหนด โดยเริ่มให้ลุกแล้วเดินไปทางขวาแล้วจึงวนกลับมานั่งบนเก้าอี้ จากนั้นให้ยกเท้าทั้งสองข้างพ่นพ่นและวางเท้าลงอย่างรวดเร็ว พร้อมยืนขึ้นเดินไปทางซ้ายมือในทางที่กำหนด จึงวกกลับมานั่งบนเก้าอี้ที่เดิมพร้อมกับหยุดเวลา จากการวิเคราะห์ พบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมใช้เวลาเฉลี่ยเท่ากับ 13.26 และ 19.06 วินาที ตามลำดับ จึงมีความแตกต่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เพราะว่า ผลของการฝึกการเคลื่อนไหวในระยะเวลาตลอด 12 สัปดาห์ ส่งผลต่อการพัฒนาถึงสมรรถภาพทางกายที่ดีในการเคลื่อนไหวในพื้นที่จำกัด ความแคล่วคล่องความว่องไว (Agility) จึงเป็นความสามารถในการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วโดยไม่สูญเสียทิศทางของการควบคุมความเร็ว โดยอาศัยการทรงตัวของร่างกายที่มาจากการประสานงานระหว่างระบบประสาทและกล้ามเนื้อ ช่วยกันทำงานได้อย่างราบรื่น สอดคล้องกับ วิวิลาวัลย์ กันหาชน, ยอดชาย บุญประกอบ, สาวิตรี วันเพ็ญ, และกฤษณา บุญทา (2557) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลของการออกกำลังกายด้วยการเดินบาสโลบ และการออกกำลังกายแบบจำเพาะต่อการทรงตัวด้วยการยืนขาเดียวขณะหลับตาและความแข็งแรงของกล้ามเนื้อแกนกลางลำตัว พบว่า การเดินบาสโลบมีผลต่อการพัฒนาความสามารถของการทรงตัว และเพิ่มความแข็งแรงของกล้ามเนื้อแกนกลางลำตัว

6.6 การยืนยกเท้าขึ้นลงในเวลา 2 นาที เป็นการวัดเพื่อประเมินความอดทนของระบบหัวใจและไหลเวียนเลือด โดยให้ผู้สูงอายุยืนยกเท้าขึ้นลงสลับซ้ายขวาในระดับความสูงที่กำหนดพร้อมจับเวลา จากการวิเคราะห์ พบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีจำนวนยกเท้าขึ้นลงเฉลี่ยเท่ากับ 80.60 และ 70.40 ครั้ง ตามลำดับ จึงมีความแตกต่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เพราะว่า จากการที่กลุ่มทดลองได้มีการฝึกฝนการออกกำลังกายตามโปรแกรมอย่างต่อเนื่องจึงทำให้มีพัฒนาการที่ดีขึ้นในด้านของการทำงานของระบบไหลเวียนเลือด ร่างกายต้องทำงานหนักมากขึ้นเพื่อการส่งเลือดที่มีสารอาหารและออกซิเจนไปหล่อเลี้ยงเซลล์ต่าง ๆ โดยเฉพาะบริเวณเซลล์กล้ามเนื้อ จึงทำให้เกิดกระบวนการเผาผลาญพลังงานจากสารอาหาร หัวใจจึงทำหน้าที่สูบฉีดเลือดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลถึงอาการเหนื่อยล้าในร่างกายลดลง สามารถปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้ยาวนานมากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ Alida, Esmail. et al. (2020) นำเสนอการวิจัยเกี่ยวกับ ผลของการฝึกการเคลื่อนไหวกับการฝึกการออกกำลังกายแบบแอโรบิคต่อความรู้ความเข้าใจสมรรถภาพทางกาย และคุณภาพชีวิตในผู้สูงอายุ พบว่า จากการทดลอง 12 สัปดาห์ กลุ่มการฝึกการออกกำลังกายแบบแอโรบิค มีพัฒนาการสมรรถภาพทางกายด้านระบบไหลเวียนและหลอดเลือดอย่างชัดเจน ยังเป็นผลดีต่อคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพของผู้สูงอายุอีกด้วย

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.1.1 ทางองค์การบริหารส่วนตำบลไม้ดัด ควรนำคู่มือ “กิจกรรมการออกกำลังกายแบบประยุกต์ ตามภูมิปัญญาพื้นบ้าน เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุ” ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น นำลงไปบรรจุลงในแผนการพัฒนา และส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลไม้ดัด อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

7.1.2 ทางโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลไม้ดัด ควรส่งเสริมบุคลากรในองค์กร เช่นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเป็นต้นแบบในการสร้างผู้นำทางด้านการออกกำลังกายของแต่ละหมู่บ้านเข้าร่วมการแข่งขันกิจกรรมการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุ อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีกิจกรรมทำร่วมกัน มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มิติทางด้านสุขภาพ คือมีความสามารถในการทำกิจกรรมทางกายที่ดีขึ้น ลดความเจ็บป่วยทางกาย มีสุขภาพจิตดี มีพลังชีวิต และมีอารมณ์แจ่มใส

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

7.2.1 ในการจัดกิจกรรมการออกกำลังกายแบบประยุกต์ตามภูมิปัญญาพื้นบ้าน เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพของผู้สูงอายุ ไม่ควรให้ผู้สูงอายุออกกำลังกายหักโหมจนเกินไป มีการดูแลควบคุมอย่างใกล้ชิดเพื่อความปลอดภัยของผู้สูงอายุ

7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

7.3.1 เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพอันสูงสุดของการจัดกิจกรรมออกกำลังกาย และหากต้องการเห็นผลการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนอย่างยั่งยืน ควรมีการขยายเวลาในการจัดกิจกรรมออกไปอีก

7.3.2 ควบคุมปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจจะแทรกซ้อนเข้ามาในด้านของพฤติกรรมการใช้ชีวิตประจำวันเช่น การพักผ่อน การบริโภคอาหาร และการดื่มแอลกอฮอล์ เป็นต้น รวมไปถึงการประยุกต์นำเอาอุปกรณ์อื่น ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนมาพัฒนาออกแบบวิธีการออกกำลังกายให้ได้อย่างเหมาะสม

8. บรรณานุกรม

- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2563). **แผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ 2 (พ.ศ.2545-2565) ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2563**. สืบค้นเมื่อ 28 พฤศจิกายน 2565. จาก <https://www.dop.go.th/download>
- คณิน ประยูรเกียรติ และก้องสยาม ลับโพธิ์. (2561). **การพัฒนาวิธีการออกกำลังกายตามแนวคิดภูมิปัญญาไทย เพื่อสร้างความสามารถในการทรงตัวของผู้สูงอายุ**. สืบค้นเมื่อ 18 มกราคม 2566. จาก <http://www2.dpe.go.th/th/subarticle/1/29>แบบทดสอบและเกณฑ์มาตรฐานสมรรถภาพทางกาย ผู้สูงอายุ อายุ 60-89 ปี
- ศราวุธ ศรียา, ภัทรพงษ์ ยิ่งดำนุ่น และคมกริช บุญเขียว. (2565) **การพัฒนากิจกรรมการออกกำลังกายแบบประยุกต์ ตามภูมิปัญญาพื้นบ้านเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุในตำบลหัวไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี**. วารสาร Lawarath Social E – Journal. 4(3). 203-222.
- ไทยโพสต์. (2565). **ประกาศปี 66 เป็นปีสุขภาพสูงวัยไทย**. สืบค้นเมื่อ 29 สิงหาคม 2566. จาก <https://www.thaipost.net/human-life-news/294209/>
- ปจิตตาทวี วงศ์แสงเทียน และคณะ. (2566). **ผลของการเดินแอโรบิกผสมผสานกับการใช้ผ้าขาวม้าที่มีต่อความอ่อนตัวและความแข็งแรงของกล้ามเนื้อขาของผู้สูงอายุในจังหวัดสุโขทัย**. วารสารวิทยาศาสตร์การกีฬาและนวัตกรรมการสุขภาพ กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏแห่งประเทศไทย. 2(3). 50-63.
- ปาณิสรา ทศนัยนา และคณะ. (2564). **การเปรียบเทียบดัชนีมวลกายและเปอร์เซ็นต์ไขมันในร่างกายของประชากรวัยทำงานในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร**. วารสารศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ. 10(1). 133-146.

- โรงพยาบาลรามคำแหง. (2559). ภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะ. สืบค้นเมื่อ 17 มิถุนายน 2566. จาก https://www.ram-hosp.co.th/news_detail/144
- ลดาวัลย์ ชูติมากุล. (2560). ผลของรูปแบบการออกกำลังกายด้วยท่าฝึกโยนเบ๊องตันที่มีต่อสมรรถภาพในการปฏิบัติกิจกรรมการทรงตัว และคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิลาวัลย์ กันหาชน, ยอดชาย บุญประกอบ, สาวิตรี วันเพ็ญ, และกฤษณา บุญทา. (2557, กันยายน) เปรียบเทียบผลของการออกกำลังกายด้วยการเดิน Paslop และการออกกำลังกายกล้ามเนื้อแกนกลางลำตัวแบบจำเพาะต่อการทรงตัวและความแข็งแรงของกล้ามเนื้อแกนกลางลำตัวในอาสาสมัครที่ไม่ได้ออกกำลังกายเป็นประจำ. **วารสารเทคนิคการแพทย์ เชียงใหม่**. 47(3). 143-152.
- ศักดิ์ชัย โตอ่อน ผู้ให้สัมภาษณ์. 5 กุมภาพันธ์ 2566. ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลไม้ดัด อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี.
- Alida, Esmail. et al. (2020). Effects of Dance/Movement Training vs. Aerobic Exercise Training on cognition, physical fitness and quality of life in older adults: A randomized controlled trial. **Journal of Bodywork and Movement Therapies**. 24(1). 212-220.
- Linqian, Lu. et al. (2021). Effects of different exercise training modes on muscle strength and physical performance in older people with sarcopenia: a systematic review and meta-analysis. **BMC Geriatrics**. 21(1). 1-30.

แนวทางพัฒนาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด*

GUIDELINES FOR DEVELOPING STRATEGIC MANAGEMENT OF THE OFFICE
OF NON-FORMAL EDUCATION PROMOTION AND
INFORMAL EDUCATION ROI ET PROVINCE

อรอุมา แก้วสียา¹, สุรเชต น้อยฤทธิ์²

Ornuma Kaewseeya¹, Surachet Noirid²

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม^{1,2}

Mahasarakham University^{1,2}

Email : ornuma5912@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการ
จำเป็นของการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อออกแบบ สร้าง และประเมินแนวทางพัฒนาการบริหารเชิงกลยุทธ์
ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่าง
ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักวิชาการ จำนวน 198 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล รวมทั้งสิ้น 6 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่า IOC
ระหว่าง 0.67-1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.92 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ค่า
ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นโดยวิธีการจัดลำดับ
ความสำคัญของความต้องการจำเป็น โดยใช้วิธี Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified})

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน
สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ความต้องการจำเป็นเรียงจาก
ความต้องการสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ การประเมินและ
ควบคุมกลยุทธ์ และการกำหนดกลยุทธ์ ตามลำดับ 2. ผลการออกแบบ สร้างและประเมินแนวทาง
พัฒนาการบริหารเชิงกลยุทธ์ การบริหารเชิงกลยุทธ์ทั้ง 32 แนวทาง มีด้านการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์
ด้านการกำหนดกลยุทธ์ ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และด้านการประเมินและควบคุมกลยุทธ์
โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
ทุกด้านมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านเช่นเดียวกัน

คำสำคัญ : แนวทางพัฒนา; การบริหารเชิงกลยุทธ์; สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย

ABSTRACT

The objectives of this thesis research were: 1) to study the current situation desirable condition and the need for strategic management development guidelines of the Office of Non-formal Education and Informal Education. Roi Et Province 2) to design and build Assess the development approach for strategic management of the Office of Non-Formal Education and Informal Education. The sample group consisted of 198. Group of 6 people giving information. The tools used in the research were a questionnaire, a 5-level rating scale, with an IOC between 0.67-1.00 and a confidence value for the whole document equal to 0.92. Statistics used in the research included frequencies, percentages, means, and standard deviations. Needs analysis by prioritizing needs using the Modified Priority Needs Index (PNI Modified) method.

The results showed that: 1. The current condition is found to be at a moderate level in every aspect overall and in each aspect. Desired conditions found that overall and each aspect were at a moderate level in every aspect. The essential needs, arranged from highest to lowest, include strategy implementation. Strategic analysis Evaluating and controlling strategies and strategy determination, respectively 2. The results of designing, creating and evaluating strategic management development guidelines found that all 32 strategic management approaches have strategic analysis aspects. Strategy setting Strategy implementation and strategic evaluation and control Overall, it is appropriate and feasible at the highest level. And when considering each aspect, it was found that every aspect was appropriate and at the highest level of feasibility in every aspect as well.

Keywords : Gridlines for developing; Strategic management; The office of non-formal education promotion and information education

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศจะต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ประกอบกับกระแสของ ยุคโลกาภิวัตน์ท่ามกลางความผันผวน ความแปรเปลี่ยน ความสับสนวุ่นวายของสังคม ซึ่งนับวันจะยิ่งทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นกลายเป็นวิกฤตของสังคมไทยในอนาคต ทิศทางหรือแนวทางที่มีส่วนสำคัญ ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น คือ ระบบการจัดการศึกษา การปฏิรูปการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ มีเป้าหมายสูงสุดคือการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้เต็มศักยภาพโดยเน้นให้นักเรียนมีความสามารถทางความคิด สามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง รู้จักคิดวิเคราะห์ค้นหาสาเหตุและหาแนวทางในการแก้ปัญหาได้ทันโลกทันเหตุการณ์ มองกว้าง คิดไกล ใฝ่รู้ อยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างสันติ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการบริหารจัดการ

การศึกษาของประเทศ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กล่าวถึงสิทธิและเสรีภาพในการศึกษาไว้ในมาตรา 54 ว่า “รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” และตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 กล่าวถึงแนวการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

การบริหารงานเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาถือว่าเป็นงานที่สำคัญที่สุดเพราะเป็นงานที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหลาย รวมถึงการจัดทำหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษาที่ช่วยพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน งานพัฒนาการบริหารเชิงกลยุทธ์เกี่ยวข้องกับทุกกิจกรรมในสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและสถานศึกษาในสังกัดโดยเฉพาะการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จรวมถึงความสามารถของผู้บริหาร ซึ่งหากขาดกระบวนการบริหารจัดการที่เหมาะสม (พัชรา มั่งขม, 2540)

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หรือ สำนักงาน กศน. ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ที่กำหนดให้มีการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน เป็นหน่วยงานกลางในการดำเนินการ ส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และเพื่อให้มีการกระจายอำนาจการบริหารเพื่อจัดการศึกษาให้ทั่วถึงและมีคุณภาพ การดำเนินงานของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด ได้ดำเนินบทบาทภารกิจในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการศึกษาสู่การปฏิบัติผ่านโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ อย่างเข้มแข็งโดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินงานด้านการเพิ่มศักยภาพและการกระจายโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาให้แก่ประชาชนอย่างกว้างขวางและเท่าเทียมในระดับจังหวัด ได้ดำเนินการยกระดับการศึกษาของประชาชนตามโครงการพัฒนาการประเมินเทียบระดับการศึกษาและเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาศึกษาตลอดจนเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพโดยการผลิต พัฒนา และเผยแพร่สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา การจัดการศึกษาต่อเนื่องและการศึกษาตามอัธยาศัยในแหล่งเรียนรู้ ภายใต้วิสัยทัศน์คือ คนไทยได้รับการศึกษาตลอดชีวิตและการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำที่มีคุณภาพ ได้ทุกที่ ทุกเวลาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันเพื่อให้เกิดสังคมฐานความรู้ การมีอาชีพและการมีความสามารถเชิงการแข่งขันในประชาคมอาเซียนอย่างยั่งยืนโดยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 - 2558 ได้ปรากฏผลการดำเนินงานตามเป้าหมายผลผลิต/ผลลัพธ์ของโครงการอย่างเป็นรูปธรรม ภายใต้โครงการ กิจกรรมที่หลากหลายประสบความสำเร็จชัดเจนและเป็นที่ยอมรับ ซึ่งอาศัยการขับเคลื่อนนโยบายโดยสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเป็นกำลังสำคัญหลักในการขับเคลื่อนนโยบายให้ประสบความสำเร็จในปัจจุบัน (สำนักงาน กศน., 2559)

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด และศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นหน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาที่มีวิสัยทัศน์ในการดำเนินงาน คือ จัดและส่งเสริมสนับสนุนการจัด

การศึกษาขั้นพื้นฐานให้ประชากรวัยเรียนอย่างทั่วถึงมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและมีคุณธรรม นำความรู้ตามหลักการเศรษฐกิจพอเพียง แต่จากการประเมินคุณภาพการศึกษาจากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ผ่านมา พบว่า ผู้เรียนขาดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ และขาดทักษะในการดำรงชีวิต เนื่องจากปัญหาหลายประการ ปัญหาเหล่านี้ มีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่จะนำทางในการปฏิบัติโดยชี้แนะแนวทางให้ครูได้พัฒนาตนเอง ศึกษาวิจัย พัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารจึงควรเป็นผู้เริ่มต้นในการเปลี่ยนแปลงสิ่งใหม่ ๆ เพื่อการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและผู้เรียนการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวกเหมาะสมกับวัย ด้านสติปัญญามีความใฝ่รู้ใฝ่เรียนรู้อย่างจริงจัง วิเคราะห์อย่างมีเหตุมีผล และมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านสังคมสามารถนำความรู้ ความสามารถ และทักษะอันจำเป็นไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน นำการศึกษา มาปรับเปลี่ยนและพัฒนาในทุก ๆ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความสมบูรณ์การจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิผลนั้นจะต้องมีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างเหมาะสมและความสามารถในการแก้ปัญหาเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ในการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นและออกแบบสร้าง ประเมินแนวทางพัฒนาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด ให้ดียิ่งขึ้น (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด, 2561)

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารเชิงกลยุทธ์ และเพื่อออกแบบสร้าง ประเมินแนวทางพัฒนาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด

2.2 เพื่อออกแบบ สร้าง และประเมินแนวทางพัฒนาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้ทราบถึงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของแนวทางการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด

3.2 ได้ออกแบบ สร้าง ประเมินแนวทางพัฒนาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด

3.3 เป็นข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด นำแนวทางพัฒนาการบริหารเชิงกลยุทธ์ไปใช้ในการบริหารจัดการศึกษาในสังกัด

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ศึกษาขอบข่ายและภาระงานแนวทางพัฒนาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งได้สังเคราะห์กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของนักวิชาการ ดังนี้ Wheelen and Hunger (1999) Thompson and Strickland (1995) พัชรา มั่งชม (2540) ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2540) พักต์ผจง วัฒนสินธุ์ (2542) ชนินทร์ ชุมหพันธ์รักษ์ (2543) ถวิล มาตราเยี่ยม (2544) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2552) สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ (2552) สุภาภรณ์ มั่นเกตุวิทย์ (2557) ศิราณีปราบลวด (2558) และจිරนนท์ สุทธิโคตร (2559) นำเสนอกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ในองค์กร 4 ด้าน คือ 1) การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ 2) การกำหนดกลยุทธ์ 3) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และ 4) การควบคุมและประเมินกลยุทธ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 19 คน ครู จำนวน 169 คน และนักวิชาการ 10 คน รวม 198 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มี 2 ตอน ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหาระหว่าง 0.67-1.00 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตัวเอง และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นโดยวิธีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น โดยใช้วิธี Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified})

5. ผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด สรุปการวิจัยมีผลปรากฏพบว่า

5.1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด

การบริหารเชิงกลยุทธ์	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
1. การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์	2.87	0.10	ปานกลาง	3	4.28	0.26	มาก	4
2. การกำหนดกลยุทธ์	3.12	0.12	ปานกลาง	1	4.38	0.16	มาก	2
3. การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ	2.87	0.10	ปานกลาง	3	4.32	0.17	มาก	3
4. การประเมินและควบคุมกลยุทธ์	3.12	0.12	ปานกลาง	1	4.41	0.14	มาก	1
รวม	3.00	0.11	ปานกลาง		4.38	0.07	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ การกำหนดกลยุทธ์ การประเมินและควบคุมกลยุทธ์ และ การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ตามลำดับ สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ การประเมินและควบคุมกลยุทธ์ การกำหนดกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ วิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวมขององค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน

องค์ประกอบการบริหารเชิงกลยุทธ์	I	D	$PNI_{modified}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
1. การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์	4.28	2.87	0.491	2
2. การกำหนดกลยุทธ์	4.38	3.12	0.404	4
3. การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ	4.32	2.87	0.505	1
4. การประเมินและควบคุมกลยุทธ์	4.41	3.12	0.413	3

จากตารางที่ 2 ความต้องการจำเป็นของการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า เรียงตามลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ การประเมินและควบคุมกลยุทธ์ และการกำหนดกลยุทธ์ ตามลำดับ

5.2 ผลการออกแบบ สร้าง และประเมินแนวทางพัฒนาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ทั้ง 32 แนวทาง มีด้านการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ มี 7 แนวทาง ด้านการกำหนดกลยุทธ์มี 8 แนวทาง ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติมี 8 แนวทาง และด้านการประเมินและควบคุมกลยุทธ์มี 9 แนวทาง โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้สูงสุดในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้สูงสุดในระดับมากที่สุดทุกด้านเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของแนวทางพัฒนาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน

ข้อ	คำถาม	ความเหมาะสม				ความเป็นไปได้			
		\bar{X}	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
1	ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ	4.55	0.39	มากที่สุด	3	4.58	0.41	มากที่สุด	3
2	ด้านการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์	4.59	0.42	มากที่สุด	1	4.62	0.49	มากที่สุด	1
3	ด้านการประเมินและควบคุมกลยุทธ์	4.57	0.41	มากที่สุด	2	4.57	0.38	มากที่สุด	4
4	ด้านการกำหนดกลยุทธ์	4.52	0.38	มากที่สุด	4	4.62	0.49	มากที่สุด	1
โดยรวม		4.56	0.41	มากที่สุด		4.61	0.44	มากที่สุด	

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเห็นว่า แนวทางพัฒนาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ ด้านการประเมินและควบคุมกลยุทธ์ ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และด้านการกำหนดกลยุทธ์

ความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการกำหนดกลยุทธ์ ด้านการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และด้านการประเมินและควบคุมกลยุทธ์

6. อภิปรายผลการวิจัย

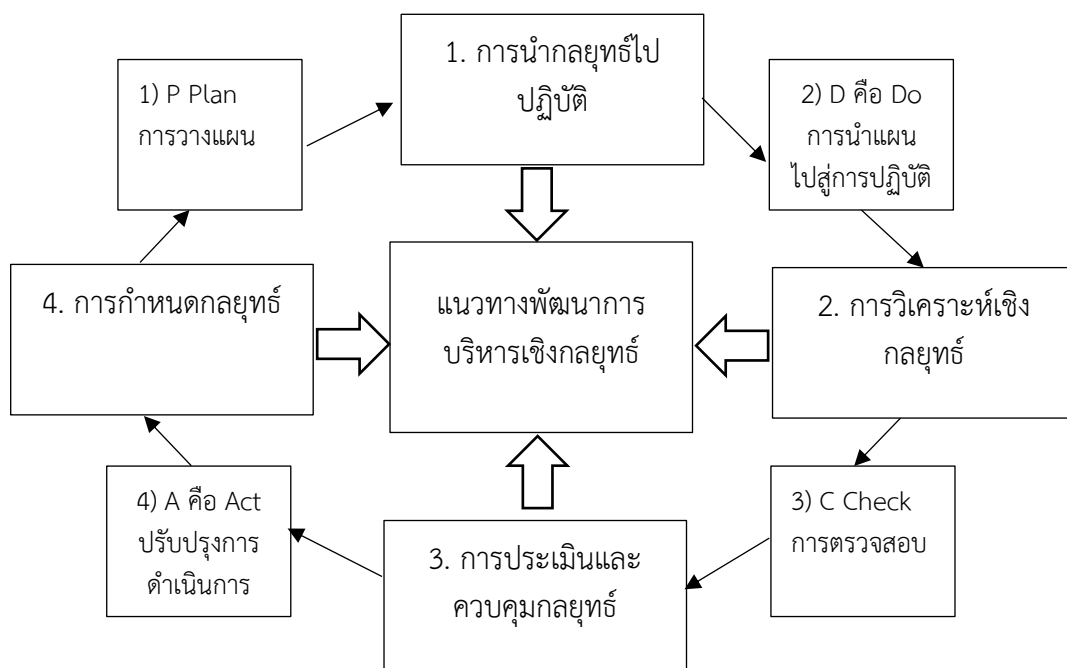
จากผลการวิจัยแนวทางพัฒนาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีข้อค้นพบที่น่าสนใจควรนำมาอภิปราย ดังนี้

6.1 สภาพปัจจุบันของการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สภาพปัจจุบันและแนวทางพัฒนาของการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการประเมินผลการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ มีการจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานเพื่อควบคุมและรายงานผลการประเมินการดำเนินการตามกลยุทธ์ จัดเตรียมข้อมูลที่เป็นปัจจุบันถูกต้องชัดเจน และครอบคลุมภารกิจของสถานศึกษา ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมระดมความคิดในการดำเนินงานตามกลยุทธ์ของสถานศึกษา มีการปฏิบัติตามกลยุทธ์ของสถานศึกษาที่วางไว้ได้อย่างชัดเจน กำหนดแนวทางในการดำเนินงาน โดยพิจารณาจากผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาทั้งภายในและภายนอก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะ โกฎแสน (2560) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ Balanced Scorecard ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบัน ในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ Balanced Scorecard ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

6.2 สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีการประชุมร่วมกันเพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ในการหาจุดแข็ง จุดอ่อน เพื่อพัฒนาสถานศึกษา มีการร่วมกันนำผลวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในสถานศึกษามา กำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาสถานศึกษา วิเคราะห์ความเป็นไปได้ของทางเลือกแต่ละทาง แล้วเปรียบเทียบทางเลือกตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ผู้มีส่วนร่วมเห็นว่าดีที่สุด กำหนดเป็นกลยุทธ์สถานศึกษา กำหนดแนวทางในการดำเนินงาน โดยพิจารณาจากผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาทั้งภายในและภายนอก หากพบว่าสิ่งใดเป็นจุดอ่อนหรืออุปสรรคให้ กำหนดกลยุทธ์แก้ไข สิ่งใดเป็นจุดแข็งหรือโอกาสให้กำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนา สอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะ โกฎแสน (2560) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ Balanced Scorecard ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

7. องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีความต้องการจำเป็นของการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า เรียงตามลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ การประเมินและควบคุมกลยุทธ์ และการกำหนดกลยุทธ์ และผลการออกแบบ สร้าง และประเมินแนวทางพัฒนาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ทั้ง 32 แนวทาง มีด้านการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ มี 7 แนวทาง ด้านการกำหนดกลยุทธ์มี 8 แนวทาง ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติมี 8 แนวทาง และด้านการประเมินและควบคุมกลยุทธ์มี 9 แนวทาง ภายใต้แนวคิดการบริหารตามแนวทางของวงจรคุณภาพเดมมิง (PDCA) ของ อิโตชิ คูเมะ (2540) ปิรทรศน์ พันธุ์บรรยงก์ (2545) สมาน อัสวภูมิ (2541) สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์ (2554) Deming (1995) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) P คือ Plan หมายถึง การวางแผน 2) D คือ Do หมายถึง การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ 3) C คือ Check หมายถึง การตรวจสอบหรือการเปรียบเทียบ 4) A คือ Act หมายถึง ปรับปรุงการดำเนินการให้เหมาะสม

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 จากผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการประเมินและควบคุมกลยุทธ์ อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม

อัยยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด ควรกำหนดให้มีหลักเกณฑ์การติดตามและประเมินผล มีการวิเคราะห์ผล การปฏิบัตินำมาหาวิธีแก้ไขเพื่อพิจารณาปรับแผนกลยุทธ์เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน

8.1.2 จากผลการวิจัย พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารเชิงกลยุทธ์ของ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า การกำหนด กลยุทธ์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด ดังนั้น สنج.กศน.จังหวัดร้อยเอ็ด ควรกำหนดแนวทางในการ ดำเนินงาน โดยพิจารณาจากผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาทั้งภายในและภายนอก หากพบว่าสิ่งใดเป็นจุดอ่อนหรืออุปสรรค ให้กำหนดกลยุทธ์แก้ไข สิ่งใดเป็นจุดแข็งหรือโอกาสให้ กำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนา

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

จากผลการวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการ นำไปใช้ ดังนี้

8.2.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย การกำหนดกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ การประเมินและการควบคุม และการ วางแผนกลยุทธ์ซึ่งผู้บริหาร ครู และนักวิชาการ สามารถนำข้อมูลพื้นฐานที่ได้นี้ไปใช้เป็นแนวทาง พัฒนาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด ของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีการบริหารเชิงกลยุทธ์ ผู้บริหารเป็นนักวางแผนที่ดี แสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร ที่เป็นประโยชน์เพื่อกำหนดเป้าหมายและทิศทางของโรงเรียนอย่าง ชัดเจน เป็นนักวางแผนกลยุทธ์ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และคิดเชิงรุกได้ และวิเคราะห์ผลการทำงานที่ ผ่านมาเพื่อปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

8.2.2 จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบันแนวทางพัฒนาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด เรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด พบว่า การกำหนดกลยุทธ์และการประเมินและควบคุมกลยุทธ์มีค่า เท่ากันคือ 3.12 และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์และการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติมี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.87

8.2.3 จากผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์แนวทางพัฒนาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านที่มีสภาพที่พึง ประสงค์สูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมจากบุคลากรในการแสดงความคิดเห็นและ ปฏิบัติงาน การแสวงหาโอกาสและประสบการณ์ ในการบริหารการเปลี่ยนแปลงและรู้เท่าทัน นวัตกรรมและเทคโนโลยี และมีการนำวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ แผนงานและ โครงการต่าง ๆ ลงสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาอย่างชัดเจน ซึ่งนับว่าเป็นส่วนสำคัญของพัฒนาสถานศึกษาให้ตรงตาม มาตรฐานที่กำหนดไว้

8.2.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการนำ สถานศึกษาให้ก้าวสู่ความเป็นเลิศ และรวมถึงการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิผล มากยิ่งขึ้น

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิผลที่นำการพัฒนาแนวทางพัฒนาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด ไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาทุกระดับให้มีคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

8.3.2 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาแนวทางพัฒนาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด สถานศึกษา และพบว่าผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีบทบาทในการพัฒนาตนเองมากขึ้น หลังจากการฝึกอบรมและนำผลการพัฒนาไปใช้ในสถานศึกษา ทำให้ทราบข้อดีและจุดที่ต้องปรับปรุงแก้ไขภายในองค์กร และควรทำการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมด้านกระบวนการประเมินผล การนำผลการพัฒนาภาวะผู้นำไปใช้ให้เกิดขึ้นในองค์กรอย่างเป็นรูปธรรม

8.3.3 ควรนำผลแนวทางพัฒนาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด ไปใช้และพัฒนาให้มีความต่อเนื่อง และศึกษาแนวทางการนำไปใช้ให้เกิดประสิทธิผลแก่องค์กรพร้อมติดตามผลการดำเนินงานต่อไป

8.3.4 ควรมีการวิจัยประเมินโปรแกรมแนวทางพัฒนาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อปรับปรุงให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริหารที่จะส่งผลต่อสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพทั้งในปัจจุบันและอนาคต

9. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- จิรนนท์ สุทธิโคตร. (2559). แนวทางการบริหารงานเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชนินทร์ ชุณหพันธรัักษ์. (2543). การจัดการธุรกิจขนาดย่อม. กรุงเทพฯ : ศูนย์เอกสารและตำราสถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- ถวิล มาตรฐาน. (2544). ปฏิรูปการศึกษาโรงเรียนเป็นฐานบริหารจัดการ. กรุงเทพฯ : เสมาธรรม.
- พัคต์ผจง วัฒนสินธุ์. (2542). การจัดการเชิงกลยุทธ์และนโยบายธุรกิจ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัชรา มั่งชม. (2540). นโยบายธุรกิจ การบริหารเชิงกลยุทธ์. พิษณุโลก : ภาควิชาบริหารธุรกิจและสหกรณ์คณะวิทยาจัดการ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2552). การบริหารและการพัฒนาองค์กร. พิมพ์ครั้งที่ 11. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- ศิริฉวี ปราบหลอด. (2558). **การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19.** วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2540). **การวิจัยการตลาด ฉบับมาตรฐาน.** กรุงเทพฯ : ไทมอน อิน บิสซิเนส เวิร์ล.
- สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. (2552). **กลยุทธ์การเจรจาต่อรอง.** พิมพ์ครั้งที่ 19. กรุงเทพฯ : อมรินทร์.
- สำนักงาน กศน. (2559). **รายงานผลการดำเนินงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558.** สืบค้นเมื่อ 30 กันยายน 2565. จาก <http://203.172.142.7/onie/index.php/>
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด. (2561). **คู่มือแนวทางการดำเนินงานการจัดการศึกษาต่อเนื่อง (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2561).** กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สุภาพรณ์ มั่นเกิดวิทย์. (2557). **การพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์แบบมีส่วนร่วมสำหรับโรงเรียนที่จัดการศึกษาร่วมกัน.** วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Thompson, A. and A.J. Strickland. (1995). **Strategic Management : Concepts and Cases.** 8th ed. New York : Irwin.
- Wheelen, T.L. and D.J. Hunger. (1999). **Strategic Management Business Policy.** 7th ed. London : Prentice-Hall.

ผลการใช้เทคนิค KWL-Plus ต่อการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษ
เพื่อความเข้าใจและเจตคติของนักศึกษาปริญญาตรี*

THE EFFECT OF KWL-PLUS TECHNIQUE ON UNDERGRADUATE
STUDENTS' ENGLISH READING COMPREHENSION
ABILITIES AND ATTITUDES

ภัทรลดา วงษ์โยธา¹, สมพงษ์ ชันโยธา², สุณารี ขอนจันทร์³

Patlada Wongyotha¹, Sompong Khanyotha², Sunaree Khonjan³

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด¹

Mahamakut Buddhist University Roi-Et Campus¹

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม²

Maharakam Ratchabhat University²

โรงเรียนอนุบาลขอนแก่น³

Anuban Khonkaen School³

Email : Patladakk@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค KWL-plus และศึกษาเจตคติต่อการสอนอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค KWL-plus ของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในวิจัยได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา ชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 10 คน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างได้มาแบบเจาะจง แบบแผนการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้การสอนอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค KWL-plus แบบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษ แบบวัดเจตคติต่อการสอนอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค KWL-plus และแบบสังเกต การดำเนินการทดลองใช้ระยะเวลา 10 สัปดาห์ๆ ละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 20 ชั่วโมง สถิติที่ใช้ในการการวิจัยได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที่แบบกลุ่มเดียวเทียบกับเกณฑ์โดยวิธีคำนวณจากโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยทางสังคมศาสตร์

ผลการวิจัยพบว่า 1. นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษก่อนเรียนเท่ากับ 11.20 คิดเป็นร้อยละ 37.33 และหลังเรียนเท่ากับ 23.80 คิดเป็นร้อยละ 79.33 ซึ่งคะแนน หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย พบว่าความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค KWL-plus หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2. นักศึกษามีเจตคติต่อการสอนอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค KWL-plus อยู่ในระดับดีมาก

คำสำคัญ : นักศึกษาระดับปริญญาตรี; เทคนิค KWL-Plus; เจตคติต่อการสอนอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค KWL-Plus

ABSTRACT

The purposes of this study were to study and compare English reading comprehension ability using KWL-plus technique of the 3rd year students in the elementary study program before and after the instruction, and to study students' attitude towards teaching English reading comprehension using KWL-plus technique. The sample consisted of 10 students of the 3rd year students in the elementary study Program at Mahamakut Buddhist University Roi-Et Campus, in the second semester of the academic year 2022. They were selected by purposive selection. The design of this research was a one group pretest-posttest design. The research instruments included 10 lesson plans, an English reading ability test, an attitude questionnaire, and observation. The basic statistical tools included mean score, percentage, standard deviation, and SPSS for Windows.

The findings were as follows: 1. The students' pretest and posttest mean scores on English reading ability were 11.20 or 37.33 percent and 23.80 or 79.33 percent respectively. The posttest score was higher than the criteria of 70 percent and it was significantly higher than that of the pretest at the .05 level. 2. The students' attitude towards teaching English reading using KWL-plus technique was very good level.

Keywords : The students in The Elementary Study Program; KWL-plus technique; The students' attitude towards teaching English reading using KWL-plus technique

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่นักเรียนไทยทุกคนต้องเรียนและภาษาอังกฤษยังถูกกำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การเรียนภาษาอังกฤษจึงประกอบด้วย 4 ทักษะสำคัญคือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ผู้เรียนที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้ดีจึงเกิดจากการฝึกฝนทักษะทั้ง 4 ซึ่งทักษะการอ่าน เป็นทักษะหนึ่งที่สำคัญต่อการแสวงหาความรู้ เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารรวมทั้งการศึกษาหาความรู้ในกลุ่มวิชาอื่นๆ ผู้เรียนที่มีทักษะการอ่านที่ดีย่อมส่งผลให้สามารถเรียนรู้ในวิชาอื่นๆ ได้ดี ดังที่ สาลีรักสุทธิ (2553) ได้อธิบายไว้ว่า การอ่านนั้นนอกจากช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้นแล้วยังทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะทางภาษาอื่นๆ ได้แก่ การฟัง การพูด การเขียน ผู้ที่มีทักษะการอ่านที่ดีคือผู้ที่มีความคิด

การแก้ปัญหา และการปรับตัวในสังคมได้อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ Barnett (1988) ที่อธิบายเกี่ยวกับการอ่านไว้อย่างน่าสนใจว่า ในการสอนอ่านสำหรับผู้เรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศนั้นผู้เรียนจำเป็นต้องรู้ความหมายของคำศัพท์ในบทอ่านและมีปฏิริยาโต้ตอบสิ่งที่ได้อ่าน ทั้งนี้ความรู้เดิมของผู้เรียนจึงจำเป็นและส่งผลต่อความเข้าใจบทอ่านอย่างมาก นอกจากนี้ โอเกิล และคาร์ (Ogle & Carr, 1987) ได้อธิบายถึง เทคนิค KWL-plus ในการสอนอ่านที่ ซึ่งเป็นเทคนิคการสอนที่ผสมผสานประสบการณ์เดิมไปใช้ในการอ่าน เช่น การคาดคะเนเนื้อหาที่ใช้ อ่าน การตรวจสอบความถูกต้องของการคาดคะเน และการตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่อ่าน ดังนั้น การสอนโดยใช้เทคนิค KWL-plus จะมีการเพิ่มการเขียนแผนภูมิ และสรุปเรื่องที่อ่านไว้ตอนท้าย ซึ่งการเขียนแผนภูมิเป็นกลยุทธ์ที่มีความสำคัญในการสอนอ่านโดยใช้เทคนิค KWL-plus เพราะแผนภูมิช่วยให้ผู้เรียนจดจำรายละเอียดในบทอ่านและยังนำพาผู้เรียนให้รู้ความหมายของหัวเรื่องหลัก หัวเรื่องรอง ก่อนนำสู่เนื้อหาที่ลึกลงไป (Peregoy & Boyle, 2005) ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักศึกษาซึ่งเทคนิคการสอนรูปแบบนี้เป็นวิธีการสอนวิธีหนึ่งที่สามารถแก้ปัญหาการอ่านของนักศึกษาได้ และกิจกรรมการสอนอ่านของเทคนิค KWL-plus เป็นการเน้นให้ผู้อ่านได้นำความรู้เดิมของตนที่มีอยู่แล้วไปช่วยตีความในเรื่องบทความเนื้อเรื่องที่อ่าน เพื่อช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจในเรื่องที่อ่านมากขึ้น เทคนิค KWL-plus มีขั้นตอนการสอน 4 ขั้นตอน คือ 1) K-step (Know) เป็นขั้นระดมสมองที่ผู้เรียนเขียนสิ่งที่รู้จากการอ่านหัวเรื่อง 2) W-step (Want to know) ผู้เรียนเขียนสิ่งที่คาดเดาว่าจะพบในบทอ่านนั้นๆ เป็นการเขียนก่อนการอ่าน 3) L-step (Learned) เขียนสิ่งที่รู้หลังจากที่ได้อ่านบทอ่านนั้น 4) Plus ผู้เรียนเขียนแผนภูมิ สรุปสิ่งที่ได้จากการอ่าน (Hamdan, 2014) นับได้ว่าเทคนิค KWL-plus เป็นวิธีการสอนที่มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อช่วยพัฒนาการอ่าน ทั้งนำไปใช้พัฒนาทักษะทั้งสี่ คือ การฟัง พูด อ่าน เขียน ของการเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพไปพร้อมๆ กัน (Ogle & Carr, 1987) ทั้งนี้เทคนิค KWL-plus จึงเป็นเทคนิคที่มุ่งพัฒนาความเข้าใจในการอ่านเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนสามารถแสดงออกถึงความเข้าใจในการอ่าน ผ่านกิจกรรมเขียนแผนภูมิ และการเขียนสรุปความในตอนท้าย

หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนประถมศึกษา (4 ปี)(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562) ได้กำหนดให้นักศึกษาสาขาวิชาการสอนประถมศึกษาชั้นปีที่ 3 ลงทะเบียนเรียนรายวิชา GE3004 ภาษาอังกฤษเพื่อทักษะการศึกษา ภาคเรียนที่ 2 นักศึกษาจะต้องศึกษาทักษะทางภาษาพื้นฐานและทักษะการอ่านเป็นทักษะที่นักศึกษาสำคัญที่ส่งผลต่อการอ่านเพื่อความเข้าใจบทอ่านภาษาอังกฤษ ซึ่งในการอ่านนั้นผู้เรียนไม่เพียงแต่สามารถอ่านได้เท่านั้น แต่พวกเขาจำเป็นต้องทำความเข้าใจในเนื้อเรื่องที่อ่าน การอ่านเพื่อความเข้าใจเป็นเป้าหมายสำคัญของการอ่าน โดยเริ่มต้นจากการวางวัตถุประสงค์ในการอ่าน ไปจนถึงการรู้ความหมายของเรื่องที่อ่าน (Suryantini, 2010) จากการสังเกตพฤติกรรมการอ่านภาษาอังกฤษของนักศึกษา พบว่านักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์พื้นฐานค่อนข้างน้อย ขาดกลยุทธ์ในการอ่าน การแปลบทอ่านใช้เวลามากจึงไม่มีแรงจูงใจในการอ่าน ดังนั้นจึงเป็นสาเหตุที่ทำให้นักศึกษาไม่ชอบอ่านบทอ่านภาษาอังกฤษ

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้พัฒนากิจกรรมการสอนอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค KWL-plus (Ogle & Carr, 1987) ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความสนใจว่า การสอนอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค KWL-plus (Ogle & Carr, 1987) จะช่วยพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษ ของ

นักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษาชั้นปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนหรือไม่ และนักศึกษาจะมีเจตคติต่อการสอนอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค KWL-plus อยู่ในระดับใด ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลแนวทางการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. คำถามวิจัย

- 2.1 นักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้เทคนิค KWL-plus จะมีคะแนนการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนหรือไม่
- 2.2 นักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้เทคนิค KWL-plus จะมีเจตคติต่อการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังเรียนอยู่ในระดับใด

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 3.1 เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค KWL-plus ของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา ก่อนเรียนและหลังเรียน
- 3.2 เพื่อศึกษาเจตคติต่อการสอนอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค KWL-plus ของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา

4. สมมติฐานการวิจัย

- 4.1 นักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษาที่ได้รับการสอนอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค KWL-plus มีความสามารถในด้านการอ่านภาษาอังกฤษไม่น้อยกว่าร้อยละ 70
- 4.2 นักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษาที่ได้รับการสอนอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค KWL-plus มีความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
- 4.3 นักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษาที่ได้รับการสอนอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค KWL-plus มีคะแนนเจตคติหลังเรียนอยู่ในระดับดีขึ้น

5. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

- 5.1 ได้ทราบความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา
- 5.2 ได้ทราบเจตคติต่อการสอนอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค KWL-plus ของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา
- 5.3 ได้แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค KWL-plus
- 5.5 ได้แนวทางแก่ผู้สอนภาษาอังกฤษในการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาที่สาขาวิชาการประถมศึกษาที่เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อนำไปปรับปรุงการสอนอ่านภาษาอังกฤษ

6. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

6.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

6.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขตร้อยเอ็ด ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ที่เรียนภาษาอังกฤษเพื่อทักษะการศึกษา (GE3004) จำนวน 18 คน

6.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาสาขาวิชาการสอนประถมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขตร้อยเอ็ด ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ที่เรียนภาษาอังกฤษเพื่อทักษะการศึกษา (GE3004) จำนวน 10 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) เป็นนักศึกษาที่มีพื้นฐานทางภาษาอังกฤษด้านการอ่านค่อนข้างต่ำ

6.2 แบบแผนการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลัง (One Group pretest- posttest Design) มีการทดสอบก่อนและหลังเรียน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543)

6.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ การสอนอ่านภาษาโดยใช้เทคนิค KWL-plus จำนวน 10 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 10 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษ ก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก เลือก 30 ข้อ 3) แบบวัดเจตคติต่อการสอนอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค KWL-plus

6.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

6.4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษ ก่อนและหลังเรียน สถิติพื้นฐานที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแบบทดสอบที่แบบไม่อิสระ (t-test for Dependent Samples)

6.4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาเจตคติต่อการสอนอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค KWL-plus โดยการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเจตคติต่อเทคนิค KWL-plus

7. ผลการวิจัย

7.1 นักศึกษามีคะแนนความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนเรียน เท่ากับ 11.20 คิดเป็นร้อยละ 37.33 และหลังเรียนเท่ากับ 23.80 คิดเป็นร้อยละ 79.33 เมื่อตรวจสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพบว่า ความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคะแนนความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจไม่น้อยกว่าร้อยละ 70

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค LWL-Plus

นักศึกษา ลำดับที่	คะแนนก่อนเรียน (คะแนนเต็ม 30)		คะแนนหลังเรียน (คะแนนเต็ม 30)	
	คะแนนที่ได้	ร้อยละ	คะแนนที่ได้	ร้อยละ
1	10	33.33	20	66.67
2	12	40.00	23	76.67
3	13	43.33	21	70.00
4	10	33.33	24	80.00
5	12	40.00	25	83.33
6	11	36.67	24	80.00
7	14	46.67	21	70.00
8	12	40.00	27	90.00
9	10	33.33	25	83.33
10	8	26.67	28	93.33
คะแนนเฉลี่ย	11.20	37.33	23.80	79.33
S.D.	3.03		4.38	

จากตารางที่ 1 คะแนนความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเฉลี่ยก่อนเรียนของนักศึกษาเท่ากับ 11.20 คิดเป็นร้อยละ 37.33 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 23.80 คิดเป็นร้อยละ 79.33

7.2 นักศึกษามีเจตคติต่อการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค KWL-plus อยู่ในระดับดีมาก

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษของนักศึกษาสาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษที่เรียนการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค KWL-plus เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	เกณฑ์ร้อยละ 70	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ก่อนเรียน	30	11.20	-	3.03
หลังเรียน	30	23.80	21	4.38

จากตารางที่ 2 คะแนนความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเฉลี่ยก่อนเรียนของนักศึกษาเท่ากับ 11.20 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 23.80 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70

ตารางที่ 3 คะแนนความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค KWL-Plus หลังเรียนเทียบกับ เกณฑ์ ร้อยละ 70 โดยใช้การทดสอบแบบกลุ่ม เดียวเทียบกับเกณฑ์ (One Sample t-test) โดยวิธีคำนวณจากโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยทาง

One-Sample Statistics				
	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pre-test	10	11.2000	1.75119	.55377
Post-test	10	23.8000	2.61619	.82731

One-Sample Test						
	Test Value = 0					
	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
Pre-test	20.225	9	.000	11.20000	9.9473	12.4527
Post-test	28.768	9	.000	23.80000	21.9285	25.6715

จากตารางที่ 3 คะแนนความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเฉลี่ยก่อนเรียนของนักศึกษาเท่ากับ 11.20 คิดเป็นร้อยละ 37.33 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 23.80 คิดเป็นร้อยละ 79.33 คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.5

8. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษของนักศึกษาสาขาวิชาการสอนประถมศึกษา ชั้นปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียน และศึกษาเจตคติต่อการสอนอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค KWL-plus ของของนักศึกษาสาขาวิชาการสอนประถมศึกษา ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยมหาสารคามวิทยาเขตร้อยเอ็ด จากผลการศึกษานี้สามารถอภิปรายผลเป็นประเด็นต่างๆ ตามลำดับดังนี้

การศึกษาค้นคว้าความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษของของนักศึกษาสาขาวิชาการสอนประถมศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้เทคนิค KWL-plus ก่อนเรียนและหลังเรียน จากผลการทดลองในครั้งนี้พบว่า นักศึกษามีคะแนนความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 11.20 คิดเป็นร้อยละ 37.33 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 23.80 คิดเป็นร้อยละ 79.33 และคะแนนหลังเรียนสูงไม่น้อยกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 จะเห็นได้ว่าความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และไม่น้อยกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 โดยจากคะแนนก่อนเรียนของนักศึกษามีความรู้พื้นฐานด้านการอ่าน

ภาษาอังกฤษอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้เนื่องมาจากนักศึกษาจำนวน 10 คนขาดความรู้ด้านคำศัพท์ ด้านโครงสร้างประโยค การแปลความหมายบทอ่าน การอ่านออกเสียงที่ผิด ไม่มีความมั่นใจในการอ่าน จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้นักศึกษามีความรู้พื้นฐานด้านการอ่านภาษาอังกฤษอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ แต่หลังจากที่นักศึกษาได้เรียนการสอนอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค KWL-plus ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการบูรณาการแนวคิดของคาร์ และโอเกิล (Car & Ogle, 1987) ประกอบด้วยขั้นตอนการสอน 4 ขั้นตอน คือ 1) K-step (Know) เป็นขั้นระดมสมองที่ผู้เรียนเขียนสิ่งที่รู้จากการอ่านหัวข้อเรื่อง 2) W-step (Want to know) ผู้เรียนเขียนสิ่งที่คาดว่าจะพบในบทอ่านนั้นๆ เป็นการเขียนก่อนการอ่าน 3) L-step (Learned) เขียนสิ่งที่รู้หลังจากที่ได้อ่านบทอ่านนั้น 4) Plus ผู้เรียนเขียนแผนภูมิ สรุปสิ่งที่ได้จากการอ่าน และขั้นตอนการสอนอ่านของวิลเลียมส์ (Williams, 1986) โดยมีขั้นตอนการสอนดังนี้ 1) ขั้นก่อนการอ่าน (Pre-reading) 2) ขั้นระหว่างการอ่าน (While-reading) 3) ขั้นหลังการอ่าน (Post-reading) ทั้งนี้นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการเรียน ร่วมกิจกรรมอย่างสนุกสนานซึ่งประเมินจากแบบทดสอบความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและแบบวัดเจตคติสอดคล้องกับอนาสตาซี (Anastasi, 1988) ได้ให้ความหมายของเจตคติว่า เจตคติ หมายถึง ความโน้มเอียงกับปฏิกิริยาที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้า ซึ่งแสดงออกในทางชอบหรือไม่ชอบ ต่อสิ่งต่างๆ เช่น เชื้อชาติ ประเพณี หรือสถาบันต่างๆ เจตคติไม่สามารถสังเกตได้โดยตรง แต่สามารถสรุปอ้างอิงได้จากพฤติกรรมภายนอกทั้งที่แสดงออกทางภาษาและท่าทาง นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษาสามารถอ่านภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้อง ตรงตามหลักโครงสร้างภาษาใช้ภาษาได้ตรงตามเป้าหมาย มีความคล่องแคล่วในการอ่านและนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในวิธีการอ่านภาษาอังกฤษ สามารถอ่านในหัวข้อหรือบทความภาษาอังกฤษง่ายๆ ได้อย่างเข้าใจสามารถใช้ความรู้จากประสบการณ์เดิมและคิดสร้างสรรค์แก้ปัญหาเฉพาะหน้าในการอ่าน ตลอดการเรียนการสอน นักศึกษามีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ทำให้การเรียนการสอนมีความสนุกไม่น่าเบื่อ สอดคล้องกับ ปองเอกเพ็งลุน (2563) ได้ทำการศึกษากการส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจด้วยเทคนิค KWL-Plus กรณีศึกษานักศึกษาศาขาวิชาภาษาอังกฤษชั้นปีที่ 3 เขตมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยเป็นการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL-Plus และเพื่อศึกษาทัศนคติของนักศึกษาต่อการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL-Plus ที่มีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาศาขาภาษาอังกฤษชั้นปีที่ 3 จำนวน 23 คน โดยวิธีคัดเลือกแบบเจาะจงที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาเรื่องสั้นภาคเรียนที่ 2 ของปีการศึกษา 2562 ผลวิจัยพบว่านักศึกษามีคะแนนการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และทัศนคติของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจด้วยเทคนิค KWL-Plus โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับพงศ์ทวี ทศวา (2565) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักศึกษาหลังเรียนโดยใช้กลวิธีการสอนอ่านแบบ KWL-Plus เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จำนวน 25 คน ผลการศึกษพบว่าความสามารถการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักศึกษาหลังเรียนโดยใช้

กลวิธี KWL-Plus หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ของการวิจัย สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ ลักษณะสำคัญของการจัดกิจกรรมการสอนอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค KWL-plus เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกอ่านภาษาอังกฤษในบทความต่างๆ ตามหัวข้อของภาษา ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดบทความต่างๆ ที่มีความจำเป็นในชีวิตประจำวัน เช่น การอ่านภาษาอังกฤษจากอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

นอกจากนี้นักศึกษากิจกรรมการสอนอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค KWL-plus มีขั้นตอนกระบวนการและเป้าหมายอย่างชัดเจนผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นที่ขั้นตอนของการอ่านเป็นพิเศษ โดยได้จัดขั้นตอนการสอนอ่านไว้ 3 ขั้นตอน ซึ่งผู้วิจัยได้ประยุกต์มาจากแนวคิดของวิลเลียม (Williams, 1984) ซึ่งมีลำดับขั้นตอนในการสอนประกอบด้วยขั้นที่ 1 ขั้นก่อนการอ่าน (Pre-reading) ขั้นที่ 2 ขั้นระหว่างอ่าน (While-reading) ขั้นที่ 3 ขั้นหลังการอ่าน (Post-reading) และเทคนิค KWL-Plus (Car & Ogle, 1987) ที่มีขั้นตอนการสอน 4 ขั้นตอน คือ 1) K-step (Know) เป็นขั้นระดมสมองที่ผู้เรียนเขียนสิ่งที่รู้จากการอ่านหัวเรื่อง 2) W-step (Want to know) ผู้เรียนเขียนสิ่งที่คาดเดาว่าจะพบในบทความนั้นๆ เป็นการเขียนก่อนการอ่าน 3) L-step (Learned) เขียนสิ่งที่รู้หลังจากที่ได้อ่านบทความนั้น 4) Plus ผู้เรียนเขียนแผนภูมิ สรุปสิ่งที่ได้จากการอ่าน จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า ในการสอนอ่านได้นำขั้นตอนการสอนที่เป็นระบบและมีการจัดลำดับและนำเสนอการสอนเป็นไปตามขั้นตอนที่ได้วางแผนไว้ทำให้นักศึกษาสามารถพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษอย่างเห็นได้ชัด ดังข้อคำถามวัดเจตคติ ดังนี้

1) ข้าพเจ้ารู้สึกมั่นใจในจดจำคำศัพท์มากขึ้นเมื่อได้พูดคุยเกี่ยวกับประสบการณ์ไปเที่ยวชมสวนสัตว์ 2) ข้าพเจ้ารู้สึกอยากอ่านบทอ่านหลังจากได้พูดคุยเกี่ยวกับชื่อเรื่องกับครูและเพื่อน 3) ข้าพเจ้าจดจำคำศัพท์ได้จากการเขียนลงใน learning Log 4) ข้าพเจ้าชอบการคาดเดาเนื้อเรื่องก่อนอ่านเพราะทำให้ตื่นเต้นและสนุกมากขึ้น นอกจากนั้นการศึกษาคติต่อการสอนอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค KWL-plus ของนักศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.95 สาเหตุที่คะแนนเฉลี่ยเจตคติอยู่ในระดับดีมากนี้เนื่องจากกิจกรรมการสอนอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค KWL-plus มีการจัดกิจกรรมอย่างเป็นขั้นตอนโดยเริ่มจากการนำนักศึกษาเข้าสู่บทอ่านผ่านการเชื่อมโยงประสบการณ์ของนักศึกษากับหัวเรื่องในบทอ่าน นอกจากนั้นจากการสังเกตนักศึกษา นักศึกษามีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในขั้นตอนที่ 1 และ 2 ซึ่งเป็นขั้นก่อนอ่าน ในระหว่างกิจกรรมนั้น นักศึกษาได้อธิบายสิ่งที่รู้จากประสบการณ์เดิม และสิ่งที่คาดหวังจะรู้มากขึ้นหลังการอ่าน แม้ว่านักศึกษาบางคนปฏิเสธการแสดงความคิดเห็นด้วยการถ่ายทอดผ่านคำพูดซึ่งเป็นบุคลิกของนักศึกษา แต่การเขียนในใบงานสามารถกระตุ้นการมีส่วนร่วมในการอ่านได้ค่อนข้างดี นักศึกษาค่อนข้างกังวลในช่วงแรกของการสอน แต่สามารถปรับตัวได้เมื่อหัวเรื่องที่น่าสนใจเป็นเรื่องที่นักศึกษารู้จักมาก่อน โดยกิจกรรมส่วนใหญ่ได้สร้างความเข้าใจในคำศัพท์ใหม่ทั้งความหมายของคำศัพท์และความหมายโดยรวม และการสรุปความรู้จากการอ่านที่สอดคล้องกับความสนใจของนักศึกษา การสอนอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีดังกล่าวนี้ ได้สร้างความน่าสนใจและช่วยเสริมสร้างความมั่นใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักศึกษา

9. องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้จากการวิจัยที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้บูรณาการขั้นตอนการสอนอ่านของ Williams (1984) กับเทคนิค KWL-Plus ของ Car & Ogle (1987) ดังนี้

ตารางที่ 4 การบูรณาการขั้นตอนการสอนอ่านของ Williams (1984) กับเทคนิค KWL-Plus ของ Car & Ogle (1987)

ขั้นตอนการสอนอ่านของ วิลเลียม (Williams, 1984)	เทคนิค KWL-Plus (Car & Ogle, 1987)	ขั้นตอนการสอนอ่าน ภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค KWL-Plus สำหรับนักศึกษา สาขาการประถมศึกษา ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด
ขั้นก่อนการอ่าน (Pre-reading)	1) K-step (Know) เป็น ขั้นตอนระดมสมองที่ผู้เรียนเขียนสิ่งที่รู้จากการอ่านหัวเรื่อง 2) W-step (Want to know) ผู้เรียนเขียนสิ่งที่คาดว่าจะพบในบทอ่านนั้นๆ เป็นการเขียนก่อนการอ่าน	1) ผู้เรียนจับคู่ และรับทราบ โจทย์ “นั่นคืออะไร” 2) ผู้สอนใช้ใบงานที่ 1- (K) เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเขียนสิ่งที่ “คิดว่ารู้” โดยเดาจากชื่อเรื่อง รูปภาพ เสียงประกอบ การแสดงท่าทาง ฯลฯ
ขั้นก่อนการอ่าน (Pre-reading)	1) K-step (Know) เป็น ขั้นตอนระดมสมองที่ผู้เรียนเขียนสิ่งที่รู้จากการอ่านหัวเรื่อง 2) W-step (Want to know) ผู้เรียนเขียนสิ่งที่คาดว่าจะพบในบทอ่านนั้นๆ เป็นการเขียนก่อนการอ่าน	3) ผู้เรียนรับบทอ่าน แต่โจทย์ คือ skimming โดยผู้เรียนใช้เวลาอ่านอย่างรวดเร็วและคาดเดาคำศัพท์จากนั้นเขียนสิ่งที่คิดว่าเกิดขึ้นในบทอ่านลงในใบงาน W
ขั้นที่ 2 ขั้นระหว่างอ่าน (While-reading)	3) L-step (Learned) เขียนสิ่งที่รู้หลังจากที่ได้อ่านบทอ่านนั้น	4) ผู้เรียนใช้เวลาอ่านบทอ่านอย่างละเอียดอีกครั้ง และเขียนสิ่งที่รู้จากการอ่านลงในใบงาน L
ขั้นที่ 3 ขั้นหลังการอ่าน (Post-reading)	4) Plus ผู้เรียนเขียนแผนภูมิสรุปสิ่งที่ได้จากการอ่าน	5) ผู้เรียนตรวจสอบคำตอบก่อนสรุปสิ่งที่ได้จากการอ่านลงเป็นแผนภูมิโดยเปรียบเทียบกับใบงาน K, W ว่าถูกต้องตรงกันมากน้อยเพียงใด 6. ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ของกลุ่มว่ามีข้อดี และข้อด้อย อย่างไรเพื่อนำมาปรับปรุงในการเรียนครั้งต่อไป

จากตารางที่ 4 การบูรณาการขั้นตอนการสอนอ่านของ Williams (1984) กับ เทคนิค KWL-Plus ของ Car & Ogle (1987) ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาขั้นตอนการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจสำหรับผู้เรียนที่มีพื้นฐานทางภาษาอังกฤษและมีความสนใจการอ่านภาษาอังกฤษในระดับอ่อนถึงปานกลาง โดยผู้วิจัยได้บูรณาการขั้นตอนการสอนอ่านของ Williams (1984) กับ เทคนิค KWL-Plus ของ Car & Ogle (1987) เพื่อสร้างขั้นตอนการสอนอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค KWL-Plus สำหรับนักศึกษาสาขาการประถมศึกษา ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด โดยขั้นตอนการสอนนี้มุ่งเน้นการกระตุ้นผู้เรียนนำความรู้เดิม หรือประสบการณ์เดิมมาใช้ในการเข้าสู่บทเรียน ซึ่งการสอนอ่านนั้นเป็นการอ่านนับว่าเป็นทักษะที่สำคัญก็จริง แต่การพูด ก็สามารถนำมาใช้เพื่อกระตุ้นการอ่านของผู้เรียนได้โดยเฉพาะผู้เรียนที่มีทักษะการอ่านที่อยู่ระดับอ่อนถึงปานกลาง เพราะการที่ผู้เรียนสามารถบอกเล่า หรือถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆ จะสามารถลดแรงกดดันที่มีต่อบทเรียนนั้นได้ นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมห้อง และเทคนิค KWL-Plus นี้มีส่วนอย่างยิ่งต่อการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้บอกเล่าประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิมของตนจนสามารถนำมาสู่การร่วมกิจกรรมการอ่านได้อย่างสนุกสนาน และในตอนท้ายของกิจกรรมการสอนอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค KWL-Plus ผู้เรียนได้วิเคราะห์การเรียนรู้ของตนเองอันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาระหว่างเรียนและพัฒนาในการเรียนครั้งต่อไป

10. ข้อเสนอแนะ

10.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

10.1.1 จากผลการวิจัยพบว่านักศึกษามีความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษสูงขึ้น แสดงให้เห็นว่าขั้นตอนการสอนอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค KWL-plus สามารถช่วยพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษได้ผลดีขึ้น ดังนั้นควรใช้เทคนิค KWL-plus ในการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน

10.1.2 จากผลจากการวิจัย พบว่าเจตคติต่อการสอนอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค KWL-plus อยู่ในระดับดีมาก แสดงว่าการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค KWL-plus เป็นการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างสนุกสนานเกิดความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอน ดังนั้นจึงควรนำเทคนิค KWL-Plus มาใช้ในการสอนอ่าน

10.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

10.2.1 เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาซึ่งมีพื้นฐานทางภาษาอังกฤษอ่อนถึงปานกลางดังนั้นในการสอนนักศึกษาที่มีพื้นฐานทางภาษาในระดับนี้ควรนำเทคนิค KWL-plus ไปใช้ในการสอนอ่านภาษาอังกฤษ

10.2.2 การกำหนดเนื้อหาในการสอนอ่านควรเป็นเนื้อหาที่เหมาะสมกับระดับความรู้ของนักศึกษาและเป็นเรื่องที่นักศึกษาสนใจจึงจะกระตุ้นการอ่านได้ดี

10.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

10.3.1 ในการกำหนดเนื้อหาในวิจัยการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีสามารถกำหนดเนื้อหาจากการสำรวจความสนใจของนักศึกษาเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการเรียน

10.3.2 ในการวิจัยผู้วิจัยสามารถนำสื่อเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดกิจกรรม เช่น การสร้างกลุ่มไลน์ เพื่อนำเสนอข้อมูลที่ค้นคว้า เป็นต้น

11. บรรณานุกรม

- ปองเอก เฟ็งลุน. (2563). การส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจด้วยเทคนิค KWL-Plus กรณีศึกษานักศึกษาศาखाวิชาภาษาอังกฤษชั้นปีที่ 3 เขตมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์*. 6(2). 99-111.
- พงศ์ทวี ทศวา. (2565). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักศึกษาหลังเรียนโดยใช้กลวิธีการสอนอ่านแบบ KWL-Plus. *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 7(3). 164-175.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สำนักงานทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำลี รักสุทธิ. (2553). *คู่มือการจัดทำสื่อวัตกรรมการเรียนและแผนฯ ประกอบสื่อวัตกรรมการเรียน*. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- Anastais, A. (1988). *Psychology testing*. 6th ed. New York : Macmillan.
- Barnett, M.A. (1988). *Teaching reading in a foreign language*. Retrieved 19 November 2023. From <https://eric.ed.gov/?id=ED305829>
- Carr, E, & Ogle, D. (1987). KWL-plus: A strategy for Comprehension and Summarization. *Journal of Reading*. 30(7). 626-631.
- Hamdan, M.H. (2014). KWL-plus Effectiveness on Improving Reading Comprehension of Tenth Graders of Jordanian Male Students. *Theory and Practice in Language Studies*. 4(11). 2277-2288.
- Peregoy, F.S. & Boyle, O.F. (2005). *Reading, Writing and Learning in ESL*. United States : Pearson Education Inc.
- Suryantini, M.D. (2021). The use of KWL-plus on improving reading comprehension of the tenth grade students of SMA Negeri 2 Bunjar. *Journal on Studies in English Language Teaching*. 2(2). 45-49.
- Williams, E. (1986). *Reading in the language classroom*. London : Mcmillan.

การนำสื่อมัลติมีเดียมาช่วยสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียน* TEACHING ENGLISH BY MULTIMEDIA IN SCHOOLS

พินิจ อินธิราช¹

Pinit Inthiraj¹

โรงเรียนดอนแคนดอนหวายสามัคคี

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1¹

Donkean Donwai school

Roi-Et Primary Educational Service Area Office 1¹

Email : PPPdog2499@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียน 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษก่อนและหลังการใช้สื่อมัลติมีเดียของนักเรียน 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อการใช้สื่อมัลติมีเดียการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนดอนแคนดอนหวายสามัคคี จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การเรียนรู้คำศัพท์ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test

ผลการวิจัยพบว่า 1. นักเรียนมีความกระตือรือร้นอยากที่จะเรียนคำศัพท์ใหม่ๆ 2. นักเรียนเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนโรงเรียนดอนแคนดอนหวายสามัคคี มีผลรวมคะแนนการทดสอบก่อนเรียนได้เท่ากับ 7.16 คะแนน และผลรวมคะแนนการทดสอบหลังเรียนเท่ากับ 20 คะแนน ค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I) ได้เท่ากับ 0.5426 หรือคิดเป็นร้อยละ 54.26 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น 3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้คำศัพท์ใหม่ๆ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื้อหาในสื่อมัลติมีเดียเข้าใจง่าย อักษร รูปภาพเคลื่อนไหวทำให้เกิดความเข้าใจอยากที่จะเรียน สื่อมัลติมีเดียมีความน่าสนใจ มีเสียงพูด รูปภาพเคลื่อนไหวและเสียงดนตรีประกอบ ทำให้นักเรียนเกิดความต้องการอยากเรียนรู้ มีความพึงพอใจโดยรวมในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : สื่อมัลติมีเดีย; ภาษาอังกฤษ; โรงเรียน

ABSTRACT

The objectives of the research article were 1) to promote students' learning of English vocabulary. 2) to compare students' learning achievement of English vocabulary learning before and after by using multimedia, and 3) to study satisfaction of students towards the use of multimedia for English. A sample group was mathayom 2 students totally 20 students in Donkean Donwai school. The study instruments were used three lesson plans concerning English vocabulary learning by using multimedia, English vocabulary achievement. The statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation and t-test.

The findings were as follows: 1. students were activated to learn new words. 2. The pre-test 7.16 points and post test 14 points. Effectiveness index of using multimedia for English vocabulary learning enhancement in Mathayomsuksa 2 students was 0.5426, showing that the students' English vocabulary learning by using multimedia increased 54.26%. 3. The students are satisfied with learning new vocabulary. Overall, it is at the highest level. The content in multimedia is easy to understand, with letters and moving pictures. Makes you excited and want to study. Multimedia is interesting, with speech, moving pictures and music. Make students want to learn. Overall satisfaction is at the highest level.

Keywords : Multimedia; English; Schools

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ในปัจจุบันนี้โลกของเราเป็นโลกยุคข้อมูลข่าวสารติดต่อกันทั่วโลก ซึ่งภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลเป็นภาษาที่ใช้สื่อสารติดต่อกันระหว่างประเทศทั่วโลก เป็นภาษาสากล เป็นภาษาที่ใช้ติดต่อกันระหว่างประเทศ ทุกประเทศจำเป็นต้องติดต่อกัน การที่ผู้เรียนจะจดจำคำศัพท์ให้ได้มากและใช้ภาษาอังกฤษได้ถูกต้องคล่องแคล่วและเหมาะสมนั้น ขึ้นอยู่กับการรู้คำศัพท์ให้ได้มาก ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ดี ผู้เรียนจะต้องมีการฝึก เรียนรู้ จดจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษให้ได้มากพอสมควร ผู้เรียนอยากเรียนและเรียนอย่างสนุก ซึ่งทักษะการเรียนประกอบด้วย 4 ทักษะ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และเขียน ผู้วิจัยจึงค้นหาวิธีการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน ให้ได้เรียนอย่างสนุก ทักษะการเรียนประกอบด้วย 4 ทักษะ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และเขียน ทักษะการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษให้ถูกต้อง จึงจำเป็นอย่างยิ่ง จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการอ่านภาษาอังกฤษของสุดารัตน์ โยชนเียน (2563) ให้ความเห็นว่าประการสำคัญหนึ่งของผู้สอนหนักใจคือการที่จะทำให้เรียนจำคำศัพท์ที่สอนได้และเรียนอย่างสนุกไม่เบื่อและจำคำศัพท์ได้สอดคล้องกับ เทียมยศ ปะสวะโน (2563) ที่สรุปปัญหาเกี่ยวกับสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนไว้ดังนี้ 1) นักเรียนส่วนมาก อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่จำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษ จึงทำให้นักเรียนไม่มีโอกาสได้ใช้ภาษาอังกฤษ นอกจากรับการฝึกจากโรงเรียนเท่านั้น 2) นักเรียนส่วนมากมีพื้นฐานด้านคำศัพท์ที่

ต่ำมาก การมีพื้นฐานคำศัพท์ภาษาอังกฤษเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อโดยตรงด้านการสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษ 3) จำนวนนักเรียนในห้องเรียนมีจำนวนมาก การที่จะทำให้ผู้เรียน เรียนได้อย่างสนุก มีความอยากที่จะเรียน ผู้สอนต้องจัดหาสื่ออุปกรณ์ที่เร้าใจผู้เรียนอยากที่จะเรียน เรียนอย่างไม่เบื่อ ผู้วิจัยจึงนำสื่อการสอนมัลติมีเดียมาช่วยการ ซึ่งนักเรียนสามารถพูดโต้ตอบกับสื่อภาพคำศัพท์นั้นได้

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้สังเกตการเรียนการสอนแบบเดิมไม่ได้ผล จึงได้นำการการสอนด้วยสื่อมัลติมีเดียมาช่วยในการสอน และผู้เรียนส่วนใหญ่ยังไม่สามารถอ่านคำศัพท์ด้วยตนเองได้และอ่านออกเสียงไม่ถูกต้อง รวมทั้งขาดสื่อการสอน จึงทำให้ครูไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามความมุ่งหมายของหลักสูตร ครูผู้สอนจำเป็นต้องพัฒนาวิธีถ่ายทอดความรู้ พัฒนาการเรียนการสอน (อนิรุธ แจ่มพลา และอุไรวรรณ ศรีไชยเลิศ, 2565) ผู้วิจัยจึงได้นำสื่อมัลติมีเดียมาช่วยสอนคำศัพท์ ซึ่งเป็นสื่ออุปกรณ์การสอนที่ทันสมัยและทางโรงเรียนก็มีห้องคอมพิวเตอร์และเครื่องคอมพิวเตอร์จำนวนเพียงพอกับจำนวนนักเรียนต่อ 1 ห้องเรียน 20 คน ผู้วิจัยจึงได้ทำการสอนภาษาอังกฤษผ่านสื่อมัลติมีเดีย (Multimedia instrument) โดยผู้วิจัยได้เลือกสื่อมัลติมีเดียเป็นรูปตัวการ์ตูน ซึ่งตัวการ์ตูนนั้นนักเรียนส่วนมากชอบเพราะตัวการ์ตูนพูดได้ แนะนำตัวเองเป็นภาษาอังกฤษจึงทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการและบทเรียนด้วย นักเรียนมีความรู้สึกกว่าบทเรียนที่กำลังเรียนอยู่นั้นไม่น่าเบื่อ ปัจจุบันบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียที่มีใช้และขายหาได้นั้นมากมาย เพราะเป็นสื่อช่วยทำให้ผู้เรียนได้เห็นทั้งภาพเคลื่อนไหว ภาพการ์ตูนน่ารักและมีเสียง สีสดใสสวยงาม ซึ่งภาพจะกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจบทเรียน สนุกสนานไปกับบทเรียนและจดจำคำคำศัพท์ได้ง่ายขึ้น อีกทั้งยังมีการออกเสียงที่ถูกต้องชัดเจนจากเจ้าของภาษาอีกด้วย

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยได้สนใจที่จะศึกษาการนำสื่อมัลติมีเดียมาช่วยสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนดอนแคนดอนหวายสามัคคี ตำบลดินดำ อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียน เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษก่อนและหลังการใช้สื่อมัลติมีเดียของนักเรียน และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อการใช้สื่อมัลติมีเดียในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ เพื่อให้ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนดอนแคนดอนหวายสามัคคี มีความรู้และทักษะการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษได้มียิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อส่งเสริมในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียน
- 2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษก่อนและหลังการใช้สื่อมัลติมีเดียของนักเรียน
- 2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ที่มีต่อการใช้สื่อมัลติมีเดียในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

- 3.1 ได้ทราบผลการส่งเสริมในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียน

3.2 ได้ทราบผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษก่อนและหลังการใช้สื่อมัลติมีเดียของนักเรียน

3.2 ได้ทราบความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อการใช้สื่อมัลติมีเดียในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนดอนแคนดอนหวายสามัคคี อำเภोजังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 43 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนดอนแคนดอนหวายสามัคคี อำเภोजังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 20 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ตัวแปรอิสระ คือ สื่อมัลติมีเดียเพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ ตัวแปรตาม คือ 1) ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ 2) ความพึงพอใจในการเรียนรู้ด้วยสื่อมัลติมีเดีย 3) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เรื่อง การเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้คำศัพท์ ภาษาอังกฤษโดยใช้สื่อมัลติมีเดียจำนวน 3 แผน หัวข้อ My future job ซึ่งประกอบไปด้วย แผนที่ 3.1 เรื่อง I want to be... แผนที่ 3.2 เรื่อง My Idol และแผนที่ 3.3 เรื่อง Where are you working?. 2) สื่อมัลติมีเดีย ซึ่งประกอบไปด้วย ข้อความ เสียงเพลง รูปภาพ ภาพเคลื่อนไหว รวมถึง dialogue แสดงตัวอย่างประโยคเกี่ยวกับการใช้คำ ศัพท์เกี่ยวกับอาชีพ และแบบทดสอบระหว่างเรียน โดยใช้แอปพลิเคชัน 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลัง เรียน แบบปรนัย จำนวน 20 ข้อ 4) แบบประเมินความพึงพอใจต่อการใช้สื่อมัลติมีเดียในการเรียนรู้คำ ศัพท์ ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนดอนแคนดอนหวายสามัคคี อำเภोजังหวัดร้อยเอ็ด สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t-test

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการส่งเสริมในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีความอยากที่จะเรียนภาษาอังกฤษมากขึ้น มีความสุขกับการเรียน จดจำคำศัพท์ได้มากขึ้น มีความตรงต่อเวลาในการเข้าเรียนภาษาอังกฤษ มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษมากขึ้น

5.2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษก่อนและหลังการใช้สื่อมัลติมีเดียของนักเรียน พบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ทางการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้สื่อมัลติมีเดียของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนดอนแคนดอนหวายสามัคคี อำเภोजังหวัดร้อยเอ็ด ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการใช้สื่อมัลติมีเดียเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ มีผลรวมคะแนนของการทดสอบก่อน เรียนเท่ากับ 142 คะแนน ผลรวมคะแนนของการทดสอบหลังเรียนเท่ากับ 282 คะแนน ค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ได้เท่ากับ 0.5426 หรือคิดเป็นร้อยละ 54.26 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อมัลติมีเดียเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้คะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน

จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	ผลรวมคะแนน		ค่าดัชนีประสิทธิผล(E.I)
		ก่อนเรียน	หลังเรียน	
20	20	142	282	54.26

เมื่อนำคะแนนมาเปรียบเทียบพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อมัลติมีเดียเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษสูงกว่าก่อนเรียน ปรากฏผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 คะแนนมาเปรียบเทียบพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อมัลติมีเดียเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ

วิเคราะห์ข้อมูล	ก่อนเรียน	หลังเรียน
mean	7.10	14.10
Standard Deviation(S.D.)	2.63	2.07
Minimum	4.00	10.00
Maximum	13.00	18.00

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้สื่อ มัลติมีเดียเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยนำเสนอในลักษณะผลการวิเคราะห์ค่าสถิติ บรรยาย วิเคราะห์ข้อมูล ก่อนเรียน Mean = 7.10 หลังเรียน Mean = 14.10, ก่อนเรียน Standard Deviation (S.D.) = 2.63 หลังเรียน Standard Deviation (S.D.) = 2.07, ก่อนเรียน Minimum = 4.00 หลังเรียน Minimum = 10.00), ก่อนเรียน Maximum 13.00 18.00 แสดงให้เห็นว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อมัลติมีเดียเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ คะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.1 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.63 ค่าต่ำสุดที่ 4 คะแนน และค่าสูงสุดที่ 13 คะแนน หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อมัลติมีเดียเสริมสร้างทักษะ การเรียนรู้คำ ศัพท์ภาษาอังกฤษ คะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.1 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.07 ค่าต่ำสุดที่ 10 คะแนน และค่าสูงสุดที่ 18 คะแนน

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สื่อมัลติมีเดียเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test)

คะแนนทดสอบ	N	mean	S.D.	t	df	sig
ก่อนเรียน	20	7.16	2.63	15.29	18	0.00
หลังเรียน	20	14.00	2.07			

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนดอนแคนดอนหวายสามัคคี อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้สื่อมัลติมีเดียเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 7.16 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 14.00

5.3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อการใช้สื่อมัลติมีเดียในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ พบว่า เนื้อหาในสื่อมัลติมีเดียมีความน่าสนใจและน่าดึงดูดความสนใจของนักเรียน เนื้อหาในสื่อมัลติมีเดียสามารถเข้าใจง่าย อักษร รูปภาพ และภาพเคลื่อนไหวในสื่อมัลติมีเดียมีความน่าสนใจ มีเสียงและดนตรีประกอบในสื่อมัลติมีเดียเสียงดังฟังชัด เนื้อหาความรู้จากสื่อ มัลติมีเดีย สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้คำ ศัพท์ภาษาอังกฤษได้มีความพึงพอใจ ในระดับมากที่สุด มัลติมีเดียมีการออกเสียงภาษาอังกฤษเสียงดังฟังชัด เนื้อหาความรู้จากสื่อมัลติมีเดีย สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้คำศัพท์ได้เป็นอย่างดี

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 จากผลการส่งเสริมในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียน แล้วนักเรียนมีผลคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 ที่เป็นเช่นนี้เพราะสื่อการสอนมัลติมีเดียมีความน่าสนใจ ดึงดูดความสนใจทำให้ผู้เรียนชอบและเข้าใจบทเรียนได้ง่าย จดจำคำศัพท์ในบทเรียนมัลติมีเดียได้มากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชัยภรณ์ แสนสุข, แสงสุรีย์ ดวงคำน้อย (2566) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงและการเขียนคำศัพท์โดยใช้การเรียนแบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมมัลติมีเดียสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษก่อนและหลังการใช้สื่อมัลติมีเดียของนักเรียน พบว่า ก่อนเรียนมีคะแนนความสามารถในการจำคำศัพท์ได้คะแนนเฉลี่ย 7.16 แต่ผลการเรียนหลังได้รับการเรียนรู้จดจำคำศัพท์ผ่านสื่อมัลติมีเดียแล้วได้คะแนนเฉลี่ยทางสถิติสูงเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ย 14.00 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่เป็นเช่นนี้เพราะการเรียนด้วยความสนใจต่อสิ่งเร้าทำให้เกิดความสนใจ สนุกสนานกับบทเรียนแล้วนักเรียนจะจำบทเรียนนั้น ๆ ได้ดีและจำได้นานจำได้คงทนดีมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุนกิบพลี คณะ (2563) ที่ได้ศึกษาเรื่องการท่องจำอฎุรอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 โดยใช้โปรแกรม EASYTAHFIZ ผลการวิจัยพบว่า 1. คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการท่องจำอฎุรอ่านของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 หลังได้รับแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ (\bar{X} = 24.20, Mean Rank = 5.50)

สูงกว่าก่อนได้รับแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ (\bar{X} = 13.00, Mean Rank = 0.00) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2. คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอน ปลายปีที่ 2 หลังได้รับแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ ของกลุ่มทดลอง (\bar{X} = 24.20, Mean Rank = 5.50) สูงกว่ากลุ่มควบคุม (\bar{X} = .00, Mean Rank = 5.50) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.3 จากผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อการใช้สื่อมัลติมีเดียในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ พบว่า เนื้อหาในสื่อมัลติมีเดียมีความน่าสนใจและน่าดึงดูดความสนใจของนักเรียน เนื้อหาในสื่อมัลติมีเดียสามารถเข้าใจง่าย อักษร รูปภาพ และภาพเคลื่อนไหวในสื่อมัลติมีเดียมีความน่าสนใจ มีเสียงและดนตรีประกอบในสื่อมัลติมีเดียเสียงดังฟังชัด เนื้อหาความรู้จากสื่อ มัลติมีเดีย สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้คำ ศัพท์ภาษาอังกฤษได้มีความพึงพอใจ ในระดับมากที่สุด มัลติมีเดียมีการออกเสียงภาษาอังกฤษเสียงดังฟังชัด เนื้อหาความรู้จากสื่อมัลติมีเดีย สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้คำศัพท์ได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ สามารถ แม่นจันทร์รัตน์, นพวรรณ ฉิมรอยลาภ, นาดยา ปิลันธนานนท์ (2563) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้คอมพิวเตอร์มัลติมีเดียที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมในสังคมไทย เพื่อเสริมการเรียนรู้ด้านภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัยพบว่า ทรัพยากรการเรียนรู้คอมพิวเตอร์มัลติมีเดียเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมในสังคมไทยที่พัฒนาขึ้นสามารถเสริมการเรียนรู้ด้านภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาตอนปลายได้ หลังเรียนนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ คือร้อยละ 70 ขึ้นไป และพึงพอใจกับทรัพยากรการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิลาวรรณ จรุงผล, นคร ละลอกน้ำ, ธนะวัฒน์ วรรณประภา (2564) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย ด้วยเทคนิคการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า 1) สื่อมัลติมีเดีย ด้วยเทคนิคการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 83.08/ 80.44 2) คะแนนแบบทดสอบหลังเรียนด้วยสื่อมัลติมีเดีย ด้วยเทคนิคการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สูงกว่าผลการทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ค่าดัชนีประสิทธิผล ของสื่อมัลติมีเดีย ด้วยเทคนิคการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเท่ากับ 0.51 4) ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยสื่อมัลติมีเดีย ด้วยเทคนิคการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25

7. องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาการนำสื่อมัลติมีเดียมาช่วยสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนผู้วิจัยได้ข้อสรุปเป็นองค์ความรู้เพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอนได้ดังนี้ ขั้นตอนการสอนโดยใช้สื่อมัลติมีเดีย

- 1) ผู้สอนเตรียม เนื้อหา เครื่องมือ อุปกรณ์สื่อมัลติมีเดียตรงตามเนื้อหาที่จะสอน
- 2) เตรียมตัวนักเรียน ไม่ให้นำอาหาร น้ำเข้าไปในห้อง เพราะน้ำอาหารเป็นสื่อไฟฟ้า อาจเป็นอันตรายต่อนักเรียนได้
- 3) ให้นักเรียนมีสมาธิ และ
- 4) เรียน/ทำตามสื่อมัลติมีเดียสอน เพื่อส่งเสริมในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนให้นักเรียนมีความอยากที่จะเรียนภาษาอังกฤษมากขึ้น มีความสุขกับการเรียน จดจำคำศัพท์ได้มากขึ้น มีความตรงต่อเวลาในการเข้าเรียนภาษาอังกฤษ มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษมากขึ้น

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 การเรียนการสอนผ่านสื่อมัลติมีเดียในปัจจุบันนี้ไม่ได้เหมาะสมกับการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษเท่านั้น ยังเหมาะสมกับหลายวิชา ดังนั้นควรรณโยบายส่งเสริมให้ครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ได้นำมาสอนวิชาภาษาอังกฤษ วิชาภาษาอังกฤษ ภาษาไทย และวิชาคณิตศาสตร์ในระดับประถมศึกษาได้คุณภาพดีขึ้นด้วย

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ผู้ปฏิบัติ ผู้สอน และผู้เรียนให้ปฏิบัติตามคำแนะนำขั้นตอนในการใช้สื่อ ครูผู้สอนจะต้องตรวจดูอุปกรณ์เครื่องใช้สื่อมัลติมีเดียเสมอ ก่อนที่จะให้นักเรียนเข้าไปใช้เพราะเป็นสื่อที่ใช้ไฟฟ้าเป็นตัวขับเคลื่อนการทำงาน หากชำรุด ขาดเป็นอันตรายต่อนักเรียนได้มาก ครูควรดูแลใกล้ชิดกับนักเรียนขณะทำการสอน

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรมีการศึกษารูปแบบการนำสื่อมัลติมีเดียมาช่วยสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนในบริบทโรงเรียนที่แตกต่างกัน เพื่อได้ทราบผลการส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนให้นักเรียนมีความรู้และทักษะการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษได้มียิ่งขึ้นต่อไป

9. บรรณานุกรม

เทียมยศ ปะสาวะโน. (2566). การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องระบบสารสนเทศ สำหรับครูที่สำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1. *วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี*. 20(2). 35-45.

พิชัยภรณ์ แสนสุข, แสงสุรีย์ ดวงคำน้อย. (2566). การพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงและการเขียนคำศัพท์ โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ร่วมกับเกมมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. 13(4). 34-45.

- วิลาวรรณ จรุงภูผล, นคร ละลอกน้ำ, ธนะวัฒน์ วรรณประภา. (2564). การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียด้วยเทคนิคการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. **วารสารวิจัย รำไพพรรณี**. 15(3). 75-83.
- สามารถ แม่นจันทร์รัตน์, นพวรรณ นิมรอยลาภ, นาทยา ปิลันธนานนท์. (2563). การพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้คอมพิวเตอร์มัลติมีเดียที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมในสังคมไทย เพื่อเสริมการเรียนรู้ด้านภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาตอนปลาย. **วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์**. 35(2). 211-221.
- สุดารัตน์ โยชน์เย็น. (2563). การพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนวิชาภาษาอังกฤษเรื่อง Causative Form โดยใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5. **วารสารการวิจัยกาสะลองคำ**. 14(2). 61-76.
- อนิรุช แจ่มพलय และอุไรวรรณ ศรีไชยเลิศ. (2565). การพัฒนาสื่อช่วยสอนมัลติมีเดียร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชา การออกแบบและเทคโนโลยี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. **การประชุมระดับชาติ ครั้งที่ 14 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม**. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จังหวัดนครปฐม. 7-8 กรกฎาคม 2565. 975-984.

การเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี* MONTESSORI EDUCATION

ชมภูนุช ศรีสุข¹, วงศ์ชนก จำเริญสาร²
Chomphunut Srisuk¹, Wongchanok Jumrearnsan²
โรงเรียนอนุบาลค่ายสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช¹
Anubankai somdet phraphutthayotfachulalok maharat school¹
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด²
Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus²
Email : chmphunuchsriskh044@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เห็นความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี (Montessori Education) ซึ่งเป็นการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ที่มีความจำเป็นและสำคัญ เนื่องจากเด็กปฐมวัยหรือช่วงระยะ 6 ปีแรกของชีวิต เป็นช่วงที่สติปัญญา และพลังจิตของพวกเราจะพัฒนาได้สูงสุด และการสอนแบบมอนเตสซอรีเป็นการเน้นให้เด็กทำกิจกรรมด้วยตนเอง มีเสรีภาพในการหาความรู้ตามความสนใจ เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ผ่านการสังเกต และลงมือทำ ดังนั้นจึงควรส่งเสริมการเรียนรู้อย่างถูกวิธีพร้อมทั้งเตรียมความพร้อมให้เหมาะสมตามวัย เพื่อให้มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย เพื่อจะส่งผลให้เด็กนั้นโตไปเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ การจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของมอนเตสซอรีสำหรับเด็กปฐมวัยนั้นเป็นการจัดประสบการณ์จากสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ชิดตัวเด็กให้เด็กได้เรียนรู้อย่างอิสระ และเลือกกิจกรรมที่เขาสนใจเองได้ ผ่านสิ่งแวดล้อมที่ครูจัดให้ได้อย่างมีเป้าหมายผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น และมือ ไม่เน้นการท่องจำ ห้องเรียนแบบมอนเตสซอรีนี้จะจัดสภาพแวดล้อมที่คล้ายกับบ้าน มีห้องต่าง ๆ เช่น ห้องนอน ห้องโถง ห้องครัว แม้กระทั่งสวนให้ได้ออกไปนั่งเล่น ทำกิจกรรมเพื่อสัมผัสธรรมชาติด้วย เพราะธรรมชาติเป็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ เด็ก ๆ ควรได้วิ่งเล่น ปีนป่ายเครื่องเล่นสนาม ดูแลต้นไม้ใบหญ้า เลี้ยงสัตว์ โดยจะมีครูที่คอยให้คำแนะนำในการเรียน และให้เด็กฝึกทำเองจนเด็กเกิดความเข้าใจและคุ้นชิน จากนั้นเด็กก็จะเริ่มเรียนรู้ด้วยตัวเอง ส่งผลให้เด็กมีสมาธิมากขึ้น เข้าใจมากขึ้น และสามารถจดจำสิ่งต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : การเรียนการสอน; มอนเตสซอรี; เด็กปฐมวัย

ABSTRACT

This article aims to highlight the importance of Montessori Education, which is an experience for early childhood children. that is necessary and important Due to early childhood or the first 6 years of life It is a period of wisdom. and the mental power of people will be developed to the maximum And Montessori teaching emphasizes letting children do activities on their own. Have the freedom to seek knowledge according to your interests. Learn from direct experience Through observation and action, therefore, learning should be promoted in the correct way and prepared appropriately according to age. In order to have appropriate development according to age In order to cause the child to grow up to be a quality adult. Organizing experiences according to the concept of Montesterone for early childhood is organizing experiences from the child's immediate environment for the child to learn independently. and can choose the activities that interest them themselves Through the environment that teachers provide with a goal Through the 5 senses: eyes, ears, nose, tongue and hands. No emphasis on memorization. This Montessori classroom is set up in an environment similar to a home, with rooms such as a bedroom, hall, kitchen, and even a garden to hang out in. Do activities to absorb nature as well. Because nature is an important environment, children should be able to run and play. Climbing on playground equipment Take care of the trees, grass, and animals. There will be teachers who will give advice on studying. And let the children practice doing it themselves until the children understand and are familiar with it. Then the child will begin to learn on his own. As a result, children can concentrate more. understand more and can remember things more efficiently.

Keywords : Montessori; Education; Early childhood

1. บทนำ

ความเป็นมาของการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอริ Dr. Maria Montessori (1870-1952) เป็นผู้หญิงคนแรกของอิตาลีที่ได้รับปริญญาแพทยศาสตรบัณฑิต เมื่อจบการศึกษาแล้วได้มีโอกาสทำงานกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ทำให้เกิดแนวคิดและเข้าใจถึงการเรียนรู้ของเด็กว่า ถ้าเด็กได้มีบางสิ่งบางอย่างที่จะจับต้อง และบิด หมุนด้วยมือ สมองย่อมจะทำหน้าที่ตอบสนองได้ Dr. Montessori ได้ให้ความสนใจศึกษางานของ Edward Seguin ผู้ที่ริเริ่มในการพัฒนาระบบการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และงานของ Jean Itard ที่พัฒนาระบบการศึกษาสำหรับคนหูหนวก จากการศึกษาของทั้งสองคนนี้เองที่เป็นแรงผลักดันให้ Dr. Montessori ศึกษาวิธีที่จะให้การศึกษากับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาและทำได้สำเร็จ โดยได้ส่งเด็กอายุ 8 ขวบ ไปสอบรวมกับเด็กปกติในด้านการอ่านและการเขียน ปรากฏว่าเด็กที่มีความบกพร่อง

ทางสติปัญญากลุ่มนี้ประสบความสำเร็จ โดยสามารถสอบผ่านไปได้อย่างดี จนได้รับการขนานนามว่า “สิ่งมหัศจรรย์ของมอนเตสซอรี”

ในปี ค.ศ. 1907 Dr. Montessori ได้เข้าไปรับผิดชอบโรงเรียนแห่งแรกที่ย่านสลัมของกรุงโรม ชื่อ Casa Dei Bambini (Children’s House) โรงเรียนนี้เองที่ทำให้ Dr. Montessori มีโอกาสนำเอาความคิดมาจัดให้การศึกษาเด็กอย่างจริงจัง ทำให้เกิดความเข้าใจในตัวเด็กและได้ปรับวิธีการสอนให้เกิดความสมบูรณ์แบบขึ้น

ต่อมา Dr. Montessori ได้เผยแพร่ความคิดในด้านการจัดการเรียนการสอนนี้ โดยการเขียนหนังสือ จัดให้การอบรมแก่ผู้ที่สนใจวิธีการสอนนี้ทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยจัดขึ้นที่กรุงโรม และมีนักเรียนมาจากชาติต่างๆ ถึง 17 ชาติ นอกจากนี้ยังได้เดินทางไปบรรยายทั่วโลก ตลอดจนช่วยในการจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมครู ในปัจจุบันได้มีโรงเรียนระดับอนุบาลและประถมศึกษาทั่วโลก นำเอาวิธีการสอนแบบมอนเตสซอรีนี้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็ก และให้มีศูนย์ฝึกอบรมครูที่จะไปสอนโดยใช้วิธีการสอนนี้ตั้งขึ้นทั่วโลกเช่นกัน (จีระพันธุ์ พูลพัฒน์, คำแก้ว ไกรสรพงษ์, 2543) บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เห็นความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี (Montessori Education) ซึ่งเป็นการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ที่มีความจำเป็นและสำคัญ เนื่องจากเด็กปฐมวัยหรือช่วงระยะ 6 ปีแรกของชีวิต เป็นช่วงที่สติปัญญา และพลังจิตของคนเราจะพัฒนาได้สูงสุด และการสอนแบบมอนเตสซอรีเป็นการเน้นให้เด็กทำกิจกรรมด้วยตนเอง มีเสรีภาพในการหาความรู้ตามความสนใจ เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ผ่านการสังเกต และลงมือทำ ดังนั้นจึงควรส่งเสริมการเรียนรู้อย่างถูกวิธีพร้อมทั้งเตรียมความพร้อมให้เหมาะสมตามวัย เพื่อให้มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย เพื่อจะส่งผลให้เด็กนั้นโตไปเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไป

2. ความหมายของการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี

การสอนแบบมอนเตสซอรี (Montessori Education) คือ รูปแบบการสอนที่เป็นการนำความรู้ไปให้เด็ก โดยไม่ใช่ด้วยวิธีการบอกให้อ่านหรือท่องจำ แต่เป็นการปลูกฝังให้เด็กได้เรียนรู้และเติบโตไปตามธรรมชาติที่เขาเป็น ให้เด็กได้เรียนรู้อย่างอิสระ และเลือกกิจกรรมที่เขาสนใจเองได้ ผ่านสิ่งแวดล้อมที่ครูจัดให้อย่างมีเป้าหมาย ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น และมือ ไม่เน้นการท่องจำ แต่จะมีครูที่คอยให้คำแนะนำและสาธิตการใช้อุปกรณ์การเรียนในครั้งแรก จนเด็กเกิดความเข้าใจและคุ้นชิน จากนั้นเด็กก็จะเริ่มเรียนรู้ด้วยตัวเอง ส่งผลให้เด็กมีสมาธิมากขึ้น เข้าใจมากขึ้น และสามารถจดจำสิ่งต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มอนเตสซอรีคิดค้นหาวิธีการสอนแบบเอกัตบุคคล โดยเน้นวิธีการจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และจิตวิทยา ที่จะช่วยในการเจริญเติบโตของเด็ก จนเด็กสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ วิธีการของมอนเตสซอรี คือการคำนึงถึงพัฒนาการของเด็กเป็นสิ่งสำคัญโดยมุ่งส่งเสริมให้เด็กพัฒนาความสามารถ และความสนใจของตน อย่างเต็มที่ โดยครูจะต้องจัดโปรแกรมการศึกษาให้กับเด็กโดยการเตรียมสิ่งแวดล้อม ให้กับเด็กโดยใช้ “วัสดุประกอบการสอน (Didactic materials)” และชุดการสอนของมอนเตสซอรี ยังเป็นที่นิยมใช้จนถึงทุกวันนี้ มอนเตสซอรีเน้นความสำคัญของ “การศึกษาโดยใช้ประสาทสัมผัส” (Sensory Education) โดยสร้างสื่ออุปกรณ์ต่างๆ ที่เน้นการฝึกประสาทสัมผัสทั้งห้า แนวความคิดนี้สอดคล้องกับความคิดของ เพียเจต์ ซึ่งเน้นว่าการให้เด็กทำกิจกรรมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวจะเป็นพื้นฐานเพื่อวัดผลของ

พัฒนาการทางสติปัญญา นอกจากนี้ เยาวพา เดชะคุปต์ ยังกล่าวอีกว่า แนวคิดและทฤษฎีของ มอนเตสซอร์รี่ที่มีอิทธิพลต่อการศึกษาระดับอนุบาลจนทุกวันนี้ ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีความเป็นอิสระในการเลือกกิจกรรม ครูควรเปลี่ยนบทบาทจากผู้ที่มีหน้าที่ในการสอนแต่อย่างเดียวนมาเป็นผู้สังเกตการณ์ (observer) และผู้จัดหาอุปกรณ์และอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้เด็ก (facilitator) และคอยสังเกตดูว่าเด็กจะทำอะไรบ้าง

2. ความเชื่อในเรื่อง “อิสรภาพทางการศึกษา” (Auto Education) เน้นให้ผู้เรียนมีอิสระในการเลือกกิจกรรมที่ตนสนใจ เธอได้เสนออุปกรณ์การศึกษาให้เด็กได้เล่น ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของ “อุปกรณ์ทางการศึกษา (Didactic materials)” ในปัจจุบัน

3. การฝึกการรับรู้ การฝึกการรับรู้ควรเป็นทักษะเบื้องต้นของการอ่าน การเขียน และการสอนคำ

4. การให้การศึกษาแก่ผู้ปกครอง ควรเป็นสิ่งสำคัญในการศึกษาแก่เด็ก โดยให้ ผู้ปกครองมีความรู้ด้านสุขภาพอนามัย วิธีการในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก (เยาวพา เดชะคุปต์, 2542)

3. จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอร์รี่

จุดมุ่งหมายของการศึกษาแบบมอนเตสซอร์รี่ คือ “ช่วยพัฒนา หรือให้เด็กมีอิสระในด้านบุคลิกภาพ ของเด็กในวิถีทางต่างๆ อย่างมากมาย” สิ่งแวดล้อมของโรงเรียนระบบมอนเตสซอร์รี่ คือการจัดระบบ เพื่อสะท้อนถึงศักยภาพที่แท้จริง และความต้องการของเด็ก เพื่อเด็กจะได้พัฒนาบุคลิกภาพของเขา ลักษณะ การสอนระบบนี้ เด็กจะก้าวหน้าไปตามธรรมชาติของการพัฒนาการของเด็ก เด็กมีอิสรภาพในการเลือก จากสิ่งแวดล้อมที่มีสิ่งต่างๆ ซึ่งสนองความพอใจ และความต้องการภายในความรู้สึกของเขาเป็นการจัดระบบ ของตนเอง เพื่อเด็กจะได้ปรับตัวเข้ากับสภาพของชีวิต มอนเตสซอร์รี่ กล่าวถึงสิทธิของเด็กในการพัฒนา บุคลิกภาพของเขาในการเรียน สิทธิที่จะมีอิสระในการทำกิจกรรม สำรวจโลกสำหรับตัวของเขาเอง และก็เรียกร้องสิทธิในการที่จะมีสภาพการทำงานที่เหมาะสม

การพัฒนาการทางสังคมสำเร็จได้ ก็ด้วยการมีชีวิตทางสังคมที่แท้จริงในห้องเรียน เด็กเรียนรู้ที่จะ ทำหน้าที่ของแต่ละบุคคล และในสภาพของการเป็นสมาชิกของกลุ่ม และมีส่วนร่วมในการที่จะต้องรับผิดชอบ และรู้จักที่จะรอคอยความสำเร็จของการศึกษาแบบมอนเตสซอร์รี่ พัฒนาการทางด้านอารมณ์ และการปรับตัว ทางด้านสังคมมีส่วนร่วมอยู่มาก บุคลิกภาพทั้งหมดของเด็กจะได้รับการพัฒนา สติปัญญา ความสามารถในการแยกแยะ ความคิดริเริ่ม และการเลือกอย่างอิสระ มีอารมณ์ที่เหมาะสม เด็กได้รับการฝึกให้มีคุณภาพ พื้นฐานทางสังคม ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นพลเมืองดี

5 จุดมุ่งหมายของการสอนแบบมอนเตสซอร์รี่ มีดังนี้

1. เด็กควรได้รับการยอมรับ เนื่องจากเด็กแต่ละคนความแตกต่างกัน มีความสามารถ มีความถนัดในแต่ละด้านที่ต่างกัน ดังนั้น เด็กทุกคนควรที่จะได้รับการยอมรับและนับถือในความสามารถที่เด็กถนัด ที่สำคัญ ควรจัดการศึกษาและสภาพแวดล้อมตามความสามารถหรือความต้องการตามธรรมชาติของเด็ก โดยต้องมีการพัฒนาการสอนให้มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านความต้องการของเด็กแต่ละช่วงวัยด้วย

2. เปิดความคิด ในการยอมรับสิ่งใหม่ๆ ด้วยหลักการมอนเตสซอรีมีความเชื่อว่า มนุษย์เราเป็นผู้ให้การศึกษาและสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง และเปรียบเทียบจิตของเด็กเป็นเหมือนกับฟองน้ำที่สามารถซึมซับข้อมูลต่างๆ จากสภาพแวดล้อมรอบตัว ดังนั้น การเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้และหาคำตอบด้วยตัวเอง ผ่านการลงมือทำจริงในกิจกรรมต่างๆ จะมีส่วนช่วยให้จิตใจของเด็กสามารถเข้าถึงและซึมซับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมได้

3. ช่วงเวลาหลักของชีวิต ช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิด – 6 ขวบ คือ ช่วงเวลาที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้ในระยะแรก เป็นช่วงของการพัฒนาสติปัญญา และเด็กสามารถเรียนทักษะเฉพาะอย่างได้อย่างดี ครูจะต้องช่างสังเกต และใช้ประโยชน์จากช่วงเวลานี้ในการจัดการเรียนการสอนให้สมบูรณ์ที่สุด เพื่อเด็กจะได้มีโอกาสในการเลือกกิจกรรมของแต่ละบุคคล

4. การเตรียมสิ่งแวดล้อม ที่เหมาะสมในการเรียนรู้ มอนเตสซอรี เชื่อว่าเด็กจะเรียนรู้ได้ดีที่สุดภายใต้สภาพแวดล้อมที่จัดให้อย่างมีรูปแบบ มีขั้นตอน และมีเป้าหมาย เด็กจะเรียนรู้ได้อย่างมีอิสระจากการควบคุมของผู้ใหญ่ เขาจะได้ออกกิจกรรมต่างๆ ตามข้อสงสัย และความคิดของตนเองบ้าง ที่สำคัญ ด้วยหลักการมอนเตสซอรีนั้นสนับสนุนให้มีการจัดห้องเรียนแบบเปิด (Open Classroom) เพื่อที่เด็กๆ จะสามารถเลือกกิจกรรมได้อย่างอิสระ

5. กระตุ้นการเรียนรู้ด้วยตัวเอง เด็กสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเองอย่างมีอิสระ ซึ่งความเป็นอิสระนี้ยังส่งผลให้เด็กเรียนรู้เรื่องระเบียบวินัยและการทำงานต่างๆ โดยการเปิดโอกาสให้ตัวเด็กได้เริ่มมองเห็นถึงข้อบกพร่อง ยอมรับข้อผิดพลาด และลองหาทางแก้ไข กระบวนการเหล่านี้จะทำให้เด็กเกิดพัฒนาการทางด้านอารมณ์ การแก้ไขปัญหา และความภาคภูมิใจในตนเองอีกด้วย

4. การจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี

การจัดชั้นเรียน McMinn (1985) ได้กล่าวถึงการจัดชั้นเรียนว่าเป็นการจัดระบบ ชั้นเรียนในลักษณะของการจัดกลุ่มอายุ โดยจัดเป็นช่วยอายุ ดังนี้

1. ชั้นเด็กเล็ก (Infant Class) สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี
2. ชั้นเด็กก่อนระดับประถมศึกษา (Preschool Class) สำหรับเด็กอายุ 2 ½ ถึง 6 ปี
3. ชั้นประถมศึกษาตอนต้น (Junior Class) สำหรับเด็กอายุ 6 ถึง 9 ปี
4. ชั้นเด็กประถมศึกษาตอนปลาย (Elementary Level) สำหรับเด็กอายุ 9 ถึง 12 ปี
5. ชั้นมัธยมศึกษา (High School) สำหรับเด็กอายุ 12 ถึง 15 ปี

การจัดให้ช่วงอายุห่างกัน 3 ปี ในแต่ละชั้นเรียน เพื่อที่จะทำให้เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในระหว่างเด็กอายุน้อยกว่าและมากกว่า และยังช่วยให้เด็กเล็กมีโอกาสที่จะได้รูปแบบที่ต้องการเลียนแบบได้ และเด็กโตมีโอกาสได้นำความรู้ที่เรียนไปแล้วมาช่วยเด็กที่เล็กกว่าได้ ในชั้นเด็กเล็ก ควรจะมีเด็กประมาณ 10-12 คนต่อครู 1 คน และผู้ช่วย 1 คน แต่ชั้นเด็กก่อนวัยเรียน ควรมีเด็กประมาณ 25-35 คนต่อผู้ใหญ่ 2 คน การจัดห้องเรียน ในห้องเรียนจะไม่มีโต๊ะ และเก้าอี้ครู เพราะว่าจะต้องเวียนไปรอบห้อง เพื่อสังเกตและทำงานร่วมกับเด็ก การจัดห้องมีลักษณะพิเศษเฉพาะบางส่วน คือ

1. อุปกรณ์และชั้นวางของ จะต้องอยู่ในระดับสายตาของเด็ก เพื่อที่จะได้ง่ายสำหรับเด็กในการหยิบใช้

2. จัดอุปกรณ์แยกออกเป็นหมวดหมู่และเพียงพอสำหรับเด็ก เพื่อที่จะได้ง่ายสำหรับเด็กในการหยิบใช้อุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพที่เร้าใจและน่าตื่นเต้น เพื่อพัฒนาความสนุกในการเรียน

3. จัดสิ่งแวดล้อมอย่างมีจุดมุ่งหมายด้วยความรอบคอบ และพิถีพิถัน

สภาพการทำงานของเด็กในห้องเรียน โตะ เก้าอี้ในห้องเรียนสามารถจัดเคลื่อนที่ได้ตามกิจกรรมต่างๆ เด็กสามารถทำงานบนเสื่อหรือพรมบนพื้นได้ด้วย ซึ่งเป็นสภาพธรรมชาติที่ก่อให้เกิดความสบายใจ สภาพห้องเรียนแบบนี้จะได้ยินเสียงพิมพ์้าของเด็กตลอดเวลา เพราะการใช้อุปกรณ์ต้องมีการเคลื่อนที่หลายรูปแบบ เช่น เดิน แบก เท และพูด โดยเฉพาะการใช้มือ Dr. Montessori เน้นว่ามือคือครูที่สำคัญของเด็ก อุปกรณ์ในระบบการสอนนี้จะมุ่งในแง่ชวนให้เด็กใช้มือในการเรียนรู้ การทำกิจกรรมทุกอย่างของเด็กจะนำไปสู่การให้ความเคารพต่อครู ต่องานของคนอื่น และต่ออุปกรณ์ หรืองานของตนเอง Dr.Montessori ไม่เคยคิดว่าความดี คือ ความเงียบและการไม่เคลื่อนไหว และการมีวินัยในตนเอง ควรจะได้เรียนรู้ไปทีละน้อยด้วยการชิมชาบงานต่างๆ ที่มีความหมาย เมื่อเด็กสนใจในกิจกรรมบางอย่าง เด็กจะมีพฤติกรรมที่เหมาะสม ถ้าเด็กมีพฤติกรรมที่ผิดไป เป็นหน้าที่ของครูที่จะช่วยให้เด็กหันมาสนใจในงานของตนเอง

เด็กแต่ละคนทำงานกับวัสดุอุปกรณ์ของตนเอง จึงไม่มีการแข่งขันในห้องเรียนระดับนี้ เด็กเกี่ยวข้องสัมพันธ์เฉพาะงานที่ตนเองที่ผ่านไป แล้ว และความก้าวหน้าของเขาก็ไม่ได้นำไปเปรียบเทียบกับความสำเร็จของเด็กคนอื่น Dr. Montessori เชื่อว่าการแข่งขันในระบบการศึกษา ควรจะนำมาใช้เมื่อเด็กมีความเชื่อมั่นในตนเองในการใช้ทักษะเบื้องต้น ไม่ควรจะทำให้เด็กเสี่ยงกับความล้มเหลวหรือผิดพลาดจนกว่าจะได้มีโอกาสพบกับความสำเร็จ (Wolf, 1980)

ครูของระบบการสอนแบบมอนเตสซอริ ครูของระบบการสอนนี้ เรียกว่าผู้นำทาง/ผู้อำนวยการ (director หรือ directress) จะต้องได้รับการฝึกฝนและอบรมเป็นพิเศษ เกี่ยวกับวิธีการสอน จากศูนย์ฝึกอบรมครูของระบบการสอนแบบมอนเตสซอริ ที่ได้รับการรับรอง จากองค์การระดับชาติ เช่น American Montessori Society (AMS) หรือจากองค์การนานาชาติ ที่เรียกว่า American Montessori International (AMI) ผู้ที่จะเข้าอบรมได้ต้องจบปริญญาตรี หรือถ้าจบระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการของศูนย์ ก่อนจึงจะเข้ารับการอบรมได้ หลักสูตรโดยทั่วไป จะเป็นการศึกษาหลักสูตรมอนเตสซอริเป็นเวลา 1 ปี และฝึกงานในโรงเรียนระบบการสอนแบบมอนเตสซอริ

บทบาทของครูในระบบนี้ จะมีบทบาทแตกต่างจากครูโดยทั่วไป โดยจะต้องเป็นบุคคลที่ช่างสังเกตในความสนใจของเด็กและความต้องการของเด็กแต่ละคน ครูจะเป็นเพียงผู้แนะนำและถือเด็กเป็นศูนย์กลางในการเรียน การดำเนินงานของครูจะเกิดจากการสังเกตเด็กมากกว่าหลักสูตรที่จัดเตรียมเอาไว้แล้ว ครูจะสาธิตการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ถูกต้องให้เด็กดู แต่เด็กแต่ละคน เป็นคนเลือกวัสดุอุปกรณ์เหล่านั้น ครูจะต้องคอยดูพัฒนาการของเด็ก และบันทึกการทำงานของเด็กในการใช้อุปกรณ์ต่างๆ บางครั้งครูจะต้องเปลี่ยนความสนใจของนักเรียน จากการเลือกอุปกรณ์ที่เกินความสามารถที่ตนจะทำได้ และในทำนองเดียวกันต้องคอยกระตุ้นเด็กที่ไม่ค่อยกล้า ครูในระบบนี้จะได้รับการฝึกให้รู้จักสังเกตระดับความพร้อมของเด็ก เมื่อเด็กทำผิด ครูจะให้เด็กค้นพบความผิดของตน โดยได้ปฏิบัติงานที่จะช่วยให้แก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง (Self-correcting material) กระบวนการนี้เป็นไปตามกฎของ Dr. Montessori ที่ว่า เด็กเกิดการเรียนรู้โดยใช้ประสบการณ์

5. การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยแบบมอนเตสซอรี

กลุ่มกิจกรรมของการสอนแบบมอนเตสซอรี กลุ่มกิจกรรมแบ่งตามวัสดุอุปกรณ์ได้ 3 กลุ่ม การสอนกิจกรรมเหล่านี้ จะต้องเป็นไปตามขั้นตอนที่เขียนบรรยายเอาไว้ในแผนการสอน รายละเอียดของกิจกรรมทั้ง 3 กลุ่ม มีดังนี้

1. กลุ่มประสบการณ์ชีวิต (Practical Life) จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มนี้ คือ การพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง สมาธิ การประสานสัมพันธ์ และระเบียบวินัยในตัวเด็ก กิจกรรมแบ่งออกเป็นแบบฝึกหัด 4 รูปแบบ คือ

(1) การดูแลกิจส่วนตัว คือ กิจกรรมประเภทที่ใช้อุปกรณ์ต่างๆ ที่เราจะพบเห็นอยู่ประจำ และเกี่ยวข้องกับตัวของเด็ก เช่น ชุดการแต่งกาย เกี่ยวกับการติดกระดุม รูดซิพ การขัดรองเท้า ล้างมือ อาบน้ำตักตา เป็นต้น

(2) การดูแลสิ่งแวดล้อม คือ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม เช่น การปิดฝืน เช็ดโต๊ะ เป็นต้น

(3) ทักษะทางสังคม คือ กิจกรรมทางด้านสังคม การมีกิริยามารยาทที่เหมาะสม ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น

(4) การควบคุมการเคลื่อนไหวของร่างกาย คือ กิจกรรมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวร่างกาย การเดิน การถือวัสดุอุปกรณ์ เช่น การเดินบนเส้นที่กำหนดให้ ฝึกความสมดุลของร่างกาย เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในกลุ่มนี้ เป็นสิ่งที่นักเรียนได้พบเห็นและคุ้นเคย อยู่ในชีวิตประจำวัน เครื่องมือจะจัดให้มีขนาดเหมาะสมกับเด็ก เพื่อเด็กจะได้ใช้ได้คล่องตัว เนื่องจากเครื่องมือคล้ายกับสิ่งที่เด็กมีใช้ในบ้าน ทำให้เด็กมีความรู้สึกเหมือนอยู่บ้าน เมื่อเข้าสู่ห้องเรียน กลุ่มวิชานี้นับได้ว่าเป็นตัวเชื่อมโยงเด็กกระหว่างบ้านและโรงเรียน Dr. Montessori เชื่อว่าเมื่อเด็กทำกิจกรรมและมีสมาธิที่ดีแล้ว จะช่วยขยายช่วงเวลา ความสนใจของเด็กให้ยาวออกไปอีก ในห้องเรียนแบบมอนเตสซอรี มักจะเห็นเด็กอายุ 4 ขวบ หรือ 5 ขวบ ใช้เวลาประมาณ 20 นาที ในแต่ละครั้งในการขัดรองเท้าหรือเช็ดโต๊ะ

2. กลุ่มประสาทสัมผัส (Sensorial Materials) จุดมุ่งหมายของกิจกรรมนี้ เพื่อฝึกประสาทสัมผัสของเด็กให้จัดมุ่งไปที่คุณสมบัติของวัสดุที่ปรากฏเห็นเด่นชัด การฝึกให้รู้จักสังเกต รายละเอียดของสิ่งต่างๆ เป็นสิ่งที่สำคัญมากในการอ่าน Dr. Montessori เชื่อว่าเด็กควรจะได้มีความสามารถอย่างดีในการสังเกต และใช้ตามองแยกแยะความแตกต่างของสิ่งต่างๆ ได้ดีก่อนที่จะเรียนอ่านได้ นอกจากนี้กิจกรรมของกลุ่มนี้ยังช่วยเพิ่มความสามารถของเด็กในการคิดการเห็นความแตกต่าง จุดเด่น การรวมกลุ่มและจัดระเบียบหรือลำดับได้ ตลอดจนช่วยเตรียมเด็กให้พร้อม เมื่อถึงช่วงเวลาที่เด็กจะเรียนการเขียนการอ่านได้ กิจกรรมกลุ่มนี้เป็นกิจกรรมเริ่มแรกของกระบวนการเขียนการอ่าน อุปกรณ์ที่ใช้ เป็นอุปกรณ์เพื่อสังเกตความแตกต่างด้วย หู ตา จมูก ลิ้น มือ โดยสังเกตความกว้าง ความยาว ความสูง ขนาด สี เสียง รส เป็นต้น อุปกรณ์ด้านนี้ เช่น หอคอยสีชมพู (Pink Tower) กล่องสังเกตเสียง (Sound Boxes) และทรงกระบอกมีจุก (Cylinder Blocks)

3. กลุ่มวิชาการ (Academic Materials) คือ กลุ่มกิจกรรมที่จัดอุปกรณ์สำหรับการเขียน การอ่าน และคณิตศาสตร์ การสอนแบบมอนเตสซอรีนี้แบบฝึกหัดจะจัดทำเป็นลำดับขั้น ซึ่งส่งเสริมการเรียน การเขียนก่อนการอ่าน Dr. Montessori เชื่อว่าเด็กส่วนมากจะพร้อมในการเรียนเขียน เมื่ออายุ

4 ขวบ โดยทั่วไปแล้วเด็กในห้องเรียนแบบมอนเตสซอรีที่มีอายุระหว่างอายุ 4 และ 5 ขวบ จะเขียนและอ่านได้ ตัวอย่าง อุปกรณ์ทางด้านการเขียนและการอ่าน เช่น กรอบรูปทรงทางเรขาคณิต (Mental Insets) ใช้ในการฝึกกล้ามมือในการเขียน ตัวอักษร พยัญชนะ สระ เคลื่อนที่ (Movable Alphabet) ใช้นำมาสร้างคำ อุปกรณ์ทางคณิตศาสตร์ เช่น บัตรตัวเลข กระดาษทราย (Sandpaper Numerals) และลูกปัดหลักเลข (Golden Beads) ที่จัดไว้สำหรับการเรียนเกี่ยวกับหลักเลข/ตำแหน่ง หน่วย สิบ ร้อย พัน

วิธีการสอนสามขั้นตอน (The Three-Period Lesson) เป็นวิธีการที่ใช้สำหรับสอนความคิดรวบยอดใหม่ด้วยการทำซ้ำ เพื่อช่วยให้เด็กเข้าใจในแบบฝึกหัดที่ครูสาธิตให้ดูได้ดีขึ้น การสอนนี้ยังช่วยให้ครูสังเกตเห็นว่าเด็กสามารถเข้าใจและซึมซับสิ่งที่สาธิตให้เด็กดูได้ว่องไวแค่ไหน วิธีการสอนสามขั้นตอนนี้ใช้กับการสาธิตขั้นต้นของคณิตศาสตร์และภาษา เมื่อเด็กไม่เข้าใจขั้นตอนหนึ่งจะต้องเริ่มต้นสาธิตให้ดูใหม่ ครูต้องแน่ใจว่าเด็กเข้าใจในสิ่งที่ทำให้ดูแล้วจึงจะดำเนินการขั้นตอนต่อไป วิธีการสอนสามขั้นตอนดังกล่าว (Hainstock, 1978) อธิบายไว้ ดังนี้

ขั้นแรก สังเกตเห็นลักษณะเฉพาะของสิ่งนั้น (Recognition of Identity) ทำให้เชื่อมโยงที่ครูสาธิตให้ดูกับชื่อของสิ่งนั้นได้ “นี่คือ...”

ขั้นสอง สังเกตเห็นความแตกต่าง (Recognition of Contrasts) มั่นใจว่าเด็กเข้าใจเมื่อบอกเด็กว่า “หยิบ...”

ขั้นสาม เห็นความแตกต่างระหว่างสิ่งของที่มีความเหมือนกัน (Discrimination Between Similar Objects) ขั้นตอนเพื่อที่จะได้ทราบว่าเด็กจำชื่อสิ่งต่างๆ ที่ครูสาธิตให้ดูได้หรือเปล่า เช่น ชี้อะไรหลายๆ สิ่งแล้วถามว่า “อันไหนคือ...”

6. สื่อการจัดประสบการณ์แบบมอนเตสซอรี

สิ่งแวดล้อมและอุปกรณ์เป็นองค์ประกอบสำคัญสำหรับการสอนแบบมอนเตสซอรีที่ช่วยให้เด็กเรียนรู้ด้วยตัวเอง จากการที่เด็กได้สัมผัสกับงานที่ได้พบเห็นในชีวิตประจำวัน และการเรียนแบบมอนเตสซอรีนั้นต้องจัดพื้นที่ว่างสำหรับเด็กโดยเฉพาะ เพื่อที่เด็กจะได้นั่งทำงานทั้งบนเก้าอี้และบนพื้น เพราะเด็กจะได้มีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการจัดเก็บหรือวางอุปกรณ์ให้เป็นระเบียบ อุปกรณ์ของมอนเตสซอรีแต่ละชิ้นจะเน้นอยู่ที่การรับรู้โครงสร้างของอุปกรณ์ที่จัดไว้ โดยผ่านประสาทสัมผัสของการเคลื่อนไหว และในการจะใช้อุปกรณ์แต่ละชนิด คุณครูจะต้องเป็นผู้สาธิตการใช้อุปกรณ์ให้เด็กดูก่อน ซึ่งจะทำให้เด็กเกิดความสนใจและอยากทำกิจกรรมกับอุปกรณ์นั้น ๆ อุปกรณ์แต่ละชนิดจะมีลำดับความยาก-ง่ายต่อเนื่องกันไป

7. หลักการประเมินวัดผล

การวัดและประเมินผล การสอนแบบมอนเตสซอรี วัดและประเมินผลโดยการสังเกตความสามารถในการทำกิจกรรมของเด็กในแต่ละกลุ่มกิจกรรม สิ่งที่โรงเรียนส่วนใหญ่ทำในการรายงานผลการเรียนของนักเรียน คือ ทุกวันศุกร์ส่งผลงานของนักเรียนกลับบ้านกำหนดช่วงเวลาที่ให้ผู้ปกครองมาสังเกตการเรียนการสอนของโรงเรียน และมีการสนทนาระหว่างครูและผู้ปกครองเกี่ยวกับความสามารถของเด็ก นอกจากนี้มีแบบการวัดและประเมินผล ความสามารถในการทำ

กิจกรรมของนักเรียนรายงานให้ผู้ปกครองทราบอีกครั้ง แบบการวัด และประเมินผลจัดทำเป็นรูป
รายการของกิจกรรมในแต่ละกลุ่ม และมีการลงบันทึกกิจกรรม และแบบฝึกหัดที่เด็กทำได้แล้ว
ประกอบกับความเห็นของครูต่อนักเรียนของแต่ละกลุ่มกิจกรรม

8. งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี

งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี กรรณิการ์ บัณฑิต (2561)
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้สำหรับโครงการบริหารจัดการ มอนเตสซอรีในโรงเรียน
ไทย ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาตัวบ่งชี้ที่มีส่วนสนับสนุน สำหรับโครงการบริหาร
จัดการมอนเตสซอรีในโรงเรียนไทยอย่างมาก ตัวชี้วัดสี่ด้านคุณภาพ ได้แก่ 1. ผู้ใหญ่เตรียมพร้อมมอน
เตสซอรี 2. การเตรียมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ 3. การวางแผน การ ดำเนินการและการประเมิน
หลักสูตรมอนเตสซอรี 4. ความมุ่งมั่นในการปรับปรุง วิสัยทัศน์ ความเป็น ผู้นำและการสนับสนุนเด็ก
โดยสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เตรียมไว้เป็นพื้นที่ที่สำคัญที่สุด โดย สภาพแวดล้อมมีความสวยงาม
การดูแลรักษาอย่างดี มีระเบียบและจัดให้มีสิ่งจูงใจให้ทำกิจกรรม ส่วนประกอบที่สำคัญที่สุดของตัว
บ่งชี้หลักในแต่ละด้าน ได้แก่ 1) สิ่งแวดล้อมถูกจัดระเบียบตาม หลักการของมอนเตสซอรีและเสนอ
โอกาสในการเรียนรู้ที่หลากหลายและในร่ม/กลางแจ้ง 2) ครูใช้ กระบวนการรายงานความก้าวหน้า
ของนักเรียนที่ เข้ากันได้กับหลักการมอนเตสซอรี 3) ครูใช้การ สังเกตเป็นเครื่องมือสำคัญในการ
ไตร่ตรองและการวางแผนโปรแกรม และ 4) โรงเรียนสนับสนุนภารกิจมอนเตสซอรีที่กว้างขึ้น และ
ดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ได้อภิปรายผลการวิจัยโดยอธิบายแนวคิดดังนี้
สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เตรียมไว้เป็นองค์ประกอบสำคัญอันดับต้นๆ ที่มี ประสิทธิภาพของตัวบ่งชี้
สำหรับโปรแกรมการจัดการมอนเตสซอรีในโรงเรียนไทย สภาพแวดล้อมที่ เตรียมไว้จะต้องเต็มไปด้วย
แรงจูงใจที่ให้ความสนใจในการทำกิจกรรม และเชิญชวนให้เด็กทำ ประสบการณ์ของตนเอง ซึ่งเด็ก
สามารถพัฒนาได้เต็มที่โดยอาศัยประสบการณ์จากสิ่งแวดล้อม ในการ ช่วยเหลือเด็ก ผู้ใหญ่ต้องจัดให้
มีสภาพแวดล้อมที่จะช่วยให้พวกเขาพัฒนาได้อย่างอิสระ ตามที่มอน เตสซอรีค้นพบว่าการศึกษาไม่ใช่
สิ่งที่ครูทำ แต่เป็นกระบวนการทางธรรมชาติที่พัฒนาตามธรรมชาติ ในมนุษย์ ซึ่งมาจากประสบการณ์
ที่เด็กทำกับสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมจะต้องเป็นสิ่งมีชีวิต ควบคุมโดย สติปัญญาที่สูงกว่า ซึ่งจัดโดย
ผู้ใหญ่ที่พร้อมสำหรับภารกิจของเด็ก สภาพแวดล้อมแบบมอนเตสซอรีใน ห้องเรียนไทยเติบโตจาก
ห้องเรียนด้อยพัฒนาไปสู่ห้องเรียนที่ได้รับการดูแลอย่างดีด้วยความสะอาด และเป็นระเบียบ
โดยนำเสนอวัสดุ ทรัพยากร และกิจกรรมที่เหมาะสมต่อการพัฒนา ดังนั้น สิ่งแวดล้อมจึงเป็นสิ่งที่
สวยงาม ได้รับการดูแลอย่างดี มีระเบียบ และเป็นสิ่งล่อใจให้ทำกิจกรรม และจัดตามหลักการของ
มอนเตสซอรี และให้โอกาสในการเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในร่ม และ กลางแจ้ง โครงการมอนเตสซอรี
ในโรงเรียนไทยได้รับการยอมรับจากชุมชนโรงเรียนเป็นอย่างดี แนวคิดของมอนเตสซอรีเกี่ยวกับ
สภาพแวดล้อมที่เตรียมไว้คือทุกสิ่งทุกอย่างที่เด็กสัมผัสจะอำนวยความสะดวกและเพิ่มการ เรียนรู้และสำรวจ
อย่างอิสระให้เกิดประโยชน์สูงสุด สภาพแวดล้อมที่สงบและมีระเบียบนี้มีการ เคลื่อนไหวและกิจกรรม
มากมาย เด็กๆ มีโอกาสที่จะเลือกและทำกิจกรรมต่างๆ ตามจังหวะของ ตนเอง พวกเขาได้รับ
ประสบการณ์จากการผสมผสานระหว่างอิสรภาพและความมีวินัยในตนเองตาม คำแนะนำของ
สิ่งแวดล้อม คุณลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งของครูคือต้องเป็นผู้ที่สังเกต เพราะการสังเกตเป็น

รากฐานที่สำคัญของวิธีมอนเตสซอรี ทำให้ครูสามารถตอบสนองต่อความต้องการของเด็กได้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งในการฝึกมอนเตสซอรี เมื่อผู้ใหญ่รู้สึกตัว มุ่งมั่นใส่ใจ เห็นปรากฏการณ์ทางจิตวิญญาณของเด็ก และประสบกับความสุขอันเจียบสงบและความกระตือรือร้นที่ไม่อาจต้านทานได้ในการสังเกตเขา เธอจะรู้ว่าเธอถูกริเริ่มบทบาทของครูในฐานะการเชื่อมโยงระหว่างเด็กกับสภาพแวดล้อมที่เตรียมไว้นั้นต้องใช้ศิลปะของผู้สังเกต ผู้ใหญ่จะได้รับความเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงความสำเร็จของเด็กผ่านการสังเกต สังเกตความชอบและความสนใจของเด็ก ตระหนักถึงความสามารถของพวกเขา การสังเกตจากการศึกษาทางวิทยาศาสตร์ของเด็กแต่ละคนช่วยให้เราสามารถนำการศึกษาเฉพาะบุคคลที่มีความพิเศษเฉพาะตัวสำหรับเด็กแต่ละคน ไม่เป็นแบบเหมารวมหรือลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับเด็ก ไม่ใช่ทฤษฎีที่เราคิดขึ้นมา เครื่องมือสังเกตการณ์ ได้แก่ การบันทึก การวางแผนบทเรียน และการบันทึกภาพถ่าย สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องมือของครูในการติดตามว่าเด็กกำลังทำอะไรและความคืบหน้าอย่างไร ช่วยครูในการวางแผนบทเรียนและสื่อสารกับผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง ครูใช้ การ สังเกตเป็นเครื่องมือสำคัญในการไตร่ตรองและวางแผนโปรแกรมและ ทำหน้าที่เป็นแบบอย่าง ที่แสดงตัวบ่งชี้ความสัมพันธ์ที่แข็งแกร่ง เราต้องเป็นแบบอย่างเพื่อให้สามารถสังเกตผลลัพธ์ได้ โรงเรียนที่ดำเนินการในสภาพแวดล้อมที่ซับซ้อน ครูและผู้บริหารโรงเรียนต้องบรรลุภารกิจในการให้ความรู้แก่นักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และจะต้องสามารถจัดการได้มากกว่าแค่บทเรียนในห้องเรียน ภารกิจที่กว้างขึ้นและดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็น ปัจจัยที่สามารถนำไปสู่ความสำเร็จของโปรแกรม และบ่อยครั้ง มีเพียงผู้บริหารระดับสูงเท่านั้นที่มีอำนาจในการจัดการกับปัจจัยเหล่านี้ แม้ว่าจะประมาณและตารางเวลาจะเป็นประเด็นที่ผู้บริหารระดับสูงสามารถรับมือได้ แต่ประโยชน์ที่คาดหวังจากคุณภาพของโปรแกรมมักเป็นผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุด ความมุ่งมั่นของ ผู้บริหารครอบคลุมวิธีการต่างๆ เช่น การมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วม การกำกับดูแล อิทธิพล ความเป็น ผู้นำ และการสนับสนุนจากผู้ บริหาร ระดับสูง ความมุ่งมั่นในการเป็นผู้นำมีความสำคัญเนื่องจาก ผู้บริหารระดับสูงควบคุมทรัพยากรภายในองค์กร ผู้นำโรงเรียนจำเป็นต้องขยายเหตุผลสำหรับ โปรแกรมด้วยความกระตือรือร้นที่มองเห็นได้ โดยสนับสนุนกิจกรรมของโปรแกรมเพื่อเพิ่มคุณภาพ ของผลลัพธ์ของโปรแกรม แนวทางของมอนเตสซอรีมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาความเป็นอิสระและ ความสามารถในการปรับตัวของเด็ก ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นเครื่องช่วยและเตรียมความพร้อมสำหรับ ชีวิตและประสบการณ์ในโรงเรียนที่เชื่อมโยงกับโลกภายนอก การเรียนรู้เกิดขึ้นได้หลากหลายวิธีและ เหมาะสมกับความต้องการส่วนบุคคลของเด็ก: การเรียนรู้เป็นกิจกรรมเชิงรุกและทดลอง ดำเนินไปที่ ละก้าว แก่ของตนเอง เป็นอิสระ และไม่จำกัดขอบเขต การค้นพบนี้เป็นตัวบ่งชี้ที่ชัดเจนว่า โรงเรียนมี โปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองของมอนเตสซอรีที่ส่งเสริมความเข้าใจในหลักสูตรมอนเตสซอรีและการศึกษาเพื่อช่วยเหลือชีวิตในการสนับสนุน ความซาบซึ้ง และความหวังสำหรับการศึกษาในอนาคต

ส่วน มุนินทร์ นวลเนตร และคณะ (2564) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของ เด็กปฐมวัยอายุ 5-6 ปีด้วยการจัดประสบการณ์แบบมอนเตสซอรี โดยมีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยอายุ 5-6 ปีจากการจัดประสบการณ์แบบมอนเตสซอรี และ 2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดประสบการณ์แบบมอนเตสซอรีของเด็กปฐมวัยอายุ 5-6 ปี จากการจัดประสบการณ์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยอายุ 5-6 ปีที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบมอนเตสซอรีทักษะการคิดวิเคราะห์โดยรวมของเด็กปฐมวัย

อายุ 5-6 ปี อยู่ในระดับดี ทั้งนี้เนื่องจากเด็กได้ลงมือกระทำและปฏิบัติจริงมีอิสระในการเล่น รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น เด็กจะได้ลงมือปฏิบัติและร่วมกันแสดงความคิดเห็นภายใต้ความคิดของเขาเองอย่างสนุกสนาน จากกิจกรรมเด็กให้ความกระตือรือร้น สนใจที่จะลงมือทำโดยไม่อายหยิบจับสิ่งของ และเมื่อลงมือกระทำแล้วมีข้อผิดพลาด ครูคอยชี้แนะบอกกล่าว และในขณะที่เมื่อทำถูกต้องก็กล่าวคำชื่นชมคอยให้กำลังใจ ผลปรากฏว่าทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยอายุ 5-6 ปี ด้วยการจัดประสบการณ์แบบมอนเตสซอรีส่งผลให้เด็กมีทักษะการคิดวิเคราะห์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมี ประเด็นอภิปรายดังนี้ 1.1.ด้านการจัดหมวดหมู่อยู่ในระดับดี ทั้งนี้เนื่องจากการจัดประสบการณ์แบบมอนเตสซอรีได้ส่งเสริมให้เด็กมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์แยกแยะจากการที่เด็กได้ลงมือ กระทำและปฏิบัติด้วยตนเอง โดยมีครูคอยดูแลอยู่ใกล้ชิด เด็กสามารถบอกสิ่งของต่างๆ ได้และ ร่วมกันแก้ไขปัญหาทำความเข้าใจร่วมกันเมื่อมีเด็กไม่เข้าใจจะมีเพื่อนคอยให้คำปรึกษาบอกเล่าว่าสิ่งที่ ทำอยู่จะดำเนินการอย่างไรให้ถูกต้อง เป็นการช่วยเหลือแบบเพื่อนช่วยเพื่อน และครูจะคอยเสริมเมื่อ มีสิ่งที่ต้องเติมความรู้สอดแทรกให้ในระหว่างที่เด็กพูดคุยกัน 1.2 ด้านการหาความสัมพันธ์อยู่ในระดับ ดี ทั้งนี้เนื่องจากได้ส่งเสริมให้เด็กได้รู้จักการคิดวิเคราะห์คิดแก้ไขปัญหาการเปรียบเทียบเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ในเรื่องต่างๆ สามารถจัดแบ่งความสัมพันธ์ในรูปแบบใหม่ๆ เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งจะต่อยอดให้เด็กเป็นคนที่ชอบเรียนรู้สิ่งแวดล้อมสามารถนำสิ่งที่อยู่รอบตัวมาคิดวิเคราะห์ เพื่อหาคำตอบเชื่อมโยงกับเนื้อหาวิชาในระดับที่สูงขึ้นอนาคตต่อไปได้ 2. ทักษะการคิดวิเคราะห์ของ เด็กปฐมวัยอนุบาลอายุ5-6 ปีหลังจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนจัดประสบการณ์ทั้งโดยรวมและราย ด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากการใช้วิธีการของมอนเตสซอรีที่让孩子ใช้ อุปกรณ์จริงและเป็นของที่เด็กได้พบเห็นในชีวิตประจำวัน เด็กสามารถมีอิสระเป็นของตัวเองเลือก เล่นได้ตามความสนใจ ฝึกการมีสมาธิ มีความเอื้ออาทร แบ่งปันของเล่นให้ผู้อื่น รู้จักนำสิ่งใช้แล้วเก็บ เข้าที่เดิมทุกครั้ง ฝึกการมีระเบียบวินัย รู้จักการรอคอย จากการศึกษาผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การ จัดประสบการณ์แบบโครงการเป็นการจัดประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และจินตนาการอย่างเป็นอิสระ ทำให้เด็กเกิดความกระตือรือร้นที่อยากทำกิจกรรมและผลงานที่ แปลกใหม่ เด็กจะต้องใช้จินตนาการความคิดสร้างสรรค์อย่างมาก ในการสร้างสรรค์ผลงานรวมทั้งการ ที่เด็กได้สรุปผลงานของตนเอง ซึ่งเกิดจากความคิดจินตนาการของเด็กแต่ละคนผสมผสานกับ ประสบการณ์เดิมและสิ่งแวดล้อมต่างๆ รอบตัวเป็นนวัตกรรมที่มุ่งส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้จาก การศึกษาอย่างลุ่มลึก และเป็นเรื่องที่เด็กสนใจอยากเรียนรู้ โดยการเปิดโอกาสให้เด็กมีอิสระในการ กำหนดเวลาตามความต้องการของเด็ก ครูควรนำสื่อหรือแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ เช่น หนังสือ ภาพ วีดีโอ การออกไปเรียนรู้ในห้องเรียน การเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้ เพื่อให้เด็กได้ศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมในแต่ละเรื่องที่จะเรียนในโครงการนั้นๆ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เด็กเกิดกระบวนการ คิดริเริ่มสร้างสรรค์ผลงานได้ด้วยตนเองและสามารถนำความรู้ที่ไปต่อยอดยังผลงานศิลปะของตนเอง ได้การจัดกิจกรรม นอกจากนั้นครูต้องคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนในด้านต่างๆ ครูควรจัด กิจกรรมให้มีความหลากหลาย เพื่อให้เด็กเกิดการพัฒนาตนเองเป็นที่ยอมรับของเพื่อน และเกิด ความภาคภูมิใจในผลงานตนเอง

ขณะเดียวกัน Krause M. Janet (2015) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องอะไรทำให้ออกเกิดโรงเรียนมอนเตสซอรี โดยได้สำรวจสิ่งทีก่อให้เกิดการศึกษามอนเตสซอรีจากมุมมองของครูและ

ผู้ปกครอง โดย มีการประชุมและสำรวจ คำตอบที่ได้จากข้อคำถาม “ทำไมคุณถึงเลือกโรงเรียนมอนเตสซอรีสำหรับ ครอบครัวของคุณ” มีดังนี้ 1. ความเชื่อมั่น ชื่นชมในปรัชญา วิธีการสอนตามแนวคิดมอนเตสซอรี ซึ่ง เป็นการจัดการศึกษาแบบองค์รวม เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง รวมถึงคุณภาพทางการศึกษา 2. การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ สื่อการสอนและบรรยากาศในห้องเรียน ลักษณะเด่นที่สุดคือห้องเรียนมีการ คละอายุ ซึ่งการคละอายุในแต่ละชั้นช่วยให้เด็กสามารถเสริมสร้างสิ่งที่พวกเขา รู้โดยการเรียนรู้ช่วยเหลือกัน การช่วยเหลือกัน ห้องเรียนมีขนาดเล็ก : อัตราส่วนนักเรียนต่อครูที่ดี สภาพแวดล้อมมีความ ปลอดภัย สงบ มีเอกลักษณ์ มีประสิทธิภาพในการปลูกฝังเด็กๆ เกี่ยวกับสามัญสำนึก ความรับผิดชอบ หน้าที่การเป็นสมาชิกของสังคม ทักษะชีวิต รวมถึงบุคลิกภาพของลูกๆ ที่สุขภาพ ประพฤติดี มีความสุข ซึ่งเราจะไม่เห็นพฤติกรรมที่ก้าวร้าวและเกรงในห้องเรียน ความมีอิสระในการเคลื่อนที่ไปรอบๆ ห้องเรียน เด็กๆ สามารถขยับไปมาระหว่างวัน แทนการนั่งบนเก้าอี้ทั้งวัน 3. หลักสูตร วิธีการสอน เป้าหมายการเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง การได้ลงมือปฏิบัติ การเรียนรู้ด้วยตนเอง การมีอิสระในการเรียนรู้ที่ได้รับการศึกษารอบด้านรอบห้องเรียน การเอาใจใส่นักเรียนเป็นรายบุคคล วิธีที่ปรับ กิจกรรมให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน และจุดแข็งของเด็กได้ เช่น การผสมผสานศิลปะและคณิตศาสตร์ ซึ่งแนวทางการศึกษามอนเตสซอรี ช่วยให้เด็กๆ เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในอันดับต้นๆ ของจำนวนเด็กในระดับชั้น 4. คุณสมบัติของครูและบุคลากร ครูใจดี มีความอ่อนโยน แสดง ความห่วงใยอย่างจริงใจ ครูผ่านการอบรมตามแนวคิดมอนเตสซอรี การทำงานเป็นทีม ร่วมมือกัน ทำงานแทนที่จะแข่งขันกัน 5. ชื่อเสียงที่ยอดเยียมของโรงเรียน ความสำเร็จที่เป็นที่ ได้รับการชื่นชม จากผู้ปกครองและชุมชน การพูดคุยต่อๆ กันในเรื่องดีๆ ของโรงเรียน นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังได้ อธิบายคุณสมบัติที่ยอดเยียมของโรงเรียนมอนเตสซอรี ได้แก่ ห้องเรียนที่มีการคละอายุและผู้ดูแลที่ ยอดเยียม วิธีมอนเตสซอรี การสอนแบบรายบุคคล ความมีอิสระในการเรียนรู้ วัสดุ สื่อ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ หน้าที่ของผู้บริหารและคุณสมบัติของบุคลากร

และ Harris M. Melinda (2015) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทของการรู้เท่าทันในสภาพแวดล้อมแบบมอนเตสซอรี และผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบทักษะการรู้เท่าทันซึ่งอยู่ในปรัชญาการศึกษาและหลักสูตรของมอนเตสซอรีและผลกระทบต่อความสำเร็จของนักเรียน การศึกษาครั้งนี้ได้สำรวจความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน ความสำเร็จเกี่ยวกับการรับรู้ทางสายตาและวิธีการความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ปัจจัยเหล่านี้ได้ถูกฝังอยู่ในปรัชญาการศึกษาของมอนเตสซอรีแล้ว และผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและวัฒนธรรมโรงเรียน การเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว การเกิดขึ้นในด้านเทคโนโลยี ความคาดหวังของแรงงาน และโอกาสในการทำงาน และความรับผิดชอบในการเตรียมความพร้อมของนักเรียน มุ่งเน้นไปที่การเตรียมความพร้อมของนักเรียน สำหรับโลกของการแก้ปัญหา การทำงานร่วมกัน การสื่อสาร และการรับรู้ ความสามารถในการวางแผน การจัดลำดับความสำคัญ การจัดระเบียบ และการจัดการเวลาเป็นลักษณะที่จะกำหนดความสำเร็จ งานวิจัยนี้ได้สำรวจภายในห้องเรียนมอนเตสซอรีได้รับเลือกจากนักเรียน เกรด 3-8 ทั้งหมด 96 คนได้พิเคราะห์และตรวจสอบความสำคัญของกลยุทธ์การสอน มุ่งเน้นการผลิตนักเรียนที่มีความสามารถในการแสดงความคิดวิจารณ์ที่เข้มแข็งทักษะ เทคนิคการแก้ปัญหาและการวางแผน และความเข้าใจของตนเองโลกกลายเป็นสิ่งที่ซับซ้อน อุดมไปด้วยข้อมูลเต็มไปด้วยตัวเลือกและความต้องการมากขึ้น ด้วยการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนเหล่านี้เป็น แรงผลักดันให้

พัฒนาทักษะการรู้เท่าทันเด็กที่ติดตามการรู้คิดมากขึ้นจะเรียนรู้ได้ดีขึ้นทั้งในและนอกของโรงเรียน และที่เพิ่มปริมาณ และคุณภาพของการรับรู้ของเด็กงานของมอนเตสซอริมีศูนย์กลางอยู่ที่แนวคิดในการเตรียมเด็กโดยเน้นความสามารถของนักเรียนในการวางแผน จัดระเบียบ และบริหารเวลาทักษะการรู้เท่าทัน ทำหน้าที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของความสำเร็จเมื่อนักเรียนออกจากห้องเรียนและกลายเป็นพลเมืองที่มีประสิทธิภาพในการทำงาน

9. สรุป

เด็กจะมีความฉลาดทางสติปัญญาและเติบโตได้ทางจิตใจนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการสนับสนุนอย่างเหมาะสมและถูกทางจากผู้ปกครอง การสอนแบบมอนเตสซอริจึงเน้นไปที่ตัวเด็กเป็นหลัก ให้เด็กได้เลือกเรียนรู้สิ่งต่างๆ ด้วยตนเองอย่างมีอิสระ ด้วยการเล่นผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 เมื่อเด็กมีความสุขกับการเรียนรู้ก็จะทำสิ่งนั้นๆ ออกมาได้ดี โดยในท้ายที่สุดแล้วเด็กจะได้รับการยอมรับและเขาจะเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง มีความสุขกับการเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นรากฐานต่อการสร้างพัฒนาการที่ดีในขั้นต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากการได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบการบริหาร จัดการโรงเรียนทางเลือกตามแนวคิดมอนเตสซอริในประเทศไทยของนักวิชาการทั้งในประเทศและ ต่างประเทศ ทำให้ได้ทราบว่าการบริหารจัดการโรงเรียนทางเลือกตามแนวคิดมอนเตสซอริเป็นหนึ่งในแนวคิดของการศึกษาทางเลือกเป็นนวัตกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กแบบองค์รวม เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ โดยมีการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ในห้องเรียนแบบมอนเตสซอริ เด็กๆ จะตัดสินใจเลือก อย่างสร้างสรรค์ในการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ และการเล่นแบบร่วมมือกัน และครูที่ ผ่านการฝึกอบรมมาอย่างดี มีกระบวนการเสนอกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย เพื่อส่งเสริมการพัฒนา ศักยภาพสูงสุดของเด็ก

10. บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ บัทท์. (2561). การพัฒนาตัวบ่งชี้สำหรับโครงการบริหารจัดการมอนเตสซอริในโรงเรียนไทย. **วารสารมหาวิทยาลัยบูรพา**. 12(1). 61-68.
- จีระพันธ์ พูลพัฒน์, คำแก้ว ไกรสรพงษ์. (2543). การสอนของเด็กปฐมวัยตามแนวคิดมอนเตสซอริ. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- มุรินทร์ นวลเนตร และคณะ. (2564). การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยอายุ 5-6 ปี ด้วยการจัดประสบการณ์แบบมอนเตสซอริ. **วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์**. 6(2). 229-299.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). **การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ : แม็ค.
- Hainstock, E.G. (1978). **Teaching Montessori in the Home**. New York : The American Library Inc.
- Harris M. Melinda. (2015). **The Role of Metacognition in a Montessori Environment and the Effects on Academic Achievement**. Dissertation of Education in Educational Leadership for the Doctor degree to Union University. United States.

- Krause M. Janet. (2015). **What Makes a School Montessori?**. Master of Science in Education University of Wisconsin - River Falls.
- Krumam. (2562). **กิจกรรมแบบมอนเตสซอริ เสริมทักษะเด็กง่าย ๆ ได้ที่บ้าน Montessori.** สืบค้นเมื่อ 27 กุมภาพันธ์ 2567. จาก <https://www.youngciety.com/article/learning/easy-montessori-activities-at-home.html>
- McMinn, J.R. (1985). **A Look at Montessori,**” *Texas Child Care Quarterly*. New York : Winter.
- Timmy. (2562). **มารู้จักการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอริ Montessori.** สืบค้นเมื่อ 2 มีนาคม 2567. จาก [https://www.planforkids.com/kids_corner/Montessoriมอนเตสซอริ\(Montessori Method\) taamkru.com](https://www.planforkids.com/kids_corner/Montessoriมอนเตสซอริ(Montessori Method) taamkru.com)
- Wolf, A.D. (1980). **A Parents’ Guide to the Montessori Classroom.** Altoona, Pennsylvania : Parent Child Press.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน
หลักเกณฑ์และวิธีการส่งต้นฉบับเพื่อพิมพ์เผยแพร่
วารสารการบริหารการศึกษา มจร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

1. ลักษณะของวารสาร

วารสารการบริหารการศึกษา มจร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เป็นวารสารเผยแพร่บทความวิชาการ บทความวิจัย บทความปริทัศน์ และบทความรายงานการวิจัยทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ของบุคลากรมหาวิทยาลัยมหาสารคามวิทยาลัยและบุคลากรจากหน่วยงานภายนอกโดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารนี้ต้องไม่เคยเผยแพร่ในวารสารรายงาน หรือสิ่งพิมพ์อื่นใดมาก่อน เนื้อหาบทความหรือข้อคิดเห็นที่พิมพ์ในวารสารเป็นความคิดเห็นของผู้เขียนเท่านั้น กองบรรณาธิการ ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยต้นฉบับจะได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิก่อนการตีพิมพ์

2. การเตรียมต้นฉบับ

ต้นฉบับจะเขียนเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษก็ได้ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้เขียน ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และต้องมีบทคัดย่อภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

ต้นฉบับต้องพิมพ์บนกระดาษขาวขนาด A4 พิมพ์หน้าเดียวใส่เลขกำกับหน้าทุกหน้าพิมพ์ด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรม Microsoft Word ใช้แบบอักษร (Font) TH Sarabun ขนาด 16

ถ้ามีภาพประกอบควรเป็นภาพถ่ายขาว – ดำ ที่ชัดเจน

ถ้าเป็นภาพวาดลายเส้นให้วาดบนกระดาษขาวโดยใช้หมึกดำให้สะอาดและลายเส้นคมชัด ความยาวของเนื้อเรื่องภาพประกอบ ตาราง และบทคัดย่อภาษาไทย และภาษาอังกฤษรวมเอกสารอ้างอิงไม่ควรเกิน 12-15 หน้า

ส่งต้นฉบับมายังกองบรรณาธิการวารสารวารสารการบริหารการศึกษา มจร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด มาที่ Email : JournalMBU101@gmail.com หรือส่งเข้าระบบออนไลน์ <http://ojs.mbu.ac.th/index.php/RJGE>

3. รายละเอียดขนาดตัวอักษรและรูปแบบการพิมพ์

ส่วนประกอบของบทความ	รูปแบบการพิมพ์	ขนาดตัวอักษร	ลักษณะตัวอักษร
ชื่อบทความ	กลาง หน้ากระดาษ	18	ตัวหนา
ชื่อผู้แต่ง	ชิดขวา	16	ตัวธรรมดา
บทคัดย่อ -ภาษาไทย -ภาษาอังกฤษ	กลาง หน้ากระดาษ	18	หัวข้อตัวหนา เนื้อหาตัวปกติ
หัวข้อแบ่งตอน	ชิดซ้าย	18	ตัวหนา
หัวข้อย่อย	ใช้หมายเลข	16	ตัวปกติ

เนื้อหาบทความ	-	16	ตัวปกติ
การเน้นความในบทความ	-	16	ตัวปกติ
ข้อความในตาราง	-	16	ตัวปกติ
บรรณานุกรม	ขีดซ้าย	16	ตัวหนา
ภาพประกอบ / คำอธิบายใต้ภาพ	กลาง หน้ากระดาษ	16	ปกติ

ตัวอักษร TH Sarabun ขนาด 16 เว้นขอบด้านบน / ขอบด้านซ้าย 1.5 นิ้ว เว้นขอบด้านล่าง / ขอบด้านขวา 1 นิ้ว

4. ชื่อผู้เขียน

ระบุชื่อ – นามสกุลจริง (ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ) โดยวางไว้ทางขวามือใต้ชื่อของบทความ ระบุ สาขาวิชา/ภาควิชา คณะ สถาบัน และ e-mail ตามลำดับ (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)

5. บทคัดย่อ

บทความภาษาไทยต้องมีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษโดยใช้บทคัดย่อภาษาอังกฤษก่อนบทคัดย่อภาษาไทย และจำนวนคำ 300-500 คำ

บทความภาษาอังกฤษต้องมีบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยใช้บทคัดย่อภาษาไทยก่อนบทคัดย่อภาษาอังกฤษ และจำนวนคำไม่เกิน 300-500 คำ

ท้ายบทคัดย่อให้ผู้เขียนกำหนดคำสำคัญ (Keywords) สำหรับคำดัชนีเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ 3-5 คำ

6. เกณฑ์การพิจารณาบทความ

1. กองบรรณาธิการวารสารพิจารณาคัดเลือกคุณภาพบทความ และ/หรือปรับแก้ตามความเหมาะสมก่อนส่งผู้ทรงคุณวุฒิ

2. ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 2 คนเป็นผู้พิจารณาเนื้อหาสาระ ตรวจสอบความถูกต้อง และคุณภาพทางวิชาการของบทความและเห็นชอบให้ตีพิมพ์ทั้ง 2 คน กรณีผู้ทรงคุณวุฒิเห็นชอบ 1 ใน 2 คนทางกองบรรณาธิการวารสารฯ จะแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มเติมอีก จำนวน 1 คน (และในส่วนของผู้ทรงคุณวุฒิที่แต่งตั้งเพิ่มขึ้นผู้เขียนบทความต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าตอบแทนผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 1,000 บาท) และบทความที่จะได้รับการตีพิมพ์จะต้องผ่านความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ใน 3 คน กรณีเมื่อเสนอบทความต่อผู้ทรงคุณวุฒิแล้วไม่ว่าผลจะเป็นอย่างไร ผู้เขียนบทความประสงค์จะไม่ตีพิมพ์ในวารสาร ผู้เขียนบทความจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าตอบแทนของผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านละ 1,000 บาท

3. กองบรรณาธิการวารสารจะไม่คืนต้นฉบับให้กับเจ้าของบทความในทุกรณี

7. ประเภทของบทความที่รับพิจารณา

บทความวิชาการ บทความวิชาการวิจัย บทความปริทัศน์ และหรือบทวิจารณ์หนังสือ

8. หลักการอ้างอิง

ให้ใช้ “ระบบฝังโน” และตัวเลขให้ใช้ “ตัวเลขอารบิก” ที่เป็นสากล

9. เขียนตามแบบที่กำหนดไว้

9.1 บทความวิชาการ

แบบการเขียน “บทความวิชาการ” เพื่อลงพิมพ์ในวารสาร
วารสารการบริหารการศึกษา มมร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย).....

ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ).....

ชื่อ – สกุล ผู้แต่ง (ภาษาไทย) 1

ชื่อ – สกุล ผู้แต่ง (ภาษาอังกฤษ) 1

ต้นสังกัด/หน่วยงาน¹

ภาษาอังกฤษ (ต้นสังกัด/หน่วยงาน)¹

Email :

บทคัดย่อ

.....
.....(บอกวิธีวิจัย).....ผลการวิจัยพบว่า.....
.....

คำสำคัญ :;; (3 – 5 คำ)

ABSTRACT

.....
.....
.....

Keywords :;;(3 – 5 คำ)

1. บทนำ

(พิมพ์รายละเอียด).....

.....
.....
.....

2. เนื้อหา : ในส่วนนี้ การอ้างอิงในเนื้อเรื่องให้ใช้แบบนาม-ปี (Name-Year) ระบุชื่อ-นามสกุล ผู้แต่งปีที่พิมพ์เอกสารและหน้าไว้ข้างหน้าหรือข้างหลังข้อความนั้นก็ได้ เช่น กุลธิดา ท้วมสุข (2548 : 16) กุลธิดา ท้วมสุข (2548) หรือ (กุลธิดา ท้วมสุข, 2548) (กุลธิดา ท้วมสุข, 2548 : 16))

2.1.

2.2.

2.3.

ฯลฯ

3. สรุป

(พิมพ์รายละเอียด).....

.....

.....

4. บรรณานุกรม

.....

.....(เฉพาะที่มีอ้างอิงในบทความวิชาการเท่านั้น)

9.2 บทความวิจัย

แบบการเขียน “บทความวิจัย” เพื่อลงพิมพ์ในวารสาร
วารสารการบริหารการศึกษา มมร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด

เรื่อง (ภาษาไทย).....

ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ).....

ชื่อ – สกุล ผู้แต่ง (ภาษาไทย) 1

ชื่อ – สกุล ผู้แต่ง (ภาษาอังกฤษ) 1

ต้นสังกัด/หน่วยงาน¹

ภาษาอังกฤษ (ต้นสังกัด/หน่วยงาน)¹

Email :

บทคัดย่อ

.....

.....(บอกวิธีวิจัย).....ผลการวิจัยพบว่า.....

.....

คำสำคัญ :;; (3 – 5 คำ)

ABSTRACT

Keywords :;;; (3 – 5 คำ)

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

.....

(ความยาวประมาณ 2/3หน้ากระดาษ A4)

2. โจทย์วิจัย(ถ้ามี)

2.1
 2.2

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.1 เพื่อ
 3.2 เพื่อ.....

4. สมมติฐานการวิจัย (ถ้ามี)

4.1
 4.2

5. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

5.1
 5.2

6. วิธีดำเนินการวิจัย

.....
(ความยาวประมาณ ½
 หน้ากระดาษ A4)

7. ผลการวิจัย

.....
 มีตาราง/รูปภาพ/แผนภูมิประกอบ ถ้าวิจัยเชิงคุณภาพให้ใส่รูปภาพ 1-2 รูป (ความยาวประมาณ 2-3
 หน้ากระดาษ A4)

8. อภิปรายผลการวิจัย

.....
(ความยาวประมาณ 1/3 หน้ากระดาษ A4)

9. องค์ความรู้ใหม่ (ถ้ามี)

.....

10. ข้อเสนอแนะ

.....

11. บรรณานุกรม

.....
(เฉพาะที่มีอ้างอิงในบทความวิจัยเท่านั้น)

การอ้างอิงและการเขียนเอกสารอ้างอิงส่วนท้ายเล่ม

การระบุแหล่งที่มาของข้อมูล 1) ในเนื้อเรื่องให้ใช้วิธีการอ้างอิงในส่วนเนื้อเรื่องแบบนามปี (author-date in text citation) โดยระบุ ชื่อผู้แต่งและปีพิมพ์ของเอกสารไว้ข้างหน้าหรือข้างหลังข้อความที่ต้องการอ้างอิง เพื่อบอกแหล่งที่มาของข้อความนั้น และระบุเลขหน้าเอกสารอ้างอิงในกรณียกข้อความมาทั้งหมด 2) การอ้างอิงส่วนท้ายเล่ม โดยรวบรวมรายการเอกสารทั้งหมดที่ผู้เขียนได้ใช้อ้างอิงในการเขียนผลงานนั้นๆ จัดเรียงรายการตามลำดับอักษรชื่อผู้แต่ง ภายใต้วลี “บรรณานุกรม” สำหรับผลงานวิชาการภาษาไทย หรือ “Reference” สำหรับผลงานวิชาการภาษาอังกฤษ โดยใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association) ดังปรากฏในตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างเบื้องต้น

1. หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). **ชื่อหนังสือ**. (ครั้งที่พิมพ์-ถ้ามี). สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). **จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล**. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). **จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

2. วารสาร

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. **ชื่อวารสาร**. ระบุเลขของปีที่(ระบุเลขของฉบับที่). ระบุเลขหน้าแรก-หน้าสุดท้ายของบทความเรื่องนั้นๆ.

นัฐธยา พิพัฒน์นราธ, นิษฐ์วดี จิรโรจน์ภิญโญ. (2561). การบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร. **วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์**. 5(1). 223-240.

3. วิทยานิพนธ์/รายงานวิจัย

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์. (ระดับปริญญาของวิทยานิพนธ์). ชื่อสถาบันการศึกษา. สถานที่พิมพ์
ตัวอย่างเช่น

รัศมี สีहनัน. (2551). การประเมินสมรรถนะความเป็นครูของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาอุบลราชธานีเขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและ
ประเมินผล. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

4. เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่

ชื่อผู้จัดประชุม. (ปีที่พิมพ์). ชื่อรายงานการประชุม. เมืองที่พิมพ์-ถ้ามี : สำนักพิมพ์-ถ้ามี.

5. สื่ออิเล็กทรอนิกส์/เว็บไซต์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่เผยแพร่). ชื่อเรื่องที่ปรากฏในเว็บ. สืบค้นเมื่อระบุวันที่เดือนปี. จากชื่อเจ้าของเว็บไซต์ :
<http://xxxxxx>

เสาวรัจ รัตนคำฟู.(2563). วิกฤตโควิด-19 รัฐต้องเร่งลดช่องว่างดิจิทัล เพื่อความเท่าเทียมในห้องเรียน
ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 5 กันยายน 2563. จาก <https://tdri.or.th/2020/04/digital-divide-online-education-inequalities/>

จริยธรรมการตีพิมพ์บทความ
วารสารการบริหารการศึกษา มจร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด
(MBU Roi Et Journal of Global Education Review)
ISSN : 2730-4132 (Online)

วารสารการบริหารการศึกษา มจร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ให้ความสำคัญกับการรักษามาตรฐานด้านจริยธรรมในการตีพิมพ์เผยแพร่บทความ ดังนั้น จึงกำหนดให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติตามหลักการและมาตรฐานด้านจริยธรรมในการตีพิมพ์อย่างเคร่งครัด ดังนี้

1. บทบาทหน้าที่ของบรรณาธิการและกองบรรณาธิการในวารสารการบริหารการศึกษา มจร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

1.1 บรรณาธิการและกองบรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาและตรวจสอบบทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารทุกบทความ โดยพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาบทความกับเป้าหมายและขอบเขตของวารสาร รวมถึงตรวจสอบคุณภาพของบทความตามกระบวนการประเมินคุณภาพบทความก่อนการตีพิมพ์

1.2 บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องใช้หลักการในพิจารณาบทความโดยอ้างอิงเหตุผลทางวิชาการเป็นหลัก และต้องไม่มีอคติต่อผู้นิพนธ์บทความและเนื้อหาบทความที่พิจารณาไม่ว่าจะด้วยกรณีใดๆ ทั้งสิ้น

1.3 บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้นิพนธ์บทความหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจประเมินบทความ ไม่ว่าจะเป็ประโยชน์ในเชิงธุรกิจหรือในการนำไปเป็นผลงานทางวิชาการของตนเอง

1.4 บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องไม่ปิดกั้น เปลี่ยนแปลง หรือแทรกแซงข้อมูลที่ใช้แลกเปลี่ยนระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจประเมินบทความและผู้นิพนธ์บทความ

1.5 บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องปฏิบัติตามกระบวนการและขั้นตอนต่างๆ ของวารสารอย่างเคร่งครัด

2. บทบาทหน้าที่ของผู้นิพนธ์บทความในวารสารการบริหารการศึกษา มจร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

2.1 บทความที่ผู้นิพนธ์ส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์หรือเผยแพร่ที่ไหนมาก่อน

2.2 ผู้นิพนธ์บทความต้องทำการอ้างอิงให้ถูกต้องทุกครั้งเมื่อนำผลงานของผู้อื่นมานำเสนอหรืออ้างอิงประกอบในเนื้อหาบทความของตนเอง และต้องไม่คัดลอกผลงานของผู้อื่น

2.3 หากผลงานทางวิชาการของผู้นิพนธ์เกี่ยวข้องกับการใช้สัตว์ ผู้เข้าร่วม หรืออาสาสมัคร หรือผลการวิจัยมีประเด็นที่เปราะบางต่อผู้ให้ข้อมูล ผู้นิพนธ์ควรดำเนินการตามหลักจริยธรรม ปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด รวมถึงต้องได้รับความยินยอมก่อนการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลหรือแสดงเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ หรือในสัตว์ ทดลองประกอบด้วยทุกครั้ง

2.4 ผู้นิพนธ์บทความต้องยินยอมโอนลิขสิทธิ์ให้แก่วารสารการบริหารการศึกษา มจร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด ก่อนการตีพิมพ์ และไม่นำผลงานไปเผยแพร่หรือตีพิมพ์กับแหล่งอื่นๆ หลังจากที่ได้รับการตีพิมพ์กับวารสารการบริหารการศึกษา มจร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด แล้ว

2.5 ชื่อผู้นิพนธ์ที่ปรากฏในบทความต้องเป็นผู้ที่มีส่วนในบทความนั้นๆ จริง

3. บทบาทหน้าที่ของผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความ

3.1 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้นิพนธ์บทความ การพิจารณาคุณภาพของบทความต้องคำนึงถึงคุณภาพของบทความเป็นหลัก และพิจารณาบทหลักการ และเหตุผลทางวิชาการโดยปราศจากอคติหรือความขัดแย้งส่วนตัว

3.2 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความต้องตระหนักว่าตนเองเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญ มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของบทความที่รับประเมินอย่างแท้จริง

3.3 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความต้องไม่แสวงหาประโยชน์จากบทความที่ตนเองได้ทำการประเมิน

3.4 หากผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความได้ตรวจสอบแล้วพบว่าบทความที่รับประเมินเป็นบทความที่คัดลอกผลงานชิ้นอื่นๆ ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบทันที พร้อมแสดงหลักฐานประกอบที่ชัดเจน

3.5 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความต้องรักษาระยะเวลาประเมินตามกรอบเวลาประเมินที่วารสารการบริหารการศึกษา มจร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด กำหนด รวมถึงไม่เปิดเผยข้อมูลของบทความให้ผู้อื่นได้รับ